

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till kyrkolag

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det för Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland stiftas en ny kyrkolag som ersätter den gällande kyrkolagen från 1993. Propositionen är en övergripande kodifiering av den lagstiftning som gäller kyrkan, och den syftar till en strukturellt sett mer konsekvent och ur användarens synvinkel tydligare kyrkolag. I propositionen beaktas de ändringsbehov som följer av grundlagen och övrig lagstiftning, och särskilt de krav på att ta in vissa bestämmelser i kyrkolagen som följer av grundlagen. På grund av propositionens kodifieringsnatur innehåller den inga ändringar som gäller förhållandet mellan kyrka och stat. Också i övrigt är propositionen huvudsakligen lagstiftningsteknisk, med undantag för vissa nedannämnda ändringar som beror på den kyrkliga förvaltningens egna utvecklingsbehov.

Kyrkoordningen revideras på motsvarande sätt. Kyrkoordningen ska precis som för närvarande godkännas av kyrkomötet med stöd av ett bemyndigande i kyrkolagen. I kyrkoordningen föreslås det ingå sådana närmare bestämmelser om kyrkans författning, förvaltning och verksamhet som hör till kyrkans interna lagstiftningsbehörighet. Enligt förslaget ska de hänvisningar till kyrkoordningen som nu finns i kyrkolagen slopas om de uteslutande är informativa till karaktären. Kyrkoordningen ska så långt som möjligt följa samma struktur och kapitelindelning som kyrkolagen. Någon separat valordning för kyrkan ska inte längre utfärdas, utan de bestämmelser om kyrkliga val som inte behöver utfärdas genom lag tas in i kyrkoordningen.

Trots att propositionen huvudsakligen är lagstiftningsteknisk innehåller den även vissa förslag till ändringar i sak. Bestämmelserna om ändringar i församlingsindelningen ses över, och bestämmelser om förutsättningarna för ändringar i församlingsindelningen och om ordnandet av förvaltningen av delområden i en församling tas in i kyrkolagen. I kyrkolagen föreslås det en ny bestämmelse om församlingsmedlemmarnas möjligheter att delta och påverka, och till stöd för den föreslås det bestämmelser om kommunikation och skyldighet att lämna uppgifter.

Kyrkans förvaltning ska göras lättare genom att underställningsförfarandet frångås till de delar som kyrkans författning medger detta. Underställningsskyldigheten slopas bland annat i fråga om beslut om överlåtelse av fastigheter, församlingens begravningsplatsplan och dispositionsplan för en begravningsplats samt ändring av tidpunkten för när gudstjänsten inleds. Enligt förslaget ska beslutsförfarandet vid kyrkans myndigheter utvecklas så att bestämmelserna medger såväl elektroniska sammanträden som elektroniskt beslutsförfarande. Kyrkans arkivfunktion utvecklas genom att mer heltäckande bestämmelser om den nu tas in i kyrkolagen och kyrkoordningen. Avsikten är att kyrkan ska iaktta den allmänna arkivlagstiftningen i tillämpliga delar.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2020.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÄN MOTIVERING	4
1 INLEDNING.....	4
2 NULÄGE	5
2.1 Lagstiftning och praxis.....	5
Allmänt om religionssamfundens ställning	5
Kyrkans ställning och förhållande till staten	5
Kyrkolagen, kyrkoordningen och valordningen för kyrkan	6
Övrig kyrklig lagstiftning	11
2.2 Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen i utlandet.....	12
2.3 Bedömning av nuläget	12
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	13
3.1 Målsättning	13
3.2 De viktigaste förslagen.....	14
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	17
4.1 Ekonomiska konsekvenser	17
4.2 Konsekvenser för myndigheterna	17
4.3 Samhälleliga konsekvenser	18
4.3.1 Konsekvenser för församlingsmedlemmarna	18
4.3.2 Språkliga konsekvenser	19
4.3.3 Konsekvenser för barn och unga	20
4.3.4 Miljökonsekvenser	21
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	21
6 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER.....	22
DETALJMOTIVERING	23
1 FÖRSLAGET TILL KYRKOLAG	23
1 kap. Allmänna bestämmelser.....	23
2 kap. Kyrkans administrativa indelning.....	26
3 kap. Församlingar och kyrkliga samfälligheter	32
4 kap. Stiftet.....	53
5 kap. Centralförvaltningen	55
6 kap. Församlingens och kyrkans ekonomi	60
7 kap. Prästämbetet.....	62
8 kap. Personal.....	64
9 kap. Förtroendevalda och val.....	97
10 kap. Förfarandet och beslutsfattandet i förvaltningsärenden	108
11 kap. Särskilda bestämmelser.....	121
12 kap. Ändringssökande och underställning	123

13 kap. Ikraftträdande och övergångsbestämmelser.....	131
2 NÄRMARE BESTÄMMELSER	132
3 IKRAFTTRÄDANDE	132
4 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING	132
LAGFÖRSLAG	135
Kyrkolag	135

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Den särskilda offentlighetsrättsliga ställningen för Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland går långt tillbaka i historien. Enligt 76 § i grundlagen finns bestämmelser om kyrkans organisation (på finska ”järjestysmuoto”, i kyrkolagen kallad *författning*) och förvaltning i kyrkolagen, där det också föreskrivs om lagstiftningsordningen för kyrkolagen och rätten att ta initiativ som angår den. Enligt 2 kap. 2 § i kyrkolagen (1054/1993) har kyrkomötet ensamrätt att ta initiativ till stiftande, ändring eller upphävande av kyrkolagen. Innehållet i kyrkomötets förslag kan inte ändras under lagstiftningsprocessen. Bestämmelser om kyrkomötets ensamrätt att lägga fram förslag om stiftande, ändring, förklaring och upphävande av kyrkolag fanns redan i kyrkolagen av år 1869.

Vid stiftandet av den gällande kyrkolagen genomfördes en länge planerad uppdelning i en kyrkolag, som stiftas av riksdagen, och i en kyrkoordning (1055/1993) och en valordning för kyrkan (416/2014), vilka kyrkan själv utfärdar. I kyrkolagen och kyrkoordningen, som båda trädde i kraft den 1 januari 1994, har det under tjugo års tid gjorts otaliga ändringar.

Behovet av en övergripande kodifiering av kyrkolagstiftningen sågs redan 2005 när kyrkostyrelsen tillsatte en kommission med uppgift att granska grunderna för kyrkolagstiftningen och området för kyrkolagen. Kommissionen föreslog i sitt betänkande 2006 att en ny kommission ska tillsättas för kodifieringen av kyrkolagstiftningen och lade fram grunder och riktlinjer för dess arbete.

Den av kyrkostyrelsen tillsatta kommissionen för kodifiering av kyrkolagstiftningen blev klar med sitt arbete 2009. Kyrkostyrelsen lade dock inte utifrån betänkandet fram något förslag för kyrkomötet om stiftande av en ny kyrkolag och utfärdande av en ny kyrkoordning. Detta berodde på att kyrkomötet hade förkastat två relativt omfattande separata reformförslag som delvis låg till grund för kommissionens kodifieringsförslag. Senare har kodifieringskommissionens förslag och yttrandena om dem använts i de mest brådskande delreformerna av kyrkolagstiftningen.

Kyrkostyrelsen tillsatte 2011 en arbetsgrupp för kodifiering av kyrkolagstiftningen i avsikt att fortsätta den övergripande kodifieringen utifrån tidigare betänkanden. Vid den fortsatta beredningen skulle arbetsgruppen beakta de synpunkter som förts fram i yttrandena samt den inverkan som kyrkomötets beslut har på kodifieringens innehåll. Avsikten var att från fall till fall avgöra hur de lagstiftningsprojekt som var under beredning skulle beaktas. Vid kodifieringen skulle särskild vikt fästas vid gränsdragningen mellan kyrkolagen och kyrkoordningen, dvs. i vilken omfattning kyrkans detaljerade, interna reglering skulle tas in i kyrkoordningen. Dessutom skulle uppmärksamhet ägnas åt bestämmelsernas struktur och språkliga utformning.

Arbetsgruppen hörde i början av sitt arbete experter på statsrätt och förvaltningsrätt för att utreda vilka frågor som ska regleras i kyrkolagen och vilka som kan regleras i kyrkoordningen eller andra författningar som kyrkan ensam beslutar om. Efter att ha hört experterna stannade arbetsgruppen för en framställning enligt vilken syftet är att i kyrkolagen enbart föreskriva om frågor som enligt grundlagen ska regleras genom lag.

Arbetsgruppen blev klar med sitt betänkande i augusti 2014. Till följd av pågående lagstiftningsprojekt slutfördes arbetet dock inte och sändes inte heller på remiss. Arbetet fortsatte vid kyrkostyrelsen som tjänsteuppdrag utifrån betänkandet, och remissförfarandet genomfördes under våren och sommaren 2016, varefter framställningen ändrades utifrån de yttranden som kommit.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis

Allmänt om religionssamfundens ställning

Religions- och samvetsfriheten är som en av de grundläggande fri- och rättigheterna i Finland tryggad i 11 § i grundlagen. Närmare bestämmelser om utövande av religionsfriheten finns i religionsfrihetslagen (453/2003). Religionssamfund enligt religionsfrihetslagen är evangelisk-lutherska kyrkan, ortodoxa kyrkosamfundet och registrerade religionssamfund. Evangelisk-lutherska kyrkan och ortodoxa kyrkan har en speciell offentligrättslig ställning. De kyrkorna och deras församlingar är offentliga samfund vars ställning och författning bygger på särskild lagstiftning om dem. Registrerade religionssamfund är däremot privaträttsliga samfund, och bestämmelser om registreringen av dem finns i religionsfrihetslagen. Vid utgången av 2017 hörde 70,8 procent av finländarna till evangelisk-lutherska kyrkan.

Kyrkans ställning och förhållande till staten

Bestämmelser om evangelisk-lutherska kyrkans författning och förvaltning finns i kyrkolagen, som omfattas av en särskild lagstiftningsordning som bygger på 76 § i grundlagen. Enligt 2 kap. 2 § i kyrkolagen har kyrkomötet ensamrätt att föreslå stiftande, ändring och upphävande av kyrkolag. Statens lagstiftningsorgan kan inte göra ändringar i förslaget om det inte är fråga om att rätta lagstiftningstekniska fel som inte påverkar innehållet. Också rättelser kan göras endast efter det att kyrkostyrelsen har gett ett yttrande i ärendet eller tagit initiativ till detta.

Genom att betala kyrkoskatt bidrar kyrkans medlemmar till att täcka de utgifter som behövs för kyrkans och församlingarnas verksamhet. Skyldigheten att betala skatt grundar sig på lagen om skyldighet för medlemmar i evangelisk-lutherska församlingar att betala skatt till församlingen (1013/2012).

Förhållandet mellan kyrkan och staten har gradvis utvecklats mot en större självständighet för kyrkan. När den gällande kyrkolagen stiftades blev en del av de normer som gäller kyrkan överförda till kyrkoordningen och valordningen för kyrkan, vilka utfärdas av kyrkomötet. Samtidigt ströks ur kyrkolagen skrivningen att högsta styrelsen över kyrkan tillkommer rikets regering. Finansieringen av domkapitelsväsendet överfördes vid ingången av 1997 till kyrkan själv, och domkapitlets tjänster och tjänsteinnehavare – inklusive biskoparna – blev även formellt kyrkans tjänster och tjänsteinnehavare. I samband med detta överfördes även tjänsterna som dövpräst och innehavarna av dessa tjänster till kyrkan. Efter detta har statsbudgeten inte längre innehållit anslag för evangelisk-lutherska kyrkan, utan församlingarnas finansiering bygger på deras beskattningsrätt.

Republikens presidents rätt att utnämna biskopar upphörde den 1 mars 2000 då grundlagen trädde i kraft. Biskoparna har sedan dess utsetts genom val.

Vid ingången av 2004 överfördes fastställandet av beslut om anläggande av begravningsplats från undervisningsministeriet till kyrkostyrelsen. Samtidigt slopades skyldigheten att underställa kyrkomötesbeslut om ändring av stiftsindelningen statsrådet för fastställelse, och rättsskipningsuppgifterna överfördes från kyrkans myndigheter till de allmänna förvaltningsdomstolarna. Den sista bestämmelsen om underställning av ett beslut hos en statlig myndighet ströks ur kyrkolagen när undervisnings- och kulturministeriets uppgift som underställningsmyndighet i fråga om kyrkliga byggnader upphörde vid utgången av 2013.

En viktig förbindelse mellan kyrkan och staten är att ett ombud som statsrådet utser samt fältbiskopen deltar i kyrkomötet. Det ombud som statsrådet utser ska vara medlem i kyrkan. Fältbiskopen är en statlig militärpräst med generals grad. Sedan 1996 har högsta domstolen och högsta förvaltningsdomstolen inte utsett medlemmar till kyrkomötet. Initiativet till denna ändring i kyrkolagen togs av de högsta domstolarna.

Vid ingången av 2016 började kyrkan få statlig finansiering med stöd av lagen om statlig finansiering till evangelisk-lutherska kyrkan för skötseln av vissa samhällsuppgifter (430/2015). De uppgifter som avses i den lagen är församlingarnas och de kyrkliga samfälligheternas lagstadgade uppgifter i anslutning till begravningsväsendet (i begravningslagen och den föreslagna lagen kallat begravningsverksamhet), folkbokföringen och bevarandet av kulturhistoriskt värdefulla byggnader och värdefullt lösöre. Finansieringen ersätter den andel av samfundsskatten som tidigare betalades till kyrkan.

De viktigaste frågorna med tanke på förhållandet mellan kyrkan och staten är den särskilda lagstiftningsordningen för kyrkolagen samt statsmaktens rätt att föreskriva om kyrkoskatten, kyrkans pensionslagstiftning, kyrkans tjänste- och arbetskollektivavtalslagstiftning, församlingarnas uppgifter i anslutning till begravningsväsendet och folkbokföringen samt den i skollagstiftningen reglerade religionsundervisningen i enlighet med elevens egen tro. Staten bekostar fortfarande själavården inom försvarsmakten och i fängelserna.

Kyrkolagen, kyrkoordningen och valordningen för kyrkan

I 1 kap. i kyrkolagen finns bestämmelser om kyrkans bekännelse, uppgift och medlemskap. Kyrkans uppgift är att i enlighet med sin bekännelse förkunna Guds ord och förvalta sakramenten samt att också i övrigt verka för att sprida det kristna budskapet och förverkliga kärleken till nästan. Medlemskap i kyrkan baserar sig på dopet. Bestämmelser om inträde i och utträde ur kyrkan finns i religionsfrihetslagen och kyrkolagen.

I 2 kap. i kyrkolagen föreskrivs det om lagstiftningsordningen för kyrkolagen samt om kyrkomötets rätt att utfärda kyrkoordningen och valordningen för kyrkan. Bestämmelserna om kyrkans administrativa och språkliga indelning finns i 3 kap. i kyrkolagen.

Kyrkans medlemmar hör till församlingar, vilka var och en har ett bestämt område. Församlingsindelningen motsvarar kommunindelningen så att varje kommun i sin helhet finns inom området för samma församling eller samma kyrkliga samfällighet. För den kyrkliga förvaltningen är landet indelat i stift, som församlingarna hör till. För närvarande finns det nio stift.

Kyrkomötet beslutar om bildande och indragning av stift. Stiftet är indelade i prosterier, som domkapitlet i stiftet fattar beslut om.

Församlingarna är finskspråkiga eller svenskspråkiga eller tvåspråkiga, om inte något annat bestäms om församlingens språk eller andra förutsättningar för medlemskap. De svenskspråkiga församlingarna hör till Borgå stift. Inom den kyrkliga förvaltningen iaktas i tillämpliga delar språklagen (423/2003) och samiska språklagen (1086/2003).

Bestämmelser om församlingens verksamhet finns i 4 kap. i kyrkolagen. Församlingen ska fullgöra kyrkans uppgift. Församlingen sköter förrättande av gudstjänster och dop, utdelning av nattvarden samt andra kyrkliga förrättningar, kristen fostran och undervisning, självvård, diakoni och missionsarbete samt övriga uppgifter som avser förkunnelse och tjänst med det kristna budskapet som grund. Kapitlet innehåller också bestämmelser om kyrkliga högtidsdagar och om det språk som ska användas i församlingens verksamhet.

För förkunnande av evangeliet och förvaltande av sakramenten har kyrkan ett prästämbete. Bestämmelser om prästämbetet och bikthemligheten finns i 5 kap. i kyrkolagen.

Kyrkolagens 6 kap., som gäller personalen, har reviderats i sin helhet. Lagändringen trädde i kraft den 1 juni 2013.

Kyrkolagens 7—11 kap. gäller församlingars och kyrkliga samfälligheters förvaltning. Församlingarna har en central ställning inom kyrkans förvaltningsstruktur och utgör den grundläggande enheten i kyrkans andliga verksamhet. Församlingens högsta beslutande organ, dvs. kyrkofullmäktige, väljs för fyra år i sänder genom församlingsval. Kyrkofullmäktige utser kyrkorådet, som bereder ärendena för kyrkofullmäktige och verkställer dess beslut samt generellt leder församlingens verksamhet, förvaltning och ekonomi. Kyrkofullmäktige kan överföra sin behörighet till kyrkorådet och dess sektioner, och kyrkorådets behörighet kan överföras till direktioner som lyder under kyrkorådet och till församlingens tjänsteinnehavare.

Församlingarna kan sköta sina uppgifter som en kyrklig samfällighet. En kyrklig samfällighet är den obligatoriska förvaltningsstrukturen när det finns flera församlingar inom samma kommuns område. För den kyrkliga samfälligheten ska det antas en grundstadga där det anges vilka uppgifter som ska skötas av den kyrkliga samfälligheten och där det även finns övriga bestämmelser som behövs för att visa den kyrkliga samfällighetens och dess församlingars behörighet.

Den kyrkliga samfälligheten ska sköta de ärenden som gäller den kyrkliga beskattningen av de församlingar som hör till samfälligheten, fördelningen av kyrkoskatten och övriga gemensamma inkomster mellan församlingarna och avgifterna till kyrkans centralfond samt budgeten, finansförvaltningen, bokföringen, bokslutet och revisionen. Dessutom ska den kyrkliga samfälligheten sköta vissa av församlingarnas personalärenden.

Den kyrkliga samfällighetens högsta beslutande organ är gemensamma kyrkofullmäktige som väljs genom församlingsval för fyra år i sänder. Gemensamma kyrkorådet är ett beredande och verkställande organ som även leder den kyrkliga samfällighetens förvaltning och ekonomi.

Domkapitlet utser en av kyrkoherdarna i de församlingar som hör till den kyrkliga samfälligheten till ordförande för gemensamma kyrkorådet. Gemensamma kyrkorådets övriga medlemmar är förtroendevalda som utses av gemensamma kyrkofullmäktige.

Varje församling som hör till den kyrkliga samfälligheten har ett församlingsråd, vars ordförande är kyrkoherden i församlingen. Övriga medlemmar väljs genom församlingsval för fyra år i sänder.

Enligt 12 kap. i kyrkolagen kan församlingar ingå avtal om att gemensamt sköta uppgifter som hör till dem. En församling kan med stöd av avtal sköta uppgifter även för någon annan församlings räkning. En församling eller kyrklig samfällighet kan med stöd av avtal även sköta uppgifter som hör till en kommun.

I 13 kap. i kyrkolagen föreskrivs det om ändringar i församlingsindelningen. Initiativ till ändringar i församlingsindelningen kan tas av kyrkofullmäktige eller församlingsrådet i en församling och av domkapitlet eller biskopen. Beslut om ändring av en församlings område, delning av en församling på geografisk eller språklig grund och upplösning av en församling eller bildande av en ny församling fattas av kyrkostyrelsen. Kapitlet innehåller bestämmelser bl.a. om tjänsteinnehavarnas ställning och om delningen av församlingarnas egendom och delningsgrunderna i samband med en ändring av församlingsindelningen.

I 14 kap. i kyrkolagen föreskrivs det om församlingens fastigheter och byggnadsskydd. Kyrkliga byggnader är kyrkor och klockstaplar, jordfästningskapell (i den föreslagna lagen kallade begravningskapell) och gravkapell samt med dem jämförbara byggnader på en begravningsplats. Det som föreskrivs om kyrkliga byggnader ska även tillämpas på kyrkotomter, på inhägnader och portar som hör till en kyrkotomt eller begravningsplats och på hjältegravar.

Kyrkliga byggnader som är uppförda före 1917 är skyddade direkt med stöd av lag. Kyrkostyrelsen kan besluta att en kyrklig byggnad som är nyare än så ska förklaras skyddad. En församlings beslut som gäller en väsentlig ändring av en kyrklig byggnad ska underställas kyrkostyrelsen för fastställelse. Dessutom finns det en bestämmelse om skyldigheten att begära ett expertutlåtande i fråga om väsentliga ändringar av en byggnad som är skyddad eller som togs i bruk för minst 50 år sedan. Även beslut som gäller överlåtelse av församlingens fasta egendom ska underställas kyrkostyrelsen för fastställelse.

I 15 kap. i kyrkolagen finns det bestämmelser om församlingens och den kyrkliga samfällighetens ekonomi. Evangelisk-lutherska kyrkans församlingar är, precis som den ortodoxa kyrkans församlingar, skattetagare. Församlingarnas inkomster utgörs till största delen av medel som tas ut av medlemmarna i form av kyrkoskatt. Fram till utgången av 2015 fick församlingarna också en del av intäkterna av samfundsskatten. Församlingens och den kyrkliga samfällighetens tillgångar får användas endast för skötseln av deras respektive uppgifter. Församlingarna och de kyrkliga samfälligheterna ska med sina avgifter till kyrkans centralfond delta i finansieringen av centralfonden.

I 16 kap. i kyrkolagen föreskrivs det om kyrkböckerna och församlingens arkiv. Kapitlet innehåller bestämmelser om kyrkans medlemsregister, i fråga om vilket församlingarna och central-

registren är personuppgiftsansvariga. Ansvar för medlemsregistret fördelar sig på församlingarna, centralregistren och kyrkostyrelsen, som bl.a. svarar för medlemsregistrets allmänna funktion.

I begravningslagen (457/2003) åläggs evangelisk-lutherska kyrkans församlingar och kyrkliga samfälligheter att hålla allmänna begravningsplatser. En begravningsplats kan vara gemensam för flera församlingar. Att hålla begravningsplatser och sköta gravsättningen av de avlidna har ur hälsoskyddssynpunkt ansetts vara en nödvändig samhällelig uppgift. I 17 kap. i kyrkolagen föreskrivs det om begravningsväsendet, underställning av beslut om anläggande av begravningsplats till kyrkostyrelsen, gravrätt, innehavare av en gravrätt, gravsättningsordning, gravskötsel, lösande av meningsskiljaktigheter som gäller en grav, reglementet för begravningsväsendet samt gravgårdsplanen (i den föreslagna lagen kallad begravningsplatsplan) och dispositionsplanen för en begravningsplats.

I 17 a—19 kap. i kyrkolagen föreskrivs det om stiftets förvaltning, som sköts av biskopen, stiftsfullmäktige, domkapitlet, direktioner och tjänsteinnehavarna vid domkapitlet. Stiftet är inte självständiga juridiska personer, men de har rättshandlingsförmåga och sköter själva sin verksamhet och ekonomi. Stiftet anvisas finansiering i budgeten för kyrkans centralfond.

Stiftsfullmäktige har bl.a. till uppgift att stödja och främja fullgörandet av kyrkans uppgift i stiftet och i dess församlingar och att godkänna stiftets budget och bokslut. Medlemmarna i stiftsfullmäktige – 14 lekmän och 7 präster – utses genom val för fyra år i sänder. Röstberättigade vid valet av lekmannamedlemmar är lekmannamedlemmarna i församlingarnas kyrkofullmäktige eller församlingsråd och i gemensamma kyrkofullmäktige samt vid valet av prästmedlemmar de präster som hör till stiftet.

Biskopen leder förvaltningen och verksamheten i sitt stift samt övervakar församlingarna och prästerna. Ärkebiskopen ska dessutom sköta uppgifter som anges i kyrkolagen och kyrkoordningen. Ärkebiskopen är ordförande för kyrkomötet, biskopsmötet och kyrkostyrelsen. Biskopen utses genom val där de röstberättigade är stiftets präster och lektorer samt de lekmannaelektorer som utsetts av församlingarna. Dessa är lika många som de röstberättigade prästerna och lektorerna.

Domkapitlet är en allmän förvaltningsmyndighet som sköter förvaltningen och verksamheten i stiftet. Domkapitlet företräder kyrkan i ärenden som gäller stiftet och för dess talan vid domstolar och hos andra myndigheter samt ingår avtal och företar rättshandlingar på stiftets vägnar. Domkapitlets ordförande är biskopen och vice ordförande domprosten, dvs. kyrkoherden i domkyrkoförsamlingen. Övriga medlemmar i domkapitlet är två prästassessorer som väljs för viss tid, en lekmannamedlem som utses av stiftsfullmäktige samt domkapitlets lagfarne assessor och stiftsdekanen.

Bestämmelser om kyrkans gemensamma förvaltning finns i 20—22 kap. i kyrkolagen. Med kyrkans gemensamma förvaltning avses kyrkans centralförvaltning som utgörs av kyrkomötet, biskopsmötet och kyrkostyrelsen. Till centralförvaltningen hör även kyrkans centralfond, kyrkans pensionsfond och kyrkans arbetsmarknadsverk, vilka finns i anslutning till kyrkostyrelsen. Behörighetsförhållandena mellan organen inom kyrkans centralförvaltning och deras uppgifter reviderades genom en lagändring som trädde i kraft vid ingången av 2016.

Kyrkomötet är kyrkans högsta beslutande organ. Kyrkomötet behandlar ärenden som gäller kyrkans lära och arbete samt kyrkans lagstiftning, förvaltning och ekonomi. Kyrkans ombud vid kyrkomötet är biskoparna i stift, fältbiskopen, 96 genom val utsedda ombud av vilka 32 är präster och 64 lekmän, samernas ombud som väljs av sametinget och ett ombud som statsrådet utser. De 96 valda ombuden vid kyrkomötet väljs stiftsvis för fyra år, och röstberättigade vid valet är lekmannamedlemmarna i församlingarnas kyrkofullmäktige eller församlingsråd och gemensamma kyrkofullmäktige samt de präster som hör till respektive stift.

Biskopsmötet behandlar ärenden som gäller kyrkans tro, undervisning och arbete samt skötseln av stiftet. Dessutom behandlar biskopsmötet ärenden som gäller kyrkans enhet, ekumeniska relationer, kyrkans missionsuppgift och kyrkans relation till andra religioner samt beslutar hur kyrkan ska företrädas i dessa ärenden. Medlemmar i biskopsmötet är biskoparna i stiftet.

Kyrkostyrelsen är allmän förvaltningsmyndighet inom kyrkans centralförvaltning. Den sköter beredningen och verkställigheten av kyrkomötets ärenden och sköter kyrkans gemensamma förvaltning, ekonomi och verksamhet samt de uppgifter som inte hör till någon annan myndighet inom kyrkans centralförvaltning. Kyrkostyrelsen utgör styrelse för kyrkans centralfond och kyrkans pensionsfond.

Medlemmar i kyrkostyrelsen är ärkebiskopen som är ordförande, två biskopar som biskopsmötet utser för fyra år i sänder, två präster som kyrkomötet utser för sin mandatperiod samt de lekmannamedlemmar som kyrkomötet utser för sin mandatperiod och av vilka en utses från varje stift.

Kyrkans centralfond är kyrkans gemensamma fond, vars tillgångar används för att understödja församlingar och kyrkliga samfälligheter med svag ekonomisk ställning samt för att utveckla församlingssamarbetet och församlingsstrukturen, för att finansiera församlingarnas och de kyrkliga samfälligheternas kostnader för uppgifter som gäller begravningsväsendet, folkbokföringen och underhållet av kulturhistoriskt värdefulla byggnader och inventarier, för stiftens och centralförvaltningens utgifter, för kyrkans gemensamma syften samt för betalning av kyrkans övriga utgifter enligt lag och förbindelser.

Kyrkans pensionsfond är pensionsanstalt för kyrkan och sköter dess uppgifter i enlighet med lagen om finansiering av evangelisk-lutherska kyrkans pensionsskydd (68/2016). Tillgångarna i kyrkans pensionsfond används för betalning av pensioner och familjepensioner.

Kyrkans arbetsmarknadsverk bevakar församlingarnas, de kyrkliga samfälligheternas, domkapitlens och kyrkostyrelsens intressen i arbetsmarknadsfrågor. Arbetsmarknadsverket förhandlar och avtalar om anställningsvillkoren genom tjänste- och arbetskollektivavtal samt om samarbete inom arbetarskyddet enligt det som föreskrivs särskilt.

I 23 kap. i kyrkolagen föreskrivs det om förtroendevalda och kyrkliga val. Detta kapitel har i sin helhet reviderats genom en lagändring som trädde i kraft den 1 juli 2014.

I 24 kap. i kyrkolagen finns bestämmelser om underställning av beslut och om ändringssökande. Ändring i beslut av en kyrklig myndighet söks genom kyrkobesvär hos den regionala förvaltningsdomstolen. Förvaltningsdomstolens beslut får överklagas hos högsta förvaltningsdomsto-

len. Besvär får anföras av en part samt i fråga om ett beslut av en församling också av en församlingsmedlem på den grund att beslutet har tillkommit i oriktig ordning, den myndighet som fattat beslutet har överskridit sina befogenheter eller beslutet annars strider mot lag. Anförandet av besvär måste föregås av ett obligatoriskt omprövningsförfarande.

Utöver kyrkolagens bestämmelser om behandling av kyrkobesvär tillämpas inom kyrkan förvaltningsprocesslagen (586/1996).

I de kompletterande bestämmelserna i 25 kap. i kyrkolagen finns bestämmelser om tillämpning inom kyrkan av förvaltningslagen (434/2003), lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003), lagen om offentlig upphandling och koncession (1397/2016), lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) och lagen om beräkning av laga tid (150/1930), om inte något annat föreskrivs i kyrkolagen.

Närmare bestämmelser om kyrkans förvaltning finns i kyrkoordningen, som godkänns av kyrkomötet och i vilken det även föreskrivs om kyrkans verksamhet. Närmare bestämmelser om val finns i valordningen för kyrkan, som godkänns av kyrkomötet.

Förslag till kyrkolag och kyrkoordningen måste få tre fjärdedelar av de avgivna rösterna vid kyrkomötet för att godkännas. Samma kvalificerade majoritet krävs om ärendet gäller kyrkliga böcker eller principiella ställningstaganden som rör kyrkans tro och lära eller som grundar sig på dem samt vidtagande av åtgärder med anledning av dessa. Däremot godkänner kyrkomötet valordningen för kyrkan med enkel majoritet.

Övrig kyrklig lagstiftning

Kyrkomötets ensamrätt att föreslå kyrkolag gäller endast kyrkolagen och inte andra lagar som tillämpas endast inom kyrkan. Sådana lagar är lagen om skyldighet för medlemmar i evangelisk-lutherska församlingar att betala skatt till församlingen, lagen om den evangelisk-lutherska kyrkans tjänstekollektivavtal (968/1974) och lagen om den evangelisk-lutherska kyrkans arbetskollektivavtal (829/2005).

Bestämmelser om kyrkoskatt finns i 15 kap. 2 § i kyrkolagen och särskilt om grunderna för den i lagen om skyldighet för medlemmar i evangelisk-lutherska församlingar att betala skatt till församlingen. Skyldiga att betala kyrkoskatt är enligt lagen den som är medlem av en församling vid utgången av det år som föregår skatteåret och dödsboet efter den som avlidit som medlem av en församling. Kyrkoskatt ska betalas utifrån de beskattningsbara inkomsterna vid kommunalbeskattningen.

I lagen om den evangelisk-lutherska kyrkans tjänstekollektivavtal föreskrivs det om kollektivavtalsverksamheten mellan tjänsteinnehavarna i församlingarnas och kyrkans tjänst samt arbetsgivaren. På motsvarande sätt regleras kollektivavtalsverksamheten mellan de anställda i arbetsavtalsförhållande och arbetsgivaren i lagen om den evangelisk-lutherska kyrkans arbetskollektivavtal.

I pensionslagen för den offentliga sektorn (81/2016) föreskrivs det om den rätt till pension som arbetstagare hos Evangelisk-lutherska kyrkan i Finlands församlingar, kyrkliga samfälligheter,

domkapitel och kyrkostyrelsen har samt om den rätt till familjepension som arbetstagarnas för-
månstagare har.

2.2 Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen i utlandet

Kyrkans förhållande till staten påverkar i de nordiska länderna i hög grad den rättsliga reglering
som gäller kyrkan och vad som föreskrivs om kyrkan i lag och vad som regleras i kyrkans egna
normer.

I Sverige lösgjorde sig kyrkan från statlig styrning i början av 2000-talet. Lagen (1998:1591)
om Svenska kyrkan omfattar endast 14 paragrafer. I lagen finns bestämmelser om kyrkans ställ-
ning som trossamfund, dess indelning i församlingar och stift, kyrkans högsta beslutande organ
och skyldigheten för den som hör till kyrkan att betala en kyrkoavgift. I lagen föreskrivs dessu-
tom om kyrklig egendom, rätten att ta del av handlingar, kyrkans arkiv och kyrkans skyldighet
att lämna uppgifter. Bestämmelser om förhållandet mellan kyrkan och staten regleras också i
speciallagstiftning såsom lagen (2002:385) om lagfart i vissa fall för Svenska kyrkan m.m. I
övrigt regleras kyrkans ärenden i kyrkoordningen, som godkänns av kyrkomötet. Den första
kyrkoordningen godkändes av kyrkomötet 1999. Därefter har varje år vissa kapitel eller para-
grafer i kyrkoordningen ändrats.

I Norge upplöstes statskyrkosystemet till alla väsentliga delar genom en ändring av grundlagen
i maj 2012, och våren 2013 inledde kyrkomötet beredningen av en ny kyrklig lagstiftning i en
ny situation. Målet är att en ny lag om religions- och livsåskådningssamfund och en ny kyrko-
ordning ska träda i kraft 2020. För närvarande regleras kyrkans ärenden i en kyrkolag som god-
känts av parlamentet (lov 7. juni 1996 nr. 31 om Den norske kirke) samt i kyrkoordningen som
godkänts av kyrkomötet.

Danmark har fortfarande ett statskyrkosystem. Danmarks grundlag innehåller sju paragrafer om
kyrkans ställning i samhället. Dessutom finns bestämmelser om kyrkan i flera lagar som god-
känts av parlamentet (folketinget) och som har beretts av ministeriet för jämställdhet och kyrka
(Ministeriet for ligestilling og Kirke), som ansvarar för kyrkliga ärenden.

2.3 Bedömning av nuläget

Det har gått över 20 år sedan den gällande kyrkolagen stiftades och den gällande kyrkoord-
ningen utfärdades. Under denna tid har ändringar gjorts i de flesta av kyrkolagens och kyrko-
ordningens paragrafer. Många kapitel har reviderats helt och hållet. Exempelvis kyrkolagen har
ändrats 50 gånger under åren 1994—2016. Till följd av de otaliga ändringarna utgör kyrkolagen
och kyrkoordningen en helhet som är såväl svår att gestalta som inkonsekvent. Dessutom är
språket i bestämmelserna oenhetligt och ställvis ålderdomligt. Det är inte möjligt att med parti-
ella revideringar ändra på en författnings struktur och skrivsätt. En del av revideringarna har
orsakats av att en ny grundlag trätt i kraft och av strävan att omforma kyrkolagstiftningen så att
den motsvarar grundlagens krav på författningsnivå. Detta har lett till att antalet bestämmelser
i kyrkolagen har ökat ytterligare.

Kyrkolagstiftningen bör beakta förändringarna i samhället. Kyrkolagen och dess lagstiftnings-
ordning härrör från en tid när det rådde ett nära förhållande mellan stat och kyrka och kommun-
förvaltningen ännu höll på att lösgöra sig från den kyrkliga förvaltningen. Finlands regent var

den ortodoxa kejsaren och storfursten, och det var därför viktigt att i lag föreskriva om den evangelisk-lutherska kyrkans bekännelse. Under de över hundra år som gått har kyrkans kopplingar till staten luckrats upp och kyrkans offentligrättsliga ställning krympt. Avsikten med grundlagens 76 §, som gäller kyrkolagen, är alltså att skydda kyrkans autonomi. Kyrkans autonomi befästs dessutom av grundlagens 11 §, som gäller religions- och samvetsfrihet, samt av religionsfrihetslagen vars syfte är att trygga utövandet av den religionsfrihet som föreskrivs i grundlagen. Religionsfrihetens betydelse som grundläggande rättighet har ökat.

Det egentliga syftet med 76 § i grundlagen är att reglera förhållandet mellan allmän lag och kyrkolag. Syftet är inte att ta ställning till vilka ärenden inom området för en kyrkolag som ska regleras i själva kyrkolagen och vilka som kan hänföras till kyrkans interna bestämmelser. I paragrafen anges ramen för vad som får regleras i kyrkolagen. Kyrkan kan trots 76 § i grundlagen själv i stor utsträckning ange var gränsen mellan kyrkolagen och kyrkoordningen går.

Den gällande kyrkolagen är en exceptionellt lång och detaljerad författning. Den svarar inte mot de krav som ställs på modern lagberedning. Den detaljerade regleringen bör slopas och kyrkolagens bestämmelser skrivas i en mer allmän form så att de anger principerna, som sedan konkretiseras i kyrkoordningen.

Kyrkolagen ska reglera sådana ärenden som har någon beröringspunkt med staten. Grundlagen förutsätter dessutom oberoende av alla autonomiaspekter att grunderna för individens fri- och rättigheter och skyldigheter och frågor som i övrigt hör till lagens område alltid ska regleras på lagnivå. Detta krav måste – kanske med en viss flexibilitet som med stöd av tolkningspraxis härletts från kraven på skydd av de grundläggande fri- och rättigheterna – gälla också regleringen av verksamheten i ett religionssamfund. I fråga om individens fri- och rättigheter och skyldigheter räcker det dock att grunderna anges i kyrkolagen och den konkreta verkställigheten i kyrkoordningen. Medan 76 och 80 § i grundlagen tillsammans anger ramen för vad som får regleras i kyrkolagen i förhållande till övrig lagstiftning, anger 80 § och skyddet av de grundläggande fri- och rättigheterna vad som åtminstone bör regleras i kyrkolagen i förhållande till kyrkoordningen.

Av kyrkans autonomi följer att mer ingående bestämmelser om kyrkans förvaltning får ingå i kyrkoordningen. Även bekännelsen och läran hör till kyrkans interna lagstiftningsbehörighet. Att en bestämmelse om bekännelsen hålls kvar i kyrkolagen kan dock motiveras med att bestämmelsen uttrycker vad kyrkan handlar om och vad kyrkans lutherska identitet som religiöst samfund grundar sig på. Att närmare ange bekännelsen är en intern fråga för kyrkan, och därför föreslås det att närmare bestämmelser om bekännelsen ingår i kyrkoordningen, på samma sätt som enligt den gällande lagstiftningen. I kyrkoordningen kan det dessutom föreskrivas om sådant som inte grundar sig på en delegeringsbestämmelse, vilket betyder att man i kyrkoordningen kan ta in bestämmelser om sådant som inte anges i kyrkolagen. Sålunda är kyrkoordningen inte endast ett komplement till kyrkolagen.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Målsättning

Propositionens viktigaste målsättning är att revidera kyrkolagstiftningen i en mer konsekvent och tydlig riktning och på så sätt effektivisera kyrkans och församlingarnas förvaltning. Ett mål

är också att överföra en så stor del som möjligt av den normgivningsmakt som gäller kyrkans interna verksamhet och förvaltning till kyrkans egna organ till den del det inte rör sig om frågor som kräver reglering på lagnivå. Avsikten med propositionen är inte att ändra grunderna för kyrkans ställning i förhållande till staten, utan kyrkan ska även framöver ha en offentligrättslig specialställning.

Strävan är att minska på de detaljerade bestämmelserna i synnerhet i kyrkolagen och skapa en ramlagstiftning som tillämpas i församlingarna, stiftet och centralförvaltningen.

Syftet med propositionen är inte att ändra strukturerna för kyrkans förvaltning, utan att göra bestämmelserna om förvaltningen enklare och mer konsekventa. En innehållsmässigt betydande ändring i propositionen är att kyrkans interna ärenden huvudsakligen regleras i kyrkoordningen.

3.2 De viktigaste förslagen

I propositionen föreslås att det stiftas en ny kyrkolag och utfärdas en ny kyrkoordning. Enligt förslaget upphävs den gällande kyrkolagen samt den kyrkoordning och valordning för kyrkan som utfärdats med stöd av den. I de föreslagna författningarna kodifieras den gällande kyrkolagstiftningen så att dess innehåll kvarstår i huvudsak oförändrat. Syftet med den övergripande kodifieringen är att kyrkolagen och kyrkoordningen ska utgöra en mer konsekvent och tydlig helhet. I propositionen föreslås dock även vissa ändringar i sak.

Vissa ändringar föreslås i bestämmelserna om ändringar i församlingsindelningen. I den nya kyrkolagen föreslås det en definition av vad som avses med en ändring av församlingsindelningen. Den gällande lagen har ingen sådan definition. Det föreslås också en ny bestämmelse om förutsättningarna för ändring av församlingsindelningen, vilka ska beaktas i beredningen av och beslutsfattandet om församlingsindelningen. Bestämmelsen motsvarar gällande förvaltningspraxis. Förutsättningarna hänför sig till tryggandet av församlingens verksamhet och ekonomi. Dessutom förbättras på olika sätt församlingsmedlemmarnas möjligheter till inflytande vid ändring av församlingsindelningen. Kyrkorådets och församlingsrådets informationsskyldighet utvidgas så att församlingsmedlemmarna utan dröjsmål ska informeras om initiativ som gäller ändringar i församlingsindelningen. Församlingsmedlemmarnas möjligheter till inflytande förbättras också genom förslaget att församlingsmedlemmarna kan meddela domkapitlet sina ståndpunkter om ett initiativ. Med hjälp av information och ställningstaganden tryggas församlingsmedlemmarnas möjligheter till inflytande på det sätt som förutsätts i 41 § i förvaltningslagen.

Grunderna för delning av egendom samt av skulder och andra förbindelser i anslutning till församlingsdelningen föreslås kvarstå huvudsakligen oförändrade. I delningsgrunderna föreslås det dock en bestämmelse som gäller situationer där en tidigare ändring av församlingsindelningen måste upphävas. Enligt den föreslagna paragrafen kan avvikelser från delningsgrunderna göras, om en regelrätt tillämpning av dem leder till ett oskäligt slutresultat.

Det föreslås att bestämmelserna om förvaltningen av delområden i en församling ändras så att församlingen själv kan ordna förvaltningen friare än för närvarande. Bestämmelserna om den interna förvaltningen av församlingens delområden ersätter de gällande bestämmelserna om kapellförsamlingar och församlingsdistrikt. Enligt förslaget finns det således inte heller längre be-

stämmelser på författningsnivå om kapellråd och distriktsråd, utan kyrkofullmäktige eller församlingsrådet kan själv besluta vilket organ som ska sköta förvaltningen av delområden i församlingen och bestämma organets namn och sammansättning. Församlingen kan också själv besluta vilken roll och vilka uppgifter och befogenheter ett sådant organ får. Av medlemmarna i organet ska det också kunna krävas att de är bosatta inom det aktuella området.

I kyrkoordningen föreslås det en ändring i sammansättningen av den organisationskommitté (i gällande kyrkolag och kyrkoordning kallad organisationskommission) som bildas i samband med en ändring av församlingsindelningen. Enligt förslaget ska kyrkoherden i den nya eller utvidgade församlingen utses till ordförande för organisationskommittén. Ändringen stöder kyrkoherdens ställning vid omställningar och gör tillsättandet av kommittén klarare.

Preciseringar föreslås även i kyrkofullmäktiges sammansättning. I propositionen föreslås det att 45 medlemmar kan väljas till kyrkofullmäktige när det är fråga om en församling med över 80 000 närvarande medlemmar. Enligt den gällande bestämmelsen kan det till kyrkofullmäktige väljas högst 39 medlemmar, om antalet närvarande medlemmar i församlingen överstiger 50 000. Genom denna precisering garanteras att kyrkofullmäktige har tillräckligt stor representation från församlingens olika områden.

Ändringar föreslås i förfarandet vid överlåtelse och utarrendering av fastigheter som församlingen äger. I de föreslagna bestämmelserna beaktas de riktlinjer för statligt stöd som anges i EU:s konkurrensbestämmelser och som gäller överlåtelse och långvarig utarrendering av landområden och byggnader. Med stöd av riktlinjerna föreslås det att bestämmelserna preciseras så att alla medborgare och företag i samma ställning ska ha samma rätt att lämna ett anbud. Det interna förfarandet inom kyrkans förvaltning ändras så att den allmänna underställningsskyldigheten slopas i fråga om beslut som gäller överlåtelse av fastigheter och utarrendering av mark. Underställningsskyldigheten ska dock kvarstå i fråga om beslut om överlåtelse av fastigheter på en begravningsplats och av kyrkliga byggnader.

Enligt den gällande kyrkoordningen tillämpas underställningsförfarandet på beslut som gäller tidpunkten för när huvudgudstjänsten börjar. Dessa beslut ska underställas domkapitlet för avgörande. I den föreslagna kyrkoordningen slopas denna underställningsskyldighet. Enligt förslaget slopas underställningsförfarandet inte helt och hållet, trots att det numera är sällsynt inom den övriga förvaltningen. En separat utredning förutsätts för att underställningsförfarandet helt ska kunna slopas. Det föreslås dock att underställningsförfarandet slopas i situationer där underställning av ett beslut bedöms vara onödigt med tanke på förvaltningens funktion.

Regleringen av arkivfunktionen ändras så att arkivlagen (831/1994) börjar tillämpas även på dokumentförvaltningen inom kyrkans myndigheter, om inte något annat föreskrivs i kyrkolagen. Arkivfunktionen inom kyrkan har hittills inte omfattats av den allmänna arkivlagstiftningen. Arkivlagen innehåller bl.a. allmänna bestämmelser om arkivfunktionen och dess uppgifter och organisering. I kyrkoordningen föreslås det dessutom mer detaljerade bestämmelser om arkivbildare, deras ansvar och uppgifter, arkivutrymmena och deponeringen av handlingar hos arkivverket.

Bestämmelserna om begravningsverksamheten föreslås bli kompletterade med en bestämmelse om en skötselplan för en begravningsplats. Den nya bestämmelsen är avsedd att göra ansvarsfördelningen mellan församlingen och innehavarna av gravrätt klarare. Bestämmelsen gör också skötseln av begravningsplatsen mer planmässig.

I kyrkolagen ska det enligt förslaget tas in nya bestämmelser om elektroniska sammanträden och elektroniskt beslutsförfarande som ska tillämpas på beslutsfattandet i olika organ i församlingar, kyrkliga samfälligheter och stift samt inom kyrkans centralförvaltning. Enligt de föreslagna paragraferna kan organen om de så önskar hålla elektroniska sammanträden där deltagarna deltar med hjälp av en elektronisk förbindelse. Beslut kan också fattas genom ett elektroniskt beslutsförfarande före sammanträdet, om ingen av medlemmarna i organet kräver att ärendet behandlas vid ett ordinarie sammanträde. Elektroniska sammanträden och ett elektroniskt beslutsförfarande förutsätter att ett lämpligt informationssystem eller någon annan informationsteknisk lösning används och att informationssäkerhetsaspekter beaktas. Elektroniska förfaranden medför ändringsbehov även i regleringen av organens beslutförhet, sammanträdenas offentlighet och förrättande av val.

I propositionen föreslås en ändring som påverkar hur arbetsfördelningen mellan ärkestiftets biskop och ärkebiskopen bestäms. Denna arbetsfördelning ska inte längre anges i kyrkoordningen utan omfattas av ärkestiftets interna beslutanderätt. Uppgifterna för ärkestiftets biskop och ärkebiskopen ska enligt förslaget bestämmas i arbetsordningen för ärkestiftets domkapitel.

Till följd av att hela kyrkolagstiftningen kodifieras innehåller propositionen också andra, mindre ändringar som påverkar sakinnehållet. När förslaget innehåller ändringar i den gällande bestämmelsens innehåll förklaras och motiveras ändringen i detaljmotiveringen till den aktuella paragrafen.

I kyrkolagen ska det enligt förslaget ingå 13 kapitel i stället för 26 kapitel i den gällande kyrkolagen, och i kyrkoordningen 12 kapitel i stället för 23 kapitel i den gällande kyrkoordningen. Kapitlen och kapitelrubrikerna i kyrkolagen och kyrkoordningen motsvarar varandra, men kyrkoordningen föreslås inte ha något kapitel om ändringssökande och underställning.

Kyrkolagens 1 kap. *Allmänna bestämmelser* föreslås innehålla bestämmelser om kyrkolagens tillämpningsområde och om kyrkoordningen, som preciserar och kompletterar kyrkolagen. I 1 kap. föreskrivs det också om kyrkans uppgift, medlemskap i kyrkan, kyrkolagens särskilda lagstiftningsordning, kyrkans rätt att ge yttranden, kyrkliga helgdagar (i den gällande lagen kallade högtidsdagar) och kollekt. I motsvarande kapitel i kyrkoordningen finns bestämmelser om kyrkans bekänneelse, upptagande som medlem och medlemmars deltagande i församlingens verksamhet.

Kyrkans grundenhet är församlingen, där arbetet för fullgörandet av kyrkans uppgift i första hand utförs. Detta föreslås bli beaktat i bestämmelsernas struktur så att bestämmelserna om församlingen kommer först och därefter bestämmelser om stiftet och centralförvaltningen.

Kyrkolagens och kyrkoordningens 2 kap. *Kyrkans administrativa indelning* föreslås innehålla bestämmelser om kyrkans administrativa indelning och språk och om ändring av församlingsindelningen. I 3 kap. föreslås det bestämmelser om församlingar och kyrkliga samfälligheter

och deras förvaltning, kyrkliga byggnader och församlingens fastigheter, begravningsverksamheten och kyrkböckerna. I 3 kap. i kyrkoordningen föreslås det också ingå bestämmelser om församlingens uppgift och verksamhet.

Enligt förslaget innehåller kyrkolagens 4 kap. bestämmelser om stiftens förvaltning, 5 kap. om kyrkans centralförvaltning och 6 kap. om församlingens och kyrkans ekonomi. I 7 kap. föreslås det bestämmelser om prästämbetet, i 8 kap. om personalen och i 9 kap. om förtroendevalda och val. De behövliga bestämmelserna i den gällande valordningen för kyrkan föreslås bli införda i motsvarande 9 kap. i kyrkoordningen. I 10 kap., som gäller besluts- och förvaltningsförfarandet, är det meningen att samla bestämmelser i anslutning till förvaltningsförfarandet hos olika organ och myndigheter. De bestämmelserna finns i de gällande författningarna spridda i olika kapitel som gäller bl.a. församlingarna, stiftet och centralförvaltningen, ofta med nästan samma innehåll eller som hänvisningsbestämmelser.

Kyrkolagens 11 kap. föreslås innehålla särskilda bestämmelser, 12 kap. bestämmelser om ändringssökande och underställning och 13 kap. ikraftträdande- och övergångsbestämmelser. I 11 kap. i kyrkoordningen föreslås det ingå särskilda bestämmelser och i 12 kap. ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

Propositionen innehåller inga betydande ändringar som påverkar innehållet i bestämmelserna, utan det är närmast fråga om en kodifiering av den gällande kyrkolagstiftningen. De föreslagna ändringarna har inga betydande ekonomiska konsekvenser.

4.2 Konsekvenser för myndigheterna

För att medarbetarna inom kyrkans förvaltning ska kunna tillägna sig systematiken och paragraferna i den nya kyrkolagen och kyrkoordningen kommer en viss orientering i frågan att krävas vid ikraftträdandet. Det behöver utarbetas anvisningar och ordnas utbildning för församlingarna. Mer konsekventa och lättlästa bestämmelser kommer dock med tiden att göra det lättare för kyrkans och församlingarnas tjänsteinnehavare, arbetstagare och förtroendevalda att sköta sina uppgifter. Likaså blir det lättare för myndigheter och enskilda att sköta sina ärenden hos kyrkan och församlingarna.

Eftersom många bestämmelser tas in i kyrkoordningen i stället för i kyrkolagen kommer antalet förslag till ändringar av kyrkolagen i viss mån att minska och vara mindre omfattande än tidigare.

När valbestämmelserna tas in i kyrkoordningen i stället för i den separata valordningen för kyrkan blir författningshelheten klarare och tillämpningen av valbestämmelserna samtidigt enklare. Det innebär emellertid att valbestämmelserna inte längre godkänns på kyrkomötet genom majoritetsbeslut på samma sätt som den gällande valordningen för kyrkan. För att kyrkoordningen ska godkännas krävs kvalificerad majoritet på kyrkomötet. Detta bedöms dock inte göra det svårare att ändra bestämmelserna vid behov eftersom bestämmelserna om kyrkliga val närmast är av teknisk natur och följer de allmänna valbestämmelserna.

Propositionen innehåller vissa förslag till nya bestämmelser. Församlingarna får ett större ansvar än för närvarande för utfärdandet av interna förvaltningsstadgor i och med att en del av det nuvarande underställningsförfarandet slopas. Underställningsförfarandet anses inte längre vara behövligt till alla delar, utan strävan är att stödja församlingarnas självständighet i ordnandet av verksamheten och förvaltningen. När underställningsbestämmelserna delvis blir upphävda bedöms förvaltningen bli lättare. Underställningsförfarandet kvarstår dock i fråga om de viktigaste bestämmelser och beslut som styr verksamheten. Exempelvis beslut som gäller anläggning, utvidgning och nedläggning av en begravningsplats ska alltså underställas kyrkostyrelsen för fastställelse eftersom det är fråga om en samhällelig uppgift som ålagts kyrkan och om betydande projekt som måste bedömas mångsidigt med avseende på lagstiftningen och förhållandena i området.

Propositionen ger en möjlighet till olika slags lösningar för förvaltningen av delområden i församlingen. Ändringen leder till att man på det lokala planet friare än i dag kan dryfta hur strukturererna för förvaltningen av delområden i församlingen ska ordnas. Bestämmelserna om den interna förvaltningen av församlingens delområden ersätter de gällande bestämmelserna om kapellförsamlingar och församlingsdistrikt. Bestämmelserna är mer flexibla än för närvarande och ger församlingarna möjlighet att överväga hurdan organ som behövs i ett visst område i församlingen, vilken dess sammansättning ska vara och vad som ska ingå i dess behörighet. Eftersom namnet på det organ som ska sköta förvaltningen av delområden i församlingen inte längre anges i lag kan det fattas beslut om det lokalt. Detta ger samtidigt församlingarna en möjlighet att hålla kvar de nuvarande kapellförsamlingarna eller församlingsdistrikten.

Nytt är också förslaget att det redan innan församlingsindelningen ändras ska gå att avtala om hur förvaltningen av delområden i församlingen ska ordnas. Avtal som ingåtts på förhand förbättrar myndigheternas möjligheter att organisera förvaltningen på förhand så att inga tillfälliga lösningar behövs.

Propositionen skapar flexibilitet i beslutsfattandet och ger möjligheter till ny sammanträdespraxis. Den gällande lagen har inte gett möjlighet att ordna elektroniska sammanträden. Bestämmelserna behöver ändras i och med att de informationstekniska systemen utvecklats. De nya bestämmelserna tillåter både elektroniska sammanträden och ett elektroniskt beslutsförfarande. Församlingen ska kunna utnyttja dessa möjligheter, om den förfogar över tillräckligt utvecklade och informationssäkra informationssystem. Lagändringen förpliktar inte församlingarna att använda eller skaffa elektroniska system, men den ger församlingarna alternativ och kan underlätta mötesarrangemangen. De nya möjligheterna kan också medföra besparingar t.ex. om avstånden är långa.

4.3 Samhälleliga konsekvenser

4.3.1 Konsekvenser för församlingsmedlemmarna

I kyrkolagen föreslås en bestämmelse om församlingsmedlemmarnas möjligheter att delta och påverka. Församlingarna får bestämma hur detta ska genomföras. Kyrkofullmäktige och församlingsrådet får enligt förslaget i uppgift att främja församlingsmedlemmarnas mångsidiga och effektiva möjligheter till inflytande. Genom de föreslagna ändringarna fullgörs den uppgift som det allmänna enligt 14 § i grundlagen har att främja den enskildes möjligheter att delta i

samhällelig verksamhet och att påverka beslut som gäller honom eller henne själv. Propositionen bedöms främja gemenskapen i församlingen och växelverkan mellan människor samt församlingsmedlemmarnas deltagande och möjligheter till inflytande.

De särskilda sätt för deltagande och påverkan som avses i den föreslagna bestämmelsen kan vara dels att informera om och ordna samråd i olika frågor, dels att utreda församlingsmedlemmarnas åsikter. Det är också möjligt att främja deltagande och påverkan särskilt genom att etablera samarbete i skötseln av församlingens uppgifter och uppmuntra församlingsmedlemmarna att planera och förbereda verksamhet på eget initiativ. I syfte att trygga församlingsmedlemmarnas möjligheter till inflytande föreslås också en tydlig bestämmelse om vilket församlingsorgan som bär ansvaret för kommunikationen samt en särskild informationsskyldighet när församlingsindelningen ändras.

De föreslagna ändringarna bidrar till att ge församlingsmedlemmarna en ny roll. Församlingarna kan uppmuntra medlemmarna att t.ex. delta i planeringen och utförandet av gudstjänstlivet och att ta ansvar under evenemang och i den övriga verksamheten. Förändringen uppmuntrar till frivilligarbete som man vet att kyrkan har ett stort behov av. På så sätt får församlingsmedlemmarna rollen av aktörer i stället för objekt. Ett syfte med förslaget är också att stödja strävan att flytta fokus i församlingarnas förvaltning och verksamhet från de anställda till församlingsmedlemmarna.

De föreslagna bestämmelserna om förvaltningen av församlingarnas delområden kommer med tiden sannolikt att leda till olika slags strukturella lösningar. Olika strukturer för denna förvaltning uppkommer troligen i synnerhet i samband med mer omfattande ändringar i församlingsindelningen, t.ex. när kyrkliga samfälligheter bildas eller församlingar går samman. En mer flexibel reglering förbättrar möjligheterna att beakta regionala behov. Om förvaltningen av delområden i församlingen ordnas ändamålsenligt kan det öka församlingsmedlemmarnas möjligheter att delta i och påverka församlingens verksamhet.

4.3.2 Språkliga konsekvenser

Propositionens bestämmelser om församlingarnas och de kyrkliga samfälligheternas språk föreslås till stora delar motsvara de gällande. Om det inom samma område finns flera församlingar på språklig grund, är dessa alltid enspråkiga såväl enligt den gällande lagen som enligt förslaget. Även den bestämmelse enligt vilken församlingen är tvåspråkig om den finskspråkiga eller svenskspråkiga minoriteten av de närvarande församlingsmedlemmarna är så stor att en kommun i motsvarande fall är tvåspråkig enligt språklagen motsvarar nuläget. En kyrklig samfällighet är däremot enspråkig om enbart församlingar med samma språk hör till den och tvåspråkig om församlingar med olika språk eller minst en tvåspråkig församling hör till den. Samma princip gäller också i fråga om stiftens språkliga ställning.

I propositionen föreslås en bestämmelse i 2 kap. 6 § i kyrkolagen med stöd av vilken kyrkostyrelsen på förslag av kyrkofullmäktige eller församlingsrådet kan bestämma att en församling ska vara tvåspråkig under en femårsperiod även om församlingen enligt bestämmelserna skulle vara enspråkig. Möjligheten att bestämma att en församling ska vara tvåspråkig gäller endast sådana områden som inte på språklig grund har flera församlingar. Genom den föreslagna bestämmelsen tas samma möjlighet in i kyrkolagen som i språklagen finns för kommuner. Enligt

5 § 3 mom. i språklagen kan det på förslag av kommunfullmäktige genom förordning av statsrådet föreskrivas att en kommun är tvåspråkig även om den annars skulle vara enspråkig.

Den nya bestämmelsen kan bidra till att förbättra ställningen för församlingens språkliga minoritet i områden där det inte finns församlingar med olika språk. Enligt statistiken för 2015 fanns det totalt 19 tvåspråkiga församlingar. Av dem hör 10 församlingar till Borgå stift och majoriteten av deras medlemmar är svenskspråkiga. I samernas hembygdsområde finns fyra församlingar vars språk är finska och samiska, och den tyska församlingens språk är svenska och tyska. Av församlingarna med finskspråkig majoritet är fyra tvåspråkiga.

Alla svenskspråkiga församlingar hör till Borgå stift. Dit hör också de tvåspråkiga församlingar som har svensk majoritet. Största delen av församlingarna i Borgå stift finns i de svenskspråkiga områdena i södra Finland och Österbotten samt på Åland. De finska församlingarna i dessa områden hör till andra stift. I synnerhet i större städer är det vanligt att församlingarna är uppdelade enligt språk.

Enligt uppgifterna för 2017 finns det sammanlagt 31 kyrkliga samfälligheter. Kyrkliga samfälligheter med både finsk- och svenskspråkiga församlingar finns t.ex. i Borgå, Esbo, Helsingfors, Jakobstad, Karleby, Raseborg och Tammerfors. Inom en kyrklig samfällighet kan de områden som församlingar med olika språk omfattar avvika från varandra. Detta gör det möjligt att inom hela den kyrkliga samfällighetens område betjäna de församlingsmedlemmar som talar minoritetsspråket. I t.ex. Esbo kyrkliga samfällighet omfattar den svenska församlingen hela Esbo medan de finska församlingarna har sina egna, mindre områden.

Det finns 33 tvåspråkiga kommuner i Finland. Fyra av dem har på eget initiativ ansökt om att få bli tvåspråkiga (Lojo, Korsnäs, Larsmo och Närpes) trots att de utifrån befolkningens språkförhållanden skulle vara enspråkiga. Enligt justitieministeriet har man i praktiken noterat att svenskspråkiga församlingar är mer intresserade av att bli tvåspråkiga än finskspråkiga församlingar.

Den föreslagna bestämmelsen kan bedömas vara av betydelse särskilt när församlingsstrukturerna ändras. Utifrån bestämmelsen kan man t.ex. i en församling som slås samman eller utvidgas överväga om den språkliga minoritetens rättigheter bör förbättras genom ett förslag om att församlingen ska bli tvåspråkig. På samma sätt kan man när en kyrklig samfällighet bildas eller utvidgas överväga om någon eller några församlingar kan ansöka om att få bli tvåspråkiga. De praktiska följderna av förslaget kommer sannolikt att i hög grad bero på hurdana strukturella lösningar som församlingarna beslutar sig för i framtiden. På motsvarande sätt kan bestämmelsen vara av betydelse när ändringar i församlingsstrukturen planeras, eftersom den medför ett nytt sätt att slå vakt om de språkliga rättigheterna för de församlingsmedlemmar som talar minoritetsspråket.

4.3.3 Konsekvenser för barn och unga

Den föreslagna nya bestämmelsen om församlingsmedlemmarnas möjligheter att delta och påverka gäller församlingsmedlemmar i alla åldrar. Den förbättrar på så sätt även barnens och de ungas möjligheter att få fram sina åsikter till församlingens beslutsfattare och att påverka i frågor som gäller församlingen.

4.3.4 Miljökonsekvenser

I propositionen föreslås det att kyrkans förvaltningsorgan om de så önskar ska kunna hålla även elektroniska sammanträden och fatta beslut i ett elektroniskt beslutsförfarande. I praktiken påverkas propositionens miljökonsekvenser i synnerhet av i vilken utsträckning elektroniska sammanträden börjar ordnas.

Man kan anta att elektroniska sammanträden småningom kommer att bli allt vanligare inom kyrkans förvaltning. Införandet av elektroniska sammanträden kan påverkas av att de förutsätter informationssäkra informationssystem som lämpar sig för detta ändamål. Offentliga sammanträden förutsätter att även allmänheten har tillträde till dem.

När elektroniska sammanträden blir vanligare kan det ha vissa positiva konsekvenser för miljön. Mängden pappersdokument kan minska om material delas ut elektroniskt. Även koldioxidutsläppen kan i viss mån minska när behovet av att resa till sammanträden minskar.

5 Beredningen av propositionen

Propositionen överensstämmer med kyrkomötets framställning. Den har beretts vid kyrkostyrelsen som kommitté- och arbetsgruppsarbete och som tjänsteuppdrag. Utkastet till proposition har varit på omfattande remiss hos kyrkans olika aktörer och vissa statliga myndigheter.

I yttrandena från undervisnings- och kulturministeriet och högsta förvaltningsdomstolen anses kodifieringen av kyrkolagstiftningen vara behövlig. Undervisnings- och kulturministeriet anser i sitt yttrande att det även ur författningsrättslig synvinkel antagligen är möjligt att i större utsträckning än i dag flytta över regleringen av kyrkans förvaltning och ekonomi till kyrkans egna organ. Även justitieministeriet anser det möjligt att utveckla kyrkolagstiftningen så att regleringen av kyrkans interna ärenden inkluderas i kyrkans egen normgivningsmakt, dock så att de krav som grundlagen ställer beaktas.

Finansministeriet hänvisar i sitt yttrande till paragrafen om upphörandet av ett tjänsteförhållande, som i propositionsutkastet ännu avvek från de övriga tjänstemannarättsliga bestämmelserna men senare har ändrats.

Dessutom har justitieministeriet och högsta förvaltningsdomstolen i sina yttranden fäst uppmärksamhet både vid den föreslagna kyrkolagens kapitel med administrativa procedurbestämmelser och vid kapitlet om rättsskydd. Utifrån yttrandena har flera bestämmelser gjorts klarare och motiveringen förtydligats. Dessutom har kapitlens ordningsföljd ändrats så att kapitlet om rättsskydd placeras sist i kyrkolagen, före övergångsbestämmelserna. Däremot står det förslag i yttrandena som gäller ett totalt slopande av underställningsförfarandet i strid med de yttranden som kommit in från församlingarna. Av denna anledning har det ansetts att det krävs en separat beredning, som genomförs senare, för att underställningsförfarandet ska kunna slopas helt och hållet.

Dataombudsmannens byrå har i sitt yttrande fäst uppmärksamhet vid de bestämmelser i 3 kap. i kyrkolagen som gäller kyrkans gemensamma medlemsregister. Utifrån yttrandet har 3 kap. 39 § i kyrkolagen preciserats. Dessutom har motiveringen till bestämmelserna om medlemsregistret reviderats. I bestämmelserna och motiveringen har man strävat efter att också beakta

motiveringen i det betänkande som riksdagens förvaltningsutskott gav i samband med en tidigare ändring av kyrkolagen (FvUB 63/2015 rd) och de expertutlåtanden som då togs upp.

Kyrkans arbetsmarknadsverk anser i sitt yttrande att det i kyrkolagen behövs heltäckande bestämmelser om dess uppgift. Dessutom har arbetsmarknadsverket föreslagit några preciseringar i bestämmelserna om arbetsmarknadsverket och tjänsteinnehavarna. I enlighet med yttrandet föreslås det heltäckande bestämmelser om arbetsmarknadsverkets uppgift. Bestämmelsen om arbetsmarknadsverkets uppgifter har gjorts tydligare.

I kyrkomötets framställning har det gjorts sådana lagtekniska ändringar som avses i 2 kap. 2 § 2 mom. i kyrkolagen. Kyrkostyrelsen har förordat dessa ändringar.

6 Samband med andra propositioner

I propositionen har kyrkomötets beslut från maj 2018 med förslag till lag om ändring av kyrkolagen beaktats.

DETALJMOTIVERING

1 Förslaget till kyrkolag

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. Tillämpningsområde. Enligt 76 § 1 mom. i grundlagen finns bestämmelser om den evangelisk-lutherska kyrkans organisation och förvaltning i kyrkolagen. I 11 § i grundlagen föreskrivs det om religionsfriheten och om religionssamfundens autonomi, som konkretiseras i religionsfrihetslagen.

Den föreslagna paragrafen motsvarar i sak den gällande lagen. Enligt förslaget upprepas i 1 mom. kyrkolagens grundlagsenliga tillämpningsområde, som är kyrkans författning och förvaltning. Dessutom anges det i momentet att ordet kyrkan i kyrkolagen avser Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland.

I 2 mom. föreslås det bestämmelser om kyrkoordningens tillämpningsområde, som har utvidgats genom att bestämmelser har flyttats från kyrkolagen till kyrkoordningen. I kyrkoordningen föreskrivs det om kyrkans uppgift, verksamhet och ekonomi samt närmare om kyrkans bekännelse, författning och förvaltning. Kyrkoordningen föreslås dessutom innehålla närmare bestämmelser om val som förrättas i kyrkan, eftersom den separata valordningen för kyrkan enligt förslaget ska slopas. Dessutom föreslås den gällande bestämmelsen i 4 kap. 2 § 1 mom. om kyrkohandbokens tillämpningsområde bli flyttad till 2 mom. Eftersom sakramenten är kyrkliga förrättningar nämns de emellertid inte längre särskilt. Särskilda bestämmelser ska inte längre gälla i fråga om domkapitlets behörighet att meddela närmare anvisningar om gudstjänsterna och de kyrkliga förrättningarna. Domkapitlets behörighet att utöva styrning ingår i dess ställning och uppgifter i förhållande till församlingarna, varför domkapitlet i enskilda fall kan ge anvisningar om gudstjänsten eller kyrkliga förrättningar.

Enligt 3 mom. antas kyrkoordningen och kyrkohandboken av kyrkomötet. Kyrkoordningen publiceras i Finlands författningssamling på samma sätt som nu. Kyrkolagen publiceras liksom övriga lagar i Finlands författningssamling med stöd av lagen om Finlands författningssamling (188/2000).

2 §. Kyrkans bekännelse och uppgift. I 1 mom. anges kyrkans bekännelse på samma sätt som i den gällande kyrkolagen. Bekännelsen uttrycker vad kyrkan handlar om och vad kyrkans lutherska identitet som religiöst samfund grundar sig på. Att bekännelsen uttrycks i kyrkolagen lägger grunden för kyrkans uppgift. Bekännelsen anges närmare i kyrkoordningen.

Paragrafens 2 mom. innehåller en bestämmelse av allmän karaktär om kyrkans centrala uppgifter som grundar sig på kyrkans bekännelse eller som är härledda ur den. Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland är ett offentligt samfund. Kyrkans uppgifter avgränsas också användningen av medel, och lagen behöver därför ange de centrala uppgiftsområden inom vilka kyrkan är verksam i samhället. Bestämmelsen har enligt vedertagen praxis också ansetts omfatta den internationella diakoni som kyrkan bedriver, och den behöver därför inte nämnas särskilt.

3 §. Medlemskap i kyrkan. I paragrafen föreskrivs det om medlemskap i evangelisk-lutherska kyrkan. Bestämmelsen om medlemskap är förknippad med individens rättigheter och skyldigheter, och grunderna för dem ska anges i lag. Man ska fortfarande upptas som medlem i kyrkan genom dop, och bestämmelser om dopet finns i kyrkoordningen. Bestämmelser om medlemskap i ett religionssamfund finns i 3 § i religionsfrihetslagen. Enligt den paragrafen har var och en rätt att besluta om sin religiösa ställning genom att inträda i ett sådant religionssamfund som antar honom eller henne som medlem eller genom att utträda ur det.

I det föreslagna 2 mom. föreskrivs det om finska medborgares och utlänningars möjlighet att bli medlemmar i kyrkan. En utlänning kan bli medlem i kyrkan på samma sätt som en finsk medborgare, om han eller hon har en i lagen om hemkommun (201/1994) avsedd hemkommun i Finland. En utlänning som bor i Finland men saknar hemkommun kan bli medlem i kyrkan, om han eller hon har deltagit i församlingens verksamhet i tre månaders tid. Under den angivna tiden ska personen visa sitt engagemang i religionssamfundet och sin avsikt att vistas i landet längre än tillfälligt. Under den tiden har personen möjlighet att bekanta sig med församlingen och dess verksamhet och vid behov få dopundervisning.

Det går att bekanta sig med och engagera sig i församlingen på många olika sätt. I praktiken bestäms tiden på tre månader i regel från det att personen har kontaktat församlingens kyrkoherde i syfte att bli medlem i kyrkan. Om personen redan tidigare aktivt har deltagit t.ex. i församlingens studentverksamhet, kan detta beaktas när tiden bestäms. Kyrkoherden ska vid beslut om att uppta någon som medlem från fall till fall överväga om det villkor som gäller deltagande i församlingens verksamhet har uppfyllts. Övervägandet ska grunda sig på likabehandling av människor. En person som vistas lagligt i Finland i mer än tre månader ska ha uppehållstillstånd eller på annat sätt ha registrerat sin vistelse i Finland. Hans eller hennes personuppgifter kan således kontrolleras t.ex. i ett tillfälligt uppehållstillstånd eller motsvarande dokument.

I 3 mom. föreskrivs det att den som blir medlem i kyrkan inte samtidigt kan vara medlem i något annat religionssamfund. Med annat religionssamfund avses inte ett sådant religionssamfund med vilket kyrkomötet har godkänt ett avtal om ömsesidiga förutsättningar för medlemskap.

4 §. Medlemskapets upphörande. I paragrafen föreskrivs det om de situationer då förutsättningarna för medlemskap i kyrkan inte längre uppfylls och medlemskapet upphör. Medlemskapet upphör när en medlem utträder ur kyrkan eller blir medlem i något annat religionssamfund, om det inte är fråga om ett sådant religionssamfund med vilket kyrkomötet har godkänt ett avtal om ömsesidiga förutsättningar för medlemskap. När en finsk medborgare som varaktigt bor utomlands förlorar sitt finska medborgarskap, har han eller hon inte längre hemkommun eller folkbokföringskommun i Finland. Då upphör medlemskapet i kyrkan. När en utländsk medlem i kyrkan flyttar bort från Finland, förlorar han eller hon sin hemkommun i Finland och får som utlänning inte en folkbokföringskommun i dess ställe. Således upphör en utlänningens medlemskap i kyrkan om han eller hon varaktigt flyttar bort från Finland.

5 §. Stiftande av kyrkolag samt framställningar och yttranden. Enligt 76 § 2 mom. i grundlagen gäller angående lagstiftningsordningen för kyrkolagen och rätten att ta initiativ som angår den det som särskilt föreskrivs i kyrkolagen. Kyrkomötet har haft ensamrätt att ta initiativ i fråga om ändring och upphävande av kyrkolag sedan 1869 års kyrkolag, och i detta föreslås ingen ändring. Däremot har den mening i den gällande kyrkolagen enligt vilken republikens president och riksdagen har till uppgift att pröva och stadfästa kyrkomötets förslag till kyrkolag blivit

vilseledande eftersom republikens president enligt grundlagen inte längre deltar i överlämnandet av propositioner, utan det enligt den nuvarande formuleringen i 39 § (1112/2011) i grundlagen är statsrådet som överlämnar regeringspropositioner. Presidentens roll är begränsad till att stadfästa lagarna. Därför föreslås det att den meningen stryks och ersätts med en mening som motsvarar rådande praxis. Enligt den nya meningen lämnas kyrkomötets förslag till riksdagen för prövning i form av en regeringsproposition. I enlighet med riksdagens grundlagsenliga ställning som utövare av den lagstiftande makten (grundlagen 3 § 1 mom.) föreslås prövningen av kyrkomötets förslag vara en uppgift enbart för riksdagen. Genom att nämna godkännandet av förslaget vill man visa att riksdagen inte kan göra andra ändringar i kyrkolagen än sådana rättelser som avses i 2 mom. Avsikten med förslaget är inte att ändra statsrådets eller riksdagens nuvarande roll vid stiftandet av kyrkolag. På stiftande av kyrkolag tillämpas i övrigt grundlagens bestämmelser om lagstiftningsförfarandet. Således behöver kyrkolagen inga särskilda bestämmelser om förfarandet för stadfästelse av lagen. Till den delen iakttas den allmänna bestämmelsen i 77 § i grundlagen.

I 2 mom. föreslås det att lagstiftningstekniska omständigheter som observeras i ett förslag till kyrkolag kan rättas i ett rättelseförfarande. Ett lagstiftningstekniskt fel kan rättas antingen när undervisnings- och kulturministeriet har begärt ett yttrande i ärendet eller på kyrkostyrelsens eget initiativ. Förslagets sakinnehåll kan inte ändras genom en rättelse. Kyrkostyrelsens rätt att ta initiativ till rättelse försnabbar den fortsatta beredningen av förslaget till kyrkolag till en regeringsproposition.

I det föreslagna 3 mom. föreskrivs det om kyrkans rätt att lägga fram förslag till annan lagstiftning som gäller kyrkan och att göra framställningar eller ge yttranden till statliga myndigheter i samhällsfrågor som är viktiga med tanke på kyrkans lära och uppgift. Den gällande bestämmelsen har rättats språkligt utan ändringar i sak. I bestämmelsen anges inte mer detaljerat vilket kyrkligt organ som har rätt att göra framställningar och ge yttranden. Bestämmelser om kyrkans interna behörighet finns på andra ställen i kyrkolagen och i kyrkoordningen.

I 4 mom. föreskrivs det om skyldigheten att höra kyrkan när bestämmelser utfärdas i en fråga som gäller kyrkans förhållande till staten eller till andra religionssamfund.

6 §. Kyrkliga helgdagar. I 1 mom. anges de kyrkliga helgdagarna. Enligt 2 mom. bestäms tidpunkten för helgdagarna enligt traditionen i västliga kyrkan.

Kyrkoåret är uppbyggt så att påskan är dess medelpunkt. Från påskan räknas de kyrkliga helgdagarna bakåt och framåt. Påsk firas den första söndagen efter den första fullmånen efter vårdagjämningen (tidigast den 22 mars och senast den 25 april).

Påskan föregås av fastetiden (40 vardagar, 6 söndagar). Fastetiden börjar på askonsdagen, som följer på fastlagssöndagen. Fastetiden föregås av tre söndagar som allmänt kallas söndagarna före fastetiden (tredje söndagen före fastetiden (Septuagesima), andra söndagen före fastetiden (Sexagesima) och fastlagssöndagen). Påsktiden efter påsk är alltid lika lång: sex söndagar efter påsk. Kristi himmelsfärdsdag infaller alltid mellan den femte och den sjätte söndagen efter påsk. Efter den sjätte söndagen efter påsk följer pingstdagen. Påskkretsens börjar den tredje söndagen före fastetiden och slutar den sjätte söndagen efter påsk.

Kyrkoårets första period, julkretsen, räknas från den första söndagen i advent. Adventstiden omfattar fyra adventssöndagar som föregår juldagen. Jultiden varar från julaftonen till trettondagen. Vid trettondagen (den 6 januari) börjar trettondagstiden, vars antal söndagar (2—6 räknat från trettondagen) bestäms utifrån tidpunkten för Septuagesima.

Pingstkretsen inleds med pingstaftonen och pingstdagen. Antalet helger efter pingst bestäms enligt hur många som får plats mellan pingstdagen och den första söndagen i advent (23—28). Söndagen efter pingstdagen är alltid Treenighetssöndagen.

De två helger som föregår det nya kyrkoårets ingång (första söndagen i advent) kallas Uppbrottets söndag och Domsöndagen. Även vissa andra högtider efter pingst har ett eget namn: Apostladagen (6 söndagen efter pingst), Kristi förklarings dag (8 söndagen efter pingst) och Reformationsdagen (22 söndagen efter pingst).

7 §. Kollekt. Enligt lagen om penninginsamlingar (255/2006) omfattar lagens tillämpningsområde inte sådan kollektinsamling bland deltagarna i offentlig religionsutövning som anordnas av religionssamfund som avses i religionsfrihetslagen. Andra penninginsamlingar kräver enligt lagen om penninginsamlingar att stiftet ansöker om tillstånd.

Kyrkostyrelsen har behörighet att bestämma för vilka ändamål kollekt ska tas upp vid huvudgudstjänster. Det föreslås att bestämmelser om detta tas in i 5 kap. 8 § i kyrkoordningen, i anslutning till kyrkostyrelsens uppgifter. I kyrkoordningen föreslås också bestämmelser om godkännande av församlingens kollektplan.

2 kap. Kyrkans administrativa indelning

Administrativ indelning och språkbestämmelser

1 §. Församlingar och kyrkliga samfälligheter. I paragrafen föreskrivs det att medlemskap i kyrkan i enlighet med parokialprincipen fastställs via medlemskap i en församling och att församlingen omfattar ett bestämt område. Inom samma område kan det på språkliga grunder finnas flera församlingar. Församlingsindelningen följer kommunindelningen så att området för en församling eller kyrklig samfällighet är området för en eller flera kommuner. Inom samma kommun kan det finnas flera församlingar, som då ska bilda en kyrklig samfällighet. Församlingarna kan även frivilligt bilda en kyrklig samfällighet.

2 §. Församlingsmedlemmar. Enligt 1 mom. bestäms församlingen för finska medborgare enligt deras hemkommun eller folkbokföringskommun i enlighet med lagen om hemkommun. Utländska medborgare kan endast ha en i lagen om hemkommun avsedd hemkommun, men ingen folkbokföringskommun. En utländsk medlem i kyrkan som är bosatt i Finland men saknar hemkommun är medlem i den församling inom vars område han eller hon bor. Kyrkostyrelsen får dessutom meddela föreskrifter om när en medlem i kyrkan kan vara medlem i någon annan församling inom sin egen hemkommun.

I den gällande lagen används begreppet folkmängd, som anger det antal medlemmar som antecknats som närvarande. Begreppet folkmängd slopas i det föreslagna 2 mom. och även i övrigt i kyrkolagen och kyrkoordningen. Som närvarande räknas de församlingsmedlemmar som är bosatta i Finland och som har hemkommun i Finland. En utländsk församlingsmedlem som är

bosatt i Finland men saknar hemkommun räknas som närvarande medlem. Frånvarande medlemmar är de församlingsmedlemmar som endast har folkbokföringskommun i Finland.

3 §. *Stiftet.* I den föreslagna paragrafen föreskrivs det att församlingen hör till ett regionalt stift. Dessutom finns där bestämmelser om Borgå stift och om stiftet för en församling där majoritetsspråket bland de närvarande medlemmarna är något annat än finska eller svenska.

I den gällande lagen föreskrivs det om ett svenskspråkigt stift, varmed avses Borgå stift. Enligt de gällande språkbestämmelserna finns det inget svenskspråkigt stift inom kyrkan, utan även Borgå stift är tvåspråkigt. Till Borgå stift hör de församlingar där majoritetsspråket bland medlemmarna är svenska.

4 §. *Beslut om stiftsindelningen.* I 1 mom. föreslås det en bestämmelse om kyrkomötets behörighet att besluta om bildande och indragning av stift och om ändring av stiftsgränserna.

I 2 mom. föreskrivs det om kyrkostyrelsens behörighet att besluta om stiftsindelningen i vissa situationer. En ny bestämmelse föreslås i 2 punkten. I den föreskrivs det om kyrkostyrelsens behörighet att besluta om församlingens stiftstillhörighet, om församlingar som hör till två olika stift slås samman t.ex. till följd av en kommunsammanslagning, om det i stället för dem bildas en ny församling eller om det av dem bildas en kyrklig samfällighet.

5 §. *Domkapitlets behörighet i fråga om kyrkliga samfälligheter.* En kyrklig samfällighet omfattas av behörigheten för domkapitlet i ett stift antingen utifrån var den finns eller utifrån vilket som är majoritetsspråket bland de närvarande församlingsmedlemmarna. I det föreslagna 2 mom. föreskrivs det när en kyrklig samfällighet övergår till att omfattas av ett annat domkapitels behörighet på språklig grund. Paragrafen motsvarar i övrigt den gällande kyrkolagen och kyrkoordningen, men formuleringen ändras så att en kyrklig samfällighet omfattas av domkapitlets behörighet, inte att den lyder under domkapitlet. I paragrafen ska det enligt förslaget tas in en bestämmelse om gemensamma kyrkofullmäktiges skyldighet att sända beslutet om övergången till domkapitlet och kyrkostyrelsen för kännedom. Uppgiften om övergången ska sändas utan dröjsmål så att den regionala behörighetsfördelningen mellan domkapitlet är klar.

6 §. *Församlingars språk.* En församling är finskspråkig, svenskspråkig eller tvåspråkig, om inte något annat bestäms särskilt om församlingens språk. Enligt förslaget tas det i paragrafen in en ny bestämmelse enligt vilken kyrkostyrelsen på framställning av församlingens kyrkofullmäktige eller församlingsrådet kan bestämma att en församling ska vara tvåspråkig under den följande femårsperioden, även om den enligt bestämmelserna skulle vara enspråkig. Enligt 5 § 3 mom. i språklagen kan det genom förordning av statsrådet på begäran av kommunfullmäktige under den tioårsperiod under vilken statsrådet har bestämt att kommunen ska vara enspråkig föreskrivas att kommunen är tvåspråkig.

7 §. *Kyrkliga samfälligheters språk.* I paragrafen föreskrivs det hur språket i kyrkliga samfälligheter bestäms.

8 §. *Språket hos myndigheter inom kyrkans centralförvaltning och stiften.* I paragrafen föreslås det bestämmelser om språket hos myndigheter inom kyrkans centralförvaltning och stiften. Bestämmelsen om organ som lyder under kyrkostyrelsen stryks eftersom deras språkliga ställning följer kyrkostyrelsen.

För kyrkans centralförvaltning har man tidigare använt termen kyrklig myndighet. I den föreslagna lagen avses med kyrkliga myndigheter däremot den kyrkliga förvaltningens alla myndigheter inom såväl församlingarna och stiftet som centralförvaltningen.

Det föreslås att kyrkliga samfälligheter nämns i 2 mom. Stiftsmyndigheterna är tvåspråkiga om minst en tvåspråkig kyrklig samfällighet hör till stiftet, även om alla församlingar är enspråkiga. Även om endast en av de enskilda församlingarna är tvåspråkig är stiftsmyndigheterna tvåspråkiga. Ett tvåspråkigt domkapitel i ett stift kan dock, i överensstämmelse med gällande bestämmelser, arbeta på en enspråkig församlings eller kyrklig samfällighets språk när det sköter uppgifter som hänför sig till förvaltningen av församlingen eller den kyrkliga samfälligheten.

9 §. *Språkbestämmelser som ska iakttas hos kyrkliga myndigheter.* I paragrafen föreskrivs det hur språklagen och samiska språklagen tillämpas hos kyrkliga myndigheter. På finska ändras termen för kyrklig myndighet.

10 §. *Språket i verksamheten.* I paragrafen föreskrivs det om utövandet av församlingens verksamhet på olika språk. Bestämmelsen hänför sig till bestämmelsen i 17 § i grundlagen om vars och ens rätt att få tjänster på sitt eget språk. Denna rätt hänger samman med grunderna för individens fri- och rättigheter och ska därför tryggas genom lag.

Ändring av församlingsindelningen

11 §. *Ändring av församlingsindelningen.* I 1 mom. definieras vad som avses med ändring av församlingsindelningen. I den gällande lagen finns ingen definition. I 1 och 2 punkten anges de mest typiska ändringarna av församlingsindelningen. Enligt 3 och 4 punkten kan en del av en församlings område överföras till en annan församling t.ex. på språklig grund. I sådana fall kan församlingens område även i sin helhet delas upp mellan flera redan existerande församlingar. I 5 och 6 punkten avses sådana situationer att en ny församling t.ex. på språklig grund bildas inom samma område där det redan finns en församling med ett annat språk, eller att den ena av de församlingar som är verksamma i samma område upplöses på motsvarande sätt. Beslut om ändring av församlingsindelningen ska fortfarande fattas av kyrkostyrelsen.

12 §. *Ändring av församlingens namn.* Beslut om församlingens namn fattas i regel i samband med att församlingsindelningen ändras. I andra situationer kan namnet på en församling ändras med iakttagande av det förfarande som gäller vid ändring av församlingsindelningen. Bestämmelsen motsvarar i sak den gällande kyrkoordningen. En bestämmelse om en eventuell begäran om utlåtande av Institutet för de inhemska språken föreslås i 2 kap. 2 § i kyrkoordningen.

13 §. *Förutsättningar för ändring av församlingsindelningen.* I den gällande lagen finns inga bestämmelser om förutsättningarna för ändring av församlingsindelningen. Kyrkostyrelsen har i sina beslut om ändring av församlingsindelningen motiverat sina lösningar bl.a. med tryggnad av församlingens verksamhet och ekonomi. För att det kyrkliga arbetet i församlingarna ska kunna säkerställas måste det finnas möjlighet att genomföra även strukturella ändringar. I paragrafen föreslås allmänna bestämmelser om förutsättningarna för ändring av församlingsindelningen. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar nuvarande förvaltningspraxis. Församlingarna, domkapitlen och kyrkostyrelsen ska i motiveringen till initiativ och beslut som gäller ändring av församlingsindelningen beakta de förutsättningar som anges i paragrafen.

En ändring av församlingsindelningen förutsätter utöver att kraven i 1 mom. uppfylls dessutom särskilt vägande skäl, om ändringen leder till att den språkliga majoriteten i en församling blir språklig minoritet.

14 §. *Initiativ till ändring av församlingsindelningen.* I paragrafen föreskrivs det om initiativ till en ändring av församlingsindelningen. I det föreslagna 1 mom. finns bestämmelser om vem som har rätt att ta initiativ till ändring av församlingsindelningen.

I 2 mom. föreslås det en ny bestämmelse om att kyrkorådet eller församlingsrådet utan dröjsmål ska informera församlingsmedlemmarna om initiativet. Informationen ska ges i enlighet med kyrkoordningens bestämmelser om offentliga kungörelser. Bestämmelsen hänför sig till församlingsmedlemmarnas rätt att få information om församlingens angelägenheter. För närvarande regleras församlingens informationsskyldighet på ett allmänt plan, vilket inte är tillräckligt när en ändring av församlingsindelningen planeras. Det hör till kyrkorådets uppgifter att leda församlingens kommunikation. Om församlingen eller den kyrkliga samfälligheten har en egen informationstidning finns det skäl att informera om initiativet i den. I praktiken skriver också många lokala tidningar om planer på sammanslagningar av församlingar.

I 3 mom. föreslås det en ny bestämmelse om församlingsmedlemmarnas möjlighet att lämna ställningstaganden till domkapitlet i fråga om ett initiativ. För att tiden för behandlingen av ärendet inte ska bli oskäligt mycket längre än för närvarande föreslås tidsfristen för ställningstagandet vara 14 dagar från delfäendet av beslutet om initiativet. Även i fråga om initiativ som tas av biskopen eller domkapitlet ska det informeras och ges tillfälle att lämna ett ställningstagande. Kyrkostyrelsens initiativrätt är begränsad, och de ändringar i församlingsindelningen som kyrkostyrelsen gör är närmast en följd av att områden överförs från en kommun till en annan. Av denna anledning anses det inte behövas någon möjlighet att lämna ställningstaganden i fråga om kyrkostyrelsens initiativ. Genom att det införs ett förfarande med ställningstaganden ges församlingsmedlemmarna en tillräcklig möjlighet att uttala sin åsikt i ärenden som gäller ändring av församlingsindelningen, och därför behöver församlingsmedlemmarnas möjlighet att anföra besvär inte bli mer omfattande än för närvarande. Närmare bestämmelser om innehållet i ett initiativ föreslås ingå i kyrkoordningen.

Syftet med 2 och 3 mom. är att trygga församlingsmedlemmarnas möjligheter till inflytande i enlighet med 41 § i förvaltningslagen. Enligt den paragrafen ska myndigheten ge berörda personer möjlighet att få uppgifter om utgångspunkterna och målen för behandlingen av ett ärende. Myndigheten ska även ge dem för vilka avgörandet i ärendet kan ha en betydande inverkan på livsmiljö, arbete eller övriga förhållanden möjlighet att uttala sin åsikt om ärendet. Information om att ärendet är anhängigt och om möjligheten till inflytande ska ges på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till ärendets betydelse och omfattning.

Det föreslagna 4 mom. gäller situationer där statsrådet eller ett ministerium har fattat beslut om överföring av en del av en kommun till en annan kommun med stöd av 19 § och 21 § 1 eller 2 mom. i kommunstrukturlagen (1698/2009). Det är fråga om sådana överföringar av s.k. enklaver och ägor där det på motsvarande sätt som enligt ett beslut av statsrådet eller ett ministerium blir nödvändigt att till en annan församling överföra en sådan del av en församling som motsvarar en kommundel som överförs. I sådana fall tillämpas inte de föreslagna 2 och 3 mom.

15 §. *Förflyttning av personal.* I paragrafen föreslås det bestämmelser om tjänsteinnehavares och arbetstagares ställning vid ändring av församlingsindelningen. Det föreslagna 1 mom. gäller tjänsteinnehavare och arbetstagare i anställningsförhållanden som gäller tills vidare. Personer i anställningsförhållanden som gäller tills vidare ska behandlas lika oberoende av anställningsförhållandets art. Skyldigheten att förflytta personal föreslås endast gälla anställda i anställningsförhållanden som gäller tills vidare, inklusive personer med uppgiften som bisyssla, men inte vikarier eller annan visstidsanställd personal. Enligt 13 kap. 2 § i den gällande kyrkolagen gäller förflyttningsskyldigheten endast tjänsteinnehavare och arbetstagare med uppgiften som huvudsyssla. Skyldigheten utvidgas så att deltidsanställda bemöts lika som tjänsteinnehavare och anställda med uppgiften som huvudsyssla.

I 2 mom. föreskrivs det om förflyttning av en kyrkoherde i ett anställningsförhållande som gäller tills vidare till en ny tjänst. En kyrkoherde vars tjänst upphör ska förflyttas till en kaplanstjänst i den utvidgade eller nya församlingen. När en ny församling bildas ska kyrkostyrelsen besluta vilka kyrkoherdetjänster som ska upphöra.

I 3 mom. föreskrivs det att de förmåner som hör till anställningsförhållandet, såsom löneförmåner och andra förmåner som grundar sig på tjänste- eller arbetskollektivavtal, ska bevaras när en anställd förflyttas. Bestämmelsen preciseras genom att det anges att förmånerna vid tidpunkten för förflyttningen inte får vara ofördelaktigare än de förmåner som personen hade tidigare. Bestämmelsen föreslås gälla hela den personal som förflyttas, inklusive prästerna. I rättspraxis har det ansetts att rätten att söka en kyrkoherdetjänst utan en examen i ledning av församlingsarbete inte är en sådan förmån som hör till anställningsförhållandet (HFD:s beslut 6.11.2008 liggare 2795).

16 §. *Avtal om placering av personalen.* I paragrafen föreskrivs det om sådana avtal om placeringen av personalen som ingås till följd av en ändring av församlingsindelningen, och om underställning av dessa beslut. Paragrafen motsvarar delvis den gällande kyrkoordningen. Det föreslås att bestämmelsen tas in i lagen eftersom den påverkar grunderna för individens fri- och rättigheter och skyldigheter.

I de församlingar där församlingsindelningen ändras på det sätt som avses i 1 mom. ska kyrkofullmäktige eller församlingsråden godkänna ett avtal som ingåtts om förflyttning av personalen och placering av de anställda i nya uppgifter. Avtalet grundar sig på den föreslagna bestämmelsen i 15 § om förflyttning av personal i ett anställningsförhållande som gäller tills vidare till ett anställningsförhållande i den nya eller utvidgade församlingen. Ett sådant avtal kan också gälla vem av kyrkoherdarna som blir kyrkoherde i den nya församlingen. Om initiativet gäller delning av en församling på geografisk eller språklig grund så att en ny församling bildas, ska kyrkofullmäktige eller församlingsrådet i den församling som delas fatta beslut om placeringen av personalen. Församlingarna har beslutanderätt i fråga om förflyttning och placering av församlingens andra tjänsteinnehavare och arbetstagare än prästerna. Bestämmelsen ger församlingarna större beslutanderätt än för närvarande. Det ska gå att begära omprövning eller anföra kyrkobesvär i fråga om beslut om avtal.

Enligt 2 mom. ska beslut som gäller placeringen av kyrkoherdar underställas kyrkostyrelsen för avgörande och beslut som gäller övriga präster underställas domkapitlet för avgörande. Domkapitlet utfärdar tjänsteförordnanden för de placerade prästerna. Det är ändamålsenligt att ingå avtal om placeringen av tjänsteinnehavarna redan under beredningen av församlingsindelningen

så att avtalen utgör en del av det förslag till ändring av församlingsindelningen som underställs kyrkostyrelsen. I det föreslagna momentet föreskrivs det även att kyrkostyrelsen eller domkapitlet ska avgöra ett ärende som gäller placeringen av prästerna, om beslutet om detta inte har underställts innan kyrkostyrelsens beslut om ändring av församlingsindelningen har fattats. På så sätt är besluten om placeringen av prästerna alltid kända innan ändringen av församlingsindelningen träder i kraft.

Om inga avtal som avses i 1 mom. har ingåtts innan kyrkostyrelsens beslut om ändring av församlingsindelningen har trätt i kraft, fattas beslut om placeringen av tjänsteinnehavare och arbetstagare enligt 3 mom. av organisationskommittén eller det nya kyrkorådet eller församlingsrådet, när församlingar har slagits samman eller en ny församling har bildats i stället för de församlingar som upplösts. Om däremot en del av en församling har anslutits till en annan församling eller en ny församling har bildats genom delning av församlingar, fattas beslut om personalens placering av domkapitlet eller, om församlingarna hör till olika stift, av kyrkostyrelsen.

17 §. Övergång av egendom. Paragrafen innehåller bestämmelser om övergång och delning av egendom mellan församlingarna. I 1 mom. föreskrivs det om situationer där en församling i sin helhet slås samman med en annan församling eller med en ny församling som bildas. Egendom, skulder och andra motsvarande förbindelser i den församling som upphör övergår då till den mottagande församlingen. Om de församlingar som ändringen gäller kommer att höra till en kyrklig samfällighet, ska bestämmelser om egendomens övergång tas in i den kyrkliga samfällighetens grundstadga. Det är möjligt att i grundstadgan avvika från huvudregeln att församlingarnas egendom och skulder övergår till den kyrkliga samfälligheten. En bestämmelse om möjligheten till avvikelse föreslås i 3 kap. 12 §, som gäller bildande av en kyrklig samfällighet. Om församlingarna är oeniga kan kyrkostyrelsen besluta om delningen av egendomen antingen i samband med beslutet om ändringen av församlingsindelningen eller i ett separat beslut.

I 2 mom. föreskrivs det om en situation där en ny församling bildas genom delning av församlingar eller där en ändring av församlingsindelningen avsevärt inverkar på antalet närvarande församlingsmedlemmar. Församlingarnas egendom ska då delas mellan de församlingar som ändringen gäller eller som bildas i samband med ändringen.

18 §. Delningsgrund. I paragrafen föreskrivs det om delningsgrunden för församlingarnas egendom, skulder och andra motsvarande förbindelser när församlingsindelningen ändras. Som delningsgrund tillämpas antalet närvarande medlemmar i församlingarna den dag då församlingsindelningen träder i kraft. Ansvar för en skuld eller annan förbindelse får dock inte överföras utan borgenärens eller någon annan rättsinnehavares samtycke.

19 §. Avvikelse från delningsgrunderna. Bestämmelserna om avvikelse från delningsgrunderna motsvarar i övrigt gällande lag i sak, men i 3 mom. föreslås det en ny bestämmelse för situationer där en tidigare ändring av församlingsindelningen måste upphävas. I en sådan situation ska det vara möjligt att avvika från delningsgrunderna, om en regelrätt tillämpning av dem leder till ett oskäligt resultat. Vid behov ska kyrkostyrelsen i sitt beslut om upphävande av församlingsindelningen bedöma om bestämmelsen ska tillämpas. Bestämmelsen är avsedd att tillämpas särskilt i situationer där det endast har gått en kort tid sedan en tidigare ändring av församlingsindelningen och en tillämpning av delningsgrunderna skulle påverka församlingarnas ekonomi disproportionerligt t.ex. så att den ena parten får en grundlös förmån på basis av en tidigare överföring av egendom.

20 §. Organisationskommittén. Den gällande kyrkoordningens bestämmelser om tillsättandet av och uppgifterna för organisationskommittén (där kallad organisationskommission) föreslås bli överförda till lagen eftersom kommittén har betydande beslutanderätt. Framöver ska en organisationskommitté tillsättas både när en ny församling bildas och när en församling bildas genom att församlingar slås samman. I organisationskommitténs uppgifter föreslås inga ändringar.

På organisationskommittén tillämpas i övrigt det som föreskrivs om kyrkorådet och församlingsrådet. Det är t.ex. meningen att ändring i organisationskommitténs beslut ska sökas genom begäran om omprövning, trots att organisationskommittén också beslutar om ärenden som hör till kyrkofullmäktige.

3 kap. Församlingar och kyrkliga samfälligheter

Församlingen

1 §. Församlingens uppgift. I paragrafen föreskrivs det om de viktigaste sätt på vilka församlingen fullgör kyrkans uppgift. Den gällande bestämmelsen har rättats språkligt utan att innehållet ändrats. Dopet och nattvarden är sakrament.

2 §. Församlingens självstyre. I paragrafen anges gränserna för församlingens självstyre. Församlingarna sköter sina egna angelägenheter och sin ekonomi som självständiga offentlighetsjuridiska personer. Församlingarnas självstyre begränsas av den behörighet som i kyrkolagen har getts organ inom stiftet och kyrkans centralförvaltning. Församlingen ska i sin verksamhet och sitt beslutsfattande tillämpa kyrkolagstiftningen. Församlingarna är också förpliktade att följa den allmänna lagstiftningen, av vilken en del har tagits in i kyrkolagen för att iakttas i kyrkans förvaltning. Dessutom ska församlingarna i sin verksamhet iakttä speciallagar, t.ex. begravningslagen och hälsoskyddslagen (763/1994).

Om det finns flera församlingar inom samma område ska de bilda en kyrklig samfällighet. Församlingarna kan på samma sätt som enligt den gällande bestämmelsen bilda en kyrklig samfällighet också frivilligt. I en kyrklig samfällighet överläter församlingen en del av sin beslutanderätt och sina uppgifter till samfälligheten.

3 §. Församlingsmedlemmars möjligheter att delta och påverka samt deras initiativrätt. Paragrafen är delvis ny och innehåller bestämmelser såväl om församlingsmedlemmarnas möjligheter att delta och påverka som om deras rätt att ta initiativ.

I 1 mom. föreskrivs det allmänt om församlingsmedlemmarnas rätt att delta i församlingens verksamhet och påverka beslutsfattandet i församlingen. Enligt förslaget ska kyrkofullmäktige eller församlingsrådet ha helhetsansvaret när det gäller möjligheterna att delta. Det är meningen att omfattningen av och formerna för möjligheterna till inflytande i stor utsträckning ska avgöras av kyrkofullmäktige eller församlingsrådet. Syftet med att tillhandahålla mångsidiga möjligheter att delta är dels att främja medlemmarnas möjligheter att delta i församlingens verksamhet på det sätt som passar dem själva, dels att erbjuda flexibla och effektiva möjligheter till delta-

gande för olika ärenden och situationer. Församlingarna har redan nu ett brett spektrum av frivilligverksamhet inom församlingsarbetet, men verksamheten kunde utvidgas även i riktning mot direkt demokrati. Kyrkofullmäktige eller församlingsrådet skulle kunna arbeta för en öppnare verksamhetskultur i församlingen.

I det föreslagna 2 mom. föreskrivs det i enlighet med den gällande kyrkoordningen om församlingsmedlemmarnas rätt till information och om församlingens skyldighet att informera om på vilka sätt det går att delta i och påverka beredningen av beslut.

Enligt 3 mom. kan möjligheterna att delta och påverka särskilt främjas genom att församlingen ordnar möten för diskussion och hörande och tar reda på församlingsmedlemmarnas åsikter innan beslut fattas. Församlingen ska ha möjlighet att ta reda på medlemmarnas åsikter i sådana pågående ärenden där de dock inte är i partsställning. Exempelvis under församlingsmöten kan man under fria former ta reda på medlemmarnas åsikter som grund för beslutsfattandet. Även direkt respons, t.ex. per e-post, till den som bereder ärendet kan i vissa frågor ge sådana nya synpunkter som underlag för beredningen vilka behöver beaktas. I förvaltningslagen (41 §) och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, som båda tillämpas i församlingarnas förvaltning, finns det också bestämmelser om myndigheternas skyldighet att lämna ut uppgifter i ett ärende som ännu behandlas, för att trygga medlemmarnas rätt att delta.

Den bestämmelse i den gällande kyrkoordningen som gäller församlingsmedlemmarnas initiativrätt ska enligt förslaget tas in i kyrkolagen eftersom rätten att ta initiativ är central med tanke på församlingsmedlemmarnas rätt att delta. Inga begränsningar föreslås i initiativets innehåll. Medlemmarnas initiativrätt är obegränsad på så sätt att den kan gälla såväl församlingens som den kyrkliga samfällighetens verksamhet och förvaltning.

Initiativet ska behandlas av den myndighet i församlingen som är behörig i det ärende som initiativet gäller. Om kyrkofullmäktige är behörigt i ett ärende kan kyrkorådet inte genom ett eget beslut konstatera att initiativet inte ger anledning till åtgärder. Nytt här är att initiativtagaren ska informeras om vilka åtgärder församlingen har vidtagit med anledning av initiativet. Initiativtagaren ska informeras även i det fallet att initiativet inte har föranlett några åtgärder. I rättspraxis har det ansetts att om ett initiativ inte föranleder åtgärder får ändring i beslutet inte sökas.

Initiativrätten gäller även församlingens förtroendevalda, och därför behövs det inte längre särskilda bestämmelser om de förtroendevaldas initiativrätt. De förtroendevalda kan med stöd av den föreslagna bestämmelsen om församlingsmedlemmarnas initiativrätt ta initiativ i församlingens organ. Bestämmelser om behandlingen av förtroendevaldas initiativ i församlingens eller den kyrkliga samfällighetens organ bör finnas i arbetsordningen eller i ett reglemente eller en instruktion.

4 §. Församlingens organ. I 1 mom. anges det vilka organ som sköter församlingens förvaltning. I den gällande bestämmelsen föreslås det en sådan ändring att kapellråd och distriktsråd stryks från förteckningen över de organ som sköter förvaltningen. Det ska inte längre föreskrivas på författningsnivå att det organ som sköter förvaltningen av de olika områdena i en församling är antingen ett kapellråd eller distriktsråd. Kyrkofullmäktige eller församlingsrådet kan sålunda i fortsättningen själv besluta vilket organ som behövs och vad det ska heta. I 8 § föreslås det bestämmelser om hur förvaltningen av de olika områdena i en församling ska ordnas.

I 2 mom. finns en allmän bestämmelse om att det som föreskrivs om kyrkorådet eller församlingsrådet även tillämpas på dess sektioner.

5 §. Kyrkofullmäktiges uppgift. I paragrafen anges utgångspunkten att kyrkofullmäktige, som utses genom församlingsval, har till uppgift att utöva församlingens beslutanderätt. Församlingens övriga organ har beslutanderätt endast i ärenden om vilka föreskrivs eller bestäms särskilt.

6 §. Överföring av kyrkofullmäktiges beslutanderätt. I paragrafen föreslås det en bestämmelse om kyrkofullmäktiges rätt att överföra sin egen och för kyrkorådet föreskriven beslutanderätt till församlingens övriga organ och tjänsteinnehavare och till kyrkorådets vice ordförande. Enligt den gällande bestämmelsen kan beslutanderätt endast överföras till tjänsteinnehavare som lyder under kyrkorådet, men enligt förslaget ska detta villkor strykas. Till följd av det villkoret har beslutanderätt inte kunnat överföras t.ex. till distriktskaplanen eftersom prästerna i sin tjänstutövning inte lyder under kyrkorådet. Uttrycket ”enligt någon annan lag” i den föreslagna bestämmelsen omfattar lagar, förordningar och sådana bestämmelser som utfärdats med stöd av lag.

I paragrafen anges i vilka ärenden kyrkofullmäktiges och kyrkorådets beslutanderätt inte får överföras. Till skillnad från den gällande lagen ska överföringen av kyrkofullmäktiges beslutanderätt inte begränsas i ärenden som gäller upptagande eller förnyande av lån eller förlängning av betalningstiden för ett lån. Kyrkofullmäktige kan vid behov ange gränser för lägre organs upptagande av lån. Bestämmelser om direktionsföreslås ingå i kyrkoordningen.

7 §. Reglementen och instruktioner. Bestämmelser om överföring av kyrkofullmäktiges och kyrkorådets beslutanderätt till något annat organ ges i ett reglemente eller en instruktion. I ett reglemente eller en instruktion kan det dessutom bestämmas att ett organ eller en tjänsteinnehavare ska fatta sina beslut efter föredragning. När kyrkofullmäktige har antagit ett reglemente för kyrkorådet ska det underställas domkapitlet för fastställelse. I reglementet regleras på ett betydande sätt församlingens organisation och beslutsförfarande. Underställningsbestämmelsen behövs alltså för att trygga en enhetlig och ändamålsenlig förvaltning.

8 §. Förvaltning av delområden i en församling. I kyrkolagen föreslås det bestämmelser om förvaltning av delområden i en församling. Avsikten med det är att trygga delområdenas representation i stora församlingar. Bestämmelsen gör det möjligt att ordna förvaltningen av delområden i församlingen så att församlingen utifrån de lokala förhållandena och behoven kan besluta vilken roll, vilka uppgifter och vilken behörighet ett organ som tillsätts för ett område ska ha. Bestämmelsen gör det också möjligt att bevara de nuvarande kapellförsamlingarna och församlingsdistrikten och att inrätta nya.

Bestämmelsen om församlingens interna förvaltning av sitt område ersätter de gällande bestämmelserna om kapellförsamlingar och församlingsdistrikt. Avsikten är att verksamheten i och förvaltningen av delområden ska ordnas genom församlingens egna beslut och att församlingen ska få stor frihet att tillsätta organ för delområden och att överföra behörighet till dem. Det ska inte längre föreskrivas på författningsnivå att det organ som sköter förvaltningen av ett område i en församling är antingen ett kapellråd eller distriktsråd, utan kyrkofullmäktige eller församlingsrådet beslutar själv vilket organ som behövs och vad det ska heta. Om beslutanderätt som gäller ett område delegeras till ett organ, sköts förvaltningen enligt den föreslagna 4 § av en direktions. Behörigheten när det gäller förvaltningen av delområden ska anges i en instruktion

för direktionen. Förvaltningen av ett delområde i en församling kan sålunda ledas t.ex. av direktionen för en kapellförsamling eller för ett församlingsdistrikt. Det är viktigt att se till att församlingsmedlemmarnas möjligheter att delta och påverka och deras delaktighet i beslutsfattandet realiseras också med de nya flexibla modellerna.

Det är också meningen att kyrkofullmäktige eller församlingsrådet ska besluta vilken sammansättning och behörighet det organ som sköter förvaltningen av ett delområde i församlingen ska ha. Det vore motiverat att medlemmarna i ett organ som tillsätts för ett visst område är bosatta i området i fråga. Medlemmarna i organet kan utses t.ex. bland de församlingsmedlemmar som bor i området och som har varit uppställda i församlingsval. I instruktionen för förvaltningen av ett delområde i en församling kan det också tas in en bestämmelse om att de församlingsmedlemmar som bor i området ska ges möjlighet att föreslå medlemmar till organet.

9 §. Förutsättningar för beslutsfattande i kyrkofullmäktige. Paragrafens 1 mom. motsvarar i sak den gällande lagen och kyrkoordningen. Eftersom paragrafen föreslås innehålla bestämmelser om kyrkorådets ansvar för beredningen av beslutsförslag, föreslås ingen motsvarande bestämmelse ingå i kyrkoordningen.

I 2 mom. föreskrivs det om de beslut i kyrkofullmäktige som förutsätter kvalificerad majoritet, dvs. att beslutet biträds av minst två tredjedelar av de närvarande och mer än hälften av samtliga medlemmar i organet. Bestämmelsen ändras inte i sak. Kvalificerad majoritet krävs t.ex. för ett egentligt byggbeslut, som också ska innefatta en plan för projektet. Entreprenadanbud och andra avtal som krävs för genomförande av ett projekt ska kunna antas med enkel majoritet. Bestämmelsen i 2 punkten föreslås bli tillämpad t.ex. i situationer där det i anslutning till ett församlingscenter finns en kyrksal som på orten har betraktats som kyrka men som enligt bestämmelserna inte är en kyrka eftersom byggbeslutet inte har fattats enligt kyrkolagen. Beslutet att ändra en sådan lokal till kyrka måste fattas med kvalificerad majoritet.

10 §. Kyrkorådets uppgifter. Paragrafen motsvarar i sak den gällande lagen, men en del av kyrkorådets uppgifter ska enligt förslaget överföras till kyrkoordningen. Däremot föreslås den bestämmelse i 7 kap. 9 § i den gällande kyrkoordningen enligt vilken kyrkorådet ska leda församlingens informationsverksamhet bli överförd till lagen. Lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet förutsätter att myndigheter öppet informerar om sin verksamhet. Kommunikationsfältet är numera så mångformigt att det är ändamålsenligt att noggrant föreskriva vem som ansvarar för kommunikationen. En bestämmelse om kyrkorådets uppgift att bereda ärenden som ska behandlas i kyrkofullmäktige föreslås ingå i 9 §.

Det föreslås att den gällande bestämmelsen om att kyrkorådet inom de gränser som fastställs av kyrkomötet ska besluta om ibruktagande av kyrkans böcker stryks som onödig. Avsikten är att kyrkomötet ska besluta om godkännande och ibruktagande av kyrkans böcker på samma sätt som enligt den gällande kyrkolagen.

11 §. Tillsynen över lagligheten av kyrkofullmäktiges beslut. Kyrkorådet har en skyldighet att övervaka att kyrkofullmäktiges beslut är lagliga. Enligt förslaget ska det i paragrafen inte längre nämnas att ärendet ska underställas förvaltningsdomstolen för avgörande, om kyrkofullmäktige vidhåller sitt beslut. Ett ärende kan föras till förvaltningsdomstolen för avgörande genom att det överklagas. Om ett beslut som ska anses strida mot lag har vunnit laga kraft, får återbrytande av beslutet sökas hos högsta förvaltningsdomstolen i enlighet med förvaltningsprocesslagen.

Kyrkliga samfälligheter och samarbete mellan församlingar

12 §. Bildande av en kyrklig samfällighet. Paragrafen innehåller en bestämmelse om förfarandet när en kyrklig samfällighet bildas. I bestämmelsen har den möjligheten beaktats att även en existerande kyrklig samfällighet kan ansluta sig till en ny kyrklig samfällighet som bildas. Enligt förslaget ska det till paragrafen fogas en bestämmelse om att en kyrklig samfällighet kan ansluta sig till en ny kyrklig samfällighet, varvid den existerande kyrkligen samfälligheten upphör. Tillägget anses behövligt eftersom det kan finnas endast en kyrklig samfällighet inom samma kommuns område. I 3 kap. 50 § i den föreslagna kyrkoordningen förutsätts det att gemensamma kyrkofullmäktige ska höra församlingsråden innan grundstadgan ändras. I övrigt finns bestämmelser om beredningen av och innehållet i grundstadgan i 3 kap. 40 och 41 § i kyrkoordningen. Bestämmelser om upplösning eller upphörande av en befintlig kyrklig samfällighet föreslås i 3 kap. 14 § i kyrkolagen.

Med avvikelse från huvudregeln kan det i den kyrkligen samfälligheten grundstadga fortfarande föreskrivas att den egendom som nämns i stadgan förblir i församlingens ägo eller besittning eller att församlingen ansvarar för de förpliktelser som nämns i grundstadgan. Hela församlingens egendom eller en viss del av den kan förbli dess ägo, t.ex. egendom som erhållits genom testamente eller som gåva.

13 §. Underställning av beslut till kyrkostyrelsen. I paragrafen föreslås det bestämmelser om kyrkostyrelsens beslutanderätt i beslut om bildande av kyrkligen samfälligheter. Underställningen till kyrkostyrelsen kvarstår eftersom bildandet av en kyrklig samfällighet ofta är förknippat med motstridiga intressen.

Enligt 2 mom. får kyrkostyrelsen inte utan särskilda skäl avvika från församlingarnas och de kyrkligen samfälligheternas avtal om överföring av egendom. Ett särskilt skäl kan anses vara t.ex. att avtalet är uppenbart oändamålsenligt. Avtalets ändamålsenlighet ska övervägas från fall till fall. Enligt allmänna avtalsrättsliga principer får ansvaret för en skuld eller annan förbindelse inte överföras genom ett avtal utan borgenärens eller rättsinnehavarens samtycke.

Gemensamma kyrkofullmäktiges beslut enligt 3 mom. om ändring av grundstadgan ska underställas kyrkostyrelsen endast om beslutet inte har varit enhälligt och ändringen gäller de ärenden som anges i bestämmelsen. För ett beslut om ändring av grundstadgan krävs i regel kvalificerad majoritet enligt det föreslagna 9 § 2 mom., dvs. att beslutet biträds av minst två tredjedelar av de närvarande på sammanträdet och mer än hälften av samtliga medlemmar i gemensamma kyrkofullmäktige.

14 §. Upplösning eller upphörande av en kyrklig samfällighet. En frivillig kyrklig samfällighet kan enligt förslaget upplösas genom beslut av gemensamma kyrkofullmäktige. Eftersom det samtidigt är fråga om att upphäva grundstadgan, ska beslutet fattas med kvalificerad majoritet enligt 9 § 2 mom. I enlighet med allmänna avtalsrättsliga principer får vid upplösning av en kyrklig samfällighet ansvaret för en skuld eller annan förbindelse inte överföras utan borgenärens eller rättsinnehavarens samtycke.

När de församlingar som hör till en kyrklig samfällighet slås samman till en enda församling upphör samfälligheten. Den kyrkligen samfälligheten tillgångar och förpliktelser övergår till den

nya församlingen. Som åtkomsthandling för den egendom som övergår gäller den förteckning över egendomen som upprättats i samband med ändringen av församlingsindelningen.

I 3 mom. föreslås det en ny bestämmelse för den situationen att en ändring av kommunindelningen leder till att det kommer att finnas flera kyrkliga samfälligheter inom samma kommuns område. I grundstadgan ska det då anges vilken eller vilka kyrkliga samfälligheter som upphör.

Hänvisningsbestämmelsen i 4 mom. avser de föreslagna 2 kap. 18 och 19 §.

15 §. Den kyrkliga samfällighetens uppgifter. I 1 mom. anges det vilka ärenden en kyrklig samfällighet alltid ska sköta för församlingarnas räkning. Bestämmelsen motsvarar i huvudsak den gällande bestämmelsen, men förteckningen över uppgifter har uppdaterats. I 1 och 2 punkten föreskrivs det om behörigheten i fråga om ekonomin. Uppgifter i anslutning till lönebetalning och lönebokföring har överförts till Kyrkans servicecentral. Begreppet ”övrig skötsel av ekonomi” avser budgeten, finansförvaltningen, bokföringen, bokslutet och revisionen, vilka nämns i den gällande lagen.

Den föreslagna 3 punkten är ny och där föreskrivs det att den kyrkliga samfälligheten ska främja möjligheterna för medlemmarna i de församlingar som hör till den kyrkliga samfälligheten att delta i och påverka den kyrkliga samfällighetens verksamhet. Bestämmelsen överensstämmer med den bestämmelse om församlingens uppgift som föreslås i 3 §. Församlingarna kan också överlåta skötseln av olika arbetsområden på den kyrkliga samfälligheten, och det är därför motiverat att församlingsmedlemmarna har möjlighet att påverka också den kyrkliga samfällighetens verksamhet. I 4 och 5 punkten föreskrivs det om personalärenden som hör till den kyrkliga samfälligheten. Den kyrkliga samfälligheten ska fortfarande sörja för bl.a. förtroendemannaverksamheten, arbetarskyddet och företagshälsovården, men t.ex. matrikelföringen är inte längre obligatorisk. Till den kyrkliga samfälligheten hör också de uppgifter i anslutning till tjänste- och arbetskollektivavtalen som nämns i bestämmelsen. I 6 punkten föreslås ett tillägg enligt vilket den kyrkliga samfälligheten sköter arkivfunktionen för de församlingar som hör till samfälligheten. Enligt 10 kap. 9 § i förslaget till kyrkoordning utgör en kyrklig samfällighet och de församlingar som hör till den en enda arkivbildare.

Enligt 2 mom. ska den kyrkliga samfälligheten besluta om ärenden där kyrkofullmäktige i församlingen har beslutanderätt, t.ex. anläggning eller utvidgning av en begravningsplats, uppförande eller anskaffning av en kyrklig byggnad eller ett församlingshem, inrättande och indragning av församlingstjänster och överlåtelse av fast egendom. I dessa ärenden kan beslutanderätten dock överföras till församlingen i grundstadgan eller med stöd av 16 §.

Enligt 3 mom. kan det till den kyrkliga samfälligheten i grundstadgan överföras behörighet också i andra frågor som gäller förvaltning och ekonomi samt i uppgifter och arbetsformer som nämns i stadgan och hänför sig till församlingsverksamheten. Behörighet kan överföras bl.a. för den kyrkliga kommunikationen eller för vissa arbetsområden, t.ex. i ärenden som hänför sig till sjukhussjälavård, specialungdomsarbete eller familjerådgivning.

16 §. Den kyrkliga samfällighetens organ och beslutanderätt. I paragrafen föreskrivs det om skötseln av den kyrkliga samfällighetens förvaltning och utövandet av samfällighetens beslutanderätt. Gemensamma kyrkofullmäktige utövar den kyrkliga samfällighetens beslutanderätt, om inte beslutanderätt i ett reglemente eller en instruktion eller genom beslut av gemensamma

kyrkofullmäktige har överförts till något annat organ. Beslutanderätt får inte överföras i ärenden som avses i 6 § eller 15 § 1 mom. Gemensamma kyrkorådet ska leda den kyrkliga samfällighetens i 15 § 3 mom. avsedda verksamhet, och på överföring av dess beslutanderätt tillämpas samma bestämmelser som på överföring av kyrkorådets beslutanderätt.

17 §. Förutsättningar för beslutsfattande i gemensamma kyrkofullmäktige. I paragrafen föreskrivs det om förutsättningarna för beslutsfattandet i gemensamma kyrkofullmäktige och om de beslut som förutsätter kvalificerad majoritet i gemensamma kyrkofullmäktige. En förutsättning för beslut med kvalificerad majoritet är att beslutet biträds av minst två tredjedelar av de närvarande och av mer än hälften av samtliga medlemmar i gemensamma kyrkofullmäktige.

18 §. Församlingsrådet. I paragrafen föreskrivs det om församlingsrådets uppgifter och om överföring av dess beslutanderätt till en sektion eller direktion, en tjänsteinnehavare i församlingen eller församlingsrådets vice ordförande. Inga ändringar föreslås i församlingsrådets uppgifter. I en församling som hör till en kyrklig samfällighet är församlingsrådet det högsta beslutande organet. Det reglemente som församlingsrådet antar för sig ska fortfarande underställas domkapitlet för fastställelse på samma sätt som reglementet för kyrkorådet. Bestämmelser om församlingsrådets medlemmar föreslås ingå i kyrkoordningen.

19 §. Bestämmelser som tillämpas på organen. I den föreslagna paragrafen föreskrivs det vilka bestämmelser som ska tillämpas på organen i en kyrklig samfällighet. På församlingsrådet tillämpas det som föreskrivs om kyrkorådet i 3 kap. 34, 37, 38 och 39 § i den föreslagna kyrkoordningen. De bestämmelser som tillämpas på organen föreslås bli ändrade i fråga om ärenden som omfattas av gemensamma kyrkofullmäktiges behörighet och som i grundstadgan har överförts till församlingsrådet. På behandlingen av sådana ärenden i församlingsrådet ska de bestämmelser om kyrkofullmäktige tillämpas som gäller kvalificerad majoritet och underställning. Den gällande bestämmelsen innehåller ingen begränsning av de bestämmelser som ska tillämpas, vilket även innebär att behandlingen är offentlig och att beredningen av ärenden samt jäv bedöms på ett annat sätt. Till församlingsrådet kan det i grundstadgan överföras inrättande och indragning av tjänster samt överlåtelse av fast egendom.

20 §. Avtal mellan församlingar och kyrkliga samfälligheter eller med kommunen eller ett annat offentligt samfund. Paragrafen motsvarar i övrigt den gällande lagen, men det som föreskrivs om bestämmelser i avtal mellan församlingar och kyrkliga samfälligheter föreslås bli flyttat till 3 kap. 51 § i kyrkoordningen. I formuleringen av paragrafen har dessutom social- och hälsovårdsreformen och landskapsreformen beaktats. Avtal om skötseln av uppgifter ska kunna ingås med kommunen eller ett annat offentligt samfund t.ex. när församlingens uppgift även ingår i kommunens eller ett annat offentligt samfunds, såsom landskapets, ansvarsområde. För ledningen av uppgiften kan det tillsättas en direktion där även företrädare för kommunen eller landskapet kan vara medlemmar.

Kyrkliga byggnader och församlingens fastigheter

Den gällande lagens bestämmelser om byggnadsskydd reviderades genom en lag som trädde i kraft den 1 januari 2014 (895/2013, RP 96/2013 rd). Bestämmelserna om byggnadsskydd i 14 kap. i kyrkolagen föreslås huvudsakligen bli överförda till 21—27 § utan ändringar.

21 §. Kyrkliga byggnader och underställning av beslut. I 1 mom. definieras kyrkliga byggnader. Själva begreppet kyrklig byggnad är klart. Tolkningsproblem kan däremot förekomma i fråga om vad kyrkotomten, som avses i 2 mom., omfattar. Fasaden på de sidobyggnader som omedelbart angränsar till kyrkotomten och har en väsentlig inverkan på den faller utanför begreppet. Högsta förvaltningsdomstolen har i sitt avgörande 3.10.2002 T 2365 gällande Seinäjoki kyrkocomplex, som ritats av Alvar Aalto, ansett att det församlingscenter och den ekonomiförvaltningsbyggnad som gränsar till kyrkotomten inte omfattas av det kyrkliga byggnadsskyddet utan faller inom ramen för den dåvarande byggnadsskyddslagen. Däremot kan man anse att eventuella byggnader och konstruktioner som finns på kyrkotomten omfattas av begreppet kyrkotomt.

I 3 mom. föreskrivs det på motsvarande sätt som i den gällande lagen om de av kyrkofullmäktige och gemensamma kyrkofullmäktige fattade beslut om kyrkliga byggnader som ska underställas kyrkostyrelsen för fastställelse. En väsentlig ändring av en kyrklig byggnad ska avses gälla såväl byggnadens exteriör och interiör som dess konstruktioner.

I fortsättningen föreslås bestämmelsen om kyrkor finnas i 3 kap. 52 § i kyrkoordningen i stället för i kyrkolagen.

22 §. Skydd av kyrkliga byggnader. I paragrafen föreskrivs det om skyddet av kyrkliga byggnader, syftet med skyddet och förutsättningarna för det. Syftet med skyddet av en kyrklig byggnad svarar mot det syfte som anges i 1 § i lagen om skyddande av byggnadsarvet (498/2010).

Skyddet av kyrkliga byggnader gäller primärt själva byggnaden, till vilken även dess konstruktionslösningar räknas. Enligt 3 mom. omfattar skyddet också den kyrkliga byggnadens fasta inredning, målningar och konstverk som hör till byggnaden samt byggnadens gårdsområde.

23 §. Yttranden. I paragrafen föreskrivs det om yttrandeförfarandet i de situationer där församlingen eller den kyrkliga samfälligheten ska begära ett yttrande om en plan som gäller en kyrklig byggnad av Museiverket, Ålands landskapsregering eller sametinget.

Yttrande ska begäras också om en plan som gäller ärendet. Ett yttrande ska begäras även när det är oklart om en plan innebär en väsentlig ändring av en kyrklig byggnad eller inte. Yttrandet begärs under beredningen av ärendet av den som bereder ärendet, antingen kyrkorådet, gemensamma kyrkorådet eller en tjänsteinnehavare. I praktiken är det mest ändamålsenligt att kontakta Museiverket redan i början av planeringen eller innan projektet påbörjas.

Paragrafens 2 mom. innehåller en bestämmelse om församlingens eller den kyrkliga samfällighetens skyldighet att innan ett beslut som avses i 1 mom. fattas ge Ålands landskapsregering eller sametinget tillfälle att yttra sig i saken. Om den kyrkliga byggnaden finns på Åland ska Ålands landskapsregering ges tillfälle att yttra sig. I praktiken bereds yttrandet då av museibyrån, som är en expertinstans under Ålands landskapsregering, men den egentliga myndigheten är landskapsregeringen. Om den kyrkliga byggnaden finns inom samernas hembygdsområde ska sametinget ges tillfälle att yttra sig. Samemuseet Siida är i samarbete med Museiverket expert i frågor som gäller bevarande av byggnadsarvet. Yttrandena sänds till underställningsmyndigheten tillsammans med övriga handlingar i ärendet.

I 3 mom. föreskrivs det om Museiverkets rätt att ge anvisningar om verkställigheten av beslut som gäller skyddade kyrkliga byggnader. Tillsynen över renoveringsplaner för skyddade kyrkliga byggnader ska även i fortsättningen vara koncentrerad till en enda myndighet, dvs. Museiverket. I första hand är syftet att renoveringsprojekt som gäller en skyddad kyrklig byggnad ska genomföras i samarbete mellan församlingen, kyrkostyrelsen och Museiverket.

24 §. Upphörande av skyddet av en kyrklig byggnad. Paragrafen motsvarar den gällande lagen, men rubriken föreslås bli ändrad. I 1 mom. anges grunderna för när kyrkostyrelsen kan fatta beslut om att skyddet av en kyrklig byggnad ska upphöra. I beslutsfattandet, som inkluderar ändamålsenlighetsprövning, ska även syftena enligt 22 § med skydd av kyrkliga byggnader beaktas.

I 3 mom. föreskrivs det att kyrkostyrelsens beslut om att skyddet av en kyrklig byggnad ska upphöra ska meddelas närings-, trafik- och miljöcentralen utan dröjsmål, eftersom det kan finnas behov av att skydda byggnaden enligt lagen om skyddande av byggnadsarvet trots att byggnaden inte längre är skyddad enligt kyrkolagen. Beslutet ska dessutom meddelas den kommun där den kyrkliga byggnaden finns eftersom en kyrklig byggnad även kan vara skyddad i detaljplanen, och när skyddet upphör kan det förutsätta en ändring av planreserveringen.

25 §. Tillsyn över skyddet av en kyrklig byggnad. Paragrafen innehåller bestämmelser om de rättigheter som en förordnad inspektör och kyrkostyrelsen har vid tillsynen över skyddet av en kyrklig byggnad. Paragrafen motsvarar i sak den gällande lagen men rubriken föreslås bli ändrad. Med tanke på skyddet är det viktigt att den myndighet som ansvarar för det har tillträde till byggnaden för att utföra undersökningar och mätningar och övervaka de ändringar som görs i byggnaden. Kyrkostyrelsen kan förbjuda att ett ändrings- eller renoveringsarbete utförs om det inte finns något fastställelsebeslut, eller besluta att arbetet ska avbrytas.

26 §. Kostnaderna för skyddet av en kyrklig byggnad. Församlingens kostnadsansvar begränsas så att den inte kan förpliktas att vidta sådana skyddsåtgärder för vilka kostnaderna står i uppenbart missförhållande till de medel som församlingen kan anvisa för underhåll och renovering av alla sina kyrkliga byggnader. Paragrafen motsvarar den gällande lagen men rubriken föreslås bli ändrad.

27 §. Överlåtelse av fast egendom. I paragrafen föreslås det bestämmelser om de förfaringsätt som ska iakttas vid överlåtelse eller utarrendering av en fastighet som församlingen äger, när fastigheten överlåts eller det ingås ett arrendeavtal för minst tio år. Dessutom föreskrivs det om underställningsförfarandet i situationer där föremålet för överlåtelsen är en begravningsplatsfastighet eller en fastighet med en kyrklig byggnad. Kyrkolagen ska inte längre ha en särskild bestämmelse om kyrkans jordagods eftersom det begreppet inte finns i jordabalken (540/1995) som trädde i kraft den 1 januari 1997.

När församlingen överlåter eller arrenderar ut en fastighet som den äger ska EU:s konkurrensregler och i synnerhet bestämmelserna om statligt stöd beaktas. I paragrafen tas enligt förslaget de riktlinjer in som framgår av kommissionens meddelande nr C 209/03 (Kommissionens meddelande om inslag av stöd vid statliga myndigheters försäljning av mark och byggnader). Riktlinjerna gäller grunderna för när försäljning av mark och byggnader inte anses ha inslag av förbjudet statligt stöd. Försäljning av fastigheter och ingående av långvariga arrendeavtal ska

beredas och genomföras så att alla medborgare och företag i samma ställning har lika möjligheter att ge ett anbud. Detta garanteras bäst om affären eller arrendeavtalet ingås på basis av anbud som getts utifrån offentlig kungörelse om försäljning. Informationen om anbudsförfarandet har varit tillräcklig när det under en rimligt lång tidsperiod (två månader eller mer) tillkännagetts i rikstäckande eller lokala tidningar, så att alla potentiella köpare kan nås för kännedom.

I 2 mom. föreskrivs det om situationer där det inte är möjligt eller ändamålsenligt att överlåta eller arrendera ut en fastighet genom ett anbudsförfarande som avses i 1 mom. I detta fall ska man med hjälp av en oberoende värderare (i kommissionens meddelande kallad värderingsman) bedöma fastighetens marknadsvärde eller marknadsmässiga arrendenivå. Möjligheten att anlita en värderare ska övervägas även i situationer där man i det anbudsförfarande som avses i 1 mom. har fått endast ett anbud och det med hjälp av anbudet således inte har varit möjligt att försäkra sig om det verkliga marknadsvärdet.

Med värderare avses en person med gott anseende som har avlagt en för branschen lämplig examen och har tillräcklig erfarenhet och som besitter kompetens i fråga om värdering av mark och byggnader i området. Värderaren ska vara oberoende vid fullgörandet av sina uppgifter. I praktiken kan den oberoende värderaren vara t.ex. en auktoriserad fastighetsmäklare (AFM). För mer krävande objekt, såsom områden som ska planläggas eller värdefulla byggnader, rekommenderas att en auktoriserad fastighetsvärderare (AKA) anlitas.

Med hjälp av värderaren ska det för fastigheten fastställas ett marknadsvärde eller för arrendet en marknadsmässig arrendenivå som det planerade överlåtelse- eller arrendepriiset ska jämföras med. I praktiken kan det vara problematiskt att bedöma värdet på sådana fastigheter som sällan bjuds ut på marknaden eller där det finns byggnader som t.ex. lämpar sig endast för en viss verksamhet eller som inte har flera intresserade köpare eller arrendatorer. I sådana situationer kan det vara ändamålsenligt att begära utlåtande av flera experter. Om värderingarna är motstridiga kan ett genomsnitt av experternas värderingar betraktas som marknadsvärde.

Den bestämmelse som i 3 mom. föreslås om den underställningsskyldighet som ska tillämpas på överlåtelse av fastigheter avviker från den gällande lagen. Skyldigheten att underställa beslut om överlåtelse av fast egendom har tidigare motiverats med skyddet av små församlingar vid förhandlingar om en affär. I små församlingar har krafterna inte alltid räckt till för jämställda förhandlingar. Ett större problem i församlingarnas beslutsfattande har dock ofta varit att även företrädare för den andra parten i affären har ingått i ett beslutande organ.

Underställningsförfarandet har däremot också betraktats som en olägenhet eftersom det onödigt fördröjer verkställigheten av besluten. Även antalet potentiella köpare kan vara mindre när den köpta fastigheten inte genast övergår i köparens besittning. Den administrativa processen i samband med försäljningen av en fastighet varar i flera månader, vilket inte kan anses vara tillfredsställande ur vare sig säljarens eller köparens synvinkel. Församlingarnas och de kyrkliga samfälligheternas säljobjekt konkurrerar inte heller med kommunernas objekt. Av dessa orsaker föreslås det att underställningsförfarandet huvudsakligen slopas i ärenden som gäller överlåtelse av en fastighet. Eftersom det är fråga om egendom som ägs av ett offentligrättsligt samfund kan det bli en affär endast om det pris som fås för objektet motsvarar dess verkliga värde. Bestämmelser om de förfaringssätt som ska iakttas vid överlåtelse av fast egendom föreslås ingå i 1 och 2 mom.

På grund av karaktären hos begravningsplatsfastigheter och kyrkliga byggnader är det dock ändamålsenligt att beslut om överlåtelse av dem fortfarande underställs kyrkostyrelsen för fastställelse. Däremot slopas underställningsskyldigheten helt i fråga om arrende.

Begravningsverksamheten

Bestämmelserna om begravningsverksamheten har sin bakgrund i 3 § i begravningslagen. Enligt den paragrafen ska församlingarna eller de kyrkliga samfälligheterna inom evangelisk-lutherska kyrkan hålla allmänna begravningsplatser. Bestämmelserna om begravningsverksamheten tillämpas i regel på gravar som har överlåtits för all tid (släktgravar) endast till den del det är fråga om gravskötsel, som det föreslås bestämmelser om i 33 §. På gravar som har överlåtits för all tid tillämpas i övrigt bestämmelserna i den upphävda kyrkolagen (635/1964). En bestämmelse om detta finns i 13 kap. 8 § i lagförslaget.

28 §. Anläggande och nedläggning av en begravningsplats. I paragrafen föreskrivs det om anläggande, utvidgning och nedläggning av en begravningsplats och om underställningsförfarandet i samband med det. Enligt 3 kap. 55 § i förslaget till kyrkoordning ska församlingen ha en egen begravningsplats eller en gemensam begravningsplats med någon annan församling eller kyrklig samfällighet eller rätt att använda någon annan invigd begravningsplats.

Genom underställningsförfarande bedöms projektets laglighet och ändamålsenlighet. Kyrkostyrelsen kontrollerar bl.a. att projektet motsvarar den plan som eventuellt förutsatts i markanvändnings- och bygglagstiftningen och att det vid behov har gjorts en sådan anmälan om projektet som avses i hälsoskyddslagen. Begravningsverksamheten är ett samhälleligt uppdrag som anförtrots kyrkan, och avgöranden som gäller begravningsplatsen är långvariga och dyra investeringar för församlingen. Nedläggningen av en begravningsplats är en viktig sak med tanke på respekten för de avlidna. De ovannämnda aspekterna talar för att underställningsförfarandet ska kvarstå.

29 §. Gravrätt. Med gravrätt avses besittningsrätten till en grav. Enligt 11 § i begravningslagen gäller i fråga om gravrätten på en begravningsplats som hålls av en församling eller kyrklig samfällighet inom evangelisk-lutherska kyrkan vad som föreskrivs i kyrkolagen och vad som föreskrivs med stöd av den samt vad som avtalas mellan huvudmannen för begravningsplatsen och den som innehar gravrätten.

Enligt 4 § i begravningslagen är en församling eller kyrklig samfällighet skyldig att på begäran tillhandahålla gravplats för en avliden som vid tidpunkten för dödsfallet hade sin i lagen om hemkommun avsedda hemkommun inom församlingens eller den kyrkliga samfällighetens område. Om den avlidne inte vid sin död hade någon hemkommun åvilar skyldigheten den församling eller kyrkliga samfällighet inom vars område den avlidne var bosatt vid sin död. En församling eller kyrklig samfällighet är dessutom skyldig att på begäran tillhandahålla gravplats även för en sådan finsk medborgare som vid sin död var bosatt utomlands och vars sista hemkommun före flyttningen utomlands låg inom församlingens eller den kyrkliga samfällighetens område.

Kyrkorådet kan efter prövning ge sitt tillstånd till att även en sådan avliden får begravas på begravningsplatsen som inte har denna rätt enligt begravningslagen. Exempelvis vill många som har flyttat från orten bli begravda i sin gamla hemtrakt. De tillstånd som beviljas efter prövning

får dock inte göra det svårare för församlingen att fullgöra den skyldighet att tillhandahålla gravplats som den har enligt begravningslagen.

Gravrätt upplåts i samband med ett dödsfall och kan samtidigt upplåtas även till den avlidnes anhöriga. En grav kan bestå av flera gravplatser, och samma gravplats kan ha flera gravutrymmen. Kyrkorådet kan av särskilda skäl upplåta en gravrätt även vid någon annan tidpunkt. Exempelvis kan en person som har flyttat utomlands på så sätt försäkra sig om att han eller hon blir begravd i sin tidigare hemtrakt. Innehavaren av en gravrätt kan överlåta gravrätten endast till församlingen. En gravrätt kan alltså inte säljas, testamenteras eller doneras.

30 §. Gravrättens giltighetstid. I paragrafen föreskrivs det om gravrättens giltighetstid och hur den räknas samt om förlängning av gravrätten. Om en ny avliden gravsätts i en grav i slutet av en lång giltighetstid för gravrätten, fortsätter gravrätten så länge som gravens fredningstid efter den senaste gravsättningen varar. Beroende på begravningsplatsen kan fredningstiden också vara längre än 15 år. Gravrätten ska vara i kraft endast så länge som graven utgör en del av en fredad begravningsplats. Enligt 15 § i begravningslagen kan en begravningsplats läggas ned och ett begravningsplatsområde tas i annat bruk först när minst 100 år har förflutit sedan den senaste gravsättningen. Regionförvaltningsverket kan av synnerligen vägande skäl ge tillstånd till nedläggning även tidigare. De som innehar gravrätt och de närmaste anhöriga till de gravsatta ska då ges tillfälle att bli hörda.

Möjligheten att förlänga gravrättens giltighetstid är inte någon subjektiv rättighet för den som innehar en gravrätt, utan vid prövning av ärendet kan såväl en ändamålsenlig organisering som skötseln av begravningsplatsen beaktas. Utgångspunkten bör dock vara att gravrätten förlängs så länge den avlidnes anhöriga, senare generationer medräknade, önskar det (FvUB 21/2002 rd).

Gravrätten upphör utan uppsägning när giltighetstiden har löpt ut. Till god förvaltning hör att församlingen i möjligaste mån kontaktar innehavaren av gravrätten när en gravrätt som överlåts för en viss tid håller på att löpa ut.

31 §. Innehavare av en gravrätt. Innehavaren av en gravrätt företräder dem som får gravsättas i graven. Enligt 12 § i begravningslagen är huvudmannen för en begravningsplats skyldig att föra ett gravregister som utöver nödvändiga basuppgifter kan innehålla uppgifter om den som innehar gravrätten, giltighetstiden för gravrätten samt uppgifter om vem som kan gravsättas i graven.

Enligt förslaget ska det vid upplåtelse av graven avtalas om vem som innehar gravrätten, och avtalet ska alltid ses över vid gravsättning i graven. Innehavaren av gravrätten kan också vara någon annan än den avlidnes närmaste arvinge. Om inget avtal har ingåtts eller om det avtal som ingåtts inte kan följas på grund av att omständigheterna har förändrats, bestäms innehavaren av gravrätten i enlighet med paragrafen.

Om de närmaste arvingarna till den som först gravsatts i graven inte har avtalat om en ny innehavare av gravrätten, kan kyrkorådet utse en innehavare av gravrätten och ge företräde åt någon som bor på orten eller som har haft hand om skötseln av graven. Detta kan behövas också i det fallet att alla anhöriga till den som först gravsatts i graven inte kan nås. Innehavaren av gravrätten bestäms alltid i första hand genom avtal. Kyrkorådets behörighet är sekundär. Kyrkorådet

kan beakta praktiska synpunkter och till innehavare av gravrätten utse den person som på grund av sin bostadsort har lättast att sköta graven eller någon som i praktiken redan har skött gravrättsinnehavarens uppgifter.

32 §. Gravsättningsordning. Möjligheten att bli gravsatt i en grav begränsas av att det i graven inte finns gravutrymme som är ledigt eller annars kan användas. Samtidigt som det avtalas vem som innehar gravrätten ska det avtalas vilka som får gravsättas i graven. Om inget avtal har ingåtts inom ett år från den dag då graven upplåts eller om det avtal som ingåtts inte kan följas på grund av att omständigheterna har förändrats, bestäms gravsättningsordningen enligt denna bestämmelse.

I graven gravsätts i första hand den för vilken graven har upplåtits. Följande gravplats får dennes make. I fråga om den efterlevande maken saknar det betydelse i vilken ordning dödsfallen inträffar, så en gravplats ska alltid reserveras för maken. En definition av make finns i den föreslagna 37 §.

Efter de ovannämnda kan det i graven, i den ordning som dödsfallen inträffar, gravsättas släktingar i rätt upp- eller nedstigande led till den som först gravsatts samt makar till dessa. Nedstigande led omfattar den avlidnes bröstarvingar, dvs. barn och barnbarn samt deras avkomlingar, och uppstigande led omfattar den avlidnes föräldrar, mor- och farföräldrar samt deras föregångare. Om det inte finns några sådana släktingar, får därefter den avlidnes syster och bror och deras barn samt alla dessa personers makar gravsättas i graven.

Gravsättningsordningen avgörs inte av arvsordningen utan av den ordning i vilken dödsfallen inträffar. Om antalet släktingar i upp- eller nedstigande led är minst lika stort som antalet gravplatser som ännu finns att tillgå, kan andra släktingar inte beaktas. Dessutom ska gravsättningen av andra släktingar alltid förutsätta samtycke av innehavaren av gravrätten eller av släktingar i upp- eller nedstigande led.

Även någon annan än de ovannämnda får gravsättas i graven. Avtal om detta kan ingås antingen när graven upplåts eller senare. Senare avvikelser från gravrätten förutsätter samtycke av innehavaren av gravrätten, och tillstånd beviljas av den myndighet i församlingen som ansvarar för begravningsverksamheten. Beviljande av gravrätt till någon annan person förutsätter särskilda skäl samt att detta inte inkräktar på ställningen för dem som enligt vad som ursprungligen avtalats ska gravsättas i graven eller för andra som har rätt till plats i den.

33 §. Gravskötsel. I paragrafen föreskrivs det om skyldigheten att sköta en grav. Enligt 13 § i begravningslagen ska huvudmannen för en begravningsplats sköta begravningsplatsen på ett värdigt sätt och så att minnet av de avlidna respekteras. Innehavaren av gravrätten har det primära ansvaret för skötseln av en grav. Kyrkofullmäktige kan dock besluta att församlingen på egen bekostnad sörjer för grundskötseln av de gravar som finns på begravningsplatsen eller på en del av den. Det är t.ex. i allmänhet församlingen som ansvarar för skötseln av begravningsplatser och områden med hjältegravar och av enskilda hjältegravar. Kyrkofullmäktige kan också besluta att församlingen ska ansvara för skötseln av en grav, om det ur församlingens synvinkel anses viktigt att vårda minnet av den avlidne. Detta kan komma ifråga t.ex. när det gäller en ansedd ortsbo.

Församlingen kan mot ersättning ansvara för gravskötseln med stöd av ett avtal för viss tid som ingås med innehavaren av gravrätten. Beslut om de avgifter som tas ut för gravskötseln fattas av kyrkorådet. Församlingen kan avtala med innehavaren av gravrätten om att ersättningarna för skötseln placeras i en gravskötsselfond (i den gällande lagen kallad gravvårdsfond) med vars medel de gravar som anges i avtalen ska skötas. I 3 kap. 58 § i kyrkoordningen föreslås det en bestämmelse om en skötselplan för begravningsplatsen, i vilken arbetsfördelningen mellan församlingen och innehavarna av gravrätt kan preciseras när det gäller gravskötseln.

Om skötseln av en grav väsentligt har försummats, kan kyrkorådet besluta att ålägga innehavaren av gravrätten att iståndsätta graven inom ett år från delfäendet av beslutet. Om graven inte har iståndsatts inom denna tid kan kyrkorådet besluta att gravrätten ska vara förverkad. Bestämmelsen om delgivning av beslut om en grav föreslås bli flyttad till 10 kap. 25 §, som gäller förvaltningsförfarande.

34 §. Avgörande av meningsskiljaktigheter. I paragrafen föreskrivs det om kyrkorådets behörighet att avgöra vissa meningsskiljaktigheter som gäller begravningsverksamheten. Det föreslås att gravvårdar tas med i paragrafen för tydlighetens skull eftersom det i rättspraxis har ansetts att kyrkorådet även kan avgöra meningsskiljaktigheter som gäller gravvårdar. Det ingår i kyrkorådets behörighet att avgöra meningsskiljaktigheter som gäller t.ex. huruvida en gravvård följer reglementet för begravningsverksamheten.

Ändring i kyrkorådets beslut i fråga om avgörandet av en meningsskiljaktighet får sökas i enlighet med det föreslagna 12 kap.

Bestämmelser om sökande av ändring i sådana beslut av kyrkorådet eller gemensamma kyrkorådet som gäller tillhandahållande av gravplats eller de avgifter som tas ut inom begravningsverksamheten finns i 27 § i begravningslagen. Om det är fråga om sådana meningsskiljaktigheter mellan den avlidnes anhöriga som gäller begravnings sättet, platsen för gravsättning eller begravningsförrättningen, avgörs ärendet enligt 23 § 4 mom. i begravningslagen av tingsrätten.

35 §. Reglemente för begravningsverksamheten, begravningsplatsplan och dispositionsplan för en begravningsplats. I paragrafen föreskrivs det om reglementet för begravningsverksamheten, begravningsplatsplanen och dispositionsplanen för en begravningsplats. Enligt förslaget ska dessa i fortsättningen inte längre underställas domkapitlet för fastställelse. Underställningsförfarandet har tidigare motiverats bl.a. ur expertissynvinkel. Begravningsplatsplanen och dispositionsplanen för en begravningsplats utarbetas emellertid i samarbete med kommunens byggnadstillsynsmyndigheter, vilket garanterar en tillräcklig grad av expertis.

Reglementet för begravningsverksamheten kan innehålla bestämmelser som gäller individens rättigheter och skyldigheter, och därför ska det enligt förslaget föreskrivas i lag om reglementets bestämmelser. De bestämmelser som ska ingå i begravningsplatsplanen och dispositionsplanen för en begravningsplats föreslås bli angivna i kyrkoordningen.

36 §. Avgifter inom begravningsverksamheten. I paragrafen föreskrivs det hur avgifterna inom begravningsverksamheten bestäms och om behörigheten i anslutning till det. För upplåtelse av gravplats och för tjänster i anslutning till gravsättningen ska församlingen ta ut en avgift som bestäms enligt de faktiska kostnaderna. Av grunderna för beslutet om avgifterna ska kostnaderna för begravningsverksamheten framgå. Beslut om de avgifter som tas ut för gravarna och

därmed även för upplåtelse av gravplats ska fortfarande fattas av kyrkofullmäktige, medan beslut om de avgifter som tas ut för tjänster som hänför sig till gravsättningen i regel ska fattas av kyrkorådet.

På avgifterna inom begravningsverksamheten ska dessutom 6 § i begravningslagen tillämpas. Enligt den paragrafen kan en församling eller kyrklig samfällighet inom evangelisk-lutherska kyrkan för upplåtelsen av en gravplats, tjänster i anknytning till gravsättningen och skötseln av graven ta ut avgifter som får vara högst så stora som produktionskostnaderna för tjänsten i fråga. Grunderna för avgifterna ska vara desamma för alla dem som har rätt att bli gravsatta på församlingens eller den kyrkliga samfällighetens begravningsplats. Frontveteraner och personer som kan jämföras med dem kan beviljas befrielse från avgifterna.

37 §. Sambors ställning. I paragrafen föreslås det bestämmelser om sambors ställning i ärenden som gäller begravningsverksamheten. Enligt bestämmelsen ska det som föreskrivs om make eller efterlevande make också gälla sambor. Den gällande lagen har ingen motsvarande bestämmelse. Bestämmelsen gör lagen klarare och bidrar till att minska meningsskiljaktigheter mellan de anhöriga i samband med begravningar. I synnerhet 32 §, som gäller gravsättningsordningen, blir tydligare. Den vedertagna tolkningen av den paragrafen har varit att orden make och makar avser äkta makar.

I 23 § 1 mom. i begravningslagen har ”den person som vid tidpunkten för dödsfallet fortfarande levde i gemensamt hushåll med den avlidne under äktenskapsliknande förhållanden” jämföras med en äkta make i fråga om vem som kan sköta begravningsarrangemangen. Det föreslås att samma definition av sambo används även i denna paragraf.

Enligt 8 § i lagen om registrerat partnerskap (950/2001) har registrering av ett partnerskap samma rättsverknningar som ingående av äktenskap, och en bestämmelse om äktenskap eller make tillämpas också på ett registrerat partnerskap eller en part i ett partnerskap, om inte något annat föreskrivs. Med stöd av den lagen konstaterade kyrkostyrelsen redan i sitt cirkulär 7/2002 att ett registrerat partnerskap jämföras med äktenskap i ärenden som gäller gravrätter.

Kyrkböckerna

Den gällande lagens 16 kap. om kyrkböckerna och församlingens arkiv har som helhet reviderats genom en lag som trädde i kraft den 1 december 2011 (787/2010) och en lag som trädde i kraft den 1 januari 2016 (1498/2015). Bestämmelserna i 16 kap. i den gällande kyrkolagen ska enligt förslaget huvudsakligen utan ändringar i sak tas in i de föreslagna 38—51 §.

38 §. Kyrkböckerna. I paragrafen anges vad som avses med kyrkböcker. Kyrkböckerna utgörs av kyrkans gemensamma medlemsregister och de manuellt förda kyrkböckerna. Uppgifterna i de manuellt förda kyrkböckerna ingår också i digital form i medlemsregistret. Medlemsregistrets innehåll anges i den föreslagna 41 §.

39 §. Kyrkböckernas användningsändamål. I paragrafen föreskrivs det om användningen av uppgifterna i kyrkböckerna. Församlingarna och de kyrkliga samfälligheterna använder uppgifterna som stöd för sin verksamhet inom det allmänna församlingsarbetet och förvaltningen. Bestämmelser om församlingens uppgift föreslås ingå i 1 § i detta kapitel, och de kompletteras av bestämmelserna i kyrkoordningen. Uppgifterna i kyrkböckerna används också vid utövandet av

de rättigheter och fullgörandet av de skyldigheter som församlingsmedlemmarna har. Dessutom kan församlingarna och de kyrkliga samfälligheterna använda uppgifterna t.ex. när de sköter uppgifter i anslutning till hållande av allmänna begravningsplatser i enlighet med begravningslagen samt sådana myndighetsuppgifter i anslutning till folkbokföringen som det föreskrivs om i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster (661/2009), äktenskapslagen (234/1929) och lagen om för- och efternamn (946/2017).

Kyrkostyrelsen får använda uppgifterna i medlemsregistret vid skötseln av uppgifter som anges i kyrkolagen eller i bestämmelser som utfärdats med stöd av den samt vid framställning av statistik och i undersökningar som hänför sig till kyrkans verksamhet. När kyrkoherdeämbetena och centralregistren är personuppgiftsansvariga i enlighet med den föreslagna 42 §, grundar sig kyrkostyrelsens behov av att använda medlemsregistret närmast på dess uppgifter i anslutning till medlemsregistret. Rätten att använda uppgifterna i medlemsregistret innebär således bl.a. en möjlighet att testa hur medlemsregistret fungerar och att utreda felfunktioner i informationssystemet. Även utvecklingen av informationssystemet förutsätter rätt att använda uppgifterna i medlemsregistret. Uppgifterna i medlemsregistret kan användas för uppföljning och övervakning med hjälp av logg- och användarrätsregistret, när kyrkostyrelsen utreder vem som har använt uppgifter i medlemsregistret, när och för vilket ändamål samt vilka uppgifter som har ändrats, avlägsnats eller lagts till och hur detta har skett.

Domkapitlen får använda uppgifterna vid skötseln av uppgifter som anges i denna lag eller i bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Uppgifterna behövs bl.a. i arbetsuppgifter som hänför sig till kyrkliga val, rösträtt och valbarhet, tillsättande av tjänster och prästvigning.

Användningen av uppgifterna i kyrkböckerna omfattas av de allmänna principer för behandling av personuppgifter som anges i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), nedan *dataskyddsförordningen*.

40 §. Centralregister. Enligt den föreslagna paragrafen kan församlingarna ordna kyrkobokföringen via ett gemensamt centralregister, varvid de enskilda församlingarnas administrativa uppgifter minskar. Närmare bestämmelser om hur centralregistret ordnas finns i den föreslagna 3 kap. 63 § i kyrkoordningen. Det föreslås att den hänvisning till kyrkoordningen som finns i den gällande bestämmelsen stryks eftersom det i den allmänna bestämmelsen i den föreslagna 1 kap. 1 § föreskrivs att närmare bestämmelser om kyrkans förvaltning finns i kyrkoordningen.

41 §. Medlemsregistrets innehåll. I paragrafen föreskrivs det om de uppgifter som ska föras in i kyrkans gemensamma medlemsregister och om behandlingen av uppgifter om personer som inte hör till kyrkan. Bestämmelser om evangelisk-lutherska kyrkans medlemsregister finns också i lagen om trossamfundens medlemsregister (614/1998), vars 4 och 5 § innehåller bestämmelser om medlemsregistrets innehåll. Dessutom förs det i medlemsregistret in digitaliserade uppgifter ur de manuellt förda kyrkböckerna. I medlemsregistret ingår således också uppgifterna ur de kyrkböcker som fördes innan lagen om trossamfundens medlemsregister trädde i kraft den 1 oktober 1999. Samma uppgifter kan alltså finnas både i en manuellt förd kyrkbok och i medlemsregistret.

Enligt 5 § 6 och 7 punkten i lagen om trossamfundens medlemsregister kan det i medlemsregistret dessutom föras in uppgifter om kyrkomedlemmars dop, vigsel, begravning eller andra motsvarande förrättningar samt om förtroendeuppdrag eller en därmed jämförbar uppgift i anslutning till kyrkan, om uppgifterna behövs för kyrkans verksamhet och förvaltning. Närmare bestämmelser om införandet av dessa uppgifter i medlemsregistret föreslås ingå i 3 kap. i kyrkoordningen.

Utgångspunkten är att endast uppgifter om kyrkans medlemmar förs in i medlemsregistret. Med stöd av 5 § 3—5 punkten i lagen om trossamfundens medlemsregister kan det i medlemsregistret dock föras in personuppgifter om en medlems make, barn eller föräldrar även om personen inte hör till kyrkan. En förutsättning är att uppgifterna om de så kallade referenspersonerna behövs för trossamfundets verksamhet och förvaltning. Uppgifterna behövs bl.a. vid hindersprövning och vid utlämnande av ämbetsbetyg, släktutredningar och andra motsvarande intyg med stöd av 48 § i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster.

42 §. Församlingarna och centralregistren som personuppgiftsansvariga. I paragrafen finns samlade bestämmelser om personuppgiftsansvariga och om de ärenden i vilka kyrkoherden i en församling eller direktören för ett centralregister har beslutanderätt och är ansvarig. Den personuppgiftsansvarige som bär det huvudsakliga ansvaret för medlemsuppgifterna om en medlem i kyrkan är den församling som personen är medlem i eller det centralregister som personens församling hör till.

Församlingen och centralregistret har behörighet att göra tillägg, ändringar och rättelser i uppgifterna om sina egna medlemmar. I egenskap av personuppgiftsansvariga är kyrkoherdeämbetena och centralregistren med stöd av kyrkolagen och dataskyddslagstiftningen ansvariga för den ekonomiska skada eller annan skada som har tillfogats en registrerad eller någon annan person genom att personuppgifter har behandlats i strid med dataskyddsförordningen. Den personuppgiftsansvarige ska bl.a. se till att felaktiga, ofullständiga eller föräldrade personuppgifter inte behandlas.

Kyrkoherdeämbetena och centralregistren är chefsstyrda ämbetsverk där kyrkoherden och direktören för centralregistret har det övergripande ansvaret för myndighetens verksamhet. Det ansvar för att registeruppgifterna är korrekta som föreskrivs i den föreslagna 2 mom. 3 punkten avser därmed ett ansvar som hänger samman med ledning och chefskap. Med korrekta registeruppgifter avses uppgifternas riktighet, integritet och kvalitet.

Behörigheten att lämna ut sådana enstaka uppgifter om kyrkans medlemmar som finns i kyrkböckerna t.ex. genom ämbetsbetyg begränsas inte enbart till en medlems egen församling eller centralregister. Den personuppgiftsansvarige kan lämna ut enstaka medlemsuppgifter även om medlemmar i andra församlingar eller i församlingar som hör till andra centralregister, om den personuppgiftsansvarige med stöd av 47 § genom kyrkostyrelsens beslut har getts rätt att lämna ut personuppgifter. Enstaka uppgifter lämnas ut i form av intyg, utdrag eller kopior. En förutsättning för att omfattande användarrätt ska beviljas är att man har förvissat sig om yrkesskickligheten och utbildningen hos den som får användarrätten och om en ändamålsenlig informationssäkerhetsberedskap hos centralregistret. Enligt 48 § i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster får det ur medlemsregistret skriftligen lämnas ut enstaka uppgifter om medlemmarna för att de ska kunna göra sina rättigheter gällande

och fullgöra sina skyldigheter. När uppgifter lämnas ut ska bestämmelserna i 4 kap. i den lagen alltid iakttas i tillämpliga delar.

I den föreslagna paragrafen föreskrivs det dessutom att uppdraget som personuppgiftsansvarig inte får överlåtas på någon annan aktör. Församlingar, kyrkliga samfälligheter och centralregister ska inte kunna lägga ut kyrkobokföringen och uppgifter i anslutning till den på en extern tjänsteproducent. Församlingen, den kyrkliga samfälligheten och centralregistret kan således inte konkurrensutsätta skötseln av uppgifterna eller avtala med en tjänsteproducent om skötseln av dem. Endast en myndighet kan vara personuppgiftsansvarig. Församlingarna kan dock ordna kyrkobokföringen via ett gemensamt centralregister.

43 §. *Införande av uppgifter i medlemsregistret.* I paragrafen föreskrivs det att uppgifter om kyrklig vigsel, välsignelse av äktenskap, genomgången skriftskola och konfirmation får föras in i medlemsregistret även av en annan församling eller ett annat centralregister än den församling eller det centralregister vars medlem uppgiften gäller. Uppgiften om vigsel kan t.ex. föras in av den församling där den präst som förrättat vigseln är anställd. I praktiken införs uppgifter om välsignelse av äktenskap, genomgången skriftskola och konfirmation i regel i medlemsregistret i den församling där den kyrkliga förrättningen eller skriftskolgången har skett, eller i det centralregister som förvaltar den församlingens medlemsregister.

44 §. *Kyrkostyrelsens uppgifter i anslutning till medlemsregistret.* Bestämmelsen i 1 mom. om kyrkostyrelsens ansvar motsvarar den gällande lagen.

Enligt 2 mom. beslutar kyrkostyrelsen om utlämnande av uppgifter via en teknisk anslutning och om annat utlämnande än sådant som gäller enstaka uppgifter om kyrkans medlemmar. I regel är det med stöd av dataskyddslagstiftningen den personuppgiftsansvarige som ska besluta om utlämnande av uppgifter. Eftersom kyrkostyrelsen enligt 1 mom. ansvarar för medlemsregistrets allmänna funktion, informationsförvaltningen och informationssäkerheten och för enhetliga registerfunktioner är det motiverat att kyrkostyrelsen också beslutar om utlämnande av uppgifter via en teknisk anslutning. Det kan också anses ändamålsenligt att kyrkostyrelsen beslutar om utlämnandet av uppgifter i sådana fall där begäran om information gäller annat utlämnande av uppgifter än sådant som gäller enstaka uppgifter om medlemmar och begäran eventuellt gäller uppgifter hos flera kyrkoherdeämbeten eller centralregister.

Uppgifter kan lämnas ut för de användningsändamål som anges i 39 § 1 och 2 mom. eller för ett användningsändamål som anges i någon annan lag. Uppgifter kan således genom kyrkostyrelsens beslut lämnas ut till församlingarnas eller de kyrkliga samfälligheternas kundinformationssystem. Uppgifter ska med stöd av dataskyddsförordningen också kunna lämnas ut för vetenskaplig forskning och framställning av statistik. Däremot handlar det inte om att till utomstående lämna ut sådana uppgifter i medlemsregistret i fråga om vilka Befolkningsregistercentralen enligt lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster ska anses vara behörig.

45 §. *Ansaret för medlemsregistret.* I 1 mom. föreskrivs det hur ansvaret för medlemsregistret fördelar sig mellan de personuppgiftsansvariga och kyrkostyrelsen.

Det föreslagna 2 mom. är nytt och innehåller bestämmelser om det ansvar som den som behandlar medlems- och befolkningsuppgifter har. Enligt 3 kap. 64 § i förslaget till kyrkoordning kan

medlems- och befolkningsuppgifter i fortsättningen behandlas också av anställda i arbetsavtalsförhållande vid ett kyrkoherdeämbete eller centralregister. Behandlingen av medlems- och befolkningsuppgifter kan anses utgöra myndighetsverksamhet i anslutning till det allmänna, och uppgiften ska därför utföras under tjänsteansvar. Enligt Befolkningsregistercentralens riktlinjer ska t.ex. uppgifter med spärrmarkering få behandlas endast av personer i ordinarie tjänsteförhållande. Därför föreskrivs det enligt förslaget att en anställd i arbetsavtalsförhållande i församlingen eller vid ett centralregister eller kyrkostyrelsen handlar under tjänsteansvar när han eller hon behandlar medlems- och befolkningsuppgifter i medlemsregistret. Med behandling av personuppgifter avses behandling av personuppgifter i enlighet med dataskyddsförordningen. Tjänsteansvaret omfattar såväl ett straffrättsligt ansvar som en skadeståndsskyldighet som bestäms utifrån tjänsteansvaret.

46 §. Uppföljning och övervakning av behandlingen av uppgifter i medlemsregistret. I paragrafen föreskrivs det om kyrkostyrelsens möjlighet att följa och övervaka användningen av uppgifterna i medlemsregistret. I 1 mom. anges det att i 44 § 2 mom. avsedda uppgifter som har lämnats ut ur medlemsregistret genom kyrkostyrelsens beslut får användas enbart för det användningsändamål för vilket de lämnades ut. Bestämmelsen grundar sig på principen om ändamålsbegränsning, som finns i dataskyddslagstiftningen och är en av de centrala principerna vid behandling av personuppgifter. Det ska vara möjligt att lämna uppgifter vidare endast om det föreskrivs om detta i lag eller om kyrkostyrelsen uttryckligen har gett sitt tillstånd till det. Kyrkostyrelsens tillstånd kan endast basera sig på en lagstadgad grund.

Kyrkostyrelsen har rätt att få information och utföra inspektioner för övervakning och uppföljning av användningen och skyddet av uppgifterna i medlemsregistret. Det föreslås en sådan ändring av bestämmelsen att övervakningen ska gälla utlämnande av uppgifter via en teknisk anslutning. Den som tar emot uppgifterna är skyldig att behandla uppgifterna enligt lag. I situationer där en teknisk anslutning tillhandahålls är det motiverat att den som lämnar ut uppgifterna har möjlighet att övervaka att de används enligt lag och tillstånd. Rätten att få information om och övervaka användningen ska i regel gälla kundinformationssystem som används av församlingar och kyrkliga samfälligheter samt uppgifterna i dem. Bestämmelsen har ett snävt tillämpningsområde, och övervakningen ska i första hand ske genom samarbete och frivilliga åtgärder. Dessutom föreslås det en sådan ändring att inspektioner inte får göras i utrymmen som omfattas av hemfriden.

Kyrkostyrelsen har dessutom rätt att av dem som använder uppgifter som lämnats ut ur medlemsregistret få information för uppföljning och övervakning av användningen och skyddet av uppgifterna. Vid behov får kyrkostyrelsen förordna en inspektör, som trots sekretessbestämmelserna ska ha rätt att undersöka den maskinvara och programvara som använts vid behandlingen av de uppgifter som lämnats ut ur medlemsregistret och att i detta sammanhang få tillträde till sådana utrymmen som den församling eller kyrkliga samfällighet som använder uppgifterna förfogar över. Inspektionen ska utföras så att den inte medför onödiga olägenheter eller kostnader för den som inspekteras. Övervakningen kan ske både före och efter det att uppgifterna lämnas ut.

47 §. Användarrätt till medlemsregistret samt användarrätts- och loggregister. I paragrafen föreskrivs det om beviljande av användarrätt till medlemsregistret samt om användarrätts- och loggregistren. Kyrkoherden i en församling eller direktören för ett centralregister beslutar om beviljande av användarrätt när det endast är fråga om behandling av uppgifter om medlemmar

i församlingen eller centralregistret i fråga. Direktören för ett centralregister kan förordna en underlydande tjänsteinnehavare att besluta om beviljande eller upphävande av användarrätter till de delar som direktören har bestämt i sitt beslut. Ett förordnande som direktören för centralregistret ger en underlydande tjänsteinnehavare kan inte vara mer omfattande än direktörens egen behörighet.

Kyrkostyrelsen beslutar om beviljande av mer omfattande användarrätter som ger användaren rätt att också behandla uppgifter om medlemmar i andra församlingar. Kyrkostyrelsen beslutar om beviljande av användarrätt på framställning av en kyrkoherde eller direktören för ett centralregister. När beslutet fattas beaktar kyrkostyrelsen informationssäkerhetsnivån i församlingen eller centralregistret. Användarrätten till medlemsregistret är alltid personlig.

Kyrkostyrelsen är personuppgiftsansvarig i fråga om användarrätts- och loggregistren. I användarrättsregistret införs användarens namn, personbeteckning, användarnamn och organisation samt uppgifter om användarrättens innehåll och omfattning och om beslutet om användarrätt. Av registret framgår det således om en användare endast får behandla uppgifter om medlemmarna i en viss församling eller om kyrkostyrelsen har beviljat användaren mer omfattande rättigheter.

För uppföljningen, övervakningen och skyddet av användningen av uppgifter i medlemsregistret ska det föras ett loggregister över behandlingen av uppgifterna. I loggregistret införs användarens användarnamn, tidpunkten för behandlingen samt de uppgifter eller uppgiftskategorier som behandlats. Av behandlingen registreras de uppgiftskategorier som behandlingen har gällt. I registret ska det inte föras in behandlingsdata från systemloggen eller någon annan teknisk logg som endast innehåller information om den tekniska hanteringen av informationsbehandlingen och där personuppgifter inte behandlas.

Användarrätts- och loggregistren fyller en funktion i förebyggandet och utredningen av missbruk. Preskriptionstiden för informations- och kommunikationsbrott är högst två år men för tjänstebrott fem år. Bevaringstiden för uppgifterna i användarrättsregistret är därför fem år från det att användarrätten upphörde och för uppgifterna i loggregistret fem år från ingången av det kalenderår som följer på den tidpunkt då uppgifterna infördes i registret.

På behandlingen av uppgifter i användarrättsregistret och loggregistret tillämpas bl.a. lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och dataskyddslagstiftningen. Därför behöver kyrkolagen inga särskilda bestämmelser om behandlingen av uppgifter som finns i registren.

48 §. Kyrkostyrelsens föreskrifter. I paragrafen föreslås det bestämmelser om kyrkostyrelsens behörighet att meddela närmare föreskrifter om medlemsregistrets funktion och säkerhet och om ordnandet av arkiveringen. Bestämmelser om andra handlingar i församlingens och den kyrkliga samfällighetens arkiv föreslås ingå i 10 kap. i kyrkolagen och kyrkoordningen.

Dessutom innehåller den föreslagna paragrafen en bestämmelse om kyrkostyrelsens rätt att bestämma de avgifter som ska tas ut för utlämnande av uppgifter. Det föreslås en sådan ändring av den gällande bestämmelsen att en avgift i fortsättningen kan tas ut också för de uppgifter som kyrkostyrelsen lämnar ut.

49 §. Bevarande och deponering av kyrkböcker. I paragrafen föreskrivs det om bevarande och deponering av kyrkböcker. Utgångspunkten är att kyrkböckerna ska bevaras varaktigt. Kyrkostyrelsen har behörighet att med stöd av 48 § 1 mom. avvika från bestämmelsen om varaktigt bevarande i fråga om vissa uppgifter eller kategorier av handlingar och besluta att de ska bevaras en viss tid. Kyrkböckerna används i församlingarnas förvaltning och skötsel av myndighetsuppgifter, som grund för beslut och för tillgodoseendet av medlemmarnas fri- och rättigheter och fullgörandet av deras skyldigheter. Det är i regel nödvändigt att bevara uppgifterna i kyrkböckerna varaktigt med tanke på såväl medlemmarnas som församlingens och centralregistrets rättskydd.

I 2 mom. föreskrivs det om deponering av manuellt förda kyrkböcker hos arkivverket. Närmare bestämmelser om detta föreslås ingå i 3 kap. 66 § i kyrkoordningen. Enligt förslaget ska andra handlingar i församlingens och den kyrkliga samfällighetens arkiv inte längre nämnas i paragrafen eftersom bestämmelser om dem föreslås ingå i 10 kap. i kyrkolagen och kyrkoordningen.

Enligt 3 mom. kan bevarandet av de uppgifter i medlemsregistret som ska bevaras varaktigt också i fortsättningen anförtros en utomstående tjänsteleverantör i enlighet med kyrkostyrelsens beslut. Kyrkostyrelsen beslutar om detaljerna kring överföringen av uppgifter. Bevarandet av de uppgifter i medlemsregistret som ska bevaras varaktigt kan anförtros t.ex. arkivverkets motagnings- och servicesystem för elektroniskt material (VAPA).

50 §. Anmälningsplikt. I 1 mom. föreslås det en bestämmelse om prästens anmälningsplikt när han eller hon döper eller jordfäster någon. Den gällande bestämmelsen har rättats språkligt. Den föreslagna paragrafen innehåller också en bestämmelse om de uppgifter som anmälan åtminstone ska innehålla. Inom kyrkan uppfylls anmälningsplikten i regel med hjälp av medlemsregistret. Den nuvarande termen trossamfund ändras till religionssamfund i enlighet med religionsfrihetslagen.

I 2 mom. föreskrivs det att särskilda bestämmelser gäller i fråga om den anmälan som ska göras om vigsel till äktenskap. Enligt 10 § 2 mom. i äktenskapsförordningen (820/1987) ska vigselförrättaren utan dröjsmål lämna ett meddelande om vigseln till befolkningsdatasystemet. Den präst som har förrättat vigseln kan i enlighet med den föreslagna 43 § lämna meddelandet om vigseln för registrering i medlemsregistret även till någon annan församling än den som de vigda hör till. Från medlemsregistret förmedlas uppgiften till befolkningsdatasystemet.

51 §. Förhållande till annan lagstiftning. I paragrafen föreskrivs det om andra lagar som tillämpas på behandlingen av personuppgifter. Exempelvis föreskrivs det i 42 § i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster om begränsningar som gäller utlämnande ur befolkningsdatasystemet av uppgifter om medlemskap i ett religionssamfund.

När uppgifterna i medlemsregistret används i församlingens eller den kyrkliga samfällighetens egen verksamhet, tillämpas på behandlingen av uppgifterna dataskyddsförordningen, dataskyddslagen (1050/2018) och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. När församlingen eller den kyrkliga samfälligheten till utomstående lämnar ut sådana uppgifter ur sitt medlemsdatasystem som också ingår i befolkningsdatasystemet, tillämpas lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsdatacentralens certifikattjänster.

I 2 mom. föreskrivs det om kyrkostyrelsens rätt att använda och lämna ut uppgifter i användarrättsregistret och loggregistret. Bestämmelsen innehåller en hänvisning till 5 kap. i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster. Kyrkostyrelsen har i tillämpliga delar samma rätt att använda och lämna ut uppgifter som Befolkningsregistercentralen har att lämna ut uppgifter ur befolkningsdatasystemets användarregister och loggregister. Bestämmelserna om användarrätt till användarrättsregistret och loggregistret och om utlämnande av uppgifter i dem är uttömmande.

Felaktigt förfarande vid användning av medlemsregister och utlämnande av uppgifter kan bestraffas enligt dataskyddslagstiftningen eller strafflagens (39/1889) 38 kap. (informations- och kommunikationsbrott) eller 40 kap. (tjänstebrott).

4 kap. Stiftet

Stiftsförvaltningen reviderades genom en ändring av kyrkolagen som trädde i kraft den 1 januari 2004. Till lagen fogades då nya 17 a och 17 b kap. om stiftsförvaltningen och stiftsfullmäktige, som kompletterade de gällande 18 och 19 kap. om biskopen och domkapitlet. Dessa fyra kapitel föreslås bli sammanförda till det föreslagna 4 kap. med rubriken Stiftet. Några betydande innehållsmässiga reformer föreslås inte, men en del av de gällande bestämmelserna flyttas till 10 kap. om förfarandet i förvaltningsärenden.

Stiftet är funktionellt självständigt och sköter självt sin verksamhet i enlighet med kyrkolagen och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Stiftet har rättshandlingsförmåga; det kan vara rättsinnehavare, ingå avtal och föra talan i domstolar och vid andra myndigheter. Stiftet är dock inte en självständig juridisk person utan en del av kyrkan, och dess ekonomi är en del av kyrkans centralfond.

I den gällande kyrkolagstiftningen finns bestämmelserna om domkapitlets uppgifter i kyrkoordningen. Det föreslås att bestämmelserna om domkapitlets myndighetsuppgifter tas in i kyrkolagen till de delar uppgifterna anses förutsätta reglering på lagnivå. Den närmare regleringen av stiftsfullmäktiges uppgifter föreslås däremot bli flyttad till kyrkoordningen.

1 §. *Stiftet.* I paragrafen föreskrivs det på motsvarande sätt som i den gällande kyrkolagen att stiftet självt sköter sin verksamhet och sin ekonomi i enlighet med kyrkolagen och kyrkoordningen samt i enlighet med bestämmelser som utfärdas med stöd av dem. Bestämmelsen gör stiftets ställning tydligare och ger stöd i konfliktsituationer.

2 §. *Stiftets organ.* Paragrafen innehåller en uppräkningslista av de organ som sköter stiftets förvaltning.

3 §. *Biskopen.* I paragrafen föreskrivs det om biskopens ställning som ledare för stiftet samt om biskopen som tillsynsmyndighet. Tillsynen över församlingarna, såsom den granskning av förvaltningen och ekonomin som regleras närmare i kyrkoordningen, kan anses vara en sådan offentlig förvaltningsuppgift som avses i 124 § i grundlagen, och därför ska grunden för utövandet av tillsynen regleras i lag. Närmare bestämmelser om hur biskopen ska utföra sin tillsynsuppgift tas in i 4 kap. i kyrkoordningen.

I 2 mom. föreskrivs det om biskoparna i ärkestiftet. Bestämmelser om fördelningen av ansvarsområden och uppgifter mellan ärkebiskopen och biskopen i ärkestiftet föreslås ingå i 4 kap. i kyrkoordningen. Paragrafens 1 mom. gäller också ärkebiskopens uppgifter i ärkestiftet i enlighet med den separat fastställda fördelningen av ansvarsområden. Bestämmelser om ärkebiskopens rikskyrkliga uppgifter föreslås i kyrkolagens och kyrkoordningens 5 kap. om centralförvaltningen.

4 §. Stiftsfullmäktige. I paragrafen föreskrivs det om stiftsfullmäktiges uppgifter, om dess mandatperiod och om stiftsfullmäktiges möjlighet att tillsätta direktioner. De av stiftsfullmäktiges uppgifter som gäller kyrkans interna förvaltning ska inte längre regleras i lag, utan i 4 kap. i kyrkoordningen. Stiftsfullmäktige ska anses stödja och främja fullgörandet av kyrkans uppgift bl.a. när det godkänner stiftets förslag till verksamhets- och ekonomiplan. Närmare bestämmelser om detta finns i kyrkoordningen. Paragrafen kommer inte längre att innehålla någon separat bestämmelse om att stiftsfullmäktige ska behandla initiativ som har lagts fram för det, eftersom denna skyldighet har sitt ursprung i förvaltningslagens bestämmelse om en myndighets skyldighet att behandla ärenden som inleds vid den.

Dessutom föreslås det att bestämmelsen om att stiftsfullmäktige ska utföra de övriga uppdrag som anförtratts stiftsfullmäktige i kyrkolagen, kyrkoordningen och valordningen för kyrkan ska strykas ur förteckningen över stiftsfullmäktiges uppgifter. Bestämmelsen kan anses vara onödig, eftersom en myndighets verksamhet överlag ska basera sig på lag eller på bestämmelser som utfärdats med stöd av lag, och lag ska iaktas i dess verksamhet.

I 2 mom. föreskrivs det om stiftsfullmäktiges mandatperiod. Bestämmelsens ordalydelse har korrigerats så att den motsvarar ordalydelsen i den bestämmelse som gäller kyrkomötets mandatperiod.

I 3 mom. föreskrivs det om stiftsfullmäktiges rätt att för sin mandatperiod tillsätta direktioner som ska biträda domkapitlet och vilkas uppgifter bestäms i instruktioner. Bestämmelsen motsvarar kyrkofullmäktiges och församlingsrådets rätt att tillsätta direktioner i församlingen. De direktioner som lyder under domkapitlet är dock närmast tänkta att vara organ som stöder domkapitlets arbete.

5 §. Initiativ till stiftsfullmäktige. Initiativ för stiftsfullmäktige får läggas fram av medlemmarna i stiftsfullmäktige, domkapitlet, kyrkoråden, de gemensamma kyrkoråden och församlingsråden. Minst tio medlemmar som är röstberättigade i församlingsval i en församling som hör till stiftet får också lägga fram ett s.k. medlemsinitiativ för stiftsfullmäktige. Medlemsinitiativet ska förutom initiativtagarnas egenhändiga underskrifter också innehålla uppgifter om deras namn, födelsedatum och den församling där de har rösträtt. Med tanke på behandlingen av medlemsinitiativet ska även avsändarens namn och kontaktuppgifter uppges.

Via medlemsinitiativ kan kyrkans medlemmar påverka beslutsfattandet inom stiftet och kyrkan. Det nya är att stiftsfullmäktige på motsvarande sätt som i det föreslagna 3 kap. 3 § 3 mom. ska informera initiativtagaren om vilka åtgärder stiftsfullmäktige har vidtagit med anledning av initiativet. I fråga om medlemsinitiativ är det initiativets avsändare som ska informeras. Avsändaren ska informeras även i det fall då initiativet inte föranlett några åtgärder.

6 §. Domkapitlet. Från gällande lag och kyrkoordning har i paragrafen tagits in de av domkapitlets uppgifter som ska regleras i lag. Förteckningen är inte uttömmande, utan bestämmelser som anger domkapitlets uppgifter finns också på andra ställen i kyrkolagen och kyrkoordningen. Domkapitlet är stiftets allmänna förvaltningsmyndighet och sköter förutom stiftets verksamhet, förvaltning och ekonomi även de uppgifter som inte ska skötas av någon annan stiftsmyndighet. Paragrafen innehåller från och med nu ingen separat bestämmelse om förvaltandet av de donationsmedel och fonder av stiftelsenatur som domkapitlet besitter, utan detta är en del av skötseln av stiftets ekonomi enligt 1 mom. 1 punkten. Tillgångarna har i donationsbrevet eller fondens grundstadga ställts under domkapitlets förvaltning. I förvaltningslagen finns en allmän bestämmelse om myndigheternas skyldighet att samarbeta och därför behöver detta inte regleras i kyrkolagen.

7 §. Överföring av domkapitlets beslutanderätt. I paragrafen föreskrivs det om överföring av domkapitlets beslutanderätt till en tjänsteinnehavare. Bestämmelser om begränsningar i tjänsteinnehavarens beslutanderätt finns i 2 mom. Bestämmelser om överföring av en tjänsteinnehavares beslut till domkapitlet för avgörande finns i 10 kap. 9 §.

5 kap. Centralförvaltningen

1 §. Kyrkomötets sammansättning och mandatperiod. I paragrafen föreskrivs det om kyrkomötets sammansättning och mandatperiod. Bestämmelser om fördelningen av präst- och lekman-naombud stiftens emellan och valet av det ombud som representerar församlingarna på Åland finns i kyrkoordningen.

2 §. Kyrkomötets uppgifter. I paragrafen föreskrivs det om kyrkomötets uppgifter. I förteckningen i 2 mom. har kyrkomötets uppgifter samlats i form av olika helheter.

Den föreslagna 3 punkten i uppgiftsförteckningen gäller kyrkomötets lagstiftande makt och normgivningsmakt. Enligt 4 punkten ska kyrkomötet ge yttranden, göra framställningar och uttala önskemål till statsrådet i viktiga frågor som gäller förhållandet mellan kyrkan och staten. Sådana frågor är exempelvis frågor som gäller kyrkans ställning som skattetagare och ärenden som gäller församlingarnas samhällsuppgifter. Som kyrkans högsta beslutsfattande organ har kyrkomötet rätt att när det anser det vara nödvändigt uttala sig i alla betydande frågor som gäller förhållandet mellan kyrkan och staten.

Den föreslagna 5 punkten i uppgiftsförteckningen gäller beslut om bildande av stift, ändring av stiftsgränserna eller indragning av stift, och 6 punkten gäller beslut om kyrkans förhållanden utåt. Enligt 7 punkten ska kyrkomötet besluta om godkännande av en organisation som kyrkans missionsorganisation och om upphävande av denna ställning. Kyrkomötet fattar beslut om missionsorganisationerna utifrån biskopsmötets framställning. Bestämmelser om hur en framställning görs finns i 5 kap. 9 § 3 punkten i kyrkoordningen, i samband med bestämmelserna om biskopsmötets uppgifter. Efter det att kyrkomötet har fattat ett beslut ingår kyrkostyrelsen ett avtal med missionsorganisationen. Avtalet kan ingås för viss tid, exempelvis 5—10 år, eller så

kan man i avtalet komma överens om regelbundna underhandlingar där ett ömsesidigt godkännande av resultatet är en förutsättning för att avtalet ska fortsätta gälla.

Till kyrkomötets uppgifter hör att inrätta och dra in tjänsten som ledande tjänsteinnehavare vid kyrkostyrelsens kansli och att välja den ledande tjänsteinnehavaren. Däremot inrättas och indras kyrkostyrelsens övriga tjänster av kyrkostyrelsen, som också sköter valet och entledigandet av tjänsteinnehavarna.

Kyrkomötet godkänner verksamhets- och ekonomiplanerna samt budgetarna för kyrkans centralfond och kyrkans pensionsfond och beslutar om församlingarnas avgifter till kyrkans centralfond och kyrkans pensionsfond. Kyrkomötet beslutar också om de grunder utifrån vilka statens finansiering för vissa samhällsuppgifter fördelas mellan församlingarna, de kyrkliga samfälligheterna och kyrkostyrelsen. Det är kyrkomötets uppgift att låta granska räkenskaperna och förvaltningen i fråga om de fonder som förvaltas av kyrkans centralfond och kyrkans pensionsfond och i fråga om fonder och andra tillgångar som kyrkostyrelsen och stiftsmyndigheterna förvaltar samt att fastställa boksluten för dem och att besluta om beviljande av ansvarsfrihet. Kyrkans arbetsmarknadsverk lämnar inte någon separat berättelse om sin verksamhet.

3 §. *Framställningar och initiativ till kyrkomötet.* I paragrafen föreskrivs det om rätten att göra framställningar till och rätten att lägga fram initiativ för kyrkomötet. Biskopsmötet, kyrkostyrelsen och stiftsfullmäktige har rätt att göra framställningar till och kyrkomötesombuden rätt att lägga fram initiativ för kyrkomötet. Behandlingen av framställningar och initiativ regleras närmare i kyrkoordningen och kyrkomötets arbetsordning.

4 §. *Beslut som ska fattas med kvalificerad majoritet vid kyrkomötet.* I paragrafen föreskrivs det om vilka ärenden som kräver två behandlingar vid kyrkomötet och tre fjärdedels kvalificerad majoritet för beslut. I de ärenden som nämns i bestämmelsen ska ett förslag av ett kyrkomötesutskott först till alla delar godkännas med enkel majoritet. Förslaget ska därefter under samma mandatperiod tas upp till ny behandling i ett separat plenum, varvid förslaget blir godkänt om det får minst tre fjärdedels av de avgivna rösterna. I allmänhet tas förslag upp till andra behandling redan under samma sessionsperiod. När den kvalificerade majoriteten räknas ska med avgivna röster avses ja- och nej-röster. Frånvarande och sådana som röstat blankt beaktas inte.

5 §. *Biskopsmötet.* I 1 mom. föreslås en bestämmelse om att medlemmar i biskopsmötet är biskoparna i stiftet. Bestämmelser om närvaro- och yttranderätten vid biskopsmötet finns i kyrkoordningen och i biskopsmötets arbetsordning. I 2 mom. regleras biskopsmötets uppgiftsområde generellt. Närmare bestämmelser om uppgifterna finns i kyrkoordningen. Med stöd av 2 § 2 mom. 1 och 2 punkten i den föreslagna lagen har kyrkomötet den högsta beslutanderätten inom kyrkan i frågor som gäller tro och lära. Biskopsmötets uppgift är att tolka frågor om kyrkans tro och lära i aktuella situationer.

I 3 mom. föreslås en bestämmelse om vilka som har rätt att lägga fram initiativ för biskopsmötet. Dessa är medlemmarna i biskopsmötet samt kyrkomötet, domkapitlen och kyrkostyrelsen.

6 §. *Kyrkostyrelsens sammansättning och mandatperiod.* I paragrafen föreskrivs det om kyrkostyrelsens sammansättning och mandatperiod.

7 §. Överföring av kyrkostyrelsens beslutanderätt. I paragrafen anges till vilka organ kyrkostyrelsens beslutanderätt i plenum kan överföras. Medlemmar i ämbetskollegiet är den ledande tjänsteinnehavaren och avdelningscheferna vid kyrkostyrelsens kansli. Tjänstebeteckningarna för dessa tjänster fastställs i förvaltningens interna administrativa bestämmelser. Eftersom kyrkostyrelsen sedan centralförvaltningsreformen 1994 inte längre har några sektioner har bestämmelsen uppdaterats så att omnämmandet av sektioner har strukits.

8 §. Kyrkostyrelsens uppgifter. I paragrafen föreskrivs det att kyrkostyrelsen i egenskap av ledande allmän förvaltningsmyndighet inom centralförvaltningen ska sköta kyrkans gemensamma förvaltning, ekonomi och verksamhet. Till detta hör även att sköta kyrkans arbete bland finländare utomlands samt att utse styrelsemedlemmar till stiftelsen för Kyrkans utlandshjälp, som hör till kyrkans internationella diakoni.

I 2 mom. föreskrivs det också om kyrkostyrelsens normgivningsmakt att meddela närmare föreskrifter om verkställigheten av kyrkolagen och kyrkoordningen på det sätt som föreskrivs i kyrkolagen och kyrkoordningen. Som exempel på en sådan specifik behörighet att meddela föreskrifter kan nämnas 8 kap. 42 § 4 mom. i kyrkolagen, enligt vilket kyrkostyrelsen ges rätt att meddela närmare föreskrifter om ordnande av tjänstledighet, semester och fritid för församlingspräster.

I 3 mom. föreskrivs det om kyrkostyrelsens skyldighet att sköta kyrkans relationer till staten och det övriga samhället. I skötseln av samhälleliga relationer ingår också allmän bevakning av kyrkans intressen. I momentet föreskrivs dessutom om uppgiften att ge de yttranden som statsrådet begär av kyrkan. I motiveringen ovan till 2 § redogörs för hur behörigheten att ge yttranden ska fördelas mellan kyrkomötet och kyrkostyrelsen.

I 4 mom., som gäller rätten att företräda kyrkan och föra dess talan samt ingå avtal, hänvisas det till 18 §, där det föreskrivs om kyrkans arbetsmarknadsverk som bevakare av församlingarnas, de kyrkliga samfälligheternas, domkapitlens och kyrkostyrelsens intressen i arbetsmarknadsfrågor och vid beslut om tjänsteinnehavarnas och arbetstagarnas anställningsvillkor. Kyrkostyrelsen är inte en arbetsmarknadspart och den ingår därför inte avtal inom ramen för arbetsmarknadsförhandlingar utan beslut om dessa fattas av arbetsmarknadsverkets organ. I bestämmelsen beaktas dessutom domkapitlens behörighet i stiftsfrågor.

Närmare bestämmelser om kyrkostyrelsens uppgifter finns i kyrkoordningen.

9 §. Kyrkans centralfond. Tillgångarna i kyrkans centralfond används för att finansiera den verksamhet som kyrkans centralförvaltning och stiftens bedriver samt vid behov för att understödja församlingar och kyrkliga samfälligheter. Ur centralfonden finansieras dessutom församlingarnas och de kyrkliga samfälligheternas kostnader för begravningsverksamheten, folkbokföringen och uppgifter som hänför sig till underhållet av byggnader och lösöre av kulturhistoriskt värde.

10 §. Kyrkans pensionsfond. Kyrkans pensionsfond är pensionsanstalt för kyrkan och sköter dess uppgifter i enlighet med det som föreskrivs särskilt. Tillgångarna i kyrkans pensionsfond används för betalning av pensioner och familjepensioner.

11 §. Avgifter till kyrkans centralfond. I paragrafen föreskrivs det om församlingarnas och de kyrkliga samfälligheternas skyldighet att betala årliga avgifter till kyrkans centralfond. Kyrkomötet fastställer avgifternas storlek.

12 §. Avgifter till kyrkans pensionsfond. I paragrafen föreskrivs det om skyldigheten att betala årliga avgifter till kyrkans pensionsfond. Paragrafen har justerats så att den beaktar alla kyrkliga arbetsgivare. Kyrkomötet fastställer avgifternas storlek.

Det föreslås att 2 mom. ändras så att den avgift till pensionsfonden som påförs för utökning av pensionsfonden i stället för nuvarande fem procent ska kunna vara högst åtta procent av kyrkoskatten vid den senast verkställda beskattningen. Kyrkans pensionsfond utökas med de pensionsavgifter som arbetsgivarna och arbetstagarna betalar (KyPL-avgifter) samt de pensionsfondsavgifter som församlingarna och de kyrkliga samfälligheterna betalar. Arbetsgivarens lönebaserade pensionsavgift för 2017 var 23,8 procent och den kyrkoskattebaserade pensionsfondsavgiften 4 procent, vilket innebär att uppskattningsvis totalt ca 153 miljoner euro samlades in i form av KyPL-avgifter och ca 36,7 miljoner euro i pensionsfondsavgifter.

Den pensionsavgift som församlingarna och de kyrkliga samfälligheterna betalar i egenskap av arbetsgivare är tämligen hög jämfört med de övriga pensionssystemen i Finland. Jämfört t.ex. med ArPL-systemet är skillnaden så stor som 6—7 procentenheter. Om man ställer som mål att församlingarnas och de kyrkliga samfälligheternas arbetsgivarpensionsavgift ska sänkas så att den närmar sig ArPL-systemets nivå måste pensionsfondsavgiften höjas i motsvarande mån. Det gällande taket på fem procent för pensionsfondsavgiften måste anses vara för lågt, om målnivån för arbetsgivaravgiften är exempelvis 16,5 procent. Bedömningen är att detta mål kan nås om pensionsfondsavgiften är 7,8 procent av kyrkoskatteintäkterna.

13 §. Dröjsmålspåföljder. I paragrafen föreskrivs det om påföljderna vid försenad betalning av avgifterna till kyrkans centralfond och kyrkans pensionsfond. Enligt paragrafen är de avgifter som församlingarna och de kyrkliga samfälligheterna ska betala till centralfonden och invalidpensionernas självriskandelar som ska betalas till kyrkans pensionsfond direkt utsökbara. Pensionsavgifterna är direkt utsökbara med stöd av annan lagstiftning.

14 §. Understöd från centralfonden. I paragrafen föreskrivs det om den komplettering av skatteintäkterna och det understöd efter prövning som ur kyrkans centralfond beviljas församlingar och kyrkliga samfälligheter. Närmare bestämmelser om understöd ur centralfonden finns i 5 kap. 18—20 § i kyrkoordningen.

15 §. Fördelning av finansiering för vissa samhällsuppgifter. I paragrafen föreskrivs det om kyrkans centralfonds skyldighet att fördela den av staten erhållna finansieringen vidare till församlingarna och de kyrkliga samfälligheterna samt om att en del av finansieringen får användas för att täcka kostnaderna för de lagstadgade uppgifter som kyrkostyrelsen har i anslutning till kyrkans gemensamma medlemsregister.

Kyrkans centralfond fördelar den årliga statliga finansieringen till församlingarna och de kyrkliga samfälligheterna. Fördelningen sker både enligt en separat fastställd fördelningsgrund och på basis av separata ansökningar för kostnader för underhåll och renoveringar av församlingarnas och de kyrkliga samfälligheternas värdefulla kyrkliga byggnader och lösöre. Enligt det föreslagna 3 kap. 44 § är det kyrkostyrelsens uppgift att ansvara för den allmänna funktionen hos

kyrkans gemensamma medlemsregister, informationsförvaltningen och informationssäkerheten, enhetliga registerfunktioner och den elektroniska arkiveringen. Kyrkostyrelsen ska dessutom för administrationen av användarrätterna föra ett användarrättsregister över de personer som har beviljats rätt att behandla uppgifter i medlemsregistret. Kyrkostyrelsen ska även för uppföljningen, övervakningen och skyddet av användningen föra ett loggregister över behandlingen av uppgifterna i medlemsregistret. Utan medlemsregister kan de församlingar som fungerar som personuppgiftsansvariga och församlingarnas centralregister inte sköta de uppgifter som ålagts dem enligt 48 § i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster. Följaktligen är det motiverat att finansieringen även får användas för att sköta kyrkostyrelsens ovanstående uppgifter. Närmare bestämmelser om fördelningen av finansieringen finns i kyrkoordningen.

16 §. Tillsyn över placeringsverksamhet. Finansinspektionen utövar tillsyn över den placeringsverksamhet som kyrkans pensionsfond bedriver. Bestämmelser om Finansinspektionens befogenheter och tillsynsavgift finns i lagen om Finansinspektionen (878/2008) och i lagen om Finansinspektionens tillsynsavgift (879/2008).

17 §. Närmare bestämmelser om kyrkans centralfond och kyrkans pensionsfond. Närmare bestämmelser om skötseln av kyrkans centralfonds och kyrkans pensionsfonds ekonomi och om betalning av avgifter till dem finns i 5 kap. 16 och 17 § i kyrkoordningen.

På revisionen av centralfonden och pensionsfonden samt av övriga fonder och tillgångar som innehas av kyrkostyrelsen och stiftens tillämpas revisionslagen (1141/2015). På skötseln av ekonomin tillämpas i övrigt bestämmelserna i 6 kap. i kyrkolagen och 6 kap. i kyrkoordningen. Närmare bestämmelser om hur ekonomiförvaltningen ska ordnas finns i ekonomistadgan, som godkänns av kyrkostyrelsen och regleras i 6 kap. 4 §.

18 §. Kyrkans arbetsmarknadsverk. I paragrafen föreskrivs det om kyrkans arbetsmarknadsverk, dess uppgift och befogenheter. I anslutning till kyrkostyrelsen finns kyrkans arbetsmarknadsverk som bevakar församlingarnas, de kyrkliga samfälligheternas, domkapitlens och kyrkostyrelsens intressen i arbetsmarknadsfrågor. Verket sköter självständigt de uppgifter som det ålagts i lagen om den evangelisk-lutherska kyrkans tjänstekollektivavtal och lagen om den evangelisk-lutherska kyrkans arbetskollektivavtal i den ordning som dessa lagar föreskriver.

Paragrafens 2 mom. har preciserats så att arbetsmarknadsverkets befogenheter att ge rekommendationer knyts till arbetsmarknadsverkets uppgiftsområde. Således kan arbetsmarknadsverket ge rekommendationer i allmänna frågor som gäller anställningsförhållanden. Här nämns särskilt resultatet av verksamheten och arbetslivets kvalitet som sådana aspekter som arbetsmarknadsverket vid behov kan ge rekommendationer om, i synnerhet när underhandlingar har förts och ett avtal har ingåtts med löntagarorganisationerna.

Arbetsmarknadsverkets beslutanderätt utövas av arbetsmarknadsverkets delegation. Delegationens beslutanderätt kan i en instruktion ges till något av delegationens organ, såsom presidiet, eller till en tjänsteinnehavare vid kyrkostyrelsen. Av arbetsmarknadsverkets ansvar i arbetsmarknadsfrågor följer att beslutanderätten bara kan överföras till en tjänsteinnehavare vars uppgifter omfattar beredning av ärenden för arbetsmarknadsverkets delegation. Bestämmelser om delegationens sammansättning, val av delegationen, dess mandatperiod och uppgifter finns i 5 kap. 23 § i kyrkoordningen. Den separata bestämmelse som hänvisar till kyrkoordningen har

dock blivit onödig eftersom det i det föreslagna 1 kap. 1 § 2 mom. föreskrivs att närmare bestämmelser om kyrkans förvaltning finns i kyrkoordningen.

6 kap. Församlingens och kyrkans ekonomi

Den gällande lagens 15 kap. om församlingens och den kyrkliga samfällighetens ekonomi har i sin helhet reviderats genom en lag som trädde i kraft den 1 januari 2013 (1011/2012). Bestämmelserna i det gällande 15 kap. i kyrkolagen flyttas enligt förslaget så gott som i sin helhet till 6 kap. i den nya kyrkolagen. Ändringarna i de bestämmelser som gäller ekonomin motiveras i regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av kyrkolagen, lag om upphävande av lagen om kyrkans centralfond och lag om skyldighet för medlemmar i evangelisk-lutherska kyrkan att betala skatt till församlingen (RP 137/2012 rd). Vid tolkningen av de föreslagna bestämmelserna kan man dessutom stödja sig på den tolkningspraxis för ekonomibestämmelserna som etablerats efter reformen och på kyrkostyrelsens anvisningar. I bestämmelserna har också beaktats en ändring av kyrkolagen (1602/2015, RP 75/2015 rd).

I förslaget har kapitlet om församlingarnas och de kyrkliga samfälligheternas ekonomi utvidgats till att även gälla finansieringen från kyrkans centralfond. Församlingarna och de kyrkliga samfälligheterna är självständiga juridiska personer och ekonomiska enheter som får huvuddelen av sina inkomster av församlingsmedlemmarna i form av kyrkoskatt. Största delen av kyrkans tillgångar är i församlingarnas och de kyrkliga samfälligheternas ägo. Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland är en separat juridisk person. Den har egendom i sitt eget namn, exempelvis kyrkostyrelsens fastigheter och biskopsgårdar och biskopsbostäder i stiftet.

Kyrkans centralfond är en separat juridisk person. Centralfonden har en betydande ställning och roll som finansiär såväl inom kyrkans centralförvaltning som på ett bredare plan inom kyrkan. Den sköter finansieringen av kyrkans centralförvaltning, stiftet och hela kyrkans gemensamma syften samt understödssystemet för församlingarna. Kyrkostyrelsen är styrelse för centralfonden.

Kyrkans pensionsfond är en juridisk person separat från kyrkans centralfond och den är kyrkans pensionsanstalt. Tillgångarna i kyrkans pensionsfond används för betalning av pensioner och familjepensioner. Kyrkostyrelsen är styrelse för kyrkans pensionsfond. För verkställandet av pensionsärenden som gäller kyrkans anställda ansvarar Keva.

Kyrkan som ekonomisk enhet är inte detsamma som kyrkans centralfond, men med undantag av församlingarnas och de kyrkliga samfälligheternas ekonomi går alla inkomster och utgifter inom kyrkan via centralfonden. Också egendom som står i evangelisk-lutherska kyrkans och stiftens namn har bokförts i centralfondens balansräkning, eftersom stiftens och kyrkans centralförvaltnings bokföring sköts som en del av centralfondens bokföring. Kyrkomötet fattar beslut om budgeten, revisionen och bokslutet för den verksamhet som centralfonden finansierar.

1 §. Användning av tillgångar. I paragrafen föreskrivs det om användningen av församlingarnas och de kyrkliga samfälligheternas samt kyrkans centralfonds och kyrkans pensionsfonds tillgångar. Till paragrafen fogas ett omnämnande av kyrkans centralfonds och kyrkans pensionsfonds tillgångar. Alla kyrkans aktörer får endast använda sina tillgångar i syfte att fullgöra sina uppgifter. Bestämmelser om församlingarnas och de kyrkliga samfälligheternas skyldighet att betala avgifter till kyrkans centralfond och kyrkans pensionsfond finns i 5 kap. 11 och 12 §.

2 §. Kyrkoskatt. I paragrafen föreskrivs det om församlingsmedlemmarnas skyldighet att betala kyrkoskatt. Bestämmelser om grunderna för kyrkoskatten och om befrielse från kyrkoskatt utfärdas separat. Beslut om befrielse från kyrkoskatt fattas av kyrkorådet eller gemensamma kyrkorådet. Kyrkofullmäktige eller gemensamma kyrkofullmäktige beslutar om inkomstskattesatsens storlek med en noggrannhet på 0,05 procentenheter. Paragrafen motsvarar i sak den gällande lagen. Till paragrafen fogas dock en direkt hänvisning till lagen om skyldighet för medlemmar i evangelisk-lutherska församlingar att betala skatt till församlingen. I den gällande paragrafen var det inte möjligt att hänvisa direkt till lagen, eftersom den i det skede när paragrafen ändrades endast fanns i en regeringsproposition.

3 §. Redovisningsskyldiga. I paragrafen föreskrivs det vilka förtroendevalda och tjänsteinnehavare som är redovisningsskyldiga. Paragrafen gäller förutom förtroendevalda och tjänsteinnehavare i församlingar och kyrkliga samfälligheter också förtroendevalda och tjänsteinnehavare i stiftet, kyrkans centralförvaltning samt kyrkans centralfond och kyrkans pensionsfond.

I de interna förvaltningsstadgorna fastställs vilka som fattar de beslut som avses i bestämmelsen och således är sådana redovisningsskyldiga som avses i bestämmelsen. En myndighet kan också separat ge en tjänsteinnehavare eller arbetstagare en uppgift som är förknippad med redovisningsskyldighet.

Medlemmar i organ vars bokslut fastställs och där ansvarsfrihet beviljas anses inte vara redovisningsskyldiga.

4 §. Ekonomistadga och övriga bestämmelser om ekonomin. Det föreslås att alla de bestämmelser om godkännandet av ekonomistadgan som nu finns utspridda i den gällande kyrkolagen samlas i 1 mom. Paragrafens tillämpningsområde utvidgas till att gälla även kyrkans centralfond och kyrkans pensionsfond och den verksamhet som dessa finansierar på samma grunder som annars i kapitlet.

Ekonomistadgan innehåller bestämmelser bl.a. om verksamhets- och ekonomiplanen, budgeten, förvaltningen av tillgångar och egendom, bokföringen, bokslutet och verksamhetsberättelsen samt revisionen.

I 2 mom. föreskrivs det att i fråga om en församling, en kyrklig samfällighet och kyrkans centralfond tillämpas bokföringslagen (1336/1997). I fråga om revision tillämpas lagen om revision inom den offentliga förvaltningen och ekonomin (1142/2015). Lagen om revision inom den offentliga förvaltningen och ekonomin tillämpas huvudsakligen inom de övriga sektorerna av den offentliga förvaltningen, och därför ändrades bestämmelsen redan i den ändring av kyrkolagen som gäller revision. Den lagen ska tillämpas på församlingarnas och de kyrkliga samfälligheternas revisioner. I fråga om revisionen av kyrkans centralfond och kyrkans pensionsfond tillämpas däremot revisionslagen (1141/2015) med stöd av 5 kap. 17 § i kyrkolagen. Detta beror på att en tillämpning av revisionslagen gör det lättare att likställa kyrkans pensionsfond med övriga pensionsanstalter. Samma lagstiftning tillämpas på kyrkans centralfond, eftersom den hör till den sammanhängande helhet av tillgångar som övervakas av kyrkomötet.

Den gällande paragrafens hänvisning till kyrkoordningen är onödig och det föreslås att den ska strykas. Till följd av det allmänna bemyndigandet i 1 kap. 1 § behövs ingen hänvisning.

5 §. Revisorns ansvar. I paragrafen regleras ansvarsfrågor i anslutning till revision. Revisorn utför sitt uppdrag under tjänsteansvar. Tjänsteansvaret omfattar såväl ett straffrättsligt ansvar som en skadeståndsskyldighet som bestäms utifrån tjänsteansvaret.

7 kap. Prästämbetet

Den gällande lagens bestämmelser om prästämbetet har ändrats genom den lag som trädde i kraft den 1 juni 2013 (1008/2012) och genom vilken bestämmelserna om kyrkans tjänsteinnehavare ändrades. I fråga om detaljmotiveringen till 7 kap. 1, 3, 4 och 5 § som gäller prästämbetet hänvisas generellt till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av kyrkolagen (RP 41/2012 rd).

I den föreslagna lagen kommer de specialbestämmelser som gäller prästämbetet att finnas i 7 kap. Bestämmelserna om prästtjänster och tjänsteutövningen finns i 8 kap. som handlar om personalen. Bestämmelser om kyrkans inre angelägenheter, såsom om en prästs stifts- och prostertillhörighet, föreslås ingå i kyrkoordningen. Bestämmelser om grunderna för de rättigheter och skyldigheter som hör samman med prästämbetet ska finnas i lag.

Domkapitlets och biskopens rätt att utöva tillsyn över prästämbetet gäller kyrkans alla präster oberoende av om de står i anställningsförhållande till kyrkan eller inte. Biskopens och domkapitlets rätt att utöva tillsyn återspeglar kyrkans episkopala struktur. Stiftets präster står under biskopens och domkapitlets särskilda lednings- och tillsynsbehörighet.

1 §. Prästämbetet, präst och prästtjänst. I paragrafen definieras begreppen prästämbete, präst och prästtjänst. Prästämbetet innebär samma sak som prästadöme, till vilket man vigs vid ordinationen. Prästämbetet är inte ett tjänstemannarättsligt anställningsförhållande, även om prästämbetet också har vissa tjänstemannarättsliga dimensioner. En innehavare av prästämbetet har rätt att utföra de kyrkliga förrättningar som bestämts vara prästens uppgift, såsom rätt att viga till äktenskap och att döpa någon till medlem i kyrkan och församlingen, även om prästen inte står i anställningsförhållande till en församling. En innehavare av prästämbetet utövar sitt prästämbete under biskopens och domkapitlets tillsyn.

I den definition av präst som föreslås i 2 punkten har beaktats att det är möjligt att bli präst i Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland såväl genom prästvigning som genom ett sådant gemensamt beslut av biskopen och domkapitlet genom vilket en person särskilt beviljas rätt att utöva prästämbetet i Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland. Det är då fråga om en präst som vigts till prästämbetet i någon annan kyrka vars prästvigning Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland godkänner och som därför inte vigs på nytt.

I 3 punkten definieras en prästtjänst som ett slag av offentligrättsligt anställningsförhållande. Med prästtjänst avses ett visst anställningsförhållande som inrättats som ett tjänsteförhållande, för vilket endast präster är behöriga. De enda obligatoriska prästtjänsterna enligt kyrkolagen är kyrkoherdetjänsten i församlingen och biskopstjänsten i stiftet.

2 §. Beslut om vigning till prästämbetet. En förutsättning för godkännande för vigning till prästämbetet är att majoriteten i domkapitlet och biskopen är eniga i frågan. Ingen har subjektiv rätt att bli vigd till prästämbetet. Bestämmelser om förutsättningarna för prästvigning finns i 7 kap. 3 § i kyrkoordningen. Om biskopen är förhindrad att närvara vid beslutsfattande som gäller

godkännande för vigsel till prästämbetet, ska domprosten fungera som biskopens ersättare enligt 4 kap. 6 § i kyrkoordningen. Enligt den föreslagna 7 kap. 2 § i kyrkoordningen ska själva vigseln dock alltid förrättas av biskopen.

3 §. Bikthemligheten. Paragrafen om prästens bikthemlighet hänger ihop med den yttrandefrihet och offentlighet som regleras i 12 § i grundlagen. Prästernas bikthemlighet har en lång historia. De första omnämnandena av prästernas tystnadsplikt härstammar redan från 400-talet. Bikt-hemligheten skyddades av tystnadsplikt på 1200-talet i den kanoniska rätten. Innehållet i kyrko-lagens bestämmelser om bikthemligheten har huvudsakligen bevarats oförändrat sedan 1964 års kyrkolag (635/1964).

Prästens bikthemlighet har godkänts som ett undantag från den angivelse- och vittnesplikt som föreskrivs i annan lagstiftning. I 25 § i barnskyddslagen (417/2007) finns bestämmelser om de aktörer som är skyldiga att oberoende av sekretessbestämmelserna göra en anmälan om barn som behöver vård och omsorg till det organ som ansvarar för kommunens socialvård. I den paragrafen beaktas kyrkolagens bestämmelse om bikthemligheten, eftersom det i 4 mom. före-skrivs att i fråga om tystnadsplikten i anslutning till bikt eller annan självavård gäller det som särskilt bestäms eller föreskrivs. Också i rättegångsbalkens 17 kap. om bevisning föreskrivs det om prästens tystnadsplikt. Tystnadsplikten gäller inte bara vittnande utan även behandling av ett förvaltningsärende och förundersökning.

Det föreslås att bestämmelsen om prästens anmälningsskyldighet i 3 mom. ändras så att anmäl-ningsskyldigheten gäller grova brott. I och med denna ändring förtydligas bestämmelsens hän-visning till 15 kap. 10 § 1 mom. i strafflagen, som innehåller en förteckning över de grova brott i fråga om vilka underlåtenhet att anmäla är straffbar. De bestämmelser om prästens anmäl-ningsskyldighet som finns i kyrkolagen avviker från bestämmelserna i strafflagen. En präst ska lämna myndigheterna upplysningar om ett grovt brott som planeras utan att röja den person som vid bikt eller självavård anförtrott sig åt prästen.

4 §. Skriftlig anmärkning och avstängning från prästämbetet. I paragrafen föreskrivs det om de situationer där en präst kan ges en skriftlig anmärkning eller för en viss tid stängas av från prästämbetet till följd av ett oriktigt förfarande. En präst kan också stängas av från prästämbetet för den tid som en utredning eller rättegång som gäller prästen pågår. I paragrafen samlas de bestämmelser om avstängning från prästämbetet som i den gällande lagen finns i olika kapitel. Uttrycket skriftlig varning föreslås bli ändrat till skriftlig anmärkning för att det tydligare ska kunna särskiljas från en sådan varning som ges en tjänsteinnehavare för brott mot eller försum-melse av skyldigheter som hör till tjänsteförhållandet (FöUB 17/2012 rd). Innan ett beslut om avstängning från prästämbetet fattas ska prästen ges tillfälle att bli hörd i saken.

5 §. Avsked från och förlust av prästämbetet. I paragrafen föreskrivs det om beviljande av av-sked från prästämbetet på ansökan samt om förlust av prästämbetet. En präst förlorar sitt prästämbete om han eller hon utträder ur kyrkan eller inte har hållit sig till kyrkans bekännelse och om prästen inte under avstängningen från prästämbetet själv har ansökt om avsked från prästämbetet eller visat att han eller hon vill hålla sig till kyrkans bekännelse. Domkapitlet har i dessa situationer ingen prövningsrätt efter att det har konstaterat situationen.

Domkapitlet kan besluta att en präst ska förlora sitt prästämbete om prästens handlande eller försummelser av skyldigheter eller prästens uppförande i övrigt visar att han eller hon är uppenbart olämplig att vara präst. En präst kan också förlora sitt prästämbete om han eller hon har dömts till ett straff för ett brott som visar att han eller hon är uppenbart olämplig att vara präst. När domkapitlet överväger påföljder ska det beakta ett hur strängt straff domstolen har dömt ut för brottet.

Enligt förslaget till 8 kap. 49 § 3 mom. upphör en prästs tjänsteförhållande utan uppsägning och uppsägningstid när domkapitlet har beviljat avsked från prästämbetet eller bestämt att prästen förlorar sitt prästämbete.

6 §. Återgivande av prästämbetet. Biskopen och domkapitlet kan på begäran återge prästämbetet förutsatt att villkoren för vining till prästämbetet uppfylls. Biskopen och domkapitlet gör en liknande prövning som när de fattar beslut om godkännande för vining till prästämbetet. Orsaken till förlusten av prästämbetet beaktas också. Prästämbetet kan återges såväl till någon som tidigare frivilligt avstått från det som till någon som förlorat sitt prästämbete.

8 kap. **Personal**

Den gällande kyrkolagens 6 kap., som gäller personalen, har reviderats i sin helhet genom en lag som trädde i kraft den 1 juni 2013 (1008/2012). Dessutom har vissa bestämmelser i kapitlet reviderats (1164/2016 och 211/2018). Det föreslås att bestämmelserna i det gällande 6 kap. i kyrkolagen flyttas till 8 kap. i den nya kyrkolagen nästan oförändrade i sak. I fråga om detaljmotiveringen till bestämmelserna om personalen hänvisas allmänt till regeringens propositioner till riksdagen med förslag till lag om ändring av kyrkolagen (RP 41/2012 rd, RP 160/2016 rd och RP 174/2017 rd). Vid tolkningen av de föreslagna bestämmelserna kan man dessutom förlita sig på den tidigare tolkningspraxisen.

Allmänna bestämmelser om personalen

1 §. Arbetsgivare och personal. I denna allmänna bestämmelse anges vilka kyrkans arbetsgivare är och att kyrkans personal är anställd i antingen ett tjänsteförhållande eller ett arbetsavtalsförhållande. På arbetsavtalsförhållanden tillämpas arbetsavtalslagen (55/2001), annan lagstiftning som gäller arbetslivet, kyrkolagens bestämmelser om arbetsavtalsförhållanden samt bestämmelserna i kyrkans arbetskollektivavtal.

I frågor som gäller anställningsvillkor ska en kyrklig samfällighet och de församlingar som hör till den behandlas som en enda arbetsgivarenhet. Detta klargör personalförvaltningen i de kyrkliga samfälligheter där församlingarna i många avseenden utövar självständig arbetsgivarmakt. Församlingarna väljer bl.a. sin personal, sköter arbetsledningen samt beslutar om arbetsmetoder och om uppsägning av ett anställningsförhållande. Den kyrkliga samfälligheten sköter i regel övriga uppgifter som hör till personalförvaltningen. Domkapitlet har vissa arbetsgivaruppgifter som gäller tjänsteinnehavare i en församling eller kyrklig samfällighet, även om det inte är arbetsgivare för dessa. Detta gäller framför allt prästerna. Domkapitlets befogenheter framgår av de övriga bestämmelserna i detta kapitel.

Det föreslås att den självklara bestämmelsen om att arbetsgivaren ska ha en tillräcklig personal för skötseln av sina uppgifter stryks i paragrafen. Bestämmelser om obligatoriska tjänster finns

i kyrkoordningen. Till övriga delar beslutar arbetsgivaren hur och med vilken personalstyrka den sköter sina uppgifter.

2 §. Tjänsteförhållande, tjänst och tjänsteinnehavare. I paragrafen definieras begreppen tjänsteförhållande, tjänst och tjänsteinnehavare. Arbetsgivare har definierats i den föregående paragrafen.

För ordinarie tjänsteförhållanden ska det alltid inrättas en tjänst. En person kan anställas i tjänsteförhållande för viss tid utan att en tjänst inrättas om det finns en grundad anledning till det. En grundad anledning är exempelvis att uppgiften är så kortvarig att det inte är ändamålsenligt att inrätta en tjänst. Säsongsbetonade variationer i församlingens verksamhet och vikariearrangemang kan också utgöra en grund för ett tjänsteförhållande för viss tid.

3 §. Kyrkans tjänste- och arbetskollektivavtal. I fråga om ärenden som omfattas av avtalsrätten är kyrkolagen sekundär i relation till tjänste- och arbetskollektivavtalets bestämmelser. Bestämmelser om tjänstekollektivavtalen finns i lagen om den evangelisk-lutherska kyrkans tjänstekollektivavtal. I lagen har avtalsrätten begränsats i de frågor som hör till arbetsgivarens beslutanderätt och arbetsgivarens rätt besluta hur förvaltningen ordnas. Tjänstekollektivavtalens primära ställning gäller sådana frågor som det med stöd av lagens avtalskompetens har avtalats om i tjänstekollektivavtalet. Bestämmelser om arbetskollektivavtalen finns i lagen om kollektivavtal (436/1946).

4 §. Övriga bestämmelser och föreskrifter om tjänsteinnehavares anställningsförhållanden. I paragrafen ges ett bemyndigande att i kyrkoordningen utfärda kompletterande bestämmelser om anställningsvillkoren. Vid behov kan även arbetsgivaren meddela behövliga föreskrifter i reglementen eller instruktioner.

5 §. Språkkunskaper. I paragrafen föreskrivs det om kraven på personalens språkkunskaper och de dispenser som kan beviljas. Med avvikelse från 12 § kan en sökande också visa att han eller hon har de språkkunskaper som krävs först efter det att ansökningstiden löpt ut, om inte behandlingen av ärendet fördröjs till följd av detta. Paragrafens 2 mom. gäller såväl sökande till ett tjänsteförhållande som sökande till ett arbetsavtalsförhållande.

Dessutom måste arbetsgivaren se till att hela personalen har tillräckliga språkkunskaper för att kunna sköta myndighetens uppgifter i enlighet med de lagstadgade språkraven.

6 §. Tystnadsplikt. I paragrafen föreskrivs det om tystnadsplikten för en person som är anställd hos en kyrklig arbetsgivare i andra situationer än de som gäller bikthemlighet i enlighet med det föreslagna 7 kap. 3 § och 31 § i detta kapitel. I fråga om personalens tystnadsplikt tillämpas utöver kyrkolagen även de bestämmelser om tystnadsplikten som finns i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och i någon annan lag. I synnerhet tillämpas den tystnadsplikt och det förbud mot utnyttjande som regleras i 23 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

7 §. Militärpräster. I paragrafen regleras olika aspekter av militärprästers prästämbete. En militärprest är en tjänsteman inom försvarsmakten, som i fråga om det andliga arbetet står under fältbiskopens ledning och tillsyn, men som i vissa administrativa frågor som gäller prästämbetet är underställd domkapitlet. Domkapitlet har rätt att ge en militärprest en skriftlig anmärkning.

avhålla militärprästen från prästämbetet för viss tid eller besluta om förlust av prästämbetet. Fältbiskopens och militärprästens tjänster tillsätts i enlighet med bestämmelserna i 38 § i lagen om försvarsmakten (551/2007) och i 15 § i statsrådets förordning om försvarsmakten (1319/2007).

8 §. Fängelsepräster. I paragrafen föreskrivs det om prästtjänster för den själavård som bedrivs i fängelser. Det föreslås att omnämmandet av lektorer ska strykas i paragrafen, eftersom det inte längre finns några lektorstjänster vid fängelserna. Även omnämmandet av tjänster för andra särskilda behov stryks, eftersom några sådana inte längre finns inom statsförvaltningen. Tjänsten som fängelsepräst är en statlig tjänst, men i fråga om ärenden som hör till prästämbetet lyder fängelseprästen under domkapitlet. Domkapitlet tillsätter tjänsten som fängelsepräst efter att ha fått ett utlåtande om de sökande av den behöriga statliga myndigheten. Utlåtande ska begäras även i fråga om interimistiska tjänsteinnehavare och vikarier. Enligt 18 § i statsrådets förordning om Brottspåföljdsmyndigheten (1108/2009) är det regiondirektören för den behöriga brottspåföljdsregionen som ger utlåtandet.

9 §. Pensioner. Paragrafen hänför sig till den pensionslag för den offentliga sektorn som ersatt pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan och som innehåller bestämmelser om rätten till pension och familjepension.

Tjänsteförhållandets början

10 §. Tjänsteförhållandets längd. Ett tjänsteförhållande pågår tills vidare eller för viss tid. Huvudregeln är att en tjänsteinnehavare anställs i tjänsteförhållande tills vidare. Anställning i tjänsteförhållande för viss tid kräver en lagstadgad grund. I 2 mom. anges de vanligaste grunderna för visstidsanställning. Grunderna för visstidsanställning kan även regleras någon annanstans. Den vanligaste grunden för visstidsanställning är att det rör sig om ett vikariat. På varandra följande vikariat utgör inte en förbjuden följd av tjänsteförhållanden för viss tid om det finns en laglig grund för varje visstidsanställning. Också någon annan omständighet som hänför sig till arbetsgivarens verksamhet och som är jämförbar med de nämnda grunderna gör visstidsanställning berättigad.

I 3 mom. finns det en bestämmelse om att en tjänsteinnehavare som utan en lagstadgad grund har anställts för viss tid eller som utan grundad anledning upprepade gånger i följd har anställts för viss tid har rätt till ersättning. Ett ersättningskrav behandlas enligt det föreslagna 75 § 1 mom. som ett förvaltningsstvistemål i en förvaltningsdomstol. Det föreslås att bestämmelsen om framläggande av ersättningskrav ändras så att den i sak motsvarar 3 § 3 mom. i lagen om kommunala tjänsteinnehavare (304/2003) och 56 § 2 mom. i statstjänstemannalagen (750/1994). Ersättningskravet ska enligt förslaget läggas fram inom sex månader från det att tjänsteförhållandet upphörde. Ett krav som läggs fram medan tjänsteförhållandet pågår är förhastat, eftersom skadan då ännu inte uppstått. Ersättningen beräknas utifrån inkomsterna för ordinarie arbetstid.

11 §. Anställning av en långtidsarbetslös i tjänsteförhållande för viss tid. Paragrafen motsvarar bestämmelsen i arbetsavtalslagen. En långtidsarbetslös får anställas i tjänsteförhållande för viss tid utan en sådan grund som avses i 10 § 2 mom. Som långtidsarbetslös betraktas en person som

under de föregående 12 månaderna utan avbrott har varit arbetslös arbetssökande. Enligt förslaget utgör ett anställningsförhållande på högst två veckor inget avbrott i arbetslösheten. Den maximala längden av ett sådant tjänsteförhållande för viss tid som utan grund ingår med en långtidsarbetslös är ett år. En tjänsteinnehavare kan också anställas för flera tjänsteförhållanden som är kortare än ett år, dock så att antalet tjänsteförhållanden för viss tid får vara högst tre under ett år och deras sammanräknade längd högst ett år.

Syftet med den föreslagna bestämmelsen är att sänka tröskeln för arbetsgivaren att anställa långtidsarbetslösa. När arbetsgivarens tröskel för att anställa sjunker, uppstår det nya arbetstillfällen för långtidsarbetslösa genom tjänsteförhållanden för viss tid. Ett tjänsteförhållande för viss tid kan utgöra en positiv övergång till en tillsvidareanställning.

12 §. Offentligt ansökningsförfarande och avvikelse från det. I 1 mom. föreskrivs det om huvudregeln enligt vilken anställning i tjänsteförhållande sker genom ett offentligt ansökningsförfarande. Målet med ett offentligt ansökningsförfarande är att säkerställa att principerna för god förvaltning realiseras och att man får den bästa möjliga personalen. Platsannonsen ska publiceras i det allmänna datanätet på samma sätt som organens protokoll. Lagen innehåller bara minimikravet att platsannonsen ska publiceras. Annonser kan dessutom publiceras exempelvis i en tidning eller via någon allmän rekryteringstjänst på internet. Innehållet i platsannonsen bestäms av arbetsgivaren.

Enligt 2 mom. kan arbetsgivaren av grundad anledning besluta att ansökningstiden förlängs, att ett nytt ansökningsförfarande inleds eller att tjänsten inte tillsätts. Så kan man göra exempelvis i situationer när det inte finns några sökanden som uppfyller behörighetsvillkoren eller när arbetsgivaren av någon annan orsak anser det vara nödvändigt att få fler sökande eller att ordna skötseln av uppgifterna på något annat sätt.

I 3 mom. föreskrivs det om de vanligaste situationer där man kan avvika från ett offentligt ansökningsförfarande. Dessutom kan arbetsgivaren av något annat särskilt vägande skäl besluta att ett offentligt ansökningsförfarande inte behövs. Det faktum att en person redan har skött tjänsten under en lång tid som vikarie eller under den tid som tjänsten varit vakant anses inte vara ett särskilt vägande skäl.

En tjänst som församlingspastor och en annan tjänst som präst i församlingen för viss tid tillsätts genom ett tjänsteförordnande av domkapitlet och utan ledigförklaring. Utfärdandet av tjänsteförordnanden för tjänster som församlingspastorer hör särskilt ihop med prästvigningar och därför tillämpas det offentliga ansökningsförfarandet inte. Domkapitlet ska utfärda tjänsteförordnande till en lämplig präst med beaktande av vad som konstateras i församlingens utlåtande. Bestämmelser om församlingens utlåtande ska enligt förslaget tas in i kyrkoordningen.

13 §. Anställning i tjänsteförhållande. I ett tjänsteförhållande kan endast en sådan person anställas som skriftligen sökte tjänsten innan ansökningstiden löpte ut och som då uppfyllde behörighetsvillkoren. Separata bestämmelser om proceduren för att lämna in en skriftlig ansökan finns i förvaltningslagen och i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet. Till ansökan ska det fogas en redogörelse för sökandens behörighet.

Vid tillsättandet av tjänsten som ledande tjänsteinnehavare vid kyrkostyrelsens kansli kan man förutom de som sökt tjänsten även beakta en person som gett sitt samtycke och som uppfyller

behörighetskraven för tjänsten. Den hänvisning till bestämmelserna om biskopsval i kyrkolagen, kyrkoordningen och valordningen för kyrkan som av informativa skäl funnits med i paragrafen stryks.

14 §. Behörighetsvillkor. Enligt 125 § 2 mom. i grundlagen är de allmänna utnämningsgrunderna för offentliga tjänster skicklighet, förmåga och beprövad medborgerlig dygd. Grundlagens allmänna utnämningsgrunder gäller även kyrkans tjänster och därför stryks den informativa hänvisningen till grundlagen som onödig. De allmänna utnämningsgrunderna ska tolkas i sammanhang med de allmänna och särskilda behörighetskraven för respektive tjänst och då ska också de konkreta arbetsuppgifter som hör till tjänsten beaktas.

I 1 mom. föreskrivs det om de anställningsförhållanden i vilka bara en konfirmerad medlem i Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland kan anställas. Av personal i arbetsavtalsförhållande krävs medlemskap i kyrkan och konfirmation enbart i de fall då uppgifterna har samband med guds-tjänstliv, diakoni, fostran, undervisning eller själavård eller om den tillsättande myndigheten annars anser att det är motiverat på grund av arbetsuppgiftens art. Myndigheten ska då motivera sitt beslut. Uppgiftens art kan t.ex. hänföra sig till representation av kyrkan eller församlingen, såsom arbete i ledande uppgifter inom ekonomin eller med uppgifter inom kommunikation.

Enligt 2 mom. kan domkapitlet bevilja en präst i en annan kristen kyrka eller i ett annat kristet religionssamfund dispens från detta behörighetsvillkor tills vidare eller för viss tid, om kyrkomötet har godkänt ett avtal med denna kyrka eller detta religionssamfund om förutsättningarna för att prästämber ska kunna utövas ömsesidigt.

Behörighetskravet som gäller medlemskap i kyrkan och konfirmation ska också gälla arbetsavtals- och tjänsteförhållanden för viss tid, om anställningsförhållandet för viss tid varar i över två månader. I fråga om kortare anställningar än så kan arbetsgivaren av grundad anledning eller med stöd av särskilda bestämmelser i enskilda fall avvika från kravet på medlemskap och konfirmation. När denna bedömning görs ska innehållet i arbetsuppgifterna alltid beaktas. Undantagsbestämmelserna ska dock inte gälla präst- eller lektorstjänster.

I 4 mom. föreskrivs det om minimiåldern för att väljas till en tjänst.

15 §. Särskilda behörighetsvillkor. De särskilda behörighetsvillkoren för en tjänst baserar sig på särskilda bestämmelser eller arbetsgivarens beslut. Behörighetsvillkoren kan ingå i ett reglemente eller en instruktion, ett beslut om inrättande av en tjänst eller ett separat beslut. Särskilda behörighetsvillkor är i allmänhet examen, utbildning eller tidigare arbetserfarenhet. Arbetsgivaren kan genom ett eget beslut skärpa de föreskrivna behörighetsvillkoren, men inte mildra dem.

I fråga om ett tjänsteförhållande för viss tid kan man avvika från de särskilda behörighetsvillkoren, om bestämmelser om detta utfärdas särskilt eller om arbetsgivaren av grundad anledning beslutar så i ett enskilt fall. I allmänhet gäller det då skötsel av ett vikariat eller en vakant tjänst. På grund av de särskilda krav som präst- och lektorstjänsternas uppgifter ställer kan tjänsteförordnande för en prästtjänst endast utfärdas för en präst och för en lektorstjänst endast för en lektor.

För vissa kyrkliga tjänster utgörs ett behörighetsvillkor av en utbildning som fås i samband med tjänsteutövningen. Det är fråga om långvariga specialutbildningar. Till tjänsten kan väljas en person som uppfyller de övriga behörighetsvillkoren för tjänsten och som förbinder sig att genomgå utbildningen efter att ha blivit utsedd till tjänsten. Personen kan sägas upp med hänvisning till ett sådant allvarligt brott mot eller en sådan allvarlig försummelse av skyldigheter som hänför sig till tjänsteförhållandet som avses i den föreslagna 51 §, om han eller hon inte genomgår den utbildning som krävs inom en skälig tidsfrist som arbetsgivaren fastställer.

16 §. *Studier utomlands och examensbevis.* I paragrafen hänvisas det till lagar som innehåller bestämmelser om den behörighet för en tjänst som utländska studier och examensbevis ger.

Beslut om erkännande och jämställande av studier och yrkespraktik utomlands samt om den behörighet en examen ger fattas enligt den föreslagna 5 kap. 12 § 8 punkten i kyrkoordningen av kyrkostyrelsen. I 4 mom. föreskrivs det om den för myndigheterna bindande tidsfrist inom vilken beslutet ska meddelas.

17 §. *Straffregisterutdrag.* I paragrafen föreskrivs det om situationer där en förutsättning för att kunna anställas i tjänsteförhållande är att den sökande visar upp ett straffregisterutdrag. I paragrafen hänvisas dessutom av tydlighetsskäl till de bestämmelser i lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn (504/2002) som gäller straffregisterutdragets giltighetstid, anteckning om att utdraget visats upp och återlämnats, tystnadsplikt, platsannons och straff.

18 §. *Narkotikatest.* Paragrafen innehåller bestämmelser om de situationer där det kan förutsättas att en sökande eller tjänsteinnehavare visar upp ett intyg över narkotikatest. Bestämmelsens formulering har förtydligats i fråga om den tid skyldigheten gäller.

19 §. *Utredning om hälsotillståndet vid anställning i tjänsteförhållande och vid prästvigning.* Det föreslagna 1 mom. gäller utredning om hälsotillståndet hos en person som sökt eller gett sitt samtycke till en tjänst innan beslutet om anställning fattas. Också den som prästvigts ska kunna bevisa att han eller hon vad hälsotillståndet beträffar har förutsättningar att sköta prästämbetet. Hälsotillståndet utreds med hjälp av ett läkarintyg utfärdat av en läkare. För arbetsgivaren kan någon annan tillförlitlig utredning, såsom ett intyg av en hälsovårdare, också vara tillräckligt. Arbetsgivaren kan av grundad anledning bestämma att ingen utredning behövs. Detta gäller exempelvis när en person som är anställd hos samma arbetsgivare utses till en tjänst och han eller hon redan tidigare har visat upp en utredning om sitt hälsotillstånd eller när en person anställs i ett tjänsteförhållande för en begränsad, kort tid.

Ifall uppgifter om hälsotillståndet inte finns att tillgå i det skede då tjänsten tillsätts ska valet av tjänsteinnehavare vara villkorligt. Valet fastställs eller konstateras ha förfallit genom ett separat beslut efter det att uppgifterna lämnats. Också i det fall att uppgifterna inte lämnas inom den angivna tidsfristen måste valet konstateras ha förfallit. Tjänsteförhållandet ska anses vara avslutat när tjänsteinnehavaren i enlighet med den föreslagna 10 kap. 23 § har delgetts beslutet om att anställningen förfallit. En prästvigning kan inte förrättas villkorligt.

I 3 mom. föreskrivs det om de uppgifter om hälsotillstånd som förutsätts av en sökande till en kyrkoherdetjänst samt om de kontroller och undersökningar som vid behov ska utföras. Kyrkoherden kan väljas av de röstberättigade medlemmarna i församlingen och i detta fall kan valet inte vara villkorligt. De hälsomässiga förutsättningarna måste då redas ut före valet.

20 §. *Prövotid.* I paragrafen föreskrivs det om den prövotid som ska tillämpas på tjänsteinnehavare. Prövotiden ska fastställas senast när man beslutar om anställning i tjänsteförhållande. Den föreslagna maximilängden sex månader motsvarar bestämmelserna om prövotidens maximilängd i 10 § i statstjänstemannalagen och 8 § i lagen om kommunala tjänsteinnehavare. Om ett tjänsteförhållande för viss tid är kortare än ett år kan prövotiden utgöra högst hälften av tjänsteförhållandets längd. Om tjänsteinnehavaren under prövotiden har varit arbetsoförmögen eller familjeledig, har arbetsgivaren rätt att förlänga prövotiden med en månad för varje period av 30 kalenderdagar som arbetsoförmågan eller familjeledigheten fortgår. Arbetsgivaren ska underrätta tjänsteinnehavaren om förlängningen av prövotiden innan prövotiden löper ut.

Beslut om ny prövotid kan fattas när en tjänsteinnehavare anställs i ett annat tjänsteförhållande som han eller hon sökt hos en och samma arbetsgivare, och hans eller hennes uppgift eller ställning förändras avsevärt.

Under prövotiden kan tjänsteförhållandet hävas med omedelbar verkan utan att de grunder som föreskrivits för ett tjänsteförhållandes upphörande föreligger. Tjänsteförhållandet kan hävas såväl av arbetsgivaren som av tjänsteinnehavaren. Arbetsgivaren får dock inte häva tjänsteförhållande på diskriminerande grunder eller på grunder som annars är ovidkommande med tanke på syftet med prövotiden. För hävning ska finnas sådan orsak som gäller personen eller dennas arbetsprestation och som gör att arbetsgivaren på goda grunder kan anse att tjänsteinnehavarens insats inte motsvarar de krav som arbetsgivaren ställt.

Beslut om hävning under prövotiden av ett tjänsteförhållande för en präst i en prästtjänst eller en lektor i en lektorstjänst fattas av domkapitlet. Beslutet om att häva tjänsteförhållandet kan antingen göras på framställning av församlingen eller den kyrkliga samfälligheten eller på domkapitlets eget initiativ. Om tjänsteförhållandet hävs på domkapitlets initiativ ska beslutet fattas under prövotiden. Lön utbetalas fram till domkapitlets beslut.

Prövotiden gäller inte tjänsterna som kyrkoherde, biskop och prästassessor och inte heller tjänsten som ledande tjänsteinnehavare vid kyrkostyrelsens kansli. Orsaken till avvikelsen är sättet på vilket dessa tjänster tillsätts.

21 §. *Tjänsteförordnande och redogörelse för villkoren i tjänsteförhållandet.* Ett tjänsteförordnande ska vara skriftligt och ges till tjänsteinnehavaren innan han eller hon inleder tjänsteutövningen. Tjänsteförordnandet kan exempelvis vara ett protokollsutdrag som gäller anställningsbeslutet eller ett annat skriftligt tjänsteförordnande. Av tjänsteförordnandet ska de grundläggande villkoren i tjänsteförhållandet framgå. Tjänsteinnehavarens uppgifter definieras i allmänhet närmare i instruktionen, beslutet om inrättandet av tjänsten eller något annat separat beslut. En tjänsteinnehavare i ett tjänsteförhållande som varar minst en månad ska dessutom få en redogörelse för de viktigaste villkoren i tjänsteförhållandet som inkluderar de uppgifter som förtecknas i 2 mom., om dessa inte framgår av tjänsteförordnandet.

Paragrafen har förtydligats så att det i 3 mom. föreskrivs att det är domkapitlets uppgift att utfärda tjänsteförordnanden för alla präst- och lektorstjänster. En redogörelse för de viktigaste villkoren i ett tjänsteförhållande ska dock lämnas av arbetsgivaren. Paragrafens 4 mom. föreslås i sin tur gälla ett sådant förordnande för interimistisk skötsel av en annan prästtjänst som kan utfärdas också vid sidan av den egna tjänsten. Om fastställandet av det arvode som ska betalas för skötsel av en annan tjänst vid sidan av den egna avtalas i tjänstekollektivavtalet.

22 §. Tidpunkten för när ett tjänsteförhållande börjar och tjänsteinnehavarens rättigheter och skyldigheter inträder. Ett tjänsteförhållande börjar när beslut fattas om en anställning i tjänsteförhållande. Efter att tjänsteförhållandet börjat kan arbetsgivaren eller tjänsteinnehavaren inte frigöra sig från sina skyldigheter förenade med tjänsteförhållandet på annat sätt än genom uppsägning eller någon annan grund för avslutande av ett tjänsteförhållande, t.ex. hävning av ett utnämningsbeslut till följd av besvär eller hävning av tjänsteförhållandet.

Tjänsteutövningen inleds när tjänsteinnehavaren börjar sköta de uppgifter som hör till tjänsteförhållandet. Samtidigt inträder tjänsteinnehavarens rättigheter och skyldigheter. Det är möjligt att någon annanstans bestämma eller föreskriva om att rättigheterna och skyldigheterna ska inträda vid en tidigare tidpunkt. Exempelvis kan vissa förmåner med stöd av tjänstekollektivavtalen bli aktuella redan innan tjänsteutövningen inletts. Tidpunkten för när tjänsteutövningen inleds ska vanligtvis bestämmas av den myndighet som beslutar om anställningen i tjänsteförhållande. Tjänsteinnehavarens omständigheter, bl.a. uppsägning av en pågående anställning eller en annan grundad anledning, kan påverka tjänsteutövningens begynnelse och göra att en redan fastställd begynnelse flyttas.

Arbetsgivarens skyldigheter

23 §. Allmän skyldighet. I paragrafen föreskrivs det om arbetsgivarens allmänna skyldighet att se till att tjänsteinnehavaren får de förmåner och rättigheter som följer av ett tjänsteförhållande sådana som tjänsteinnehavaren har rätt att få enligt en bestämmelse i lag eller i tjänstekollektivavtalet. De förmåner och rättigheter som avses i den föreslagna bestämmelsen är sådana som det föreskrivs särskilt om i lag eller avtalas om i tjänstekollektivavtal.

24 §. Utvecklande av den gemensamma arbetsplatsen och arbetsklimatet. När en uppgift som tjänsteinnehavaren sköter, myndighetens verksamhet eller arbetsmetoderna ändras eller utvecklas ska arbetsgivaren sträva efter att se till att tjänsteinnehavaren kan klara av att sköta sina uppgifter och anpassa sig t.ex. till omorganiseringar hos myndigheten, till omfördelningar av uppgifterna och andra jämförbara ändringar i verksamheten, till utvecklingen av arbetssätten och arbetsmetoderna och till andra omställningar i arbetslivet. Detta görs bl.a. genom handledning, inskolning eller utbildning på det sätt som ändringarna i uppgifterna förutsätter. Arbetsgivaren ska också sträva efter att främja sina relationer till tjänsteinnehavarna liksom även de inbördes relationerna mellan tjänsteinnehavarna och övriga anställda. Här avses t.ex. verksamhet som främjar ett gott arbetsklimate. Dessa åtgärder gäller hela arbetsplatsen. Paragrafen är målinriktad och åtföljs inte av sanktioner och den kan inte vara en självständig grund för ändringssökande.

25 §. Arbetsgivarens skyldighet att sörja för arbetarskyddet. I arbetarskyddslagen (738/2002) och i de författningar som utfärdats med stöd av den finns detaljerade bestämmelser om arbetsgivarens skyldigheter i fråga om arbetarskydd. Enligt 2 § i arbetarskyddslagen tillämpas lagen

också bl.a. på arbete som utförs i tjänsteförhållande eller därmed jämförbar offentligrättslig anställning. Det föreslagna 1 mom. är således enbart informativt. Bestämmelser om tjänsteinnehavarens skyldigheter att sörja för arbetarskyddet finns i 35 §.

Med stöd av biskopens tillsyns rätt och domkapitlets övervaknings rätt har biskopen och domkapitlet en allmän behörighet att se till att prästerna sköter sina tjänsteuppgifter i enlighet med lagen, vilket också kan konkretiseras i arbetarskyddsfrågor. Om en präst misstänks ha gjort sig skyldig till trakasserier eller annat osakligt bemötande i enlighet med 28 § i arbetarskyddslagen har den kyrkoherde som är prästens chef en skyldighet att omedelbart ingripa. Om en präst trots chefens åtgärder fortsätter handla i strid med arbetarskyddslagen är kyrkoherden skyldig att föra saken till biskopen och domkapitlet för behandling. Om en kyrkoherde handlar i strid med arbetarskyddsbestämmelserna är kyrkorådet eller församlingsrådet och dess medlemmar skyldiga att föra ärendet till biskopen och domkapitlet.

I 2 mom. finns en bestämmelse om arbetsgivarens skyldigheter gentemot en gravid tjänsteinnehavare. Bestämmelsen motsvarar de krav som ställs i Europeiska gemenskapernas råds direktiv om åtgärder för att förbättra säkerhet och hälsa på arbetsplatsen för arbetstagare som är gravida, nyligen har fött barn eller ammar (92/85/EEG, graviditetsskyddsdirektivet). Arbetsgivaren ska sörja för en gravid tjänsteinnehavares arbetarskydd genom att från hennes arbetsuppgifter eller arbetsförhållanden eliminera faktorer som kan utgöra en risk för fostrets utveckling eller för graviditeten. Om detta inte är möjligt ska arbetsgivaren reda ut om tjänsteinnehavaren kan flyttas till andra lämpliga uppgifter. Om tjänsteinnehavaren inte kan flyttas har hon rätt till särskild moderskapsledighet i enlighet med den föreslagna 44 §.

26 §. Förande av matrikel. Arbetsgivaren kan efter egen prövning föra matrikel över sina tjänsteinnehavare och arbetstagare. I anslutning till biskopens tillsynsuppgift för domkapitlet matrikel över stiftets präster och lektorer. På registrering, användning och avförande av personuppgifter i matrikeln tillämpas matrikellagen (1010/1989).

27 §. Utlämnande av uppgifter. I paragrafen föreskrivs det om utlämnandet av uppgifter som gäller personer anställda hos en kyrklig arbetsgivare och som arbetsgivaren har samlat in, lagrat och förfogar över. På utlämnandet av uppgifter tillämpas 6—9 § i matrikellagen oberoende av om arbetsgivaren för matrikel över arbetstagaren eller tjänsteinnehavaren i fråga eller inte. Enligt 6 § i matrikellagen tillämpas på utlämnandet av uppgifter bestämmelserna i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, om inte något annat föreskrivs i matrikellagen. Enligt matrikellagen kan uppgifter om ett straff som en tjänsteinnehavare eller arbetstagare ådömts inte utlämnas annat än till de instanser som särskilt anges i lagen. Däremot är uppgifter om den del av en tjänsteinnehavares eller en arbetstagares lön som bestäms på grundval av hans eller hennes individuella arbetsinsats eller annars bestäms personligt, om löneklassen eller lönen enligt kvalifikationsgrupp eller om någon eventuell annan del av lönen samt om den totala avlöningen offentliga. Riksdagens grundlagsutskott har ansett (GrUU 43/1998 rd) att löneuppgifterna inte är så starkt förankrade i intresset att skydda den personliga integriteten att detta med hänsyn till 10 § 2 mom. i regeringsformen (12 § 2 mom. i den gällande grundlagen) skulle berättiga till sekretess. I dessa bestämmelser i matrikellagen föreskrivs det också om avförande av uppgifter om straff samt om hur matrikeluppgifter lämnas ut.

28 §. Lönespecifikation. I paragrafen föreskrivs det om den lönespecifikation som ska ges tjänsteinnehavaren i samband med lönebetalningen och om innehållet i den.

29 §. Mötesrätt. Syftet med paragrafen att trygga tjänsteinnehavarnas rätt att mötas för att behandla frågor som gäller tjänsteförhållanden, fackliga frågor och frågor om förhållanden på arbetsplatsen. Utövandet av mötesrätten får inte orsaka olägenheter för arbetsgivarens verksamhet. Paragrafen kompletterar tjänsteinnehavarnas föreningsfrihet.

Tjänsteinnehavarens skyldigheter

30 §. Allmänna skyldigheter. Med tjänsteinnehavarens tjänsteutövningsskyldighet avses tjänsteinnehavarens huvudsakliga skyldighet, som grundar sig i tjänsteförhållandet, att på behörigt sätt och utan dröjsmål sköta de uppgifter som hör till tjänsteförhållandet samt iakttaga gällande bestämmelser och föreskrifter samt arbetsgivarens arbetslednings- och övervakningsföreskrifter. Med föreskrifter avses de reglementen och instruktioner som arbetsgivaren har fastställt samt bestämmelserna i tjänstekollektivavtalet. Till arbetsgivarens rätt att leda och övervaka arbetet hör rätten att bestämma hur, var och när arbetet utförs och rätten att övervaka arbetet och kvaliteten på arbetsresultatet. Bestämmelser om ändring av tjänsteutövningsskyldigheten finns i 38 §.

Tjänsteinnehavaren förutsätts i sin uppgift vara opartisk och objektiv. Tjänsteutövningsskyldigheten ska med iakttagande av de allmänna principerna för förvaltningen skötas opartiskt och tjänsteinnehavaren ska uppträda så som hans eller hennes ställning och uppgifter kräver. Särskilt av präster, men också av tjänsteinnehavare som arbetar med gudstjänster, heliga förrättningar, själavård, fostran och annat andligt arbete kan man förutsätta ett större ansvar än vanligt att följa kyrkans bekännelse och etiska principer såväl i tjänsteutövningen som under fritiden. Kyrkans uppgift, som regleras i kyrkolagen, ställer vissa sådana krav på kyrkans tjänsteinnehavare och arbetstagare i arbetsavtalsförhållande som skiljer sig från kraven på andra arbetsplatser.

En tjänsteinnehavare som har brutit mot eller försummat de skyldigheter som hör till tjänsteförhållandet kan ges en varning. Varningen ges av chefen eller, om tjänsteinnehavaren inte har en personlig chef, den myndighet som tjänsteinnehavaren är underställd. Ingen speciell form föreslås för varningen, men det är motiverat att ge den i skriftlig form för att undvika senare problem med bevisningen. En varning är inte ett myndighetsbeslut som kan överklagas genom begäran om omprövning eller kyrkobesvär, utan en åtgärd inom ramen för arbetsledningen. Om anställningsförhållandet senare avslutas av skäl som har samband med tjänsteinnehavaren och en av grunderna är varningar som tidigare getts, kan tjänsteinnehavaren i samband med att han eller hon söker ändring i beslutet hänvisa till att varningarna inte har varit motiverade.

I paragrafen betonas tjänsteinnehavarens skyldighet att vägra ta emot mutor. Straffrättsliga bestämmelser om mutor finns i 40 kap. i strafflagen.

31 §. Nödvändiga och brådskande tjänsteuppgifter. I paragrafen föreskrivs det om tjänsteinnehavarens skyldighet att sköta nödvändiga och brådskande tjänsteuppgifter samt om skyldigheten att vikariera för en annan tjänsteinnehavare.

Den skyldighet som anges i 1 mom. gäller alla tjänsteinnehavare på vilka arbetstidslagen (605/1996) inte tillämpas. Enligt arbetstidsförordningen för evangelisk-lutherska kyrkan i Finland (33/1998) tillämpas inte arbetstidslagen på tjänsteinnehavare vars arbete direkt gäller förkunskelse-, fostrings-, undervisnings-, missions- eller diakoniarbete. I fråga om deras fritid och ersättningen för de nödvändiga och brådskande tjänsteuppgifter som de utför under sin fritid

avtalas i tjänstekollektivavtalet. Dessa tjänsteinnehavare har en skyldighet att sköta nödvändiga och brådskande tjänsteuppgifter under sin fritid så att gudstjänster och kyrkans heliga förrättningar samt brådskande självårdsuppgifter och andra uppgifter kan skötas. Innan en tjänsteinnehavare åläggs att utföra arbete under sin fritid ska chefen utreda om någon annan tjänsteinnehavare kan utföra uppgiften eller om det är skäligt att den utförs först på en arbetsdag. Om uppgiften inte kan skötas på något annat sätt är tjänsteinnehavaren skyldig att utföra den under sin fritid.

Bestämmelsen om tjänsteinnehavarens skyldighet att vid sidan av sin egen tjänst fungera som vikarie gäller alla tjänsteinnehavare. Bestämmelser om tjänsteinnehavarens allmänna skyldighet att utföra mertids- eller övertidsarbete, om detta är nödvändigt på grund av arbetets art och av synnerligen tvingande skäl, finns i 18 § 4 mom. i arbetstidslagen.

32 §. Skyldigheter som hänför sig till lektorstjänster. I paragrafen föreskrivs det om lektorns bikhemlighet, om skyldigheten att hålla sig till bekännelsen och om förlust av lektorsrättigheter. Enligt bestämmelsen kan en lektor stängas av från sin lektorstjänst och förlora sin rätt att arbeta som lektor med stöd av samma bestämmelser som tillämpas på präster.

33 §. Bisyssla och konkurrerande verksamhet. I paragrafen definieras vad som avses med bisyssla. En tjänsteinnehavare ska ansöka om tillstånd för en bisyssla som kräver att arbetstid används för skötseln av uppgifter som hör till bisysslan. När det är fråga om en tjänsteinnehavare som har uppgiften som huvudsyssla och således inte omfattas av arbetstidslagen eller arbetstidsbestämmelser krävs alltid tillstånd för bisyssla.

I 2 mom. föreskrivs det om sådana omständigheter som ska beaktas vid prövning av om bisysslotillstånd ska beviljas eller inte. Tjänsteutövningen förutsätts vara oavhängig och objektiv. Bisysslan får inte göra tjänsteinnehavaren jävig i sin uppgift och inte heller äventyra förtroendet för opartiskheten i skötseln av uppgiften och den får inte heller i övrigt störa en ändamålsenlig skötsel av uppgiften. En gravgrävare eller begravningsplatsarbetare kan t.ex. förbjudas vara företagare, arbetstagare eller delägare i en begravningsbyrå eller ett företag som tillverkar gravstenar. En bisyssla inverkar menligt t.ex. när tjänsteinnehavaren på grund av bisysslan inte kan sköta sina uppgifter på ett ändamålsenligt sätt, även om bisysslan inte i sig orsakar jäv eller i övrigt äventyrar förtroendet.

Det är förbjudet att som bisyssla bedriva sådan verksamhet som är konkurrerande och uppenbart skadar arbetsgivaren. Det är också förbjudet att under den tid tjänsteförhållandet varar vidta sådana åtgärder för att förbereda konkurrerande verksamhet som inte kan anses vara godtagbara. Bestämmelsen hänför sig till de krav som ställs på myndighetsverksamhet och utövandet av offentlig makt, men också till konkurrensaspekter. Exempelvis kan det bedömas som förberedelser för konkurrerande verksamhet som äventyrar förtroendet för tjänsteinnehavaren om en församlings familjerådgivare vidtar förberedande åtgärder för att bli företagare.

Biskopen och domkapitlet har med stöd av sitt uppdrag rätt och skyldighet att ingripa i en prästs verksamhet eller sådan skötsel av gudstjänster och kyrkliga förrättningar som inte står i överensstämmelse med kyrkoordningen. Exempel på detta kan vara att en präst håller gudstjänster eller ordnar kyrkliga förrättningar som affärsverksamhet eller som deltar i sådan verksamhet anordnad av en förening eller en annan organisation som konkurrerar med församlingarna eller

verkar i strid med kyrkans ordning. Om prästens arbete i föreningen inbegriper vanligt samarbete med församlingen i anslutning till gudstjänstlivet uppfylls inte kännetecknen för konkurrerande verksamhet. Förbudet mot konkurrerande verksamhet gäller i huvudsak verksamhet av ekonomisk karaktär som i allmänhet inte hör till prästernas uppgifter. Bestämmelsen syftar t.ex. inte till att styra etablerad verksamhet som bedrivs av kyrkliga organisationer eller inomkyrkliga väckelserörelse och inte kyrkans tjänsteinnehavares sedvanliga verksamhet inom dessa ramar.

För bisyssla utanför arbetstid krävs inget tillstånd, men sådana bisysslor ska anmälas till arbetsgivaren. Enligt det föreslagna 4 mom. kan tjänsteinnehavaren förbjudas att ta emot eller inneha en bisyssla och tillstånd för bisyssla återkallas på de grunder som avses i 2 mom. Tjänsteinnehavaren har rätt att bli hörd innan tillståndet för bisyssla återkallas eller han eller hon förbjuds att ta emot eller inneha en bisyssla.

Bestämmelser om tjänsteinnehavarens rätt att få tjänstledigt för att sköta förtroendeuppgifter inom kyrkans centralförvaltning eller kommunen finns i 41 § 2 mom.

34 §. Lämnan­de av hälsoupplysningar och deltagande i hälsoundersökningar. I paragrafen föreskrivs det om tjänsteinnehavarens skyldigheter att lämna upplysningar om sin hälsa och att delta i hälsoundersökningar medan tjänsteförhållandet pågår. Dessa skyldigheter är mer omfattande än vad som följer av bestämmelserna i lagen om företagshälsovård (1383/2001). Paragrafen hänför sig till den personliga frihet och integritet som tryggas i 7 § i grundlagen och till bestämmelserna om skydd för privatlivet i 10 § i grundlagen.

Tjänsteinnehavaren har enligt 1 mom. en skyldighet att lämna de upplysningar om sitt hälsotillstånd som behövs i situationer när det är nödvändigt att klarlägga tjänsteinnehavarens arbets- och funktionsförmåga med tanke på hans eller hennes arbetsuppgifter. Skyldigheten att lämna upplysningar gäller alltså andra än de situationer som avses i lagen om företagshälsovård, där utredningen är nödvändig till följd av en risk för ohälsa som direkt orsakas av arbetet eller arbetsmiljön eller ett annat krav som gäller hälsotillståndet.

Tjänsteinnehavaren är skyldig att på arbetsgivarens begäran lämna de upplysningar som avses i paragrafen. I fråga om en präst i församlingen är det domkapitlet som ger förordnandet att lämna upplysningar och att delta i kontroller och undersökningar. Församlingen kan ta initiativ i frågan. Arbetsgivaren ska enligt förslaget inte ha rätt att få dessa upplysningar av exempelvis hälsovårdspersonal, utan den som åläggs att lämna upplysningarna är tjänsteinnehavaren själv.

Arbetsgivaren kan förordna tjänsteinnehavaren att delta i kontroller och undersökningar av sitt hälsotillstånd, om det är nödvändigt för att utreda förutsättningarna för att sköta uppgiften. Bestämmelsen omfattar såväl vanliga hälsokontroller som andra nödvändiga undersökningar. Kontrollerna och undersökningarna anordnas vanligen via företagshälsovården. Paragrafen hänför sig till 6 § i lagen om patientens ställning och rättigheter (785/1992) som innehåller en grundläggande bestämmelse om patientens självbestämmanderätt. Med stöd av denna har patienten rätt att vägra ta emot en viss vård eller behandling. Om tjänsteinnehavaren vägrar lämna de upplysningar som arbetsgivaren kräver eller att delta i en kontroll eller undersökning och det är uppenbart att tjänsteinnehavaren inte klarar av sin uppgift kan arbetsgivaren vidta åtgärder för att se till att uppgiften sköts. I sista hand kan detta innebära att tjänsteinnehavaren flyttas till andra uppgifter eller stängs av från tjänsteutövningen eller att tjänsteförhållandet avslutas, om de lagliga förutsättningarna uppfylls.

35 §. *Tjänsteinnehavarens skyldighet att sörja för arbetarskyddet.* Bestämmelser om tjänsteinnehavarens skyldighet att sörja för arbetarskyddet finns i arbetarskyddslagen och i bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Innehållet i skyldigheten bestäms alltid enligt gällande speciallagstiftning.

Ändringar i ett tjänsteförhållande

36 §. *Ombildning av ett tjänsteförhållande till ett tjänsteförhållande på deltid.* I 1 mom. finns en bestämmelse om arbetsgivarens rätt att ensidigt ombilda ett tjänsteförhållande till ett tjänsteförhållande på deltid. Ombildning till deltid innebär att tjänsteinnehavarens ordinarie arbetstid förkortas – också deltidsarbete kan minskas ytterligare. Arbetsgivarens beslut förutsätter en i 53 § avsedd grund för uppsägning av ekonomiska orsaker eller av produktionsorsaker. Tjänsteinnehavaren ska ges tillfälle att bli hörd innan beslutet fattas. Ombildningen kan träda i kraft först när uppsägningstiden har gått ut. Ombildning till deltid kan också ske på tjänsteinnehavarens begäran eller med hans eller hennes samtycke.

I fråga om att ombilda tjänsteförhållandet för en kaplan, församlingspastor eller lektor i en församling till ett tjänsteförhållande på deltid fattas beslutet av domkapitlet efter att det har fått ett utlåtande av församlingen. I fråga om ombildandet av ett tjänsteförhållande som präst i en kyrklig samfällighet till ett tjänsteförhållande på deltid fattas beslutet av den kyrkliga samfälligheten. Ombildning av tjänsteförhållandet kräver inte ett nytt tjänsteförordnande av domkapitlet för prästen i den kyrkliga samfälligheten.

Tjänsteförhållandet för en kyrkoherde kan ombildas till ett tjänsteförhållande på deltid endast på ansökan av kyrkoherden. Detta är exceptionellt och förutsätter att skötseln av kyrkoherdens uppgifter kan ordnas på ett adekvat sätt med beaktande av att det i en församling alltid måste finnas en kyrkoherde som handlar under tjänsteansvar. En kyrkoherde har ingen subjektiv rätt att få tjänsteförhållandet ombildat till deltid.

Tjänsteförhållandet för en biskop, den ledande tjänsteinnehavaren vid kyrkostyrelsens kansli eller en avdelningschef vid kyrkostyrelsen kan inte ombildas till ett tjänsteförhållande på deltid. De ledande tjänsterna inom stiftet och vid kyrkostyrelsen ska vara heltidstjänster.

37 §. *En deltidsanställd tjänsteinnehavares rätt till ett tjänsteförhållande på heltid.* I paragrafen föreskrivs det om arbetsgivarens skyldighet att erbjuda en tjänsteinnehavare som anställts tills vidare på deltid en möjlighet att övergå till ett tjänsteförhållande på heltid. En förutsättning för detta är att tjänsteinnehavaren på förhand skriftligen har meddelat att han eller hon önskar ett tjänsteförhållande på heltid och uppfyller behörighetsvillkoren för tjänsteförhållandet och att uppgiften är lämplig för honom eller henne. Bestämmelsen förpliktar inte arbetsgivaren att anställa en tjänsteinnehavare i ett annat tjänsteförhållande på deltid eller att slå ihop två eller flera deltidstjänster till en heltidstjänst. Skyldigheten innebär inte heller att en tjänsteinnehavare på deltid måste erbjudas anställning i arbetsavtalsförhållande.

38 §. *Ändring av tjänsteutövningsskyldigheten.* Den föreslagna paragrafen hänger ihop med 30 § som reglerar tjänsteinnehavarens tjänsteutövningsskyldighet. Till arbetsgivarens rätt att leda och övervaka arbetet hör rätten att bestämma hur, var och när arbetet utförs och rätten att övervaka arbetet och kvaliteten på arbetsresultatet. Bestämmelsen ger arbetsgivaren en mer omfattande rätt att ändra tjänsteutövningsskyldigheten än vad som följer av den grundläggande rätten

att leda och övervaka arbetet. Utgångspunkten är möjligheten att anpassa verksamheten och tjänsteuppgifterna efter ändrade situationer, behov och omständigheter. Den arbetsgivarmyndighet som beslutar om tillsvidareanställning av en tjänsteinnehavare ska kunna besluta att tjänsteinnehavarens tjänsteutövningsskyldighet ändras eller att tjänsteuppgifterna anpassas, om det krävs på grund av en omorganisering av verksamheten eller av någon annan grundad anledning. Om grundad anledning föreligger bedöms utifrån arbetsgivarens behov. Tjänsteinnehavaren ska ges tillfälle att bli hörd innan det slutgiltiga ändringsbeslutet fattas, även om bestämmelsen inte förutsätter tjänsteinnehavarens samtycke.

Om en omorganisering av arbetsgivarens verksamhet eller förvaltning innebär så omfattande ändringar i tjänsteinnehavarnas uppgifter att tjänsten till sitt innehåll och sin karaktär kan anses vara en ny tjänst, ska den gamla tjänsten i regel dras in och en ny tjänst inrättas.

39 §. Förflyttning av en tjänsteinnehavare till ett annat tjänsteförhållande. I 1 mom. föreskrivs det om arbetsgivarens rätt att varaktigt förflytta en tjänsteinnehavare till ett annat tjänsteförhållande. Tjänsteinnehavaren kan hos samma arbetsgivare förflyttas till ett annat tjänsteförhållande som han eller hon uppfyller behörighetsvillkoren för och som kan anses lämpligt för honom eller henne, om tjänsteinnehavarens ställning som anställd tills vidare eller för viss tid inte ändras och det finns en sådan grundad anledning till förflyttningen som hänför sig till en omorganisering av verksamheten eller uppgifterna. En förutsättning är också att tjänsteinnehavarens ordinarie lön inte sjunker eller han eller hon har gett sitt samtycke till förflyttningen. Tjänsteinnehavaren kan också förflyttas om det finns ett annat godtagbart skäl till förflyttningen och tjänsteinnehavaren har gett sitt samtycke till förflyttningen. Ett annat godtagbart skäl kan exempelvis vara att tjänsteinnehavarens arbetsförmåga är så till den grad nedsatt att han eller hon inte längre förmår utföra de uppgifter som hör till tjänsten.

Grunderna för en förflyttning är nästan desamma som i en situation där arbetsgivaren har rätt att säga upp tjänsteinnehavaren av ekonomiska orsaker eller av produktionsorsaker. Bestämmelsen förpliktar inte arbetsgivaren att förflytta tjänsteinnehavaren till en annan tjänst även om förutsättningarna skulle uppfyllas.

I 2 mom. föreskrivs det om rätten att av grundad anledning förflytta en tjänsteinnehavare för en bestämd tid på högst ett år till ett annat tjänsteförhållande oavsett om personen samtycker eller inte. I allmänhet förflyttas tjänsteinnehavare då för att under en begränsad tid sköta ett vikariat eller en vakant tjänst för att trygga skötseln av arbetsgivarens uppgifter. Tjänsteinnehavarens tjänsteutövningsskyldighet i den egna tjänsten upphör under förflyttningen. Förflyttning av en tjänsteinnehavare förutsätter dessutom att hans eller hennes ordinarie lön inte sjunker och att tjänsteinnehavaren förflyttas till ett lämpligt tjänsteförhållande som han eller hon uppfyller behörighetsvillkoren för. Detta innebär att exempelvis arbetsresans längd, boendeförhållanden och familjeförhållanden ska beaktas vid beslut om förflyttning av tjänsteinnehavaren.

I 3 mom. föreskrivs det att tjänsteinnehavaren ska höras före en förflyttning eller före ett återkallande av ett förordnande om förflyttning.

40 §. Tjänsteinnehavarens ställning vid överlåtelse av rörelse. Bestämmelser om anställda i arbetsavtalsförhållande vid överlåtelse av rörelse finns i 1 kap. 10 § och 7 kap. 5 § i arbetsavtalslagen. Definitionen av överlåtelse av rörelse föreslås motsvara den i arbetsavtalslagen, men paragrafen beaktar hur den offentliga förvaltningen ordnar sina funktioner.

Vid överlåtelse av rörelse övergår de rättigheter och skyldigheter som arbetsgivaren har med anledning av de tjänsteförhållanden som gäller vid tidpunkten för överlåtelsen på rörelsens nya ägare eller innehavare. Överföringen av rättigheterna gäller dock inte rättigheter som följer av tjänsteförhållandets juridiska natur i sig, som exempelvis när ett tjänsteförhållande fortsätter enligt den föreslagna 63 §. Om rörelsen överläts till något annat än ett offentligt samfund, övergår tjänsteinnehavarna till anställning i arbetsavtalsförhållande hos förvärvaren. På en privaträttslig förvärvare övergår inte de rättigheter och skyldigheter som uttryckligen följer av tjänsteförhållandet och inte är utmärkande för ett arbetsavtalsförhållande, såsom exempelvis rätten att kvarstå i sin tjänst. Tjänsteinnehavare överförs från överlåtarens till förvärvarens tjänst och villkoren i deras anställningsförhållanden kvarstår oförändrade. Särskilda föreskrifter ges om rätt till pension. Tjänsteinnehavaren kan inte motsätta sig överföringen och stanna i överlåtarens tjänst. Om tjänsteinnehavaren inte vill övergå i förvärvarens tjänst kan han eller hon säga upp sig med kortare uppsägningstid än normalt. Arbetsgivarens återanställningsskyldighet, vilken regleras i 65 §, övergår på den nya ägaren. Med tidpunkten för överlåtelsen avses den tidpunkt då förvärvaren i praktiken börjar utöva sin beslutanderätt.

Ansvar för de anställdas lönefordringar och andra fordringar till följd av anställningen övergår till förvärvaren vid överlåtelse tidpunkten. Ansvarsfördelningen mellan överlåtare och förvärvare beror på förfallodagen för fordran. Förvärvaren ansvarar ensam för fordringar som förfaller efter överlåtelsen. Överlåtelsen orsakar ingen ändring i fordringarnas förfallodag. Förvärvaren är skyldig att iakttä bestämmelserna i det tjänstekollektivavtal som gällde vid tidpunkten för överlåtelsen. En motsvarande bestämmelse finns i 5 § i lagen om kollektivavtal.

I paragrafen har det strukits en informativ intern hänvisning till bestämmelserna om hur tjänsteinnehavarnas ställning påverkas av en ändring i församlingsindelningen eftersom den var onödig.

Tjänstledighet

41 §. Tjänst- och arbetsledighet. Paragrafens 1 mom. föreslås innehålla en allmän bestämmelse om och en definition av tjänstledighet. I 2 mom. föreskrivs det om rätten för tjänsteinnehavare och arbetstagare i kyrkan och församlingen att få ledigt från arbetet för att delta i ett sammanträde vid ett organ inom kyrkans centralförvaltning samt för att sköta kommunala förtroendeuppdrag. De förtroendevalda ska utan dröjsmål underrätta arbetsgivaren om förtroendeuppdragen och om tidpunkterna för sammanträdena efter det att de har fått vetskap om dem. Med organ inom kyrkans centralförvaltning avses kyrkomötet och kyrkostyrelsens plenum samt av kyrkomötet tillsatta kommittéer och av kyrkostyrelsens plenum tillsatta direktioner och delegationer. I fråga om ledighet för andra kyrkliga förtroendeuppdrag ska den förtroendevalda komma överens med arbetsgivaren, som då också kan vägra bevilja ledighet.

I fråga om partiell sjukfrånvaro för en tjänsteinnehavare tillämpas 2 kap. 11 a § i arbetsavtalslagen. Bestämmelser om avtal om deltidsarbete för viss tid finns däremot i 8 kap. 11 § i sjukförsäkringslagen (1224/2004). Arbetsgivaren och arbetstagaren kan avtala om att en sjuk arbetstagare är frånvarande på deltid. Avtal om deltidsarbete ingås utifrån en utredning om arbetstagarens hälsotillstånd. Arbetstagaren har ingen subjektiv rätt till partiell sjukledighet.

42 §. Ansökan om och beviljande av tjänstledighet. Paragrafen innehåller allmänna bestämmelser om förfarandet vid ansökan om och beviljande av tjänstledighet och utgör ett komplement

till annan lagstiftning och tjänstekollektivavtalets bestämmelser. Tjänstledighet innebär befrielse från att utföra tjänsteuppgifterna och från tjänsteutövningsskyldigheten. Ansökan ska i regel göras skriftligt.

Beviljande av tjänstledighet är beroende av arbetsgivarens prövning, om det inte bestäms eller föreskrivs uttryckligen om rätten till tjänstledighet. Om tjänstledighet beviljas på ett sätt som avviker från ansökan, exempelvis i fråga om tjänstledighetens längd eller tidpunkten för den, krävs tjänsteinnehavarens skriftliga samtycke.

Det föreslagna 3 mom. gäller situationer där tjänsteinnehavaren har uteblivit från tjänsteutövningen trots att han eller hon inte har beviljats tjänstledighet.

Bestämmelser om den myndighet som beviljar tjänstledighet finns i kyrkoordningen. Kyrkostyrelsen kan meddela närmare föreskrifter om hur församlingsprästernas tjänstledighet, semester och fritid ska ordnas. Med hjälp av dessa föreskrifter kan man säkerställa att församlingens gudstjänster och kyrkliga förrättningar ordnas.

43 §. Avbrytande och återkallande av tjänstledighet. I 1 mom. föreskrivs det om avbrytande eller återkallande av tjänstledighet på tjänsteinnehavarens begäran. I 2 mom. föreskrivs det om avbrytande av en tjänstledighet när tjänsteinnehavaren med sitt samtycke förordnas att utföra vissa tjänsteuppgifter. Avbrytandet av tjänstledigheten inverkar inte på ställningen för tjänsteinnehavarens vikarie. I 3 mom. föreskrivs det om arbetsgivarens rätt att avbryta eller återkalla tjänstledigheten, om den används för något annat ändamål än vad den beviljats för. Innan beslut fattas ska tjänsteinnehavaren ges tillfälle att bli hörd.

44 §. Familjeledighet. En tjänsteinnehavare har samma rätt till familjeledigheter som arbetstare har enligt arbetsavtalslagen.

Permittering

45 §. Permittering. I 1 mom. definieras begreppet permittering. Med permittering avses arbetsgivarens beslut genom vilket tjänsteutövningen och lönebetalningen avbryts medan tjänsteförhållandet i övrigt består. Arbetsgivaren kan permittera en tjänsteinnehavare antingen tills vidare eller för viss tid, om arbetsgivaren har en i 53 § avsedd uppsägningsgrund som beror på ekonomiska orsaker eller produktionsorsaker. Permitteringen kan genomföras så att tjänsteutövningen avbryts antingen helt eller delvis. Medan permitteringen pågår får tjänsteinnehavaren ta emot ett annat arbete. Kyrkoherdar, biskopar, den ledande tjänsteinnehavaren vid kyrkostyrelsens kansli och kyrkostyrelsens avdelningschefer får inte permitteras, eftersom de ledande tjänsteinnehavarna ska se till att organisationen fungerar även under exceptionella förhållanden. Beslut om permittering av en präst och lektor fattas av församlingen, men ett utlåtande i ärendet ska begäras av domkapitlet.

Enligt 2 mom. kan arbetsgivaren permittera en tjänsteinnehavare om uppgifterna har minskat tillfälligt och arbetsgivaren inte skäligen kan ordna andra uppgifter eller lämplig utbildning. Om den tillfälliga minskningen av uppgifterna uppskattas vara i högst 90 dagar kan minskningen anses utgöra en grund för permittering.

Med en minskning av uppgifterna avses i 1 och 2 mom. att det arbete som kan erbjudas minskar eller att arbetsgivarens förutsättningar att erbjuda arbete har minskat. En förutsättning för permittering är att tjänsteinnehavaren inte kan erbjudas annat arbete eller utbildning i stället för permittering. När en tjänsteinnehavare permitteras med stöd av 1 mom. har arbetsgivaren en skyldighet att erbjuda annat arbete eller utbildning enligt 53 §. När en tjänsteinnehavare permitteras tillfälligt med stöd av 2 mom. är skyldigheten att erbjuda annat arbete eller ordna utbildning inte lika omfattande.

I 3 mom. föreskrivs det om villkoren för när arbetsgivaren och tjänsteinnehavaren från fall till fall kan avtala om permittering och om hur den genomförs. Initiativet till avtalet ska tas av arbetsgivaren och på grund av arbetsgivarens verksamhet eller ekonomiska situation.

Enligt 4 mom. ska arbetsgivaren, om inte något annat har avtalats, minst en vecka i förväg upplysa en tjänsteinnehavare som är permitterad tills vidare om att tjänsteutövningen återupptas.

I 5 mom. föreskrivs det om verkningarna av ett permitteringsbeslut när det ursprungliga beslutet har upphävts till följd av begäran om omprövning eller besvär. Bestämmelsen gäller situationer då permitteringsbeslutet har upphävts av andra orsaker än att det strider mot permitteringsgrunderna i 1 eller 2 mom., dvs. exempelvis i en situation där beslutet har upphävts på grund av ett fel i förfarandet. Om arbetsgivaren efter upphävandet beslutar om permitteringen genom ett nytt lagakraftvunnet beslut, anses permitteringen ha verkställts i enlighet med det upphävda beslutet. Om tiden för meddelande om permittering ursprungligen inte har iakttagits får tjänsteinnehavaren den föreskrivna eller i tjänstekollektivavtalet avtalade tiden för meddelande om permittering till godo. Om permitteringen har återkallats av något annat skäl, inverkar det nya beslutet inte längre på permitteringen.

46 §. *Permitteringsförfarande.* I 1 mom. föreskrivs det om arbetsgivarens skyldighet att lämna tjänsteinnehavaren förhandsinformation om permitteringen för att han eller hon i ett så tidigt skede som möjlighet ska få veta om en kommande permittering. Förhandsinformationen ska lämnas utan dröjsmål efter det att arbetsgivaren fått kännedom om behovet av permittering. Förhandsinformationen kan lämnas muntligt eller skriftligt. Där ska finnas information om grunderna för permitteringen, dess beräknade omfattning, det sätt på vilket den genomförs, tidpunkten då den börjar och dess längd. I förhandsinformationen ingår arbetsgivarens uppskattning bl.a. om huruvida arbetet kommer att avbrytas helt eller om arbetstiden förkortas och huruvida permitteringen är sammanhängande eller består av flera separata tidsperioder. Förhandsinformationen ska lämnas till tjänsteinnehavaren personligen förutom i det fall att permitteringen gäller flera tjänsteinnehavare. Då kan informationen lämnas till förtroendemannen eller tjänsteinnehavarna gemensamt. Försummelse att lämna förhandsinformation innebär inte att permitteringen är lagstridig.

I 2 mom. föreskrivs det om delgivningen av permitteringsbeslutet till tjänsteinnehavaren och förtroendemannen. Beslutet ska delges tjänsteinnehavaren skriftligen minst 14 dagar innan permitteringen börjar. Permitteringsbeslutet ska lämnas till tjänsteinnehavaren personligen, eller om detta är omöjligt, per brev. Det är inte möjligt att delge permitteringsbeslutet muntligt. När ett permitteringsbeslut ges ska dessutom iakttas vad som föreskrivs i den föreslagna 10 kap. 1 §. Enligt denna kan ett förfarande som följer bestämmelserna i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet godkännas.

För permittering av en enskild tjänsteinnehavare ska arbetsgivaren fatta ett preciserat beslut där grunden för permitteringen, tidpunkten då den börjar och dess längd meddelas. I fråga om en tidsbestämd permittering ska den exakta längden meddelas, men i fråga om permittering tills vidare uppges permitteringen beräknade längd. Uppskattningen binder inte arbetsgivaren och om uppskattningen visar sig vara oriktig förutsätts inget nytt meddelande om permittering.

Delgivningsskyldigheten gäller ett beslut där man för tjänsteinnehavarens del beslutat om tidpunkten för när permitteringen inleds och om hur den genomförs. Med stöd av 12 kap. 17 § kan ett beslut om permittering verkställas innan det har vunnit laga kraft. Ett beslut får dock inte börja verkställas, om det till följd av verkställigheten skulle bli meningslöst att begära omprövning eller anföra besvär eller om det organ som behandlar omprövningsbegäran eller besvärsmyndigheten förbjuder verkställigheten.

Enligt 3 mom. har arbetsgivaren ingen skyldighet att lämna förhandsinformation om permitteringen, om arbetsgivaren enligt kyrkans samarbetsavtal ska lämna motsvarande information eller förhandla om permittering av tjänsteinnehavare.

47 §. Uppsägning av ett tjänsteförhållande i samband med permittering. I paragrafen föreskrivs det om uppsägning av ett tjänsteförhållande medan permitteringen pågår och om tjänsteinnehavarens rätt att få lön för uppsägningstiden. En permitterad tjänsteinnehavare har rätt att utan uppsägningstid säga upp sitt tjänsteförhållande som gäller tills vidare eller för viss tid så att det upphör genast. Tjänsteinnehavaren har ändå inte denna uppsägningsrätt under den sista veckan före permitteringen slut, om han eller hon före permitteringen början eller under permitteringen har fått veta den exakta tidpunkten för när permitteringen upphör. Om arbetsgivaren säger upp tjänsteinnehavaren eller om tjänsteinnehavaren när han eller hon har säger upp sig har varit permitterad under en sammanhängande period på minst 200 dagar, har tjänsteinnehavaren rätt att i ersättning få sin lön för uppsägningstiden. Från lönen för uppsägningstiden får dock dras av den lön som motsvarar den iakttagna tiden för meddelande om permittering som anges i lag eller avtal.

48 §. Ersättning för inkomstbortfall under permitteringstiden. Om ett permitteringsbeslut upphävs, ska till tjänsteinnehavaren betalas den inkomst som han eller hon gått miste om på grund av den lagstridiga permitteringen på det sätt som föreskrivs i den föreslagna 64 §, såvida det inte handlar om en sådan situation som regleras i 45 § 5 mom.

Upphörande av ett tjänsteförhållande

49 §. Upphörande av ett tjänsteförhållande utan uppsägning. I paragrafen föreskrivs det om situationer där en tjänsteinnehavarens tjänsteförhållande upphör utan uppsägning och uppsägningstid. Oftast sker detta när tiden för en visstidsanställd tjänsteinnehavare anställning har löpt ut eller när det specifika uppdrag som tjänsteinnehavaren anställdes för har utförts. Om en tjänstledig tjänsteinnehavare har en absolut rätt att avbryta den beviljade tjänstledigheten och återgå till tjänsteutövningen upphör vikariens tjänsteförhållande utan uppsägning. Om tjänsteinnehavaren inte har en absolut rätt att återgå till tjänsteutövningen, men arbetsgivaren godkänner att tjänstledigheten avbryts kan arbetsgivaren säga upp vikarien med iakttagande av uppsägningsgrunderna enligt 53 § och uppsägningstiden enligt 58 §. När en tjänsteinnehavare har beviljats full invalidpension tills vidare upphör tjänsteförhållandet också utan uppsägning när

tjänsteinnehavarens rätt till lön för sjukdomstiden upphör. Tjänsteförhållandet upphör utan uppsägning om en villkorlig anställning av tjänsteinnehavaren förfaller av de orsaker som avses i 17 och 19 §.

Tjänsteförhållandet upphör också utan uppsägning vid utgången av den kalendermånad under vilken tjänsteinnehavaren uppnår avgångsåldern. Avgångsåldern föreslås vara densamma som den övre gränsen för intjänande av pension. Enligt pensionslagen för den offentliga sektorn som trädde i kraft vid ingången av 2017 stiger den lägsta åldern för ålderspension stegvis från 63 år till 65 år och på motsvarande sätt höjs den övre åldersgränsen för intjänande av pension stegvis till 70 år, så att pensionen för dem som är födda 1957 och tidigare intjänas fram till dess att de fyllt 68 år, för dem som är födda 1958—1961 fram till dess att de fyllt 69 år och för dem som är födda 1962 och därefter fram till dess att de fyllt 70 år. Tjänsteförhållandet upphör däremot inte, om arbetsgivaren och tjänsteinnehavaren avtalar om en förlängning av tjänsteförhållandet för viss tid. Avtal med präster och lektorer i en församling ingås av domkapitlet efter att det hört församlingen.

Tjänsteförhållandet för innehavaren av en prästtjänst eller lektorstjänst upphör utan uppsägning om domkapitlet har beviljat prästen avsked från prästämbetet eller bestämt att prästen ska förlora sitt prästämbete eller att lektorn ska förlora sin rätt att arbeta som lektor.

Myndigheten är enligt 31 § i förvaltningslagen skyldig att utreda att det finns en lagstadgad grund till att tjänsteförhållandet upphör utan uppsägning.

50 §. *Upphörande av tjänsteförhållandet för en tjänsteinnehavare som utträtt ur kyrkan.* I paragrafen föreskrivs det att tjänsteförhållandet upphör om en tjänsteinnehavare utträder ur kyrkan. Enligt den föreslagna 13 § måste en tjänsteinnehavare vara medlem i kyrkan och därför medför ett utträde ur kyrkan att tjänsteförhållandet upphör. Den uppsägningsmyndigheten ska utan dröjsmål fatta ett beslut där det konstateras att tjänsteförhållandet har upphört. Tjänsteförhållandet upphör den dag då beslutet har delgetts tjänsteinnehavaren. Innan det konstateras att tjänsteförhållandet har upphört ska tjänsteinnehavaren ges tillfälle att bli hörd enligt förvaltningslagen.

51 §. *Uppsägningsgrunder som har samband med tjänsteinnehavaren.* Paragrafen tillämpas på både tillsvidare- och visstidsanställningar. Enligt 1 mom. får en arbetsgivare inte säga upp ett tjänsteförhållande av skäl som har samband med tjänsteinnehavaren, om inte skälen är sakliga och vägande. Vid bedömningen av uppsägningsgrunden ska de faktorer som framkommit i det enskilda fallet beaktas som en helhet. Omständigheter som påverkar bedömningen är bl.a. arten av tjänsteinnehavarens förseelse och hur allvarlig den är, tjänsteinnehavarens ställning och inställning till sin gärning eller sitt uppträdande, arbetets art, särdrag i arbetet samt arbetsgivarens ställning.

Den vanligaste orsak som kommer upp för bedömning av huruvida den utgör en grund för uppsägning är försummelse av tjänsteutövningsskyldigheten, som kan ta sig uttryck som exempelvis försummelse av en enskild uppgift som hör till tjänsteuppgifterna, bristfällig skötsel av tjänsteuppgifterna, olovlig frånvaro från arbetet eller kontinuerlig eller ofta återkommande förseelse, uppenbar vårdslöshet i arbetet, underlåtenhet att följa arbetsgivarens föreskrifter eller osakligt beteende. Även ogrundad arbetsvägran samt tjänsteinnehavarens ohederlighet och den brist på förtroende som detta leder till kan utgöra en grund för uppsägning. Uppsägning på grund

av att förpliktelser överträtts eller försummats är tillåten endast om förfarandet berör väsentliga skyldigheter i tjänsteförhållandet. Ett tjänsteförhållande kan också sägas upp till följd av att tjänsteinnehavaren allvarligt bryter mot eller försummar förpliktelser som föreskrivs någon annanstans i lag eller om tjänsteinnehavaren under sin arbets- eller fritid gör sig skyldig till ett sådant brott eller en sådan olaglig handling som allvarligt undergräver förtroendet mellan tjänsteinnehavaren och arbetsgivaren. Kyrkans karaktär av trossamfund ställer särskilda krav på de anställda. Prästerna förbinder sig i och med sitt prästlöfte till vissa förpliktelser som går utanför den egentliga tjänsteutövningen, och även av den övriga personalen kan det förutsättas att man utanför tjänsteutövningen inte offentligt agerar i strid med kyrkans tro och lära. Vid bedömningen av hur sakliga och vägande uppsägningsgrunderna är beaktas å ena sidan bl.a. arten av tjänsteinnehavarens förfarande, hur allvarligt det är och vilket straff som utdöms samt, å andra sidan, karaktären av tjänsteinnehavarens arbetsuppgifter och hans eller hennes ställning i arbetsgivarens organisation.

Att säga upp ett tjänsteförhållande ska också vara tillåtet om de personliga arbetsförutsättningarna har ändrats så väsentligt att tjänsteinnehavaren på grund av detta inte längre kan klara av sina arbetsuppgifter och han eller hon inte kan erbjudas andra uppgifter. Tjänsteinnehavarens arbetsförutsättningar kan försämrats eller försvinna på grund av förändringar i tjänsteinnehavarens fysiska, psykiska eller sociala arbets- och funktionsförmåga. Eftersom försämrad arbetsförmåga till följd av sjukdom, skada eller olycksfall bedöms som en uppsägningsgrund enligt den föreslagna 2 mom. 1 punkten, avses i 1 mom. andra begränsningar i arbetsförutsättningarna än sådana som beror på tjänsteinnehavarens nedsatta hälsotillstånd.

I 2 mom. föreskrivs det om förbjudna uppsägningsgrunder. En saklig och vägande uppsägningsgrund kan inte anses vara tjänsteinnehavarens sjukdom, skada eller olycksfall, om inte hans eller hennes arbetsförmåga på grund av dessa har minskat väsentligt och för så lång tid att det inte skäligen kan förutsättas att arbetsgivaren fortsätter tjänsteförhållandet. Effekterna av en sjukdom ska alltså bedömas i relation till tjänsteinnehavarens förmåga att klara av sina arbetsuppgifter. En väsentligt nedsatt arbetsförmåga på det sätt som avses i bestämmelsen förutsätter att tjänsteinnehavaren på grund av sjukdomen, skadan eller olycksfallet inte kan uppfylla de centrala förpliktelser som följer av tjänsteförhållandet. En svår sjukdom ger alltså inte rätt att avsluta tjänsteförhållandet så länge tjänsteinnehavaren klarar av att sköta sina förpliktelser. Dessutom förutsätts att den nedsatta arbetsförmågan på grund av en sjukdom, en skada eller ett olycksfall är så långvarig att det inte finns några förutsättningar att fortsätta tjänsteförhållandet. Arbetsgivaren ska bedöma tjänsteinnehavarens förutsättningar för att klara av arbetet sjukdomen till trots med beaktande av sjukdomens natur och prognos. Bedömningen av huruvida uppsägningsgrunden uppfylls påverkas dessutom av arbetsgivarens möjligheter att anpassa tjänsteinnehavarens arbetsuppgifter eller arbetsförhållanden så att de passar arbetsförmågan samt av möjligheter att omorganisera uppgifterna och erbjuda annat arbete.

Deltagande i en stridsåtgärd som en tjänsteinnehavarförening genomför i enlighet med föreningens beslut kan inte vara en orsak till uppsägning. Endast tjänsteinnehavarföreningen bär ansvaret för en stridsåtgärd som vidtagits genom föreningens beslut och som strider mot lagen om tjänstekollektivavtal. Deltagande i en stridsåtgärd kan endast vara en orsak till uppsägning i det fall att det har skett utan tjänsteinnehavarföreningens beslut eller medverkan. I detta fall bedöms grunden enligt 1 mom. och vid bedömningen beaktas arbetskonfliktens längd, eventuella upprepningar och omfattningen av den skada som konflikten orsakat arbetsgivaren och arbetsgivarens handlande som en eventuell orsak till stridsåtgärden.

Ett tjänsteförhållande får inte sägas upp på grund av tjänsteinnehavarens politiska eller religiösa åsikter eller andra åsikter och inte heller för att tjänsteinnehavaren har deltagit i samhälls- eller föreningsverksamhet. Om tjänsteinnehavaren utövar sin åsikts- och organisationsfrihet för att t.ex. försumma sin arbetsskyldighet eller för verksamhet som strider mot arbetsgivaren kan detta dock utgöra en grund för uppsägning.

I 12 § i grundlagen finns bestämmelser om yttrande- och åsiktsfrihet. Utgångspunkten är att tjänsteinnehavare har samma yttrande- och åsiktsfrihet som andra medborgare. På tjänsteinnehavares yttranden kan emellertid ställas vissa krav på saklighet. Dessutom kan eventuella begränsningar i yttrande- och åsiktsfriheten föranledas av antingen tjänstens karaktär eller de allmänna uppträdandenormer som förutsätts av en tjänsteinnehavare. En religiös åsikt kan inte ensam utgöra en uppsägningsgrund när åsikten i sig inte strider mot kyrkans bekännelse. Om en tjänsteinnehavare i sitt arbete eller offentligt på sin fritid agerar på ett sätt som strider mot kyrkans tro och lära kan utnyttjandet av den grundläggande rätten till trosfrihet komma att bedömas som brott mot lojalitetsplikten gentemot arbetsgivaren och därmed som uppsägningsgrund. Vid bedömningen av uppsägningsgrunden bör man då bl.a. beakta om tjänsteinnehavaren har framfört åsikterna i sitt arbete eller på sin fritid och vilken roll tjänsteinnehavaren har som representant för kyrkans lära och bekännelse.

Om tjänsteinnehavaren utträder ur kyrkan ska detta enligt den föreslagna 50 § leda till att tjänsteförhållandet upphör utan uppsägning. Om en präst avskedas från prästämbetet leder detta med stöd 49 § till att tjänsteförhållandet upphör utan uppsägning.

Enligt 4 punkten anses ett sakligt och vägande skäl för uppsägning inte vara det att tjänsteinnehavaren anlitat rättsmedel som står till buds för tjänsteinnehavaren. Ett tjänsteförhållande får inte avslutas till följd av att tjänsteinnehavaren har anfört besvär eller deltagit i en rättegång mot sin arbetsgivare med anledning av att lagligheten i arbetsgivarens förfarande ifrågasatts. Inte heller det att tjänsteinnehavaren vänder sig till en behörig förvaltningsmyndighet såsom arbetarskyddsmyndigheten eller jämställdhetsombudsmannen ger arbetsgivaren rätt att avsluta tjänsteförhållandet.

För vissa kyrkliga tjänster förutsätts en lång specialutbildning som fås i samband med tjänsteutövningen. Sådana tjänster är t.ex. tjänster som familjerådgivare och sjukhussjälavårdare. Till tjänsten kan väljas en person som förbinder sig att efter att ha blivit utsedd till tjänsten genomgå den utbildning som förutsätts. Om sökanden inte genomgår specialutbildningen inom den skäliga tid som arbetsgivaren bestämmer kan sökanden sägas upp så att uppsägningstid enligt 58 § iakttas.

Eftersom de föreslagna 49 och 51 § kan iakttas när tjänsteförhållandet för en innehavare av en biskopstjänst upphör anses en separat bestämmelse om upphörandet av tjänsteförhållandet för en biskop onödig.

52 §. Åberopande av en uppsägningsgrund som har samband med tjänsteinnehavaren. I paragrafen föreskrivs det om uppsägningsförfarandet när uppsägningen baserar sig på en uppsägningsgrund som har samband med tjänsteinnehavaren. En tjänsteinnehavare får inte sägas upp förrän han eller hon genom en varning har getts en möjlighet att åtgärda sitt förfarande. En varning är en åtgärd inom ramen för arbetsledningen. En varning ses inte som beslut som har fattats av en myndighet och är därför inte i sig överklagbart genom omprövningsbegäran eller

besvär. Om tjänsteinnehavaren sägs upp till följd av varningarna kan han eller hon begära att få varningarna prövade i samband med ändringssökandet.

Arbetsgivaren ska enligt 61 § alltid före en uppsägning som beror på tjänsteinnehavaren höra tjänsteinnehavaren. Samtidigt ska arbetsgivaren reda ut om uppsägningen kan undvikas genom att tjänsteinnehavaren placeras i ett annat tjänsteförhållande. Skyldigheten att erbjuda annat arbete kommer i fråga exempelvis då tjänsteinnehavaren inte längre klarar av sina arbetsuppgifter på grund av en förändring i de personliga arbetsförutsättningarna eller om tjänsteinnehavarens brott mot eller försummelse av sina skyldigheter varit så ringa att detta inte kan anses ha påverkat den tillit som är en förutsättning för att tjänsteförhållandet ska kunna fortsätta. Tjänsteinnehavaren ska ha den behörighet som förutsätts för den alternativa tjänsten.

Det föreligger ingen skyldighet att ge en varning eller erbjuda ett annat tjänsteförhållande om grunden för uppsägningen är en så allvarlig förseelse i anslutning till tjänsteförhållandet att det skäligen inte kan förutsättas att arbetsgivaren fortsätter tjänsteförhållandet. Syftet med varningen är att ge tjänsteinnehavaren en möjlighet att rätta till sitt förfarande och visa att det finns förutsättningar att fortsätta tjänsteförhållandet.

Uppsägningen ska göras inom en skälig tid efter det att uppsägningsgrunden kommit till arbetsgivarens kännedom. Om tjänsteinnehavaren har getts en varning kan denna tidigare varning återopas som uppsägningsgrund ifall samma eller samma typ av förseelse upprepas, såvida det inte har gått så lång tid från det att varningen utfärdades att den bör anses ha mist sin betydelse. Arbetsgivaren bör ha minst några veckor på sig att bedöma om uppsägningsgrunderna är tillräckliga. Ur tjänsteinnehavarens synvinkel är det dock inte skäligt att arbetsgivaren hänvisar till omständigheter som kommit till arbetsgivarens kännedom flera månader tidigare. Arbetsgivarens betänketid börjar löpa från det att den arbetsgivarrepresentant som beslutar om uppsägningen med tillräcklig säkerhet har fått kännedom om sådana fakta som utgör grunden för en uppsägning och ifall orsaken är kontinuerlig, från det att orsaken inte längre föreligger. Tjänsteinnehavarens chef eller föredragande för ett kollegialt organ ska inom en skälig tid informera den myndighet som beslutar om uppsägningen om sådana omständigheter som de fått kännedom om och som eventuellt påverkar uppsägningen.

53 §. Uppsägning av ekonomiska orsaker eller av produktionsorsaker. En kyrklig myndighet ska sköta de uppgifter den själv åtagit sig och som i lag ålagts den samt se till att den har tillräckligt med resurser för att sköta dessa uppgifter. Församlingen kan sköta sina lagstadgade uppgifter själv eller i samverkan med andra församlingar eller kommuner eller genom att skaffa de tjänster som skötseln av uppgifterna förutsätter hos andra serviceproducenter. Församlingen kan också med undantag av lagstadgade uppgifter själv besluta om omfattningen av sin verksamhet och vid behov utöka eller minska verksamheten. En omorganisering av församlingens förvaltning eller uppgifter t.ex. av ekonomiska eller organisatoriska orsaker kan innebära att antalet anställda minskas. Om omorganiseringen av uppgifterna innebär att tjänsteutövningsstället flyttas till en annan ort och tjänsteinnehavaren inte flyttar till den nya orten kan han eller hon sägas upp med stöd av 1 mom. Församlingen kan också organisera sin verksamhet på ett nytt sätt, exempelvis genom att sluta sköta någon uppgift, minska sin verksamhet eller genom att köpa tjänsten av en utomstående serviceproducent. Också i dessa fall kan församlingen ha en sådan uppsägningsgrund som avses i 1 mom. Vad som ovan sägs om församlingens möjlighet att säga upp av ekonomiska orsaker eller av produktionsorsaker gäller i tillämpliga delar också de kyrkliga samfälligheterna, domkapiteln och kyrkostyrelsen.

Före uppsägningen bör arbetsgivaren sträva efter att erbjuda tjänsteinnehavaren motsvarande uppgifter eller utbilda honom eller henne för nya uppgifter. Omplaceringsskyldigheten gäller endast tjänsteförhållanden och arbetsuppgifter som redan existerar hos arbetsgivaren. Omplacering i ett annat tjänsteförhållande förutsätter att tjänsteinnehavaren uppfyller behörighetsvillkoren för tjänsten. En utbildning som erbjuds som alternativ till uppsägning bör vara sådan som är nödvändig för arbetsgivarens verksamhet. När utbildningsmöjligheterna bedöms ska utöver arbetsgivarens praktiska och ekonomiska förutsättningar att ge utbildningen även beaktas tjänsteinnehavarens lämplighet för den aktuella utbildningen. När uppsägningsgrunden bedöms bör det beaktas såväl hur mycket arbetet har minskat och hur länge minskningen varar som arbetsgivarens möjlighet att erbjuda tjänsteinnehavaren något annat arbete och den utbildning som detta arbete eventuellt förutsätter.

I 2 mom. föreskrivs det om när ekonomiska orsaker eller produktionsorsaker åtminstone inte föreligger. Om exempelvis anskaffningar av maskiner eller anläggningar eller andra ändringar av arbetsmetoderna inte ger upphov till en väsentlig och varaktig minskning av uppgifterna, men innehållet i arbetet ändras och arbetet blir mer krävande, ska arbetsgivaren i allmänhet utbilda tjänsteinnehavarna så att de kan fortsätta i de förändrade uppgifterna.

Enligt det föreslagna 3 mom. kan tjänsteförhållandet för en innehavare av en obligatorisk tjänst i församlingen inte sägas upp av ekonomiska orsaker eller av produktionsorsaker. Om församlingen exempelvis har flera innehavare av kontorstjänster är det bara den sista tjänsteinnehavaren som inte kan sägas upp på denna grund.

54 §. Sysselsättningsledighet och sysselsättningsfrämjande träning eller utbildning. En tjänsteinnehavare har en i 7 kap. 12 § i arbetsavtalslagen avsedd rätt till ledighet med full lön för att under uppsägningstiden delta i utarbetandet av en sysselsättningsplan enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012), i arbetskraftsutbildning och därtill ansluten praktik eller inlärn timer i arbetet enligt planen eller i arbetssökande på eget eller myndigheternas initiativ och i anställningsintervjuer eller omplaceringsträning. Sysselsättningsledighetens längd bestäms enligt uppsägningstidens längd och varar 5—20 arbetsdagar.

I 2 mom. föreskrivs det om arbetsgivarens skyldighet att erbjuda en tjänsteinnehavare som arbetsgivaren sagt upp av ekonomiska orsaker eller av produktionsorsaker möjlighet att delta i sysselsättningsfrämjande träning eller utbildning som arbetsgivaren betalar. Skyldigheten gäller endast arbetsgivare som regelbundet har minst 30 anställda och när den uppsagda tjänsteinnehavaren har varit anställd hos arbetsgivaren i minst fem år utan avbrott när tjänsteförhållandet upphör. Vid beräkningen av antalet regelbundet anställda beaktas de principer enligt vilka antalet regelbundna anställda beräknas när det bedöms om företaget omfattas av tillämpningsområdet för samarbetslagen.

Enligt förslaget är arbetsgivaren skyldig att ordna sysselsättningsfrämjande träning eller utbildning endast för sådana tjänsteinnehavare som sagts upp av ekonomiska orsaker eller av produktionsorsaker enligt 53 §. Dessutom förutsätts det att tjänsteinnehavaren vid upphörandet av tjänsteförhållandet har varit anställd av arbetsgivaren i minst fem år utan avbrott. Bestämmelsen tillämpas enligt förslaget även när ett tjänsteförhållande som gällt tills vidare och varit i kraft i kortare tid än fem år upphör på grund av uppsägning och utan avbrott föregåtts av en minst ett år lång oavbruten anställning för viss tid. Avsikten är att frågan om huruvida anställningen pågått utan avbrott bedöms enligt de principer som föreskrivs i 10 §.

Eftersom bestämmelsen endast tillämpas när ett tjänsteförhållande sägs upp av ekonomiska orsaker eller av produktionsorsaker, har den uppsagda tjänsteinnehavaren ingen rätt till utbildning eller träning när ett tjänsteförhållande för viss tid upphör, även om han eller hon på basis av på varandra följande visstidsanställningar har varit anställd av samma arbetsgivare i över fem år. Utgångspunkten är att förutsättningarna för att uppsagda tjänsteinnehavare ska hitta nytt arbete bedöms individuellt när träningarna eller utbildningarna planeras. Enligt förslaget kan träningen eller utbildningen ordnas antingen som individuell service för var och en av dem som sägs upp eller som service för en grupp. Det innehållsmässiga kravet är att träningen eller utbildningen främjar den uppsagda tjänsteinnehavarens möjligheter att hitta nytt arbete.

Enligt 3 mom. ska träningen eller utbildningen till sitt värde motsvara minst tjänsteinnehavarens kalkylerade lön för en månad eller den genomsnittliga månadsinkomsten för personal som arbetar vid samma verksamhetsställe som den uppsagda tjänsteinnehavaren, beroende på vilket belopp som är större. Eftersom församlingens anställda inkluderar både personer i arbetsavtalsförhållande och i tjänsteförhållande beaktas hela församlingens personal inklusive personer i arbetsavtalsförhållande då den genomsnittliga lönen beräknas. Den genomsnittliga lönen för tjänsteinnehavare och arbetstagare med månadslön beräknas genom att månadsinkomsterna adderas och eurobeloppet divideras med antalet personer som hör till arbetsgivarens personal. För arbetstagare med timlön används den genomsnittliga lönen om arbetstagarens arbetstid varierar. I definitionen av begreppet lön beaktas enligt förslaget de principer som används vid beräkning av semesterlön.

Träningen eller utbildningen ska genomföras inom två månader från det att uppsägningstiden gick ut. Av vägande skäl får träningen eller utbildningen även genomföras senare. Tjänsteinnehavaren ska dock känna till tidpunkten eller en uppskattning av tidpunkten för genomförandet av träningen eller utbildningen, när anställningsförhållandet upphör. Det kan t.ex. vara fråga om en situation där den anskaffade utbildningen pågår längre tid än tidsfristen av skäl som har samband med tidtabellen för den som ordnar utbildningen. Som vägande skäl betraktas också att det inte finns tillgång till ändamålsenlig träning eller utbildning inom tidsfristen, att ordnad träning eller utbildning inställs av skäl som inte beror på arbetsgivaren eller annan därmed jämförbar orsak. Den uppsagda personen kan ha karriärplaner som arbetsgivaren kan stödja enligt 4 mom. Enligt paragrafen får arbetsgivaren avtala om att fullgöra sin skyldighet enligt 2 mom. genom att helt eller delvis betala en utbildning eller träning som tjänsteinnehavaren själv har skaffat.

Ett arrangemang i stället för träning eller utbildning som arbetsgivaren och arbetstagaren avtalat om baserar sig på lag och därför är det i regel inte fråga om en förmån som ska periodiseras enligt 3 kap. 6 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002). Om det arrangemang som arbetsgivaren och tjänsteinnehavaren avtalat om till sitt värde överstiger det belopp som arbetsgivaren enligt denna paragraf skulle ha haft skyldighet att betala, kan det för denna överstigande del vara fråga om en sådan förmån som ska periodiseras som tjänsteinnehavaren fått.

I 5 mom. föreslås en bestämmelse om att arbetsgivaren och personalen får avtala om att värdet på träningen eller utbildningen bestäms på ett sätt som avviker från det som föreskrivs i 3 mom. Lokala avtal kan ingås t.ex. om att träning eller utbildning i synnerhet riktas till sådana personer som har de sämsta förutsättningarna att hitta nytt arbete. Då avviker man från 3 mom. eftersom träningens och utbildningens värde i en sådan situation inte nödvändigtvis för alla motsvarar den individuella månadslönen eller församlingens genomsnittliga lönenivå för en månad.

Enligt förslaget kan man även ingå lokala avtal om andra arrangemang än träning eller utbildning för att främja den uppsagdas möjligheter att hitta arbete. Det kan t.ex. vara fråga om ett omställningsskyddsprogram som arbetsgivaren och personalen kommer överens om i syfte att hitta nytt arbete för uppsagda tjänsteinnehavare, hjälpa dem att grunda egna företag eller delta i tilläggsutbildning. Enligt förslaget gäller tidskravet för ordnande av träning eller utbildning enligt 3 mom. inte sådana andra arrangemang som baserar sig på ett lokalt avtal.

Det lokala avtalet ingås mellan arbetsgivaren och personalen. Vid lokala avtal bestäms personalens företrädare enligt kyrkans samarbetsavtal. Ett avtal som ingåtts av en företrädare för personalen är bindande för alla tjänsteinnehavare som den företrädare för tjänsteinnehavarna som ingått avtalet ska anses företräda. Det naturligaste sättet är att avtal om träning, utbildning eller annat arrangemang ingås under samarbetsförhandlingarna om personalminskning, även om det inte ingår någon tidsbegränsning i bestämmelsen. Efter att den uppsagda tjänsteinnehavarens anställning har upphört kan företrädaren dock inte ingå ett avtal utan uttrycklig fullmakt.

Paragrafen är av semidispositiv karaktär. Således är det möjligt att genom tjänstekollektivavtal avvika från innehållet och förfaringssätten i paragrafen. Även omfattningen av arbetsgivarens och personalens avtalsrätt kan begränsas genom bestämmelser i tjänstekollektivavtal.

55 §. Försummelse att ordna sysselsättningsfrämjande träning eller utbildning. I paragrafen föreslås bestämmelser om situationer där arbetsgivaren försummar att ordna eller anskaffa sysselsättningsfrämjande träning eller utbildning enligt 54 §. I så fall är arbetsgivaren enligt förslaget skyldig att i engångsersättning till tjänsteinnehavaren betala ett belopp som motsvarar utbildningens eller träningens värde.

Om skyldigheten att ordna träning eller utbildning har försummats endast delvis, begränsar sig ersättningsskyldigheten till att motsvara den del som försummats. Det kan t.ex. vara fråga om en situation där utbildningens värde understiger det som förutsätts i 54 §.

Det 54 § 5 mom. som föreslås möjliggör lokala avtal om att värdet på träningen eller utbildningen ska bestämmas på ett avvikande sätt eller alternativt att man på arbetsplatsen kan avtala om annat arrangemang i stället för träning eller utbildning för att fullgöra arbetsgivarens skyldighet. Då föreslås arbetsgivarens skyldighet bestämmas enligt det lokala avtalet. Även en eventuell försummelse ska då bedömas utifrån bestämmelserna i det lokala avtalet.

Ersättning som arbetsgivaren betalat med stöd av 54 § är i regel inte en sådan förmån som ska periodiseras enligt 3 kap. 6 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Om den ersättning som betalas med anledning av försummelsen emellertid överstiger det som arbetsgivaren skulle ha varit skyldig att betala enligt 54 § 3 mom. kan den överstigande delen vara förmån som ska periodiseras.

56 §. Särskilt uppsägningsskydd. I paragrafen föreskrivs det om särskilt uppsägningsskydd för tjänsteinnehavare i anslutning till graviditet och familjepolitiska ledigheter och i anslutning till den ställning som tjänsteinnehavarföreningens förtroendemän har. I fråga om graviditet och familjepolitiska ledigheter hänvisas det till 7 kap. 9 § i arbetsavtalslagen. I fråga om det särskilda uppsägningsskyddet för förtroendemän skiljer man mellan uppsägning av orsaker som beror på tjänsteinnehavaren enligt 51 § och uppsägning av ekonomiska orsaker eller av produktionsorsaker enligt 53 §.

57 §. Uppsägningsrätt i samband med överlåtelse av rörelse. I paragrafen föreskrivs det om såväl förvärvarens som tjänsteinnehavarens rätt att säga upp ett tjänsteförhållande i samband med överlåtelse av rörelse. Överlåtaren eller förvärvaren har uppsägningsrätt endast om det finns en sådan uppsägningsgrund som beror på tjänsteinnehavarens person och som avses i 51 § eller en sådan uppsägningsgrund som beror på ekonomiska orsaker eller produktionsorsaker och som avses i 53 §. Paragrafens 2 mom. innehåller en specialbestämmelse om tjänsteinnehavarens uppsägningstid som tillämpas på både tjänsteförhållanden som gäller tills vidare och tjänsteförhållanden som gäller för viss tid.

58 §. Uppsägningstid. I paragrafen föreskrivs det om uppsägningstider på ett sätt som motsvarar de tider som anges i arbetsavtalslagen. Av jämställdhetsorsaker och praktiska skäl är det inte ändamålsenligt att olika personalgrupper har olika uppsägningstider beroende på typen av anställningsförhållande. För en kyrkoherde, biskop, den ledande tjänsteinnehavaren vid kyrkostyrelsens kansli och en avdelningschef vid kyrkostyrelsen är uppsägningstiden alltid två månader. Innehavarna av de centrala tjänsterna ska kunna sägas upp relativt snabbt när uppsägningsgrunderna uppfylls för att den permanenta skötseln av tjänsterna ska kunna säkerställas tillräckligt snabbt.

Uppsägningstiden är två månader när en sådan tjänsteinnehavare som ska utnämnas av kyrkofullmäktige eller gemensamma kyrkofullmäktige säger upp sig. Bestämmelsen gäller närmast ledande uppgifter inom församlingarnas ekonomiförvaltning och i stora ekonomiska församlingseenheter även andra högre tjänsteinnehavare. Också i fråga om kaplanstjänster är tjänsteinnehavarens uppsägningstid alltid två månader.

Uppsägningstiden börjar löpa dagen efter den dag då uppsägningen delges. Med tjänsteinnehavarens samtycke kan en kortare uppsägningstid än den som föreskrivs i paragrafen iakttas.

59 §. Hävning av ett tjänsteförhållande. I paragrafen föreskrivs det om arbetsgivarens rätt att häva ett tjänsteförhållande på motsvarande sätt som i 8 kap. 1 § i arbetsavtalslagen. Hävning av ett tjänsteförhållande förutsätter synnerligen vägande skäl. Hävning av ett tjänsteförhållande är ett exceptionellt sätt att avsluta ett tjänsteförhållande och förutsätter ett mer vägande skäl än en uppsägning. Rätten att häva ett tjänsteförhållande gäller både ett tjänsteförhållande som gäller tills vidare och ett tjänsteförhållande för viss tid. Arbetsgivaren kan ha rätt att häva ett tjänsteförhållande t.ex. om tjänsteinnehavaren genom sin nonchalans äventyrar arbetarskyddet på arbetsplatsen eller om han eller hon uppträder berusad eller i strid med förbud använder berusningsmedel där.

I undantagsfall kan ett med tanke på tjänsteförhållandet osakligt uppträdande uppfylla en hävningsgrund. Om en tjänsteinnehavare gör sig skyldig till en sådan brottslig gärning eller ett sådant brottsligt uppträdande som på ett allvarligt sätt försämrar förtroendet mellan parterna eller i övrigt på ett väsentligt sätt påverkar uppfyllandet av de skyldigheter som följer av tjänsteförhållandet kan en hävningsgrund föreligga. Också ett offentligt framförande av grova åsikter som strider mot kyrkans lära och bekännelse kan komma att bedömas som en grund för att häva tjänsteförhållandet. Detta gäller särskilt i uppgifter som inbegriper förrättande av gudstjänster och kyrkans heliga förrättningar, själavård, diakonala uppgifter samt fostran och undervisning. Tjänsteinnehavarens olovliga frånvaro från tjänsteutövningen bedöms enligt de allmänna uppsägnings- eller hävningsgrunderna.

Bedömningen av om hävningsgrunden uppfylls ska göras som en helhetsbedömning där bl.a. tjänsteförhållandets särdrag ska beaktas. I denna bedömning beaktas tjänsteförhållandets natur som ett anställningsförhållande inom ett offentligt samfund och ett religiöst samfund som förbundet sig till sin bekännelse. Till kyrkans ställning som offentligt samfund hör en betoning av att verksamheten ska vara tillförlitlig, opartisk och lagenlig. Kyrkans ställning som religiöst samfund betonar särskilt kravet på att tjänsteinnehavare som utför uppgifter inom kyrkans andliga arbete tar hänsyn till kyrkans tro och lära och iakttar etiska principer i tjänsteutövningen.

60 §. När hävningsrätten förfaller. Hävningsrätten förfaller 14 dagar efter det att arbetsgivaren fick faktisk kännedom om skälen till hävning. Hävningsrätten kan förfalla redan tidigare om skälet till hävning har förlorat sin betydelse. Om skälet är ett agerande som fortgått en längre tid förfaller hävningsrätten inom 14 dagar från det att arbetsgivaren har fått kännedom om att det bortfallit. Om en tjänsteinnehavare beslutar om hävning börjar de 14 dagarna löpa från det att denna har fått kännedom om hävningsgrunden. Om ett kollegialt organ har beslutanderätten i ett hävningsärende, ska framställningen om hävning ges till organet inom 14 dagar från det att den behöriga myndigheten har fått kännedom om saken. Organet ska behandla ärendet utan ogrundat dröjsmål. Under de 14 dagar som reserverats för hävningsförfarandet ska arbetsgivaren förvissa sig om att de fakta som utgör hävningsgrund är korrekta och bedöma förfarandets inverkan på förutsättningarna att fortsätta tjänsteförhållandet.

Om en hävning förhindras på grund av att ett giltigt hinder föreligger, får tjänsteförhållandet hävas ännu inom 14 dagar efter det att hindret bortföll. Ett giltigt hinder kan vara exempelvis att det är en enskild tjänsteinnehavare som har beslutanderätten i ett ärende som gäller hävning och denna plötsligt insjuknar eller att ett skyndsamt sammankallat organ inte är beslutfört. Även om en hävningsgrund inte åberopas inom 14 dagar mister grunden inte helt och hållet sin betydelse. Arbetsgivaren kan åberopa den som uppsägningsgrund inom en sådan skäligen tid som avses i 52 § och som kan vara längre än 14 dagar.

61 §. Förfarandet för att avsluta ett tjänsteförhållande. Innan ett tjänsteförhållande sägs upp eller hävs eller det beslutas att tjänsteförhållandet ska förfalla i enlighet med 19 § 2 mom., ska tjänsteinnehavaren ges tillfälle att bli hörd muntligt eller skriftligt. Vid hörandet får tjänsteinnehavaren reda på orsakerna till att tjänsteförhållandet avslutas och kan lägga fram sin egen ståndpunkt. Bestämmelsen ålägger inte arbetsgivaren någon skyldighet att förhandla i ärendet. Vid hörandet iakttas bestämmelserna i 6 kap. i förvaltningslagen. Tjänsteinnehavaren har rätt att anlita ett biträde, t.ex. förtroendemannen, en jurist eller en kollega. Tjänsteinnehavaren ska upplysas om dessa rättigheter. Tjänsteinnehavaren ska ges skäligen tid att förbereda sig inför hörandet.

Enligt 2 mom. har arbetsgivaren ingen skyldighet enligt 1 mom. att höra tjänsteinnehavaren, om arbetsgivaren enligt ett tjänstekollektivavtal om samarbete mellan arbetsgivaren och personalen är skyldig att förhandla om grunden för en uppsägning av ekonomiska orsaker eller av produktionsorsaker med tjänsteinnehavarna.

Arbetsgivarens administrativa beslut om att avsluta ett tjänsteförhållande ska motiveras och delges tjänsteinnehavaren bevisligen på det sätt som anges i 56 och 60 § i förvaltningslagen. Tiden för ändringssökande börjar löpa från det att man fått del av beslutet.

62 §. Myndighet som säger upp eller häver ett tjänsteförhållande. I 1 mom. föreskrivs det om den myndighet som avslutar ett tjänsteförhållande för andra tjänsteinnehavare än en innehavare

av en prästtjänst eller lektorstjänst. Enligt 2 mom. är det domkapitlet som säger upp eller häver tjänsteförhållandet för den som innehar en prästtjänst eller lektorstjänst. Innan tjänsteförhållandet avslutas ska domkapitlet ge arbetsgivaren tillfälle att yttra sig i saken. Arbetsgivaren kan föreslå för domkapitlet att tjänsteförhållandet för en präst eller lektor ska sägas upp eller hävas. Domkapitlet ska behandla ärendet skyndsamt. Med anledning av den korta tidsfristen för hävningsrätten kan domkapitlet fatta beslut om att häva tjänsteförhållandet ännu vid det sammanträde som hålls efter tidsfristens utgång, om ärendet på församlingens framställning har inletts innan tidsfristen löpt ut.

Bestämmelsen om att en innehavare av en tjänst som är obligatorisk för församlingen inte kan sägas upp av ekonomiska orsaker eller av produktionsorsaker flyttas till 53 §.

63 §. Fortsättning av ett tjänsteförhållande. Ett tjänsteförhållande fortsätter utan avbrott, om beslutet att tjänsteförhållandet ska sägas upp eller hävas eller att anställningen i tjänsteförhållandet har förfallit upphävs eftersom det strider mot de lagstadgade grunderna (*kontinuitetsprincipen*). Bestämmelser om hur tjänsteinnehavarens förlorade inkomster ska ersättas finns i 63 §.

Kontinuitetsprincipen gäller inte de fall där ett beslut om uppsägning eller hävning eller om att ett tjänsteförhållande ska förfalla har upphävts på någon annan grund än den som avses i 1 mom. En sådan annan grund kan vara ett fel vid hörandet i beslutsprocessen, jäv eller något annat fel som gäller förfarandet. Om den behöriga myndigheten i dessa fall genom ett nytt lagakraftvunnet beslut avslutar tjänsteförhållandet på samma grunder som i det beslut som upphävdes upphör tjänsteförhållandet i enlighet med det första beslutet. Om den föreskrivna uppsägningstiden inte har iakttagits vid uppsägningen av en tjänsteinnehavare, upphör tjänsteförhållandet först efter uppsägningstiden och tjänsteinnehavaren har rätt att få lön för uppsägningstiden i enlighet med tjänstekollektivavtalet.

Bestämmelsen i 3 mom. hänför sig till den föreslagna 70 §, enligt vilken domstolen i ett besvärssärende som gäller hävning av ett tjänsteförhållande ska undersöka huruvida en uppsägningsgrund föreligger om hävningsgrunderna inte uppfylls. Om domstolen konstaterar att en uppsägningsgrund uppfylls anses tjänsteförhållandet bara fortsätta till utgången av uppsägningstiden.

64 §. Ersättning för inkomstbortfall. I paragrafen föreskrivs det om tjänsteinnehavarens rätt att få ersättning för sådan inkomst som han eller hon gått miste om på grund av att tjänsteförhållandet avslutades lagstridigt, om avdrag som görs från ersättningen samt om beaktande i tjänsteinnehavarens pensionsskydd av att tjänsteförhållandet avslutats lagstridigt. Tjänsteinnehavaren har rätt att få den inkomst för ordinarie arbetstid som han eller hon har gått miste om på grund av att tjänsteförhållandet avslutats i enlighet med ett lagakraftvunnet beslut utan en sådan grund som föreskrivs i lagen. Inkomsten för den ordinarie arbetstiden innehåller inte t.ex. över- eller beredskapsersättningar.

Löneinkomster och motsvarande inkomster som tjänsteinnehavaren får någon annanstans dras av från den inkomst som ska ersättas till de delar de är inkomst för ordinarie arbetstid eller motsvarande inkomst som tjänsteinnehavaren inte skulle ha fått i tjänsten. Arbetslöshetsdagpenningar och dagpenningar enligt sjukförsäkringslagen dras av i sin helhet. Ersättning för förlorad inkomst förutsätter att tjänsteinnehavaren lämnar en redogörelse för sina inkomster till arbetsgivaren.

Tjänsteinnehavarens pensionsförmåner får inte försvagas till följd av att tjänsteförhållandet avslutats lagstridigt. För att tjänsteinnehavaren inte ska hamna i en ofördelaktig ställning t.ex. gällande pensionsåldern anses tjänsteinnehavaren även i övrigt ha stått i ett fortlöpande tjänsteförhållande när pensionsrätten bestäms.

65 §. Återanställning av en tjänsteinnehavare som sagts upp. I paragrafen åläggs arbetsgivaren att erbjuda en tjänsteinnehavare som anställdts tills vidare och som sagts upp av ekonomiska orsaker eller av produktionsorsaker ett nytt tjänsteförhållande om arbetsgivaren inom fyra månader från utgången av uppsägningstiden behöver en tjänsteinnehavare för ett sådant tjänsteförhållande med liknande uppgifter som är i kraft tills vidare eller en längre tid än sex månader. Om tjänsteförhållandet när det upphörde hade fortgått utan avbrott i minst 12 år, är tiden för återanställning dock sex månader. Ett arbete kan i allmänhet anses vara liknande om det påminner om den uppsagda tjänsteinnehavarens tidigare arbetsuppgifter. Tjänsteinnehavaren ska uppfylla behörighetsvillkoren för tjänsteförhållandet och lämna sig för tjänsten i fråga om yrkeskunskap, utbildning och tidigare arbetserfarenhet. Tjänstebeteckningen har ingen avgörande betydelse.

När en arbetsgivare överlåter sin rörelse är det endast sådana rättigheter och skyldigheter som följer av tjänsteförhållanden och som gäller i överlåtelseögonblicket som övergår på den nya ägaren. Återanställningsskyldigheten övergår till förvärvaren också när en uppsagd tjänsteinnehavarens tjänsteförhållande har avslutats redan före tidpunkten för överlåtelsen. Tjänsteinnehavaren har rätt att kräva skadestånd om arbetsgivaren försummar sin återanställningsskyldighet. Tjänsteinnehavarens yrkande behandlas med stöd av 75 § som ett förvaltningsstvemål i förvaltningsdomstolen.

Avstängning från tjänsteutövning

66 §. Grund för avstängning från tjänsteutövning. I paragrafen föreskrivs det om de grunder på vilka en tjänsteinnehavare kan stängas av från tjänsteutövning. Bestämmelserna om avstängning av en präst från prästämbetet inkluderas i 7 kap. om prästämbetet.

Om det på sannolika grunder kan misstänkas att en tjänsteinnehavare i sin tjänsteutövning har gjort sig skyldig till tjänstebrott eller på något annat sätt handlat i strid med sina skyldigheter, kan han eller hon stängas av från tjänsteutövning för den tid som en utredning eller rättegång pågår. Arbetsgivaren har en skyldighet att utan dröjsmål polisanmäla uppenbara tjänstebrott, dvs. att informera förundersökningsmyndigheten om saken. Anmälningsskyldigheten baserar sig på den tillförlitlighet som förutsätts av en offentlig myndighet. Bestämmelsen är motiverad även med tanke på personens rättsskydd. Den individualiserar den rätt som i 21 § i grundlagen föreskrivits för var och en att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av en domstol eller någon annan myndighet som är behörig enligt lag. Tjänsteinnehavaren kan stängas av från tjänsteutövning för den tid som en utredning eller rättegång pågår också om han eller hon på sannolika grunder kan misstänkas ha gjort sig skyldig till ett brott utanför sin tjänsteutövning och de omständigheter som framkommit i saken kan inverka på tjänsteinnehavarens förutsättningar att sköta sina uppgifter.

I andra fall kan tjänsteinnehavaren stängas av från tjänsteutövning för den tid som tjänsteinnehavaren av skäl som har samband med honom eller henne själv inte kan sköta sina tjänsteuppgifter på behörigt sätt, t.ex. om tjänsteinnehavaren har vägrat att lämna upplysningar om sitt

hälsotillstånd eller att delta i hälsogranskningar trots att han eller hon är skyldig att göra det. Det är inte möjligt att stänga av en tjänsteinnehavare från tjänsteutövningen om tjänsteutövningen redan har avbrutits på grund av att tjänsteinnehavaren har beviljats semester eller tjänstledighet.

En tjänsteinnehavare kan tillfälligt stängas av från tjänsteutövning för högst fyra veckor. Det är fråga om en säkerhetsåtgärd som tjänsteinnehavarens chef som avses i 67 § 2 mom. kan ta till när han eller hon anser att situationen förutsätter omedelbara åtgärder. Den myndighet som beslutar om avstängning från tjänsteutövning ska sammankallas snarast möjligt. Den behöriga myndighetens sammanträde och hörandet av tjänsteinnehavaren ska ordnas inom fyra veckor med hot om att tjänsteinnehavaren därefter har rätt att återgå till att sköta sin tjänst tills den behöriga myndigheten har fattat beslut i ärendet.

67 §. Myndighet som beslutar om avstängning från tjänsteutövning. I fråga om prästtjänster och lektorstjänster är det domkapitlet som fattar beslut om avstängning från tjänsteutövning. I fråga om församlingens övriga tjänster är det kyrkorådet, församlingsrådet eller någon annan myndighet som anges i ett reglemente och i fråga om en kyrklig samfällighets övriga tjänster är det gemensamma kyrkorådet eller någon annan myndighet som anges i ett reglemente som beslutar om avstängning från tjänsteutövningen. Domkapitlet beslutar om avstängning från tjänsteutövning i fråga om domkapitlets tjänsteinnehavare, såsom en biskop, och kyrkostyrelsen i fråga om en innehavare av en tjänst vid kyrkostyrelsen.

I fråga om tillfällig avstängning av kyrkoherdar och tjänsteinnehavare vid domkapitlet fattas beslutet av biskopen. I fråga om tillfällig avstängning från tjänsteutövning av andra tjänsteinnehavare i en församling fattas beslutet av kyrkoherden och i en kyrklig samfällighet av ordföranden för gemensamma kyrkorådet. I fråga om tillfällig avstängning från tjänsteutövning av innehavaren av en tjänst vid kyrkostyrelsen fattas beslutet av den ledande tjänsteinnehavaren vid kyrkostyrelsens kansli.

68 §. Förfarandet vid avstängning från tjänsteutövning. En tjänsteinnehavare som har fattat beslut om tillfällig avstängning från tjänsteutövning ska utan dröjsmål föra avstängningen till den behöriga myndighet som avses i 67 § 1 mom. för beslut. Av bestämmelsen kan följa att myndigheten måste sammankallas snabbare än enligt det normala sammanträdesschemat. Tillfällig avstängning från tjänsteutövning har karaktären av en säkerhetsåtgärd i vilken man enligt 12 kap. 14 § 2 mom. inte får söka separat ändring genom begäran om omprövning eller besvär.

Tjänsteinnehavaren ska ges tillfälle att bli hörd i saken innan ett beslut om avstängning från tjänsteutövning fattas. Denna skyldighet kan uppfyllas genom att man begär att tjänsteinnehavaren lämnar en redogörelse eller någon annan utredning i ärendet, som bör göras skriftligt eller på något annat bevisligt sätt. Om avstängningen från tjänsteutövning gäller en präst ska domkapitlet dessutom ge kyrkorådet, församlingsrådet eller gemensamma kyrkorådet i den församling som är prästens arbetsgivare tillfälle att yttra sig i saken innan beslutet fattas. Beslutet om avstängning från tjänsteutövning får verkställas genast.

69 §. Förnyad bedömning av avstängning från tjänsteutövning. Det organ som beslutat om avstängning från tjänsteutövning ska följa grunderna för avstängningen och om omständigheterna förändrats vid behov fatta ett nytt överklagbart beslut i saken. Det avgörande är huruvida avstängningen från tjänsteutövningen fortfarande är motiverad. Avstängning från tjänsteutövning

sker i första hand med beaktande av det allmänna intresset, men därutöver måste särskild uppmärksamhet även ägnas åt tjänsteinnehavarens rättsskydd. Avstängning från tjänsteutövningen får inte fortgå längre än nödvändigt.

Frågan om fortsatt avstängning från tjänsteutövning ska utan dröjsmål tas till behandling om tjänsteinnehavaren kräver det. Tjänsteinnehavaren har rätt att få ett nytt överklagbart beslut i ärendet. Enligt 21 § i grundlagen har var och en rätt att på behörigt sätt få sin sak behandlad utan ogrundat dröjsmål och att få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter och skyldigheter behandlat vid domstol eller något annat oavhängigt rättskipningsorgan.

Särskilda bestämmelser som gäller personalen

70 §. Granskning av uppsägningsgrunderna i ett ärende som gäller hävning av ett tjänsteförhållande. Ändring i beslut om avslutande av ett tjänsteförhållande söks i enlighet med 12 kap. genom en begäran om omprövning som framställs till det behöriga organet eller genom kyrkobesvär.

Enligt arbetsavtalslagen kan domstolen i ett tvistemål som gäller hävning av ett arbetsavtalsförhållande fastslå att det har funnits en lagstadgad grund för att avsluta anställningsförhållandet genom uppsägning om den anser att det inte har funnits någon grund för hävning. I paragrafen föreskrivs det på motsvarande sätt att förvaltningsdomstolen eller högsta förvaltningsdomstolen på yrkande ska pröva om arbetsgivaren har haft en sådan uppsägningsgrund som anges i 51 §, om domstolen anser att det inte finns några sådana hävningsgrunder som anges i 59 §. Gränsen mellan grunderna för uppsägning och hävning av ett tjänsteförhållande kan inte definieras exakt, utan det är fråga om en bedömning från fall till fall där man beaktar arten av gärningen eller försummelsen, tjänsteinnehavarens ställning och uppgifter samt andra omständigheter som påverkar saken.

Paragrafen hänför sig till 63 § 3 mom., enligt vilket en tjänsteinnehavares tjänsteförhållande anses fortsätta tills tjänsteinnehavarens uppsägningstid löper ut och tjänsteinnehavaren har rätt att få ersättning för förlorad inkomst under uppsägningstiden, om domstolen anser att arbetsgivaren har haft en uppsägningsgrund.

71 §. Behandling av besvär. I paragrafen föreskrivs det om förvaltningsdomstolens skyldighet att skyndsamt behandla besvär som gäller uppsägning eller hävning av ett tjänsteförhållande, ombildning av ett tjänsteförhållande till ett tjänsteförhållande på deltid eller avstängning från tjänsteutövning.

72 §. Föreningsfrihet. Föreningsfrihet, som inbegriper rätten att utan tillstånd bilda föreningar, höra till eller inte höra till föreningar och delta i föreningars verksamhet tryggas i 13 § i grundlagen. I samma paragraf tryggas även den fackliga föreningsfriheten och friheten att organisera sig för att bevaka andra intressen. Den föreslagna paragrafen kompletterar grundlagens bestämmelser. För arbetslivets del utgörs en stor del av föreningsfriheten av facklig organisationsfrihet, som tryggar rätten att organisera sig för att bevaka ekonomiska och sociala intressen.

Utnyttjande av föreningsfriheten får inte ha skadliga följder för tjänsteinnehavaren. Att välja att delta eller inte delta i fackföreningsverksamhet eller i lagliga stridsåtgärder är inte en godtagbar

grund för avsked från ett tjänsteförhållande eller särbehandling i arbetslivet. Om en tjänsteinnehavare utnyttjar sin föreningsfrihet på ett sätt som uppenbart står i strid med kyrkans tro och lära har arbetsgivaren inte rätt att neka tjänsteinnehavaren hans eller hennes grundlagsenliga rätt att utnyttja föreningsfriheten. I en konfliktsituation kan detta dock leda till att tjänsteförhållandet avslutas om det finns en uppsägnings- eller hävningsgrund.

73 §. Preskription av lönefordran. Preskriptionstiden för en lönefordran eller annan ekonomisk förmån som hänför sig till tjänsteförhållandet är tre år från utgången av det kalenderår då löneposten eller förmånen borde ha betalats eller getts. Med annan ekonomisk förmån avses t.ex. bostadsförmån. Tjänsteinnehavaren ska inom den nämnda tiden lämna in ett skriftligt yrkande om lön eller en ekonomisk förmån för att avbryta preskriptionen av fordringen. I annat fall förloras rätten till lön eller någon annan ekonomisk förmån. Samma preskriptionstid gäller även den vars tjänsteförhållande har avslutats samt, efter tjänsteinnehavarens dödsfall, tjänsteinnehavarens dödsbo.

Om det någon annanstans i lag finns särskilda bestämmelser om preskription av lönefordran iakttas dessa. Exempelvis enligt 38 § i arbetstidslagen förfaller rätten till den ersättning som avses i arbetstidslagen om talan vid fortsatt anställningsförhållande inte väcks inom två år från utgången av det kalenderår då rätten till ersättning uppkom. Efter anställningsförhållandets slut ska talan väckas inom två år från det att anställningsförhållandet upphörde.

74 §. Återkrav av lön. Arbetsgivaren har rätt att av tjänsteinnehavaren återkräva lön eller en annan ekonomisk förmån som har betalats utan grund. Hur återkravet genomförs bestäms med stöd av annan lagstiftning. Det är möjligt att kvitta en förmån som har betalats utan grund genom att i samband med följande lönebetalning eller lönebetalningar dra av det belopp som återkrävs från tjänsteinnehavarens lön, om han eller hon fortfarande är anställd hos samma arbetsgivare. Den ogrundade betalningen måste bero på ett klart fel, exempelvis ett räknefel eller något annat uppenbart misstag. Från den lön som betalas ut får det inte dras av mer än det som enligt utsökningsbalken (705/2007) får utmätas av lön.

Återkravet kan slopas helt eller delvis, om det med beaktande av omständigheterna ska anses oskäligt eller om det belopp som betalats utan grund är obetydligt. Tjänsteinnehavarens eget förfarande kan inverka på arbetsgivarens prövning av ärendet. Återkravet kan slopas om dess inverkan på tjänsteinnehavarens ekonomiska situation blir oskälig.

Rätten till återkrav preskriberas efter tre år från utgången av det kalenderår under vilket lön eller ett annat förmånsbelopp betalades ut utan grund. Preskriptionstiden för återkrav är lika lång som preskriptionstiden för tjänsteinnehavarens lönefordran. Också i statstjänstemannalagen är preskriptionstiderna för återkrav av statens fordringar och en tjänstemans lönefordran tre år, liksom även i lagen om kommunala tjänsteinnehavare.

Bestämmelsen om återkrav har justerats så att en kyrklig myndighets beslut att återkräva lön som betalats utan grund ska vara direkt utsökbart genom att man till 4 mom. fogar en hänvisningsbestämmelse till lagen om verkställighet av skatter och avgifter. Enligt den gällande bestämmelsen, som motsvarar bestämmelserna i lagen om kommunala tjänsteinnehavare, kan en myndighets beslut om återkrav av lön som betalats utan grund inte verkställas via utsökning, eftersom det i lagen inte har angetts någon utsökningsgrund för myndighetens beslut. Av detta följer att myndigheten blir tvungen att genom en förvaltningsstvist återkräva den lön som den

redan tidigare har bestämt ska återkrävas av tjänsteinnehavaren (HFD 2012:121). För att undvika denna dubbla behandling föreslås det att 4 mom. ändras på det sätt som föreslås ovan.

75 §. Dröjsmålsränta. Vid dröjsmål med betalningen av en fordran som grundar sig på ett tjänsteförhållande ska enligt 1 mom. bestämmelserna om dröjsmålsränta i räntelagen (633/1982) tillämpas. Ärenden som grundar sig på ett tjänsteförhållande behandlas vid förvaltningsdomstolarna som kyrkobesvär- eller förvaltningstvistemål i den ordning som anges i förvaltningsprocesslagen. Ärendet inleds inte vid förvaltningsdomstolen genom en stämningsansökan och någon stämning delges inte i förfarandet. Därför lämpar sig inte 9 § i räntelagen i fråga om förvaltningsprocessärenden. Därför föreskrivs det i 2 mom. att i ett förvaltningsprocessärende ska dröjsmålsränta i sådana fall som avses i 6 och 7 § i räntelagen betalas senast från den dag då gäldenären anses ha fått kännedom om att besvär som gäller betalning av skulden har blivit anhängiga eller en ansökan som gäller betalning av skulden har blivit anhängig eller, om kravet framställs under rättegång, från det att kravet framställdes. I 3 mom. föreskrivs det om hur dröjsmålsräntan fastställs i sådana fall där uppsägning av en tjänsteinnehavare eller upplösning av ett tjänsteförhållande har skett enligt ett lagakraftvunnet beslut utan en sådan grund som föreskrivs i lagen.

76 §. Behandlingsordningen för vissa yrkanden. Enligt paragrafen behandlas yrkanden som gäller sådan ersättning som avses i 10 § 3 mom., 47 § 2 och 3 mom., 55 § och 65 § 2 mom. som förvaltningstvistemål vid förvaltningsdomstolen. Yrkandena gäller tjänsteinnehavarens rätt att få ersättning då tjänsteförhållandet upphör, om tjänsteförhållandet utan laglig grund har tidsbegränsats, den permitterades rätt att få ersättning vid en uppsägning i samband med permittering, ersättning för försummelse att ordna träning eller utbildning som främjar sysselsättningen och arbetsgivarens skyldighet att ersätta den skada som åsamkats en tjänsteinnehavare, om arbetsgivaren avsiktligt eller av oaktsamhet försummat sin skyldighet att erbjuda arbete. Yrkanden på ersättningar som grundar sig på tjänsteförhållandet behandlas som förvaltningstvistemål vid förvaltningsdomstolen.

Enligt 2 mom. får en tjänsteinnehavare inte anföra besvär eller begära omprövning eller föra ärendet till avgörande som förvaltningstvistemål, om tjänsteinnehavaren eller en tjänsteinnehavarförening som tjänsteinnehavaren är medlem i har rätt att inleda ärendet vid arbetsdomstolen. Bestämmelsen tillämpas inte på en icke-fackansluten tjänsteinnehavare.

77 §. Arbetsintyg. Tjänsteinnehavaren har rätt att av arbetsgivaren på begäran få ett skriftligt intyg över tjänsteförhållandets längd och uppgifternas art. På tjänsteinnehavarens uttryckliga begäran ska det i intyget dessutom nämnas skälet till att tjänsteförhållandet upphört och ges en bedömning av tjänsteinnehavarens arbetsskicklighet, flit och uppförande. Av arbetsintyget får det inte framgå något annat än det som framgår av dess ordalydelse.

Arbetsintyg begärs vanligen när tjänsteförhållandet upphör. Arbetsgivaren är skyldig att utfärda ett arbetsintyg för tjänsteinnehavaren, om intyget begärs inom tio år från det att tjänsteförhållandet upphörde. Arbetsgivaren är skyldig att utfärda ett intyg över tjänsteinnehavarens arbetsskicklighet, flit och uppförande inom fem år från det att tjänsteförhållandet upphörde. Till skillnad från uppgifterna om tjänsteförhållandets längd och arbetsuppgifternas art framgår uppgifterna om tjänsteinnehavarens arbetsskicklighet, flit och uppförande inte av anställningsbesluten eller tjänsteförordnandena. Ett pålitligt intyg över tjänsteinnehavarens egenskaper förutsätter i

allmänhet att den som utfärdar intyget och tjänsteinnehavaren personligen haft med varandra att göra medan tjänsteförhållandet pågått.

Tjänsteinnehavaren kan få ett arbetsintyg ännu när mer än tio år förflutit från det att tjänsteförhållandet upphörde om detta inte orsakar arbetsgivaren oskäligen svårigheter. Om arbetsgivaren har en kopia eller en upptagning av det ursprungliga arbetsintyget ska ett nytt intyg utfärdas. Om det inte finns någon kopia eller upptagning av det ursprungliga arbetsintyget, eller om arbetsgivaren har förstört även de andra uppgifterna om tjänsteförhållandet, är det kanske inte längre möjligt att utfärda ett nytt intyg.

I 4 mom. föreskrivs det om vem som utfärdar arbetsintyg för en innehavare av en prästtjänst eller lektorstjänst.

9 kap. Förtroendevalda och val

Allmänna bestämmelser om förtroendeuppdrag och valbarhet

1 §. Förtroendevalda. I paragrafen definieras begreppet förtroendevald. Av bestämmelsen ska samtidigt kunna härledas definitionen av förtroendeuppdrag. Förtroendevalda är de som genom församlingsval valts till medlemmar i församlingens kyrkofullmäktige eller församlingsråd och i en kyrklig samfällighet till gemensamma kyrkofullmäktige samt dessutom de som valts till medlemmar i församlingarnas eller de kyrkliga samfälligheternas övriga organ, såsom kyrkorådet, direktionen eller gemensamma kyrkorådet, eller valda medlemmar i tillfälliga kommissioner eller personer som väljs till andra förtroendeuppdrag. På motsvarande sätt är också stiftsfullmäktiges präst- och lekmannamedlemmar samt kyrkomötets präst- och lekmannaombud förtroendevalda. Också medlemmar som valts till något annat organ i stiftet, såsom domkapitlets lekmannamedlem och medlemmar i direktioner som tillsatts av stiftsfullmäktige, är förtroendevalda. Lekkanna- och prästmedlemmar i kyrkostyrelsen som har utsetts av kyrkomötet liksom även medlemmar i direktioner och andra organ som har tillsatts av kyrkostyrelsen är förtroendevalda.

En tjänsteinnehavare eller arbetstagare som på grundval av sin uppgift är medlem i ett organ anses däremot inte vara en förtroendevald. En kyrkoherde som är ordförande för församlingens kyrkoråd eller den kyrkliga samfällighetens gemensamma kyrkoråd och sådana tjänsteinnehavare vid domkapitlet som är medlemmar i domkapitlet är inte förtroendevalda. Inte heller ärkebiskopen är förtroendevald när han eller hon på tjänstens vägnar fungerar som ordförande för olika kyrkliga organ och inte heller biskoparna när de på tjänstens vägnar deltar i kyrkomötet eller övriga möten vid olika kyrkliga organ.

Förtroendevalda har en skyldighet att främja kyrkans intressen och sköta sitt förtroendeuppdrag med värdighet och så som uppdraget kräver. Denna allmänna bestämmelse om uppträdet gäller den förtroendevaldas verksamhet som han eller hon utövar i sitt förtroendeuppdrag. Den förtroendevalda ska uppträda i enlighet med allmänt vedertagna normer. Till denna skyldighet hänför sig 5 §, där det föreskrivs om eventuella påföljder av oriktigt eller kriminellt förfarande i eller utanför förtroendeuppdraget.

2 §. Valbarhet till förtroendeuppdrag. I paragrafen föreskrivs det om den allmänna valbarhet som krävs för ett förtroendeuppdrag. Enligt 1 mom. krävs för valbarhet till ett förtroendeuppdrag i en församling och i en kyrklig samfällighet att personen är en för kristen övertygelse känd konfirmerad församlingsmedlem som har fyllt 18 år och som inte är omyndig.

I 2 mom. regleras valbarheten som medlem i stiftsfullmäktige, lekmannamedlem i domkapitlet, kyrkomötesombud och medlem i kyrkostyrelsen. Även valbarheten till poster som andra förtroendevalda inom stiftet och kyrkostyrelsen samt i organ tillsatta av kyrkostyrelsen regleras i detta moment. I 3 mom. föreskrivs det om valbarheten till posterna som samemedlem i stiftsfullmäktige och som sameombud vid kyrkomötet. Valbar är en lekmannamedlem som är röstberättigad vid val till sametinget och som enligt 1 mom. är valbar till förtroendeuppdrag i församlingen. I 4 mom. föreskrivs det om valbarheten för den medlem i stiftsfullmäktige och det kyrkomötesombud som ska utses på Åland. Personen ska vara en valbar lekmannamedlem i en församling i landskapet Åland.

3 §. Begränsning av valbarheten. Det föreslagna 1 mom. innehåller en bestämmelse om att alla förtroendeuppdrag i kyrkan förutsätter samtycke. Att någon inte samtycker innebär samtidigt att han eller hon nekar till ta emot förtroendeuppdraget, vilket inte förutsätter några särskilda skäl.

Enligt 2 mom. får vid församlingsval den som står i tjänste- eller arbetsavtalsförhållande till en församling inte utses till ett förtroendeuppdrag i den församlingen. Den som står i anställningsförhållande till en kyrklig samfällighet eller till en församling som hör till samfälligheten är inte valbar till förtroendeuppdrag i den kyrkliga samfälligheten eller i en församling som hör till samfälligheten.

I 3 mom. föreskrivs det att den som står i anställningsförhållande till domkapitlet eller på tjänstens vägnar är medlem i domkapitlet inte är valbar till förtroendeuppdrag i stiftet. Begränsningen hindrar honom eller henne från att vara medlem i stiftsfullmäktige samt från att ha något annat förtroendeuppdrag som lyder under antingen stiftsfullmäktige eller domkapitlet. Den som står i anställningsförhållande till kyrkostyrelsen är inte valbar som medlem i kyrkostyrelsen. Den ledande tjänsteinnehavaren vid kyrkostyrelsens kansli och kyrkostyrelsens avdelningschefer är inte valbara som kyrkomötesombud.

En medlem i kyrkorådet, som är ett organ som bereder ärenden för kyrkofullmäktige, är valbar även till kyrkofullmäktige. På motsvarande sätt kan en förtroendevald inom kyrkostyrelsen samtidigt vara även ombud vid kyrkomötet. Inte heller begränsas valbarheten för domkapitlets lekmannamedlemmar som medlemmar i stiftsfullmäktige. Begränsningen av valbarheten gäller enbart de medlemmar i domkapitlet vars medlemskap baserar sig på ett tjänste- eller arbetsavtalsförhållande. Prästassessorerna anses stå i ett tjänsteförhållande med uppgiften som bisyssla gentemot domkapitlet. En kontraktsprosts medlemskap i domkapitlet bestäms utifrån tjänsteställningen.

Begränsningarna i valbarheten för kyrkostyrelsens personal gäller inte kyrkostyrelsens ämbetskollegium. Medlemskapet där baserar sig på medlemmarnas ställning som tjänsteinnehavare och dess medlemmar är således inte förtroendevalda.

I 4 mom. föreskrivs det om begränsningar i valbarheten till delegationen för kyrkans arbetsmarknadsverk.

I 5 mom. föreskrivs det om begränsningar i en prästs valbarhet. Förlust av valbarhet till förtroendeuppdrag som grundar sig på prästämbetet baserar sig på domkapitlets beslut om prästämbetet eller en domstols beslut om avsättning. Förtroendeuppdrag som grundar sig på prästämbetet är medlemskap i stiftsfullmäktige samt rätten att vara kyrkomötesombud. En prästs valbarhet till prästerliga förtroendeuppdrag har dessutom knutits till vissa särskilda förutsättningar för valbarhet, vilka regleras i 2 § 2 mom.

4 §. Förlust av valbarhet och avsked från förtroendeuppdrag. I 1 mom. föreskrivs om det förfarande som ska tillämpas när en medlem i ett förtroendeorgan i kyrkan förlorar sin valbarhet under mandatperioden och ska befrias från sitt uppdrag. Bestämmelser om beslutanderätten, dvs. om vilket organ som fattar beslutet om att befria någon från ett förtroendeuppdrag, finns i 6 §. Dessutom föreskrivs det – avvikande från huvudregeln i 3 § 2 och 3 mom. – att en förtroendevald inte förlorar sin valbarhet på grund av ett tillfälligt anställningsförhållande som varar högst 6 månader. Under denna tid får den förtroendevalda dock inte sköta sitt förtroendeuppdrag.

I 2 mom. tas det in en bestämmelse om den förtroendevaldas möjlighet att avgå från sitt förtroendeuppdrag. En person som valts till ett förtroendeuppdrag kan av giltiga skäl avgå från uppdraget under mandatperioden. Huruvida skälet är giltigt avgörs av det beslutsfattande organet. Ett giltigt skäl kan exempelvis vara att personen inte klarar av att sköta sitt förtroendeuppdrag.

5 §. Avstängning och skiljande från förtroendeuppdrag. I paragrafen föreskrivs det om fall där den förtroendevaldas agerande, antingen i själva förtroendeuppdraget eller utanför det, gör att personens lämplighet som förtroendevald ifrågasätts.

Det föreslagna 1 mom. gäller situationer där en förtroendevald i sitt förtroendeuppdrag har gjort sig skyldig till tjänstebrott eller på något annat sätt handlat i strid med sina skyldigheter. En förtroendevald sköter sitt uppdrag under tjänsteansvar. Den grundläggande bestämmelsen om tjänsteansvar finns i 40 kap. 11 § i strafflagen. Avstängning från förtroendeuppdraget kan komma i fråga om försummelsen uppfyller kännetecknen för tjänstebrott. Om en förtroendevald agerar på detta sätt föreligger dessutom en skyldighet att ingripa genom att göra en polisanmälan. Den förtroendevalda kan för den tid som en utredning eller rättegång pågår stängas av från förtroendeuppdraget. Med stöd av bestämmelsen kan en förtroendevald dock inte avskedas för att han eller hon uteblir från sammanträden. Bestämmelsens ordalydelse har ändrats så att den bättre motsvarar den begreppsapparat som används inom strafflagstiftningen. Syftet är dock inte att ändra den nuvarande praxisen, enligt vilken det är möjligt att begära en utredning även när ingen misstanke om brott föreligger.

Till momentet har också fogats en bestämmelse om att den förtroendevalda har möjlighet att själv avstå från förtroendeuppdraget, bl.a. medan han eller hon är föremål för förundersökning. Bestämmelsen betonar den förtroendevaldas eget ansvar för att utvärdera sin ställning som förtroendevald.

I 2 mom. föreskrivs det om de eventuella följderna av den förtroendevaldas brottsliga förfarande utanför förtroendeuppdraget. En förtroendevald kan stängas av från förtroendeuppdraget för den

tid rättegången pågår, om han eller hon har åtalats för ett brott som i fråga om art eller tillvägagångssätt visar att han eller hon inte kan sköta sitt förtroendeuppdrag på det sätt uppdraget förutsätter. Huruvida brottet leder till avstängning från förtroendeuppdraget måste bedömas från fall till fall. Utgångspunkten för bedömningen kan bl.a. vara uppträdandenormen i 1 § 2 mom.

Med stöd av 3 mom. kan en förtroendevald skiljas från sitt förtroendeuppdrag, om han eller hon efter valet genom ett lagakraftvunnet beslut har dömts till fängelse i minst sex månader för ett brott som han eller hon begått i samband med skötseln av förtroendeuppdraget eller utanför detta.

I 4 mom. föreskrivs det att ett beslut om avstängning från ett förtroendeuppdrag i de fall som avses i 1 och 2 mom. får verkställas omedelbart utan att tiden för sökande av ändring gått ut. Prövningsrätten när det gäller verkställandet har det organ som fattar beslutet. Ett beslut om skiljande från ett förtroendeuppdrag ska däremot verkställas genast.

6 §. Beslutanderätt i ärenden som gäller förtroendevalda. Beslut om befriande, beviljande av avsked, avstängning eller skiljande från ett förtroendeuppdrag fattas av samma organ som har valt den förtroendevalda. Exempelvis fattas ett beslut som gäller en medlem i kyrkorådet av kyrkofullmäktige och ett beslut som gäller en medlem i en av kyrkostyrelsen tillsatt delegation av kyrkostyrelsens plenum. Däremot fattas ett beslut som gäller en förtroendevald som har utsetts genom församlingsval, val av medlemmar till stiftsfullmäktige eller val av kyrkomötesombud av det organ som den förtroendevalda är medlem i. Således är det t.ex. kyrkofullmäktige som skiljer en medlem i kyrkofullmäktige, stiftsfullmäktige som skiljer en medlem i stiftsfullmäktige och kyrkomötet som skiljer ett kyrkomötesombud från deras respektive uppdrag.

Ordföranden för ett organ kan fatta ett interimistiskt beslut om avstängning från förtroendeuppdraget till dess att organet sammanträder. Innan beslutet fattas ska den förtroendevalda ges tillfälle att yttra sig i enlighet med förvaltningslagen. Ordföranden är skyldig att omedelbart föra ärendet till organet för avgörande. Organets beslut får överklagas i enlighet med 12 kap. Det är däremot inte möjligt att genom begäran om omprövning eller kyrkobesvär söka ändring i ordförandens interimistiska beslut. För tydlighetens skull föreskrivs i 2 mom. om förbudet att söka ändring i ett beslut som gäller tillfällig avstängning från förtroendeuppdraget, även om förbud mot ändringssökande huvudsakligen regleras i 12 kap. 14 §.

7 §. Skötseln av förtroendeuppdrag. I paragrafen föreskrivs det om skötseln av ett förtroendeuppdrag och om valet av en ny förtroendevald i vissa speciellsituationer. En förtroendevald kvarstår i sitt uppdrag under den tid för vilken han eller hon har utsetts och också därefter, tills någon annan har utsetts i stället för honom eller henne. Efter valet är organet fortfarande funktionsdugligt till dess att det nya organet inleder sin verksamhet. Om valet av förtroendevalda har överklagats, en förtroendevald inte har beviljats avsked eller om kyrkofullmäktiges eller gemensamma kyrkofullmäktiges valbeslut inte har verkställts på grund av att det varit lagstridigt, ska den förtroendevalda sköta sitt uppdrag tills frågan avgjorts slutligt. Även om valet av förtroendevalda överklagas börjar den nya förtroendevalda sköta uppdraget och sköter det åtminstone tills frågan har avgjorts genom ett beslut som vunnit laga kraft.

I 2 mom. regleras en situation där en person som utsetts genom församlingsval, val av medlemmar till stiftsfullmäktige eller val av kyrkomötesombud avlider, förlorar sin valbarhet, beviljas avsked eller stängs av eller skiljs från förtroendeuppdraget. I stället för honom eller henne ska

då kallas en ersättare, som är följande person som inte blivit vald på samma valmansförenings lista. För andra förtroendeuppdrag ska däremot utses en ny förtroendevald för den återstående mandatperioden.

8 §. Kvinnors och mäns representation i olika organ. Paragrafen motsvarar kvotprincipen i 4 a § i lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män (609/1986). Det är utan särskilda skäl inte möjligt att frångå bestämmelsens minimikrav på 40 procent. När minimikravet beräknas ska man vid behov avrunda uppåt, inte nedåt. Vid beredningen av lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män betraktades som särskilda skäl bl.a. en situation där organets medlemmar utses bland dem som har tjänste- eller arbetsuppgifter som sköts uteslutande av män eller kvinnor. I rättspraxis har som ett särskilt skäl att avvika från kvotprincipen också godkänts att medlemskapet i organet grundar sig på tjänsteställningen. Som särskilda skäl har dock inte ansetts medlemmarnas ställning som förtroendevalda, representation i politiska grupper eller olika organisationer, medlemskap i organ som tidigare skött samma uppgifter eller organets auktoritet.

Församlingsval och kyrkoherdeval

9 §. Församlingsval. Församlingsvalen är direkta, hemliga och proportionella. I direkta val röstar den röstberättigade direkt på den person som han eller hon vill ska bli vald för uppgiften. Med valhemlighet avses att valmyndigheterna, övriga myndigheter eller andra medborgare inte får reda på vem den röstande har röstat på eller om han eller hon röstat blankt. Däremot omfattas informationen om huruvida den röstande har utövat sin rösträtt, dvs. gått och röstat, inte av valhemligheten. Med att valen är proportionella avses att ett jämförelsetal räknas ut för varje kandidat. Jämförelsetalet baserar sig både på antalet röster kandidaten själv har fått och på antalet röster den kandidatlista som han eller hon företräder har fått. Medlemmarna till organen väljs enligt jämförelsetalen. I 2 mom. förtecknas de organ som genom församlingsval väljs för en fyraårsperiod åt gången.

10 §. Undantagsval i en församling. I paragrafen föreskrivs det om anordnandet av församlingsval som avviker från den normala valtidtabellen, och som i regel förrättas som s.k. pappersval. Paragrafen innehåller bestämmelser om hur man räknar ut mandat i nya organ samt om hur man förfar när man vid resultaträkningen i pappersval blir tvungen att konstatera att den som blev vald inte längre är valbar. I paragrafen ingår även en bestämmelse om mandatperioden för en förtroendevald som utsetts genom extra val.

Huvudregeln är att kyrkofullmäktige, gemensamma kyrkofullmäktige och församlingsrådet bildas utifrån resultatet i föregående val, om församlingsindelningen ändras, en församling ansluter sig till en kyrklig samfällighet eller utträder ur en sådan eller en kyrklig samfällighet upplöses mitt under valperioden. När en ändring av församlingsindelningen eller en kyrklig samfällighet planeras gör man samtidigt en utredning om det är tekniskt möjligt att förrätta pappersval. Pappersval kan förrättas utan särskilt beslut av kyrkostyrelsen alltid när det valtekniskt är möjligt. Förrättande av pappersval är möjligt åtminstone i fråga om kyrkofullmäktige eller gemensamma kyrkofullmäktige när 1) självständiga församlingar slås samman genom att de dras in och en ny inrättas i deras ställe, 2) en självständig församling ansluts till en annan församling, 3) en självständig församling ansluter sig till en kyrklig samfällighet, 4) en församling i en kyrklig samfällighet ansluter sig till en annan kyrklig samfällighet, 5) en församling i en kyrklig samfällighet utträder och bildar en självständig församling, 6) kyrkliga samfälligheter slås ihop eller 7) en kyrklig samfällighet upplöses så att två eller flera nya kyrkliga samfälligheter bildas

i dess ställe. Dessutom kan man när en församling ansluter sig till en kyrklig samfällighet bilda församlingsråd utifrån det tidigare kyrkofullmäktigevalet.

Att tekniskt förrätta val som pappersval är en ändamålsenlig lösning oberoende av i vilket skede av valperioden församlingsindelningen eller den kyrkliga samfälligheten ändras. I början av valperioden har man tillgång till färska valresultat medan det i slutet av valperioden inte är ändamålsenligt att förrätta extra val eftersom den återstående mandatperioden är så kort.

Man kan bli tvungen att förrätta extra val i en situation där det visar sig omöjligt att inrätta nya organ utifrån det senaste valresultatet. Detta kan vara fallet exempelvis när en församlings område till följd av en kommunsammanslagning fördelas över flera kommuners område eller när de tidigare organen har bildats genom s.k. sänjval. Man kan även bli tvungen att förrätta extra val när någon av de församlingar som blivit föremål för en ny församlingsindelning kräver det.

Beslutet om att förrätta extra val fattas av kyrkostyrelsen. Kyrkostyrelsen kan dock bestämma att extra val inte ska förrättas om ändringen är obetydlig eller den återstående mandatperioden är kort. Kyrkostyrelsen kan också bestämma att gemensamma kyrkofullmäktige i den kyrkliga samfälligheten utgörs av kyrkofullmäktige i den odelade församlingen eller det tidigare gemensamma kyrkofullmäktige. En sådan situation uppkommer bl.a. när församlingen, utan att kommunindelningen ändras, delas antingen geografiskt eller språkligt, varvid den måste bilda en kyrklig samfällighet. Om en mycket liten församling ansluter sig till en stor kyrklig samfällighet, eller om en församling som sedan tidigare hör till en kyrklig samfällighet delas, behöver val inte heller nödvändigtvis förrättas. I dessa situationer är det väsentliga det att ändringen hela tiden gäller samma medlemsunderlag som sedan tidigare har representation i de olika förvaltningsorganen. Då är det inte ändamålsenligt att förrätta extra val. Kyrkostyrelsen kan på samma grunder bestämma att val inte heller förrättas trots att någon församling yrkar på det.

När församlingar slås samman ska mandatet i kyrkofullmäktige eller församlingsrådet fördelas på samma sätt som mandatet i den kyrkliga samfällighetens gemensamma kyrkofullmäktige. I fråga om fördelningen av mandatet föreskrivs i 3 kap. 45 § 3 mom. i kyrkoordningen. Således får varje församling till en början två eller ett mandat och de återstående mandatet fördelas mellan de sammangående församlingarna i förhållande till antalet närvarande församlingsmedlemmar.

Om någon som finns upptagen i den namnserie som bildats utifrån resultaten i föregående val inte längre är valbar till det nya organet, lyfts den som är följande i namnserien upp i stället för honom eller henne. Valbarheten kan förloras bl.a. när en ändring av församlingsindelningen går över kommungränser och församlingens förtroendevalda är en tjänsteinnehavare i den anslutande församlingen.

Mandatperioden för dem som utsetts vid extra församlingsval varar till valperiodens utgång. Om valet förrättas under valperiodens sista år, varar mandatperioden även hela följande valperiod och inga ordinarie val förrättas.

11 §. Kyrkoherdeval. Utgångspunkten är att kyrkoherden utses genom direkt val som förrättas i församlingen och i vilket församlingens röstberättigade medlemmar väljer kyrkoherden. Domkapitlet kan dock på begäran av församlingens kyrkofullmäktige eller församlingsrådet besluta

att kyrkoherden utses genom indirekt val. Valet förrättas av kyrkofullmäktige eller, i en församling som hör till en kyrklig samfällighet, av församlingsrådet. I 3 mom. föreskrivs det om en begäran om övergång till indirekt val när två eller flera församlingar delar på en gemensam kyrkoherdetjänst.

Domkapitlet ska, innan ansökningsförfarandet inleds, i enlighet med förvaltningslagen ge församlingen tillfälle att lägga fram sin uppfattning om vilket valsätt som ska tillämpas. Beslut om indirekt val ska fattas innan tjänsten ledigförklaras.

12 §. Rösträtt vid församlingsval och direkt kyrkoherdeval. I 1 mom. föreskrivs det om rösträtt vid församlingsval. Rösträtten bestäms utifrån personens ålder och befolkningsdatasystemets uppgift om hans eller hennes hemkommun. Åldersgränsen för rösträtt är 16 år och en röstberättigad ska fylla 16 år senast på valdagen. Rösträtten utövas i den församling där personen har antecknats som medlem senast den 15 augusti under valåret. Förteckningen över röstberättigade upprättas med hjälp av uppgifterna om de röstberättigade i medlemsregistret. Adressuppgifterna och uppgifterna om bostadsort i medlemsregistret uppdateras i sin tur via befolkningsdatasystemet.

Röstberättigade är församlingens närvarande medlemmar, dvs. de medlemmar som har hemkommun i Finland. Vid församlingsval som förrättas på nytt med anledning av besvär eller vid undantagsval i en församling utövas rösträtten i den församling där den röstberättigade har antecknats som medlem senast 70 dagar före den första valdagen.

I 2 mom. föreskrivs det om rösträtt vid kyrkoherdeval. De medlemmar i kyrkan har rösträtt som senast den första valdagen fyller 18 år, som har hemkommun i Finland enligt lagen om hemkommun och som har antecknats som medlemmar i församlingen i fråga senast 70 dagar före den första valdagen.

Alla röstberättigade har lika rösträtt, dvs. varje röstberättigads röst har samma värde.

Val som förrättas i stiftet

13 §. Val av medlemmar till stiftsfullmäktige och val av kyrkomötesombud. Medlemmar i stiftsfullmäktige och kyrkomötesombud utses genom proportionella och hemliga val. Ett proportionellt valsätt innebär att varje valmansförening får lika många representanter som antalet röster den fått i valet ställt i proportion till de övriga valmansföreningarna. Bestämmelser om räkandet av lekmannealektorernas röstetal finns i kyrkoordningen.

14 §. Rösträtt vid val av medlemmar till stiftsfullmäktige och val av kyrkomötesombud. I 1 mom. föreskrivs det att röstberättigade vid val av prästmedlemmar till stiftsfullmäktige och prästombud till kyrkomötet är stiftets präster.

I 2 mom. finns det bestämmelser om rösträtt vid val av lekmannamedlemmar och lekmannaombud. Röstberättigade är lekmannamedlemmarna i kyrkofullmäktige i stiftets församlingar och, i församlingar som hör till en kyrklig samfällighet, lekmannamedlemmarna i församlingsråden samt de lekmannamedlemmar som från församlingen valts till gemensamma kyrkofullmäktige.

Om en och samma person är medlem i både församlingsrådet och gemensamma kyrkofullmäktige, utövas den rösträtt som bygger på medlemskap i församlingsrådet av hans eller hennes ersättare i församlingsrådet.

I 3 mom. föreskrivs det att ledamöter och ersättare i sametinget inte har rösträtt vid de val som nämns i 1 och 2 mom., eftersom de har rösträtt vid de val som avses i 15 §.

15 §. Val av lekmannamedlem och lekmannaombud som representerar samerna. Samemedlemmen till stiftsfullmäktige i Uleåborgs stift och sameombudet till kyrkomötet väljs av sametinget. Valet förrättas utan kandidatuppställning utifrån normal administrativ beredning. Bestämmelser om handläggningen av ärenden vid sametingets sammanträden finns i 18 § i sametingslagen (974/1995).

16 §. Biskopsval och rösträtt. Biskopsval ska förrättas med slutna sedlar. Den röstberättigade röstar direkt på den i valet uppställda präst som han eller hon önskar ska bli vald. I 1 mom. föreskrivs det även om de röstberättigade. Eftersom församlingarnas lekmanneelektorer är förtroendevalda i stiftet bestäms deras behörighet enligt 2 § 2 mom. I det föreslagna 3 mom. föreskrivs det om de röstberättigade, som utöver elektorerna enligt 1 mom., har rösträtt vid valet av ärkebiskop. Dessutom innehåller 3 mom. en bestämmelse om att kyrkoordningen anger hur vikten för rösterna från de röstberättigade i ärkestiftet ska minskas vid beräkningen av resultatet i ärkebiskopsvalet.

17 §. Rösträtt vid val av prästassessor. I paragrafen föreskrivs det om vilka som har rösträtt vid val av prästassessor.

18 §. Begränsning av prästernas rösträtt. Om domkapitlet har stängt av en präst från prästämbetet har han eller hon inte rösträtt i de val som förrättas i stiftet där rösträtten grundar sig på prästämbetet. Dessa är val av medlemmar till stiftsfullmäktige och kyrkomötesombud samt biskopsval, val av domkapitlets prästassessor och val av kontraktsprost. Bestämmelser om avstängning från prästämbetet finns i 7 kap. 4 §.

Särskilda bestämmelser om förrättande av val

19 §. Församlingens och stiftets valnämnder. I 1 mom. föreskrivs det om sammansättningen av den valnämnd som ska tillsättas för förrättandet av församlingsval och direkt kyrkoherdeval. I samband med den senaste ändringen av bestämmelsen ströks kyrkoherden som obligatorisk medlem i valnämnden, eftersom bestämmelsen inte ska hindra en viss grupp av personer från att ställa upp i valet. Trots ändringen ska kyrkoherden och församlingens tjänsteinnehavare ha ett nära samarbete med valnämnden. Oberoende av om kyrkoherden är medlem i valnämnden eller inte ska han eller hon säkerställa att valnämnden har förutsättningar att sköta sitt uppdrag. Antalet ersättare kan vara större än antalet ordinarie medlemmar. Ersättarna kan behövas bl.a. för att räkna förhandsrösterna i församlingsval. I momentet hänvisas det till 10 § 1 mom., eftersom också bildandet av de organ som avses där ingår i uppgifterna för församlingens valnämnd.

I 2 mom. föreskrivs det om möjligheten att vid församlingsval och direkta kyrkoherdeval dela in församlingens område i röstningsområden. Rätt att besluta om indelning i röstningsområden

har församlingens högsta beslutande organ, dvs. kyrkofullmäktige eller, i kyrkliga samfälligheter, församlingsrådet. Beslutet måste fattas innan valnämnden tillsätts så att ett nödvändigt antal medlemmar kan utses till valnämnden och dess sektioner. I 3 mom. föreskrivs det om stiftets valnämnd, som domkapitlet tillsätter för att förrätta val av medlemmar till stiftsfullmäktige och av kyrkomötesombud.

I 4 mom. föreskrivs det om jäv för en medlem och ersättare i valnämnden. Vid församlingsval beslutar valnämnden om att godkänna kandidatlistorna och handhar på valdagen förrättandet av röstningen på röstningsstället samt fattar beslut om rösträkningen efter det att röstningen avslutats. I direkta kyrkoherdeval förrättar valnämnden valet och sköter därtill rösträkningen.

I syfte att säkerställa det framhävda förtroende som uppgifterna förutsätter är det i fråga om valnämnden motiverat att begränsa behörigheten för en medlem i valnämnden så att kandidaten själv, kandidatens make, barn, syskon eller förälder inte får vara medlem eller ersättare i valnämnden. Med make avses äkta makar samt personer som lever under äktenskapsliknande förhållanden eller i registrerat partnerskap med kandidaten. Enligt förslaget gäller begränsningsbestämmelsen även val i stiftet, såsom val av ombud till kyrkomötet och stiftsmötet.

20 §. Centralvalnämnd. I paragrafen föreskrivs det om gemensamma kyrkorådets möjlighet att tillsätta en centralvalnämnd i den kyrkliga samfälligheten samt om centralvalnämndens huvudsakliga uppgift att bistå ett enhetligt förrättande av valen.

21 §. Förteckning över röstberättigade. I paragrafen föreskrivs det om de personuppgifter som antecknas i en förteckning över röstberättigade. I förteckningen över röstberättigade, som utarbetas separat för varje församling, antecknas enligt förslaget de personer som har rösträtt vid valet i fråga, deras personbeteckning, antal och vid behov röstningsområdet. I förteckningen ska det därtill finnas utrymme för anteckningar om utövande av rösträtten och för anmärkningar. Om den röstberättigade har en s.k. spärrmarkering ska även detta antecknas i förteckningen över röstberättigade vid församlingsval och direkt kyrkoherdeval. Vid val i stiftet såsom val av kyrkomötesombud och av medlemmar till stiftsfullmäktige grundar sig rösträtten på prästämbetet eller ställningen som förtroendevald.

Bestämmelser om spärrmarkering finns i 36 § i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster. Enligt bestämmelsen kan en spärrmarkering på ansökan göras i befolkningsdatasystemet om en person har grundad och uppenbar anledning att misstänka att hans eller hennes eller familjens hälsa eller säkerhet är hotad. Efter det att spärrmarkeringen gjorts i systemet får uppgifter om hemkommun och bostadsort samt adress och andra kontaktuppgifter som gäller den person som omfattas av spärrmarkeringen lämnas ut endast till en myndighet vars rätt att behandla uppgifterna baserar sig på utförande av en arbetsuppgift, en åtgärd eller ett uppdrag som föreskrivs i lag eller föreskrivs eller bestäms med stöd av lag och som berör denna persons rättigheter eller skyldigheter. I det föreslagna 10 kap. 6 § 2 mom. föreskrivs det vidare att de uppgifter som omfattas av spärrmarkeringen kan läggas fram för granskning endast för den person som uppgifterna gäller.

I det föreslagna 2 mom. föreskrivs det om ändamålet med förteckningen över röstberättigade. Utgångspunkten är att ett personregister, såsom en förteckning över röstberättigade, endast får användas för det ändamål som det skapats för. Därmed ska förteckningen användas endast för förrättandet av valet i fråga. I praktiken har uppgifterna i förteckningen över röstberättigade

dock använts för statistikföring. Därtill kan det finnas ett behov av att använda uppgifterna för vetenskaplig forskning. Av denna anledning är det ändamålsenligt att föreskriva att uppgifterna i förteckningen över röstberättigade får användas för statistikföring och vetenskaplig forskning. Användning av ett personregister för statistikföring och vetenskaplig forskning styrs därtill av allmänna bestämmelser i dataskyddslagstiftningen. I detta fall tillämpas i första hand 28 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet samt dataskyddslagen. Bestämmelser om användning av uppgifter i personregister för statistiska ändamål och vetenskapliga forskningsändamål finns också i Europeiska unionens allmänna dataskyddsförordning. Förteckningar över röstberättigade, förutom förteckningar som används vid val i stiftet, bevaras dock i regel inte längre än fyra år.

I det föreslagna 3 mom. föreskrivs det om bevaring av förteckningen över röstberättigade. För närvarande skapas förteckningen över röstberättigade i församlingsval ur uppgifterna i kyrkans gemensamma medlemsdatasystem centraliserat i kyrkostyrelsen som ett elektroniskt register i medlemsdatasystemets databas. Ur detta register skriver församlingarna ut förteckningar över röstberättigade för varje församling. De utskrivna förteckningarna fungerar även som arkivutskrifter där man gör anteckningar bl.a. om användningen av rösträtten, beslut om rättelseyrkande samt självrättelse av förteckningen. Därmed är det ändamålsenligt att förstöra det elektroniska register som kyrkostyrelsen skapat som grund för förteckningarna över röstberättigade när resultatet i församlingsvalet vunnit laga kraft i alla församlingar. Den utskrivna förteckningen över röstberättigade bevaras enligt bestämmelserna ändå tills resultatet i följande församlingsval vunnit laga kraft.

I direkt kyrkoherdeval bevaras förteckningen över röstberättigade på ett separat bestämt sätt under fyra års tid. Enligt arkivföreskrifterna bevaras däremot förteckningarna över röstberättigade vid val i stiftet permanent.

22 §. *Självrättelse av en förteckning över röstberättigade.* I 1 mom. föreskrivs det om valnämndens möjlighet att som självrättelse göra ändringar i uppgifterna i den förteckning över röstberättigade som har upprättats för församlingsval och direkta kyrkoherdeval. Valnämnden kan lägga till en person, anteckna att personen saknar rösträtt eller korrigera felaktiga uppgifter om personen. Vid församlingsval ska ändringarna göras senast före klockan 16 på den fredag som föregår förhandsröstningen, dvs. innan förteckningen över röstberättigade vinner laga kraft. Också i fråga om kyrkoherdeval finns en motsvarande tidsfrist, varvid självrättelser i förteckningen över röstberättigade kan göras till och med fredagen före sista valprovsdagen. Detta av den anledningen att besvär över en självrättelse eventuellt ska hinna behandlas i förvaltningsdomstolen före valdagen. Ändringar kan också behandlas på valnämndens övriga möten som hålls före nämnda tidpunkt.

Valnämnden kan ta in en röstberättigad person som obehörigen har utelämnats ur förteckningen över röstberättigade – exempelvis på grund av ett medlemsregistertekniskt fel – eller en person som anslutit sig till kyrkan efter de tidsfrister som anges i 12 §. Enbart inträde som medlem i kyrkan ger rätt att ta in en person som i övrigt uppfyller förutsättningarna för rösträtt i förteckningen över röstberättigade efter det att tidsfristen gått ut. Den information om den röstberättigades församling som ingår i förteckningen över röstberättigade anses vara felaktig när en röstberättigad persons flyttanmälan, enligt vilken han eller hon har flyttat från en församling till en annan före det i 12 § avsedda sista datumet, inkommer till pastorsexpeditionen eller centralregistret efter det fastslagna sista datumet.

I förteckningen över röstberättigade kan det antecknas att en person saknar rösträtt, bl.a. när en icke-röstberättigad person obehörigen har inkluderats i förteckningen över röstberättigade, exempelvis till följd av något medlemsregistertekniskt fel, eller när personen har avlidit eller dödförklarats efter det att förteckningen över röstberättigade upprättades. Också en person som utträtt ur kyrkan efter det sista datum som fastställs i 12 § kan antecknas sakna rösträtt. I praktiken innebär detta att personens uppgifter i förteckningen passiveras och att man vid personen i förteckningen antecknar ”ej rösträtt” och exempelvis ”avliden” eller ”utträtt ur kyrkan”. Personens uppgifter stryks dock inte ur förteckningen över röstberättigade.

Om det i förteckningen över röstberättigade antecknas att en person saknar rösträtt, ska det utan dröjsmål fattas ett skriftligt beslut i ärendet som delges personen i fråga på det sätt som anges i 10 kap. 23 § 1 mom. Inget skriftligt beslut behöver dock meddelas när det rör sig om en avliden eller dödförklarad person. Beslutet ska skickas till den som utträtt ur kyrkan.

Om en person tas in i förteckningen över röstberättigade ska han eller hon utan dröjsmål meddelas om detta, exempelvis med det meddelandekort som avses i 9 kap. 8 § i kyrkoordningen. En person som har blivit medlem i kyrkan efter det att förteckningen över röstberättigade har upprättats har rösträtt i den församling där han eller hon har blivit medlem. Detta innebär ett undantag från den tidsfrist som anges i 12 §. I övrigt bestäms förutsättningarna för rösträtt enligt 12 §.

Den berörda personen ska utan dröjsmål informeras om korrigeringar i förteckningen över röstberättigade. Ett meddelande behöver dock inte skickas om det är uppenbart onödigt. Man behöver således inte meddela om korrigering av smärre skrivfel eller motsvarande.

23 §. Laga kraft för förteckningen över röstberättigade. I paragrafen föreskrivs det om tidpunkten för när den förteckning över röstberättigade som används vid församlingsval och direkta kyrkoherdeval vinner laga kraft. Juridiskt är det inte nödvändigtvis fråga om laga kraft utan om att den förteckning över röstberättigade som avses i paragrafen ska iaktas oförändrad oberoende av ett eventuellt ändringssökande. Förteckningen vinner laga kraft klockan 16 den fredag som föregår förhandsröstningen, dvs. den 16:e dagen före valdagen. Förteckningen över röstberättigade i direkta kyrkoherdeval vinner laga kraft den fredag som föregår den sista valprovsdagen. Inga särskilda åtgärder eller beslut krävs för att förteckningen ska vinna laga kraft, utan det sker direkt med stöd av denna bestämmelse. Efter detta får det inte längre göras några nya anteckningar i förteckningen, om det inte är fråga om anteckningar till följd av ett beslut som förvaltningsdomstolen fattat till följd av besvär.

Huvudregeln är att en lagakraftvunnen förteckning över röstberättigade ska följas oförändrad. Även om en person obehörigen är antecknad som röstberättigad i förteckningen kan man inte på röstningsstället förhindra att han eller hon röstar. Förteckningen över röstberättigade vinner också laga kraft trots att besvär som anförts mot förteckningen ännu är anhängiga vid förvaltningsdomstolen. En person vars namn saknas i förteckningen över röstberättigade, men som för valnämnden visar upp förvaltningsdomstolens beslut enligt vilket han eller hon är röstberättigad ska få utöva sin rösträtt.

24 §. Ordningen på röstningsställena. Paragrafen gäller i första hand församlingsval som förrättas som direkta medlemsval och direkta kyrkoherdeval, men den kan också tillämpas på valmöten för stiftsval. I bestämmelsen förbjuds aktiviteter som kan störa valförrättningen. På ett

röstningsställe eller i dess omedelbara närhet får man inte hålla tal, dela ut broschyrer eller på något annat sätt försöka påverka valförrättningen. Valnämnden har rätt att meddela närmare föreskrifter för att trygga valhemligheten och en störningsfri röstning. Dessutom tillämpas ordningslagen (612/2003).

I paragrafen begränsas den i 12 § i grundlagen tryggade yttrandefriheten, men detta kan anses nödvändigt med tanke på upprätthållandet av ordningen på röstningsstället. Valnämnden ska i synnerhet se till att trygga bevarandet av valhemligheten på röstningsstället. Valförrättningens offentlighet begränsar sig till de röstberättigade personernas rätt att komma till vallokalen och rösta där. Utomstående har inte rätt att närvara i den egentliga vallokalen medan valförrättningen pågår. Bestämmelsen om upprätthållande av ordningen gäller inte bara själva röstningsstället utan också dess omedelbara närhet. Vad som ska anses vara röstningsställets omedelbara närhet avgörs från fall till fall.

10 kap. Förfarandet och beslutsfattandet i förvaltningsärenden

I kapitlet sammanställs de viktigaste bestämmelser om förfarandet i förvaltningsärenden och om organens beslutsfattande som ska tillämpas på beslutsfattandet i församlingens, den kyrkliga samfällighetens, stiftets och kyrkans centralförvaltnings organ och på myndigheternas förvaltningsförfarande. Utgångspunkten har varit att kapitlet i fråga om förvaltningsförfarande enbart reglerar de frågor som på grund av kyrkans författning och förvaltning kräver reglering som avviker från eller kompletterar förvaltningslagen.

1 §. Förfarandet i förvaltningsärenden samt digitala tjänster. I paragrafen föreskrivs det om de lagar som ska iakttas i förvaltningsärenden. En grundläggande bestämmelse om det förfarande som ska iakttas i ett förvaltningsärende finns i 21 § i grundlagen, enligt vilken var och en har rätt att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av en myndighet. Grunderna för god förvaltning samt förfarandet i förvaltningsärenden anges i förvaltningslagen. Förvaltningslagens bestämmelser om grunderna för god förvaltning tillämpas förutom på behandlingen av egentliga förvaltningsärenden även på produktionen av offentliga tjänster och på andra slags konkreta åtgärder. Förvaltningslagen är en sekundär lag, varför det i kyrkolagen kan finnas bestämmelser som avviker från den, såsom specialbestämmelser om jäv för medlemmar i olika organ.

Enligt 76 § i grundlagen och 5 § i förvaltningslagen finns bestämmelser om evangelisk-lutherska kyrkans förvaltning i kyrkolagen. Utöver det som föreskrivs i paragrafen ska med stöd av de föreslagna 2 och 4 § vid sidan av kyrkolagen även tillämpas vissa av de allmänna förvaltningslagarna, såsom lagen om offentlig upphandling och koncession samt lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Bestämmelser om tillämpningen av dataskyddslagstiftningen på medlemsregister finns i den föreslagna 3 kap. 51 §.

I 2 mom. föreskrivs det om tillämpning av lagen om tillhandahållande av digitala tjänster (306/2019). Utanför lagens tillämpningsområde faller de digitala tjänster som planeras och genomförs i samband med konfirmandundervisning eller församlingarnas småbarnspedagogiska verksamhet i en avgränsad grupp under en viss tid eller som försök.

2 §. Upphandlingsärenden. Kyrkan och församlingarna är offentligrättsliga juridiska personer. Enligt 6 § i lagen om offentlig upphandling och koncession finns bestämmelser om tillämpningen av den lagen på evangelisk-lutherska kyrkans verksamhet i kyrkolagen. I den föreslagna paragrafen föreskrivs det att lagen om offentlig upphandling och koncession tillämpas på upphandlingsärenden. Lagen tillämpas på upphandlingsärenden, både i fråga om förfarande och rent materiellt.

Lagen tillämpas i evangelisk-lutherska kyrkans alla upphandlande enheter. I fråga om kyrkan som helhet är dessa kyrkostyrelsen och kyrkans centralfond, på stiftsnivå domkapitlet och på församlingsnivå kyrkofullmäktige, församlingsrådet och direktionen. Inom kyrkliga samfälligheter är de upphandlande enheterna gemensamma kyrkofullmäktige, gemensamma kyrkorådet och direktionen. I samma ställning står även enskilda tjänsteinnehavare som beslutar om upphandlingar.

3 §. Tidsfrister. På tidsfrister som ställts i förvaltnings- och rättsskipningsärenden tillämpas lagen om beräkning av laga tid. Rättsskipningsärenden är besvär som till följd av ändringssökande behandlas i förvaltningsdomstolen samt besvär som underställningsmyndigheten behandlar i samband med underställning. Ett undantag utgör vissa tidsfrister som gäller val, bestämmelser om dessa finns i 10 kap. 1 § i kyrkoordningen.

4 §. Offentlighet och sekretess. Med stöd av paragrafen ska församlingarna, de kyrkliga samfälligheterna, stiftens och kyrkans centralförvaltning tillämpa lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, om inte något annat föreskrivs i denna lag. Exempelvis föreskrivs det om prästers och lektors bikthemlighet i 7 kap. 3 § och 8 kap. 31 § och om ändringssökande i 12 kap. Detta innebär bl.a. att i fråga om offentlighetsärenden söks ändring i beslut som fattats av kyrkans myndigheter inte i enlighet med 33 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet med tillämpning av förvaltningsprocesslagen, utan i enlighet med kyrkolagens bestämmelser. Med tanke på anvisningarna för ändringssökande måste det anses vara ändamålsenligt att den kyrkliga förvaltningen har så enhetliga bestämmelser om ändringssökande som möjligt. I ett ärende som behandlas som kyrkobesvär kan som besvärgrund också anföras en grund som hänför sig till handlingens offentlighet, varvid det är ändamålsenligt att processförfarandet är tydligt. Offentlighets- och sekretessbestämmelserna tillämpas också på dokumenthanteringen och arkivfunktionen. Handlingar som gäller själavård och diakoniarbete som riktar sig till en enskild person är sekretessbelagda.

I 34 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet föreskrivs det om när en avgift kan tas ut för utlämnandet av en handling och om principerna för hur avgiften fastställs. I kyrkolagen föreskrivs det om vilken kyrklig myndighet som beslutar om fastställande och uttag av avgifter.

Bestämmelser om beslut om utlämnande av en handling finns i 14 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Beslut om utlämnandet av en myndighetshandling fattas i regel av den myndighet i vars besittning handlingen finns. En kyrklig myndighets beslutanderätt som gäller utlämnandet av en handling kan delegeras till en tjänsteinnehavare som lyder under myndigheten. I fråga om utlämnande av handlingar kan beslutanderätten i fråga om en myndighet i en församling eller kyrklig samfällighet delegeras i myndighetens reglemente eller instruktion och domkapitlets och kyrkostyrelsens beslutanderätt delegeras i deras arbetsordning.

5 §. Rätt att få upplysningar. I paragrafen föreskrivs det, som en komplettering till lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, om rätten att få upplysningar av kyrkliga myndigheter. I 2 mom. föreslås ett tillägg enligt vilket inte bara en revisor utan också en av domkapitlet förordnad utredare samt en tjänsteinnehavare och en expert som förrättar biskopsvisitation trots sekretessbestämmelserna ska ha rätt att av kyrkliga myndigheter få upplysningar om och ta del av handlingar som han eller hon anser vara behövliga för skötseln av revisions- eller visitationsuppdraget.

6 §. Offentlighet för förteckningen över röstberättigade. Vid valet av medlemmar till stiftsfullmäktige och av kyrkomötesombud samt vid biskopsval är prästerna i stiftet och de förtroendevalda i församlingarna röstberättigade. Vid biskopsval kan rösträtten också bygga på tjänstställning. Riksdagens biträdande justitieombudsman har i sitt beslut från 2007 (19.2.2007, dnr 2225/4/15) ansett att förteckningen över de röstande i biskopsval är en offentlig handling.

I 1 mom. föreskrivs det separat om offentligheten för förteckningen över röstberättigade vid församlingsval och direkta kyrkoherdeval. Enligt momentet ska förteckningen över röstberättigade, med undantag för personbeteckningar, vara offentlig för församlingens medlemmar under den tid då förteckningen finns framlagd för granskning. Begränsningen av offentligheten till församlingsmedlemmarna grundar sig på artikel 9.2 d i Europeiska unionens allmänna dataskyddsförordning. Den har tolkats så att man vid behandling av personuppgifter måste säkerställa tillbörliga skyddsåtgärder och att uppgifterna inte lämnas utanför gemenskapen utan den registrerades samtycke. Enligt den föreslagna 9 kap. 6 § i kyrkoordningen ska förteckningen över röstberättigade hållas framlagd för granskning under tillsyn i minst fyra timmar under två vardagar vid den tidpunkt som fastställs i bestämmelsen.

Syftet med framläggandet av röstlängden är att ge församlingsmedlemmarna en möjlighet att granska uppgifterna som gäller rösträtten och att begära rättelse i fråga om den egna rösträtten för att rätta eventuella fel som observerats i förteckningen. En avsikt med förfarandet är att förrättandet av valet ska grunda sig på en förteckning över röstberättigade som är så felfri som möjligt. Granskningsmöjligheten stöder även det allmänna förtroendet för valprocessens korrekthet. I praktiken används granskningsmöjligheten endast i liten utsträckning.

Även om en församlingsmedlem har rätt att ta del av förteckningen över röstberättigade under den tid då den finns offentligt framlagd för granskning, har utlämnandet av uppgifter ur förteckningen begränsats med hänvisning till uppgifternas natur. Enligt 2 mom. ska uppgifter om en sådan person som har en anteckning om spärrmarkering i enlighet med den föreslagna 9 kap. 21 § endast kunna läggas fram för granskning för honom eller henne själv. I praktiken innebär spärrmarkering att uppgifter om personens hemkommun får lämnas ut endast till en myndighet vars rätt att behandla uppgifterna baserar sig på utförande av en arbetsuppgift, en åtgärd eller ett uppdrag som föreskrivs i eller med stöd av lag och som berör personens rättigheter eller skyldigheter. I församlingsval och direkt kyrkoherdeval framgår dock av förteckningen över röstberättigade inom vilken församling och därmed även vilken kommuns område personen som fått spärrmarkering bor. Därför är det motiverat att uppgifter om en sådan person får läggas fram endast för honom eller henne själv och att man inte ur förteckningen över röstberättigade ens får lämna uppgifter av vilka framgår om personen i fråga finns med i förteckningen.

Förteckningen över röstberättigade är en handling som är jämförbar med en myndighets personregister, som i enlighet med 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet får lämnas ut i form av en kopia endast om mottagaren enligt dataskyddslagstiftningen har rätt att använda sådana personuppgifter. Uppgifter om en persons religiösa övertygelse hör till de särskilda kategorier av personuppgifter som får registreras, lämnas ut eller på annat sätt behandlas endast i sådana specifika situationer som anges i dataskyddslagstiftningen. Därför är det ändamålsenligt att kopior av förteckningen över röstberättigade inte ges och att den inte lämnas ut för kopiering eller fotografering. Avsikten är dock inte att bestämmelsen ska begränsa en parts rätt att få information, och detta klargörs för tydlighetens skull i paragrafens 3 mom.

7 §. Arkivfunktionen. I den nya paragrafen föreskrivs det om de bestämmelser som tillämpas på arkivfunktionen. Enligt 1 mom. ska på arkivfunktionen tillämpas arkivlagen (831/1994), om inte något annat föreskrivs i kyrkolagen. I 3 kap. i arkivlagen finns bestämmelser om arkivfunktionen och organiseringen av den. I kyrkoordningen föreskrivs det om arkivbildarna, deras ansvar och uppgifter, arkivutrymmena och deponeringen av handlingar hos arkivverket.

Enligt 6 § i arkivlagen omfattar ett arkiv de handlingar som inkommit till arkivbildaren på grund av dess uppgifter eller som tillkommit genom dess verksamhet. Med handling avses en framställning i skrift eller bild eller en på elektronisk väg eller på annat sätt åstadkommen framställning som kan läsas, avlyssnas eller annars uppfattas med tekniska hjälpmedel.

Bestämmelser om arkivfunktionens uppgifter finns i 7 § i arkivlagen. Arkivfunktionen har till uppgift att säkerställa att handlingar hålls tillgängliga och bevaras, att sköta den informationstjänst som hänför sig till dem, att bestämma handlingars förvaringsvärde och att gallra ut onödigt material. Säkerställandet av att handlingar hålls tillgängliga omfattar registrering och övrig diarieföring, arkivering och katalogisering av handlingar samt i synnerhet planering av registreringen och utskrivningen av datamaterial så att uppgifterna kan användas på ett lätt och ekonomiskt sätt även i framtiden. Att handlingar bevaras säkerställs genom att man ser till att de upprättas genom arkivbeständiga metoder och förvaras i ändamålsenliga utrymmen. Bestående förvaringsvärde har dock endast en bråkdel av de handlingar som inkommer till arkivbildaren eller tillkommer till följd av arkivbildarens verksamhet. Fastställandet av förvaringstider och utgallringen av onödigt material är därför viktigt med avseende på såväl kostnaderna för förvaringen och användningen av handlingarna som med tanke på uppgifternas tillgänglighet.

Arkivfunktionen ska organiseras och skötas så att handlingarna stöder och främjar arkivbildarens egen dagliga verksamhet. I detta avseende ansluter sig arkivfunktionen till myndighetens informationsförvaltning. Arkivfunktionen ska också skötas så att bevarandet av och tillgången till uppgifter och handlingar som ansluter sig till enskilda personers och sammanslutningars rättsskydd samt vid behov deras sekretess säkerställs. I anslutning till detta ska arkivfunktionen även tjäna de mål som i lagstiftningen uppställs för handlingars offentlighet. På lång sikt är arkivfunktionens mål att betjäna den vetenskapliga forskningen och därför ska en del av handlingarna förvaras varaktigt.

I 8 § i arkivlagen föreskrivs det om hur arkivbildaren ska organisera sin arkivfunktion. Arkivbildaren ska bestämma hur planeringen av, ansvaret för och den praktiska skötseln av arkivfunktionen ordnas. Arkivbildaren ska bestämma förvaringstiderna och förvaringssätten för handlingarna och ha en arkivbildningsplan över dem. När förvaringstiderna för handlingarna bestäms ska man beakta vad som särskilt föreskrivs eller bestäms om dem.

Enligt 2 mom. bestämmer kyrkostyrelsen vilka handlingar hos en kyrklig myndighet som ska bevaras varaktigt. När denna bedömning görs ska de krav som forskningen och den övriga informationssökningen ställer beaktas.

8 §. Arbetsordningar. I paragrafen föreskrivs det om arbetsordningar för kyrkans organ. Kyrkofullmäktige, gemensamma kyrkofullmäktige, domkapitlet, stiftsfullmäktige, biskopsmötet, kyrkostyrelsen och kyrkomötet antar en arbetsordning för sig.

Bestämmelserna i arbetsordningen kan inte strida mot kyrkolagstiftningen eller någon annan lag som ska iakttas inom kyrkan. Arbetsordningens bestämmelser kompletterar kyrkolagen och kyrkoordningen. I kyrkostyrelsens arbetsordning bestäms det om överföring av beslutanderätt till ämbetskollegiet, en direktion eller en tjänsteinnehavare och i domkapitlets arbetsordning kan det bestämmas om överföring av beslutanderätt till en direktion eller en tjänsteinnehavare. Bestämmelser om överföring av beslutanderätt som tillkommer församlingens organ kan finnas i ett reglemente eller en instruktion på det sätt som anges i 3 kap.

9 §. Överföring av ett ärende till ett högre organ för behandling. I paragrafen föreskrivs det om överföringen av ett ärende som delegerats till ett organ eller en tjänsteinnehavare, som fattat beslut i ärendet, till ett högre organ inom samma myndighet för att avgöras av detta. Ordalydelser i den gällande bestämmelsen föreslås bli klarare formulerad. Bestämmelsen kan jämföras med den rätt att ta upp ett ärende till behandling som föreskrivs i 92 § i kommunallagen.

Denna överföring av beslutanderätten i ett enskilt ärende till ett högre organ hänger ihop med den funktionella behörigheten. Den beslutanderätt som en myndighet har enligt lag kan i ett reglemente eller en instruktion eller i arbetsordningen delegeras till ett lägre organ eller en tjänsteinnehavare. Den beslutanderätt som delegerats till ett lägre organ eller en tjänsteinnehavare kan inte utan en specialbestämmelse på nytt överföras till eller underställas det högre organet. För församlingens förvaltning eller ekonomi svarar enligt den föreslagna 3 kap. 10 § kyrkorådet. Med stöd av de föreslagna 3 kap. 18 och 19 § vilar samma ansvar i en kyrklig samfällighet på gemensamma kyrkorådet och i en församling som hör till en kyrklig samfällighet på församlingens församlingsråd. På motsvarande sätt vilar ansvaret för stiftets ekonomi och förvaltning enligt den föreslagna 4 kap. 5 § på domkapitlet och i fråga om kyrkans centralförvaltning med stöd av 5 kap. 8 § på kyrkostyrelsen. Enligt 1 och 2 mom. kan ett ärende som faller under ett lägre organs eller en tjänsteinnehavares beslutanderätt på det sätt som anges i reglementet, instruktionen eller arbetsordningen överföras till ett högre organ med ansvar för förvaltningen och ekonomin för att avgöras av detta. Beslutet kan då upphävas eller ändras eller återförvisas för ny behandling.

I 3 mom. ges möjligheten att i kyrkoordningen ta in bestämmelser om vilka ärenden som inte kan överföras till ett högre organ för att avgöras av detta. I den föreslagna 5 kap. 15 § i kyrkoordningen föreskrivs det om de ärenden som inte kan överföras till kyrkostyrelsens plenum för avgörande. Således kan t.ex. beslut som kyrkans arbetsmarknadsverks delegation fattat i ett arbetsmarknadsärende inte överföras till kyrkostyrelsens plenum för avgörande.

Det föreslagna 4 mom. är nytt och innehåller bestämmelser om inom vilken tid ett ärende senast måste överföras till det högre organet för avgörande. Tidigare har tidsfristen kunnat bestämmas i förvaltningens interna reglemente eller arbetsordning. Det är dock ändamålsenligt att ärendet

inte längre ska kunna överföras efter det att beslutet som fattats i det har vunnit laga kraft. Således knyts tidsfristen för överföringen av ärendet till myndighetens interna ändringssökande, dvs. tiden för begäran om omprövning.

10 §. Jäv. Jäv hos förtroendevalda och anställda i församlingen, stiftet och kyrkans centralförvaltning bestäms i enlighet med förvaltningslagen, om inte något annat föreskrivs i kyrkolagen. Med jäv avses en sådan bundenhet till ärendet eller parterna som kan äventyra personens opartiskhet. Jävighet bedöms alltid från fall till fall.

Enligt den gällande lagen är en medlem i gemensamma kyrkofullmäktige jävig att delta i beslut som gäller honom eller henne personligen eller en närstående. På motsvarande sätt begränsas jävigheten på fullmäktigenivå i en kyrklig samfällighet och stiftsförvaltningen till medlemmens och hans eller hennes närstående i en partsställning. Bestämmelsen kan jämföras med 97 § i kommunallagen. Paragrafens ordalydelse föreslås bli tydligare formulerad så att en jävig medlem inte alls får delta i behandlingen av ärendet vid fullmäktiges sammanträde. När en medlem i ett fullmäktige deltar i behandlingen av ett ärende i något annat organ i en församling, en kyrklig samfällighet eller ett stift tillämpas på honom eller henne bestämmelserna om jäv för en medlem i organet i fråga.

Kyrkomötet är det högsta organet inom kyrkan som stiftar lagar och definierar kyrkans lära. Sett i relation till statens organ kan kyrkomötet jämföras med riksdagen. Med avseende på kyrkomötets uppgifter är det endast nödvändigt att begränsa ett kyrkomötesombuds deltagande i beslutsfattande när ärendet gäller honom eller henne personligen. Då får han eller hon inte delta i utskottsberedningen av ärendet, inte i beslutsfattandet och inte heller i behandlingen av ärendet i plenum.

Paragrafens 2 mom. gäller jäv i andra organ. I församlingens och den kyrkliga samfällighetens övriga organ förutom de som avses 1 mom., dvs. vid domkapitlet, kyrkostyrelsens organ och biskopsmötet, tillämpas således 28 § i förvaltningslagen, med undantag för 1 mom. 6 punkten. Motsvarande jävsbestämmelser tillämpas på tjänsteinnehavare och arbetstagare. Förvaltningslagens 28 § innehåller en förteckning över jävsgrunderna och en kompletterande generalklausul, enligt vilken en tjänsteman är jävig om tilltron till hans eller hennes opartiskhet av något annat särskilt skäl äventyras. Enligt förvaltningslagen tillämpas bestämmelserna om en tjänstemans jäv också på medlemmar i ett kollegialt organ och på andra som deltar i behandlingen av ett ärende, såsom sekreteraren. Bestämmelser om avgörandet av jävsfrågor finns i 29 och 30 § i förvaltningslagen. Syftet med generalklausulen är att trygga opartiskheten i förvaltningsförfarandet. I det föreslagna 3 mom. föreskrivs det dessutom att enbart ett anställningsförhållande till en församling eller kyrklig samfällighet inte medför jäv för en tjänsteinnehavare i ett förvaltningsärende där församlingen eller den kyrkliga samfälligheten är part, om han eller hon inte har varit föredragande i ärendet eller i övrigt har behandlat ärendet.

I 4 mom. föreskrivs det om begränsning av deltagandet i uppställande eller val av medlemmar till arbetsmarknadsverkets delegation. Endast de medlemmar i stiftsfullmäktige och kyrkostyrelsen vars anställningsvillkor inte regleras i kyrkans tjänstekollektivavtal eller arbetskollektivavtal kan delta i uppställande och val av medlemmar och ersättare till delegationen för kyrkans arbetsmarknadsverk.

Paragrafen innehåller inte längre någon bestämmelse om jäv för en tjänsteinnehavare eller förtroendevald vid kyrkostyrelsen i pensionsärenden eller frågor som gäller pensionsskydd eftersom beslutsfattandet i pensionsärenden har överförts till Keva.

11 §. Sätten att fatta beslut i organ. I denna nya paragraf föreskrivs det om på vilket sätt beslut kan fattas i ärenden som hör till ett organ. Organet kan behandla ärenden vid ett sammanträde som hålls på mötesplatsen eller alternativt hålla ett elektroniskt sammanträde. Med elektroniskt sammanträde avses ett sammanträde som genomförs i en elektronisk miljö där deltagarna med hjälp av en elektronisk förbindelse deltar från valfri plats. Närmare bestämmelser om elektroniska sammanträden finns i den föreslagna 12 §.

Dessutom kan beslut fattas elektroniskt före det egentliga sammanträdet. Med elektroniskt beslutsförfarande avses ett beslutsfattande som är oberoende av tid och plats, men som sker före organets sammanträde. Närmare bestämmelser om det elektroniska beslutsförfarandet finns i den föreslagna 13 §.

Enligt 2 mom. ska en kyrklig myndighet, dvs. församlingen, den kyrkliga samfälligheten, domkapitlet eller kyrkostyrelsen, sörja för informationssäkerheten och för att utomstående inte har tillgång till sekretessbelagda uppgifter. I synnerhet bör uppmärksamhet ägnas behandlingen av sekretessbelagda ärenden. I laglighetsövervakarnas avgöranden (1.12.2011 BJK 1840/1/2010 och 24.3.2011 JO 3438/4/09) har det konstaterats att en vanlig e-postförbindelse inte kan anses vara tillräckligt datasäker för förmedlingen av meddelanden som innehåller sekretessbelagda uppgifter. I fråga om elektroniska sammanträden och elektroniskt beslutsförfarande får handlingar som innehåller sekretessbelagda ärenden därför inte sändas och diskussioner inte föras annat än med hjälp av en skyddad dataförbindelse.

En kyrklig myndighet som använder sig av elektroniska sammanträden bör när den beaktar datasäkerhetssynpunkter bl.a. dra upp riktlinjer för vilken typ av platser som medlemmar i organet får befinna sig på när de deltar i sammanträdet. Dessutom ska myndigheten sörja för att inte utomstående har tillgång till sekretessbelagda eller konfidentiella uppgifter. En kyrklig myndighet kan övergå till att använda sig av ett elektroniskt sammanträdesförfarande först när de datasystem myndigheten använder är tillräckligt säkra.

I fråga om elektroniskt beslutsförfarande ska organets medlemmar på ett tillförlitligt sätt kunna identifiera sig på det sätt som föreskrivs i lagen om stark autentisering och betrodda elektroniska tjänster (617/2009). Det informationssystem som används ska vara slutet och dataförbindelserna skyddade på ett tillförlitligt sätt. Också i fråga om servrar måste datasäkerhetsperspektiv beaktas.

12 §. Elektroniskt sammanträde. I paragrafen föreskrivs det närmare om förutsättningarna för ett elektroniskt sammanträde. Sammanträdesdeltagarna kan delta från sinsemellan olika platser. Inte heller sammanträdet ordförande och sekreterare behöver vara närvarande på mötesplatsen. I övrigt följer ett elektroniskt sammanträde samma beslutsförfarande som ett ordinarie sammanträde.

I fråga om ett elektroniskt sammanträde bör beaktas att i fråga om organets offentliga sammanträden bör allmänheten ha möjlighet att följa sammanträdet på det sätt som anges i den föreslagna 15 § 3 mom.

Vid ett elektroniskt sammanträde krävs det att de som konstateras vara närvarande står i bild- och ljudförbindelse med varandra på lika villkor. Detta tryggar förutsättningarna för organets beslutsfattande när deltagarna ansikte mot ansikte kan diskutera de ärenden i vilka beslut ska fattas.

13 §. Elektroniskt beslutsförfarande. I paragrafen föreskrivs det om förutsättningarna för elektroniskt beslutsförfarande. En del av de ärenden som ska tas upp vid organets sammanträde kan efter prövning behandlas i elektroniskt beslutsförfarande före organets egentliga sammanträde. Detta beslutsförfarande är huvudsakligen avsett för behandlingen av s.k. rutinärenden. Elektroniskt beslutsfattande förutsätter att lämpliga informationssystem eller andra datatekniska lösningar används, men det förutsätter inte att organets medlemmar står i bild- och ljudförbindelse med varandra.

I 1 mom. föreskrivs det att med undantag för de kyrkliga organens offentliga sammanträden kan ett organ fatta beslut i ett slutet elektroniskt beslutsförfarande. Organet kan använda elektroniskt beslutsförfarande för beslutsfattande som sker före sammanträdet. Det är upp till organets övervägande hur långt före sammanträdet beslutsfattandet ska ske. Eftersom elektroniskt beslutsförfarande inte är öppet eller offentligt kan det inte tillämpas i fråga om sammanträden som är offentliga.

Enligt 2 mom. ska de ärenden som ska behandlas specificeras i kallelsen till sammanträdet och det ska nämnas före vilken tidpunkt ärendet senast kan behandlas i elektroniskt beslutsförfarande. Av kallelsen till sammanträdet ska alltså framgå den tidsfrist inom vilken organets medlemmar har möjlighet att uttrycka sin åsikt i ärendet. Behandlingen av ärendet och uttryckandet av åsikter sker exempelvis i ett slutet elektroniskt system för beslutsfattande. Det ska finnas så enkla svarsalternativ som möjligt för att uttrycka sin åsikt, såsom ”ja”, ”nej” eller ”blankt”. Ställningstagandena ska vara öppna för organets medlemmar så att de övriga medlemmarna kan se varandras ställningstaganden. Ärendet är behandlat när alla medlemmar i organet har uttryckt sin åsikt i ärendet och tidsfristen för beslutsfattandet har löpt ut.

Ett ärende ska överföras till behandling vid ett ordinarie sammanträde om en medlem kräver detta. Detta säkerställer att också de ärenden som faller inom ramen för elektroniskt beslutsförfarande ska kunna diskuteras vid ett sammanträde innan beslutet fattas. Systemet med elektroniskt beslutsförfarande ska alltså innefatta en möjlighet att överföra ärendet för behandling vid organets sammanträde. I situationer där en medlem i organet kräver att ärendet ska överföras ska ärendet inte längre behandlas elektroniskt och informationen om att ärendet har överförts till sammanträdet ska synas i systemet för alla medlemmar i organet. Samma förfarande ska gälla när en medlem i organet kommer med ett motförslag till beslutet. Ärendet ska automatiskt överföras för behandling vid sammanträdet om en medlem i organet avstår från att uttrycka sin åsikt inom den i kallelsen angivna tidsfristen. På så sätt säkerställer man att alla medlemmar i organet har möjlighet att uttrycka sin åsikt i det ärende som behandlas.

Enligt det föreslagna 2 mom. ska ett ärende som varit föremål för elektroniskt beslutsförfarande anses vara behandlat när alla medlemmar i organet har uttryckt sin åsikt i ärendet och tidsfristen för behandlingen har löpt ut och ingen av medlemmarna har krävt att ärendet ska överföras till organets sammanträde. Ett justerat beslut ska eventuellt med hjälp av samma förfarande delges i enlighet med de föreslagna 22 och 23 §. Tiden för ändringssökande föreslås börja löpa från det att man fått del av beslutet.

Enligt 3 mom. ska protokollet över de beslut som fattats i elektroniskt beslutsförfarande kunna justeras före sammanträdet. Huvudregeln är att beslut som fattats i elektroniskt beslutsförfarande justeras på normalt sätt vid följande sammanträde, men besluten ska kunna justeras redan före sammanträdet. Beslut som fattats i elektroniskt beslutsförfarande kan exempelvis justeras i samma slutna informationssystem där de har fattats eller annars elektroniskt på motsvarande sätt som ett vanligt protokoll justeras.

14 §. Ett organs beslutsförfarande. I regel är ett organ beslutfört när mer än hälften av medlemmarna är närvarande. Detta gäller inte kyrkomötet och biskopsmötet, vars beslutsförfarande inte hänger på antalet närvarande medlemmar. Separata bestämmelser utfärdas om beslut som kräver kvalificerad majoritet. En person anses vara närvarande när han eller hon på sammanträdet tar del i behandlingen av ärendet, antingen på plats eller genom att delta elektroniskt.

Domkapitlet ska vara fulltaligt för att vara beslutfört vid behandlingen av ett ärende som gäller huruvida en präst eller lektor har hållit sig till kyrkans bekännelse, i övrigt tillämpas huvudregeln. Kyrkostyrelsens ämbetskollegium är beslutfört när minst tre av sex medlemmar är närvarande.

15 §. Sammanträdes offentlighet. I paragrafen finns bestämmelser om sammanträdesoffentligheten för kyrkans organ. Enligt 24 § 1 mom. i förvaltningslagen ska ett ärende behandlas offentligt om så föreskrivs eller beslut om detta har fattats med stöd av en särskild bestämmelse. Enligt 1 § 2 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet föreskrivs särskilt om rätten att närvara vid bl.a. kyrkliga organs sammanträden.

Kyrkomötets förvaltningsutskott behandlade i betänkandet 2/2005 Borgå stiftsfullmäktiges initiativ om att stiftsfullmäktiges sammanträden ska bestämmas vara offentliga sammanträden. Utskottet omfattade initiativet och ansåg att stiftsfullmäktiges sammanträden ska vara offentliga. Utskottet ansåg att stiftsfullmäktige med avseende på uppgifternas natur närmast är jämförbart med kyrkofullmäktige i församlingarna. Stiftsfullmäktige har bl.a. i uppgift att fastställa stiftets verksamhets- och ekonomiplan samt budget. Dessa ärenden är klart av fullmäktigenatur. Till behandlingen av dem hör enligt utskottet även möjligheten till offentlig kontroll, vilken förutsätter att sammanträdet är offentligt. Förvaltningsutskottet ansåg det nödvändigt att bestämmelserna om sammanträdesoffentligheten preciseras även för andra organ som gäller kyrkan som helhet.

I enlighet med offentlighetsprincipen föreskrivs det i 1 mom. att kyrkofullmäktiges, gemensamma kyrkofullmäktiges och stiftsfullmäktiges sammanträden samt kyrkomötets plenum är offentliga. Om det vid dem behandlas ärenden eller handlingar som i lag sekretessbelagts är sammanträdet inte offentligt till denna del. Organet kan dessutom med enkel majoritet av vägande skäl besluta att ett visst ärende ska behandlas bakom stängda dörrar. Detta vägande skäl ska vara jämförbart med en handlings sekretessgrund, varför en snabbare behandling eller icke-önskvärd publicitet för ärendet inte utgör vägande skäl. De handlingar som lagts fram och upprättats vid ett slutet sammanträde är i regel offentliga. Sekretessbehovet måste i fråga om dessa bedömas från fall till fall i enlighet med sekretessbestämmelserna.

Enligt 2 mom. är sammanträden i andra organ i regel inte offentliga. Exempelvis är kyrkorådets, gemensamma kyrkorådets, församlingsrådets, domkapitlets och kyrkostyrelsens sammanträden

slutna, om organet inte beslutar något annat. Om ett ärende eller en handling som ska behandlas är sekretessbelagda, kan organets sammanträde inte till denna del vara offentligt.

I 3 mom. föreskrivs det om offentligheten för organets sammanträde när någon deltar på elektronisk väg. Också då ska allmänheten ha möjlighet att följa organets offentliga sammanträde också till den del någon deltar i ett sammanträde på elektronisk väg.

16 §. Ledningen av sammanträden och begränsning av yttranderätten. Bestämmelsen om ledningen av organets sammanträden och begränsningen av medlemmarnas yttranderätt ska gälla alla förvaltningsorgan och andra organ. Bestämmelsen tillämpas förutom på organets medlemmar även på dem som med stöd av lag eller en bestämmelse eller föreskrift på lägre nivå har närvaro- och yttranderätt vid organets sammanträde. I organets arbetsordning eller reglemente eller i en instruktion kan ges närmare föreskrifter om inläggen.

17 §. Omröstning i ett organ. I paragrafen föreskrivs det om omröstningsförfarandet i kyrkans organ. En omröstning ska alltid förrättas öppet antingen genom namnupprop eller på det sätt som ordföranden bestämmer. Dessutom ska röstningsresultatet samt ombudens eller medlemmarnas röstningsbeteende framgå av det protokoll som förts vid sammanträdet. Organet kan inte bestämma att omröstningen ska förrättas med slutna sedlar. Som beslut gäller det förslag som fått flest röster eller som nått kvalificerad majoritet när detta krävs. Om rösterna faller lika ska som beslut gälla den åsikt som ordföranden har röstat för. I vissa ärenden som gäller befintliga tjänsteförhållanden väljs vid lika röstetal dock den lösning som är lindrigare för tjänsteinnehavaren eller arbetstagaren.

18 §. Val som förrättas i ett organ. Personer till olika poster utses genom val. Det kan gälla val av en eller flera personer till ett förtroendeuppdrag eller val av en tjänsteinnehavare eller arbetstagare för anställning. Valet kan vara enhälligt, varvid man inte behöver vidta någon egentlig valförrättning. Val kan förrättas antingen som majoritetsval eller, vid val av flera förtroendevalda, även som proportionellt val. Ett val är det fråga om först när ett slutgiltigt beslut fattas om urvalet. Exempelvis om det hör till kyrkofullmäktige att utse en person, gör man i kyrkorådet ett beslutsförslag genom omröstning, inte genom val.

Den tredje meningen i 1 mom. motsvarar 45 § 2 mom. 2 punkten i förvaltningslagen, enligt vilken motiveringen för ett beslut kan utelämnas om beslutet gäller val som förrättas av ett kommunalt kollegialt organ. Även om motiveringen för ett beslut kan utelämnas vid beslut om val, måste beredningen inför en tjänstetillsättning eller ett annat val vara grundlig. Föredragningen om tjänstetillsättningen ska därför innehålla en saklig jämförelse av de olika sökandenas förtjänster och annan behövlig information till grund för beslutsprocessen och faktorer som inverkar på valet. Man måste beakta att föredragningen kan innehålla uppgifter som är sekretessbelagda med stöd av lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet eller dataskyddslagstiftningen.

Vid majoritetsval utses de personer som fått flest röster. Om det är fler än en som ska utses, har varje medlem i organet lika många röster som antalet personer som ska utses. En kandidat kan ges endast en röst, men man behöver inte använda alla röster. Även val av lekmannamedlem och två ersättare till domkapitlet förrättas på detta sätt. Om tre personer inte utses i det första valet förrättas fyllnadsval.

Val av två eller flera förtroendevalda kan förrättas som proportionellt val. Ordföranden har i uppgift att fastställa om antalet personer som begär proportionellt val är tillräckligt. Det förutsatta antalet räknas utifrån hela organets medlemsantal.

I paragrafen ingår enligt förslaget en ny bestämmelse om val av ersättare, som följer gängse praxis. Vid val av förtroendevalda väljs ersättarna vid samma valförrättning som de ordinarie medlemmarna. Ibland är ersättarna personliga, och då omfattar kandidaturen i praktiken ett kandidatpar bestående av den ordinarie medlemmen och dennas personliga ersättare. Om ersättarna inte är personliga, väljs som ersättare de kandidater som näst efter dem som utses till ordinarie medlemmar har fått flest röster eller de högsta jämförelsetalen.

Proportionella val ska förrättas med slutna sedlar. Majoritetsval förrättas med slutna sedlar om en av organets medlemmar så kräver.

Till paragrafen fogas ett nytt 5 mom., som ska gälla förrättande av val med slutna sedlar vid ett sådant elektroniskt sammanträde som avses i den föreslagna 14 §. Förrättande av valet med slutna sedlar med hjälp av traditionella papperssedlar är inte möjligt om medlemmarna deltar i sammanträdet på elektronisk väg. Enligt det föreslagna momentet får ett val när en medlem i organet deltar i sammanträdet elektroniskt förrättas med slutna sedlar endast om valhemligheten är tryggad. Ett tryggnade av valhemligheten förutsätter att alla de röster som avgetts i valet och de personer som avgett sin röst på ett tillförlitligt sätt kan separeras från varandra, vilket förutsätter ett elektroniskt röstningssystem. Om organet vid ett elektroniskt sammanträde inte har tillgång till elektroniska röstningssystem som möjliggör distansröstning och om det på sammanträdet föreslås att val ska förrättas med slutna sedlar, ska ärendet flyttas fram till nästa sammanträde.

19 §. *Lika röstetal vid val som förrättas av ett organ.* Vid lika röstetal i ett majoritetsval eller vid lika jämförelsetal i ett proportionellt val avgör lotten valresultatet. I kyrkoordningen kan något annat föreskrivas i fråga om indirekt kyrkoherdeval och kaplansval. Enligt det föreslagna 8 kap. 21 § 4 mom. i kyrkoordningen gäller att om antalet röster i den avgörande omröstningen vid ett indirekt kyrkoherdeval eller vid ett kaplansval är lika ska domkapitlet utfärda tjänsteförordnade för någon av de sökande som erhållit flest röster. När rösterna i valet faller lika i fråga om befattningar som tillsätts på grundval av förslag, blir den vald som i förslaget placerats före den andra.

20 §. *Beslut på föredragning och föredragandens ansvar.* Ett organ eller en tjänsteinnehavare ska fatta sina beslut på föredragning om det i arbetsordningen eller ett reglemente eller en instruktion så bestäms. Också en chef kan bestämma att beslutet ska fattas på föredragning av en tjänsteinnehavare. Den tjänsteinnehavare som fungerar som föredragande är då ansvarig för det beslut som fattas på föredragning av honom eller henne. Föredragandens ansvar bygger på det tjänsteansvar som fastställs i 118 § i grundlagen. Föredraganden kan befria sig från ansvaret genom att anmäla avvikande mening till beslutet; om detta föreskrivs i 21 §.

21 §. *Avvikande mening.* I paragrafen föreskrivs det om anmälan av avvikande mening till ett beslut i enlighet med 106 § i kommunallagen. Motsvarande bestämmelse fanns redan i 61 § i kommunallagen från 1975. Enligt det föreslagna 1 mom. har en medlem i organet som har lagt fram ett motförslag eller röstat mot beslutet rätt att anmäla avvikande mening. Samma rätt gäller

för föredraganden i ärendet, om beslutet avviker från beslutsförslaget. Avvikande åsikt ska anmälas genast efter det att beslutet har fattats. Till en avvikande mening kan fogas skriftliga motiveringar innan protokollet justeras. Bestämmelsen gäller kyrkans alla organ förutom kyrkomötet.

Enligt 118 § i grundlagen svarar en tjänsteman för att hans eller hennes ämbetsåtgärder är lagliga. Även förtroendevalda har tjänsteansvar. En medlem som röstat mot beslutet eller anmält avvikande mening befrias från detta ansvar. För att befrias från ansvar är det tillräckligt att medlemmens röstningsbeteende framgår av organets protokoll. Redan när kommunallagen från 1995 reviderades motiverades bestämmelsen med vedertagen tolkningspraxis (RP 192/1994 rd, s. 117). Denna tolkningsbestämmelse har följts även inom kyrkan och 2012 utfärdades anvisningar om att röstningsbeteendet ska antecknas i protokollet (Kyrkostyrelsens cirkulär 11/2012). Den avvikande mening som en medlem i organet anmält har betydelse för det juridiska ansvaret i slutna val och i det fall när en medlem har gjort ett förslag som förfallit på grund av bristande understöd.

Föredraganden kan befrias från det juridiska ansvar som beslutet medför endast genom att anmäla avvikande mening. Även om beslutet inte fattas enligt föredragningen ansvarar föredraganden ändå för beslutet om han eller hon inte anmäler avvikande mening. Trots sin avvikande åsikt ansvarar föredraganden för att de uppgifter som presenterats till grund för beslutsfattandet är korrekta och tillräckliga.

22 §. Tillgänglighållande av protokoll och beslut. I paragrafen föreskrivs det om hur protokoll över beslut av kyrkans organ och tjänsteinnehavare samt beslut av en underställningsmyndighet och av en besvärsmyndighet ska delges församlingens medlemmar. Paragrafen gäller alla organ, även valnämnder. I paragrafen föreskrivs det att offentligt framläggande av protokoll enligt 25 kap. 3 § i den gällande kyrkolagen ska ersättas med ett delgivningsförfarande via det allmänna datanätet.

Enligt 1 mom. ska protokoll över sådana beslut av församlingens organ eller tjänsteinnehavare i vilka en församlingsmedlem får framställa begäran om omprövning eller anföra besvär hållas tillgängliga i det allmänna datanätet. Om beslutet inte får överklagas genom begäran om omprövning eller besvär kan protokollet hållas tillgängligt i det allmänna datanätet om myndigheten anser det vara nödvändigt. När ett protokoll publiceras i det allmänna datanätet måste sekretessbestämmelserna beaktas. Protokollet kan hållas framlagt bara till de delar som inget annat följer av sekretessbestämmelserna. Detta kan innebära att uppgifterna i protokollet inte i sin helhet kan publiceras i det allmänna datanätet. I ett protokoll som publiceras på nätet ska det dock alltid finnas sådana väsentliga uppgifter som hänför sig till beslutsfattandet och som är nödvändiga t.ex. med tanke på ändringssökandet. Om ärendet är sekretessbelagt i sin helhet, ska i protokollet tas in ett omnämnande av att ett sekretessbelagt ärende har behandlats samt på vilken bestämmelse sekretessen bygger.

Vid offentliggörandet av protokoll bör skyddet av personuppgifter beaktas. Således kan i protokollen bara offentliggöras de personuppgifter som behövs med tanke på delgivningen. Därför bör inte ens alla de personuppgifter som anses vara offentliga publiceras på nätet. Exempelvis om en persons telefonnummer eller adress nämns i beslutet är detta ofta onödigt med tanke på församlingsmedlemmens delfående. I valnämndens protokoll kan det däremot vara nödvändigt att nämna både personens namn och yrke för att personen ska kunna identifieras.

I momentet föreskrivs det också att om protokollet innehåller personuppgifter så ska dessa avlägsnas när tidsfristen för begäran om omprövning eller besvärstiden löper ut. Rätten att behandla personuppgifter i det allmänna datanätet bedöms utifrån de förutsättningar som anges i dataskyddslagstiftningen. Behandlingen av uppgifterna ska vara sakligt motiverad med tanke på församlingens verksamhet. Utan den berörda personens medgivande får personuppgifter bara behandlas om behandlingen regleras i lag eller i övrigt är motiverad på grund av uppgifter eller förpliktelser som föreskrivits för församlingen eller ålagts den med stöd av lag. När tiden för begäran om omprövning eller anförande av besvär eller exempelvis tiden för publicering av en kungörelse har löpt ut upphör även grunden för att behandla personuppgifter i det allmänna datanätet.

Utifrån 2 och 3 mom. ska 1 mom. även tillämpas på stiftets valnämnds och domkapitlets protokoll samt på en underställningsmyndighets och en besvärsmyndighets beslut och hur dessa ska hållas framlagda. Protokollen ska hållas tillgängliga under minst den tid som har reserverats för begäran om omprövning eller anförande av besvär.

23 §. Delgivning av beslut. På delgivning av ett beslut av en kyrklig myndighet till en part tillämpas förvaltningslagens bestämmelser om vanlig delgivning och bevislig delgivning samt det som i 18 § i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet föreskrivs om bevislig elektronisk delgivning och det som i 19 § i den lagen föreskrivs om vanlig elektronisk delgivning. Enligt förvaltningslagen sker vanlig delgivning per post genom brev till mottagaren och mottagaren anses ha fått del av ärendet den sjunde dagen efter det att brevet avsändes, om inte något annat visas. Ärendet anses ha kommit till en myndighets kännedom den dag brevet anlände. Av mottagningsbeviset vid en bevislig delgivning ska framgå den som har verkställt delgivningen, mottagaren och tidpunkten för delfäendet.

Dessutom föreskrivs det i paragrafen om när en församlingsmedlem anses ha fått del av informationen. Enligt 62 § i förvaltningslagen anses det vid offentlig delgivning att delfäendet har skett den sjunde dagen efter det att meddelandet publicerades. Det är ändamålsenligt att tidpunkten för delfäendet bestäms så att den följer den allmänna förvaltningslagstiftningen. Tidsfristen för framställande av begäran om omprövning och anförande av besvär börjar löpa från denna tidpunkt.

I fråga om delfäendet av ett beslut som gäller ett pensionsärende föreskrivs i pensionslagen för den offentliga sektorn. Den separata hänvisningsbestämmelse som gäller detta stryks.

24 §. Delgivning av beslut om fastställande av valresultatet. I paragrafen föreskrivs det om delgivningen i direkta kyrkoherdeval och församlingsval. Parter är de personer som sökt tjänsten. Exempelvis i församlingsval och direkt kyrkoherdeval kan de röstberättigade till följd av flyttning från en församling till en annan innefatta andra än församlingens medlemmar. I 2 mom. föreskrivs det om tidpunkten för delgivningen på samma sätt som i det föreslagna 23 § 2 mom.

25 §. Delgivning i ärenden som gäller gravar. Ärenden som gäller en grav ska delges den som innehar gravrätten. Om det inte finns uppgifter om den som innehar en gravrätt eller hans eller hennes vistelseort, ska delgivningen ske i enlighet med 2 mom. I 2 mom. föreskrivs det om tidpunkten för delgivningen på motsvarande sätt som i det föreslagna 23 § 2 mom.

26 §. Delgivning med församlingar, kyrkliga samfälligheter, stift och kyrkan. I paragrafen föreskrivs det om en stämning eller andra tillkännagivanden som ska delges en församling eller en kyrklig samfällighet, stiftet eller kyrkan. Bestämmelser om delfäendet av en stämning eller ett beslut av en allmän domstol finns i rättegångsbalken och bestämmelser om delfäendet av andra meddelanden och handlingar finns i förvaltningslagen.

27 §. Domstolarnas anmälningsplikt. I paragrafen föreskrivs det om domstolens skyldighet att till en kyrklig arbetsgivare anmäla om en präst åtalas samt om en präst eller en annan tjänsteinnehavare i kyrkan eller församlingen dömts till straff.

11 kap. Särskilda bestämmelser

1 §. Undantagsförhållanden. I paragrafen föreskrivs det om tryggheten av kontinuiteten i kyrkans förvaltning och verksamhet under undantagsförhållanden. Om kyrkomötet inte kan sammanträda då, har kyrkostyrelsen rätt att utföra de uppgifter som nämns i 1 och 2 mom. och som under normala förhållanden hör till kyrkomötet. Paragrafen kan tillämpas endast när det genom förordning av statsrådet föreskrivs att befogenheter enligt beredskapslagen (1552/2011) ska börja tillämpas.

Kyrkostyrelsen kan för högst ett år meddela förordnanden om bl.a. budgeten för kyrkans centralfond och kyrkans pensionsfond samt om kyrkostyrelsens, församlingarnas och de kyrkliga samfälligheternas förvaltning och andra åtgärder som undantagsförhållandena kräver. Kyrkostyrelsen kan även skjuta fram förrättandet av församlingsval för viss tid eller tills vidare. Dessutom kan kyrkostyrelsen meddela förordnanden om överföring av behörighet inom församlingen eller den kyrkliga samfälligheten. I 3 kap. 29 § i kyrkoordningen föreskrivs det om hur möteskallesen till kyrkofullmäktige ska tillställas i undantagsförhållanden.

Ett interimistiskt förordnande som kyrkostyrelsen har meddelat under undantagsförhållanden ska föras till kyrkomötet för behandling genast när det kan sammanträda. Kyrkomötet ska besluta huruvida förordnandet ska förbli i kraft som sådant eller upphävas helt eller delvis och huruvida det ska gälla under den tid kyrkostyrelsen föreskrivit eller under en kortare tid.

2 §. Beslutförheten under undantagsförhållanden. Strävan är att domkapitlets och kyrkostyrelsens beslutförhet under undantagsförhållanden ska säkerställas genom en bestämmelse som ger organen rätt att fatta nödvändiga och brådskande beslut utan att alla medlemmar är närvarande. I biskopens uppgifter ingår att vara ordförande för domkapitlet. Som biskopens ställföreträdare fungerar enligt 4 kap. 6 § i kyrkoordningen domprosten eller, då denne är förhindrad, den i tjänsten äldre prästassessorn. Domkapitlets beslutförhet under undantagsförhållanden förutsätter således att åtminstone en präst som fungerar som ordförande är närvarande.

3 §. Förberedelser inför undantagsförhållanden och krissituationer samt ledningen av förberedelserna. I paragrafen föreskrivs det om församlingarnas, de kyrkliga samfälligheternas, stiftens och kyrkostyrelsens skyldighet att förbereda sig för undantagsförhållanden samt om ledningen av förberedelserna. Bakgrunden till denna paragraf är beredskapslagens 12 och 13 § som föreskriver om statens och kommunernas skyldighet att vidta förberedelser. Till förberedelserna hör att göra upp en beredskapsplan och förbereda den verksamhet som förutsätts under undantagsförhållanden samt andra åtgärder med vilka man kan säkerställa att uppgifterna sköts så väl som möjligt även under undantagsförhållanden.

Dessutom ska församlingarna bereda sig på att tillhandahålla andlig vård i krissituationer, t.ex. genom att ordna utbildning för sina anställda. Med krissituationer avses t.ex. en storolycka, en störning i infrastrukturen, en naturkatastrof eller en pandemi.

Domkapitlet i stiftet leder och övervakar förberedelserna i församlingarna och de kyrkliga samfälligheterna. Kyrkostyrelsen ska leda förberedelserna inom kyrkans centralförvaltning.

Förberedelserna sker i samarbete med statliga och kommunala myndigheter.

4 §. Kyrkliga utmärkelsetecken och titlar. I paragrafen föreskrivs det om kyrkliga utmärkelsetecken och titlar. Kyrkliga utmärkelsetecken är Sankt Henrikskorset och Mikael Agricolakorset, vilka förlänas av ärkebiskopen. Bestämmelser om villkoren för förlänande och återtagande av utmärkelsetecken och titlar finns i regler som godkänns av kyrkostyrelsen. I 2 mom. föreskrivs det om titlar som biskopen och domkapitlet kan förläna.

5 §. Vapen. Kyrkan och samtliga stift samt biskopen har ett eget vapen. Biskopens vapen symboliserar biskopsämbetet och går vidare till den efterföljande tjänsteinnehavaren. Om församlingen har ett vapen, har det en officiell ställning som församlingens emblem. Församlingen är inte skyldig att ha ett vapen.

6 §. Godkännande och fastställelse av vapen. I paragrafen föreskrivs det om förfarandet för att godkänna kyrkliga vapen. Underställningspraxis syftar till att säkerställa vapnens heraldiska högklassighet samt korrekta och enhetliga användning. Användningen av vapnen övervakas av de organ som godkänt dem, som i praktiken har de bästa förutsättningarna att sköta övervakningen.

7 §. Riksarkivets yttrande. Kyrkostyrelsen ska innan den godkänner ett kyrkligt vapen eller fastställer domkapitlets beslut inhämta ett yttrande av Riksarkivet som har en heraldisk nämnd. Domkapitlet ska inhämta ett yttrande av Riksarkivet innan det fastställer en församlings vapen.

8 §. Sigill och stämplor. Definitionerna i paragrafen motsvarar definitionerna i lagen om myndigheters sigill och stämplor (19/2009). Användningen av sigill har en lång tradition. Stämplor torde även i framtiden bestå som ett förmånligt sätt att bekräfta handlingars äkthet. Bestämmelserna tillämpas även på andra optiska märkningar, dvs. märkningar som kan iaktas med synsinnet, och avtryck som ersätter eller kompletterar sigill och stämplor och som används för att bekräfta handlingars autenticitet.

Bestämmelser om elektronisk kommunikation samt om elektroniska signaturer och tillhörande certifikat finns särskilt i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003) samt i lagen om stark autentisering och betrodda elektroniska tjänster (617/2009). Lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet tillämpas redan med stöd av 10 kap. 1 §. Certifikat har inom den elektroniska kommunikationen fått en etablerad betydelse, varför certifikat inte används som en allmän term i bestämmelserna utan saken uttrycks på andra sätt för undvikande av missförstånd.

9 §. Godkännande och fastställelse av sigill och stämplor. I paragrafen föreskrivs det om förfarandet för att godkänna sigill och stämplor. Enligt 4 kap. 18 § i den föreslagna kyrkoordningen

beslutar domkapitlet om prosteriindelningen i sina stift och det är därför motiverat att det även beslutar om emblemen för kontraktsprosttjänsten.

Församlingens kyrkoherdeämbete använder församlingens sigill. Även då församlingen hör till en kyrklig samfällighet eller dess kyrkoherdeämbetsuppgifter sköts av ett centralregister ska församlingen ha ett eget sigill. Så ska t.ex. röstsedeln vid församlingsval och kyrkoherdeval enligt 9 kap. i kyrkoordningen stämplas med församlingens stämpel.

I rollen som församlingarnas gemensamma aktör behöver centralregistren ett eget sigill. Eftersom centralregistrens sigill har en avsevärt svagare karaktär av emblem och ett mer begränsat användningsområde än församlingarnas sigill, är det motiverat att sigillet godkänns av ett organ på lägre nivå än i en enskild församling eller kyrklig samfällighet.

Syftet med underställningspraxis är att säkerställa sigillens och stämplarnas heraldiska högklassighet samt korrekta och enhetliga användning.

10 §. Förstöring av sigill och stämplor. I paragrafen åläggs myndigheterna att se till att redskap som inte längre behövs förstörs eller tas tillvara på ett lämpligt sätt för att förebygga att de används på felaktigt sätt. Förstöringen eller tillvaratagandet av sigill och stämplor ska övervägas omsorgsfullt.

12 kap. Ändringssökande och underställning

Bestämmelserna om ändringssökande reviderades genom en ändring av kyrkolagen som trädde i kraft vid ingången av 2004. Sökande av ändring i beslut av en kyrklig myndighet överfördes från domkapitlet till förvaltningsdomstolarna. Bestämmelserna om kyrkobesvär togs in i 24 kap. i kyrkolagen. Samtidigt tog man i bruk ett förvaltningsinternt omprövningsförfarande, vilket föregår kyrkobesvär.

1 §. Tillämpning av kapitlets bestämmelser. I den nya paragrafen föreskrivs det om tillämpningen av kapitlets bestämmelser. Enligt förslaget söks ändring i beslut av kyrkliga myndigheter i allmänhet enligt denna lag. Endast om det särskilt föreskrivits att ändring i en sak ska sökas på något annat sätt ska bestämmelserna i fråga iakttas. I t.ex. begravningslagen föreskrivs det om sökande av ändring i beslut som gäller tillhandahållande av gravplats eller de avgifter som tas ut inom begravningsverksamheten. De särskilda bestämmelserna föreslås gälla även tvister som gäller tolkningen av kyrkans tjänste- och arbetskollektivavtal. Tvister om tolkningen av dessa avtal avgörs i första hand genom förhandlingar mellan parterna och i sista hand i arbetsdomstolen enligt lagen om rättegång i arbetsdomstolen (646/1974).

2 §. Begäran om omprövning. I paragrafen finns det bestämmelser om begäran om omprövning av ett myndighetsbeslut. Denna begäran är ett administrativt rättsmedel för ändringssökande före de egentliga kyrkobesvärerna. Paragrafen motsvarar 24 kap. 3 § i den gällande kyrkolagen. I 1 mom. har dock en ny punkt med ett omnämnande av organisationskommittéer fogats till. Trots att organisationskommittéerna i regel vidtar beredande åtgärder har de även betydande beslutanderätt under övergångsperioden i anslutning till församlingsindelningen. Organisationskommittéerna jämföras egentligen med kyrkorådet när det gäller behandlingen av förvaltningsärenden, men med tanke på rättsskyddet är det viktigt att bestämmelserna om ändringssökande är så tydliga som möjligt.

I 2 mom. föreskrivs det om sådana beslut av kyrkorådet, gemensamma kyrkorådet och församlingsrådet som underställs en högre myndighet för prövning. Då är det inte ändamålsenligt att ett omprövningsförfarande ska gälla för besluten eftersom underställningsmyndigheten prövar både beslutets laglighet och ändamålsenlighet. I underställningsbeslut kan ändring sökas direkt genom kyrkobesvär hos underställningsmyndigheten enligt 3 § 3 mom. Av 3 mom. framgår det att begäran om omprövning i övrigt är det primära rättsmedlet för beslut av de organ som avses i 1 mom., och kyrkobesvär kan anföras först över ett beslut som fattas på grund av en begäran om omprövning.

En begäran om rättelse av sådana befolkningsuppgifter som förts in i kyrkböckerna före den 1 oktober 1999 behandlas dock inte slutgiltigt i ett församlingsorgan, om parten inte kan godta begäran om omprövning av ett beslut som har fattats av kyrkoherden eller registerdirektören. Gemensamma kyrkorådet eller kyrkorådet ska då enligt 80 § 8 punkten i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster föra ärendet till magistraten inom två veckor från det att begäran om rättelse kom in. Om befolkningsuppgiften har förts in i medlemsregistret i oktober 1999 eller senare, begärs rättelse av uppgiften hos magistraten i personens hemkommun enligt 75 § i den nämnda lagen.

I begäran om omprövning kan man hänvisa till laglighets- och ändamålsenlighetsaspekter. Omprövning används som medel för att få till stånd en ändring och den myndighet vars beslut begäran om omprövning gäller är bunden till det tillämpningsområde som begäran om omprövning gäller. En begäran om omprövning ska behandlas så snabbt som möjligt. Först i ett beslut som fattats med anledning av begäran om omprövning får ändring sökas genom kyrkobesvär hos förvaltningsdomstolen.

3 §. Kyrkobesvär. I paragrafen föreskrivs det i enlighet med den gällande kyrkolagen om beslut i vilka ändring söks genom kyrkobesvär och om besvärsgrunderna. Det föreslås dock att 1 mom. förtydligas till följd av en smärre motstridighet i de gällande bestämmelserna. Av 1 punkten framgår principen att begäran om omprövning i de ärenden som avses i 2 § är ett absolut förstadium till kyrkobesvär. I 2 punkten föreskrivs det om kyrkobesvär över beslut av organ som sammanträder sällan, och där man genom systemet med omprövning således inte skulle uppnå den eftersträlvade administrativa flexibiliteten. På motsvarande sätt föreskrivs det i den föreslagna 3 punkten om beslut i vilka det på grund av deras art är motiverat att söka ändring direkt genom kyrkobesvär. I punkten föreslås dock att 2 § 1 mom. 6—8 punkten beaktas. I vissa beslut av domkapitlet, kyrkostyrelsen och församlingens valnämnd söks i första hand ändring genom begäran om omprövning. Enligt de ovannämnda bestämmelserna söks ändring i vissa beslut av domkapitlet i anslutning till skötseln av präst- och lektorstjänster liksom även i beslut av organ och tjänsteinnehavare underställda domkapitlet först genom begäran om omprövning. På motsvarande sätt tillämpas omprövningsförfarandet på beslut av organ och tjänsteinnehavare underställda kyrkostyrelsens plenum, liksom även på förteckningen över röstberättigade som godkänts av valnämnden.

I 1 mom. föreslås det att biskopsmötet och kyrkomötet läggs till som nya organ i vilkas beslut ändring söks genom kyrkobesvär. Överklagbara bland kyrkomötets beslut är endast beslut som gäller kyrkomötesombudens ställning. Biskopsmötets beslut är däremot till sin natur huvudsakligen verkställighetsbestämmelser som omfattas av besvärsförbud eller beredande åtgärder, varför bedömningen är att det endast sällan blir fråga om ändringssökande.

Kyrkobesvär är laglighetsbesvär. I ett underställningsärende kan kyrkobesvär även grunda sig på att beslutet inte är ändamålsenligt. Beslut av underställningsmyndigheter kan överklagas endast på laglighetsgrund. Den som söker ändring är skyldig att lägga fram sina besvärsgrunder inom besvärstiden.

4 §. *När omprövning inte får begäras eller besvär anföras.* I paragrafen föreskrivs det om besluts överklagbarhet. Omprövning får begäras eller kyrkobesvär anföras endast i fråga om en kyrklig myndighets slutliga beslut på samma sätt som det föreskrivs i 24 kap. 5 § i den gällande kyrkolagen. Slutliga är vanligen beslut genom vilka ett ärende har avgjorts eller lämnats utan prövning. Omprövning får inte begäras eller kyrkobesvär anföras i fråga om beslut som endast gäller beredning eller verkställighet. Som exempel kan tas kyrkorådets beredning av ett ärende för kyrkofullmäktige varvid endast kyrkofullmäktiges beslut får överklagas. I kyrkobesvärerna över kyrkofullmäktiges beslut kan man dock hänvisa till alla fel i beslutsfattandet, dvs. även till sådana som har uppkommit vid beredningen av ärendet i kyrkorådet.

5 §. *Rätt att begära omprövning och anföras besvär.* I paragrafen föreskrivs det om en parts, församlingsmedlems och kyrklig myndighets rätt att begära omprövning och anföras besvär. En part som definieras i 1 mom. har alltid denna rätt. En församlingsmedlem har rätt att begära omprövning eller anföras besvär i fråga om ett beslut av en församlingsmyndighet på den grunden att beslutet har fattats i oriktig ordning, den myndighet som fattade beslutet har överskridit sina befogenheter eller beslutet annars strider mot lag. Omprövning kan dessutom begäras på ändamålsenlighetsgrund.

Det föreslås att i 1 mom. tas in den bestämmelse i paragrafen om besvärsförbud i den gällande kyrkolagen som begränsar en församlingsmedlems besvärsrätt. En församlingsmedlem kan inte söka ändring i ett beslut som enligt paragrafen om handlingars offentlighet absolut ska vara sekretessbelagt. Inom diakonin handlar det om att bevilja materiell hjälp där endast den som ansöker om hjälpen har besvärsrätt. Förbud att anföras besvär över ett beslut som gäller kristen fostran eller undervisning som riktar sig till någon annan person behövs för att man ibland måste fatta beslut om att avbryta skriftskolan för skriftskolungdomar. Anledningen till detta är ofta sådana omständigheter som hänför sig till den unga personens levnadsförhållanden, person eller uppförande och som enligt lagen är sekretessbelagda.

I 2 mom. föreskrivs det om vilka som har rätt att begära omprövning eller anföras kyrkobesvär i fråga om beslut av en myndighet i en kyrklig samfällighet och beslut av ett för församlingarna gemensamt organ som grundar sig på avtal. I 3 mom. föreskrivs det om ändringssökande i ett beslut i ett underställt ärende och i 4 mom. om vilka som har rätt att anföras kyrkobesvär över beslut med anledning av begäran om omprövning.

Enligt 5 mom. har den kyrkliga myndighet som fattat beslutet rätt att överklaga förvaltningsdomstolens beslut även i andra fall än i samband med underställda beslut, om förvaltningsdomstolen har ändrat eller upphävt myndighetens beslut.

6 §. *Rätt att begära omprövning och anföras besvär i fråga om förteckningen över röstberättigade.* I paragrafen föreskrivs det om ett undantag till den ovanstående paragrafen om rätt att begära omprövning och anföras besvär. Undantaget gäller begäran om omprövning i fråga om förteckningen över röstberättigade vid församlingsval och direkt kyrkoherdeval. Vid val som

förrättas i stiftens vinner förteckningarna över röstberättigade inte laga kraft och därför kan ändringar i dem göras ända fram till valet.

I enlighet med den allmänna vallagstiftningen får den som anser att han eller hon obehörigen har utelämnats ur förteckningen över röstberättigade eller att en anteckning om honom eller henne är oriktig begära omprövning eller anföra besvär.

Förvaltningsdomstolen är skyldig att skyndsamt avgöra besvär som anförts över valnämndens beslut innan valet förrättas och delge den person som rösträtten gäller och valnämnden beslutet. Valnämnden ska till följd av beslutet göra behövliga anteckningar i förteckningen över röstberättigade. Med grund i förvaltningsdomstolens beslut ska personen t.ex. läggas till i förteckningen över röstberättigade eller uppgifter som gäller honom eller henne ändras. Om besvären har förkastats eller avvisats ska en anteckning även om detta beslut göras i förteckningen över röstberättigade.

7 §. Rätt att anföra besvär över beslut om fastställande av valresultatet. Bestämmelsen gäller församlingsval, direkta kyrkoherdeval, val av medlemmar till stiftsfullmäktige och ombud till kyrkomötet samt biskopsval. Grunderna för anförande av besvär över valresultatet följer den allmänna vallagstiftningen och avviker något från de besvärsgrunder som föreskrivs i 3 § 3 mom. Också den krets som har rätt att anföra kyrkobesvär avviker från huvudregeln.

En part har besvärsrätt gällande ett beslut om valresultatet på den grunden att beslutet strider mot lag. Besvärsrätt på samma grund har även en kandidat i valet samt i församlingsval, val av medlemmar till stiftsfullmäktige och val av ombud till kyrkomötet samt i biskopsval också en valmansförening som ställt upp en kandidat. Med beslutets lagstridighet hänvisas till grunderna i 3 § 3 mom.

Beslut eller åtgärder som gäller förberedelser för valet eller som vidtagits i samband med valförrättandet och som man inte separat får söka ändring i kan bli föremål för prövning först i samband med valbesvär. Således kan t.ex. den som sökt en kyrkoherdetjänst men inte uppställts som valkandidat söka ändring i det beslut som fastställer valresultatet.

Dessutom får varje person som är röstberättigad vid respektive val samt vid församlingsval eller direkt kyrkoherdeval en församlingsmedlem anföra besvär över beslutet om fastställande av valresultatet på den grund att valet har förrättats i oriktig ordning och att detta har kunnat inverka på valresultatet. Eftersom rösträtten vid exempelvis församlingsval bestäms utifrån uppgifterna den 15 augusti valåret kan en person som röstat i det skede då resultatet fastställs redan vara medlem i någon annan församling. Av denna anledning har både röstberättigade och församlingsmedlemmar rätt att överklaga. Val av medlemmar till stiftsfullmäktige och kyrkomötesombud förrättas stiftsvis, varvid även rösträtten utövas stiftsvis.

8 §. Rättsmedel i upphandlingsärenden. Enligt lagen om offentlig upphandling och koncession finns bestämmelser om sökande av ändring i beslut om upphandling av myndigheter inom den evangelisk-lutherska kyrkan i kyrkolagen. Motsvarande den gällande kyrkolagen föreslås att det på upphandlingsärenden som ingår i den nämnda lagens tillämpningsområde tillämpas de rättsmedel som föreskrivs i lagen om offentlig upphandling och koncession.

I lagen om offentlig upphandling och koncession föreskrivs det dessutom att ändring i ett ärende som hör till marknadsdomstolens behörighet inte får sökas med stöd av kommunallagen eller förvaltningsprocesslagen. Motsvarande den gällande kyrkolagen föreslås det att ändring inte får sökas i beslut av en församling, en kyrklig samfällighet, ett domkapitel eller kyrkostyrelsen med stöd av kyrkolagen, om ärendet omfattas av marknadsdomstolens behörighet. I upphandlingslagstiftningen utesluts anförande av förvaltningsbesvär om ärendet enligt den lagstiftningen omfattas av marknadsdomstolens behörighet. Det finns alltså inget behov av att i kyrkolagen utesluta annat än anförande av kyrkobesvär i sådana ärenden som hör till marknadsdomstolens behörighet.

9 §. Museiverkets besvärsmätt. Museiverket får söka ändring genom besvär i ett beslut som en myndighet i en församling eller kyrklig samfällighet har fattat och som ska underställas kyrkostyrelsen när beslutet gäller en skyddad kyrklig byggnad, samt i ett beslut som kyrkostyrelsen har fattat om skyddet av en kyrklig byggnad eller om upphörande av skyddet. I Museiverkets besvär handlar det om kyrkobesvär enligt 3 §.

10 §. Tidsfrist för begäran om omprövning samt besvärstid. I paragrafen föreskrivs det om tidsfristen för att begära omprövning och besvärstiden för kyrkobesvär på samma sätt som i den gällande kyrkolagen. Omprövning ska begäras inom 14 dagar och kyrkobesvär anföras inom 30 dagar från delfåendet av beslutet. Omprövningstiden avviker från förvaltningslagens omprövningstid på 30 dagar. Det är motiverat att hålla kvar den nuvarande omprövningstiden med hänsyn till den omfattande krets som har omprövningsrätt i kyrkliga ärenden. Tidsfristerna överensstämmer då även med motsvarande tider i kommunallagen.

För begäran om omprövning och besvär i fråga om förteckningen över röstberättigade och uppsägningar av produktionsorsaker eller av ekonomiska orsaker har särskilda tidsfrister föreskrivits.

11 §. Anvisningar om hur man begär omprövning och besvärsmätning. Till ett beslut ska det alltid fogas anvisningar om hur man begär omprövning eller anför besvär eller ett meddelande om att omprövning inte får begäras eller kyrkobesvär anföras.

12 §. Behörig förvaltningsdomstol. För en församling, en kyrklig samfällighet och ett stift bestäms den behöriga förvaltningsdomstolen enligt den ort där domkapitlet finns. Besvär över beslut av kyrkomötet och kyrkostyrelsen anföras hos Helsingfors förvaltningsdomstol.

Bestämmelsen motsvarar bestämmelsen om behörig förvaltningsdomstol i den gällande kyrkolagen. Det är en specialbestämmelse genom vilken man avviker från bestämmelsen om behörig förvaltningsdomstol i 12 § i förvaltningsprocesslagen. I regeringspropositionen om ändring av kyrkolagen från 2003 (RP 121/2003 rd) konstateras det att behörig förvaltningsdomstol enligt förvaltningsprocesslagen för en myndighet i en församling och kyrklig samfällighet samt stiftsfullmäktige och domkapitlet bestäms utifrån beslutsmyndighetens verksamhetsområde eller orten där dess huvudsakliga verksamhetsställe är beläget. I praktiken ska t.ex. ett beslut av stiftsfullmäktige och domkapitlet i Borgå stift överklagas hos Helsingfors förvaltningsdomstol. De besvär som anföras över beslut som fattats av församlingar i Borgå stift styrs förutom till Helsingfors förvaltningsdomstol även till andra förvaltningsdomstolar och till Ålands förvaltningsdomstol. Det här visar att stiftsindelningen och indelningen i förvaltningsdomstolarnas domkretsar skiljer sig markant från varandra. Stiftsindelningen bygger också delvis på en språklig grund

eftersom landets alla svenskspråkiga församlingar och de tvåspråkiga församlingar som har svensk majoritet hör till Borgå stift. Emellertid har bestämmelserna i 12 § om behörig förvaltningsdomstol i förvaltningsprocesslagen upprättats som allmänna bestämmelser, utan hänsyn till eventuella särdrag i olika ärendegrupper.

Med beaktande av domkapitlens ställning i stiftsförvaltningen och även deras möjligheter att anlita särskild sakkunskap, ansågs det vara motiverat att i kyrkolagen ta in en specialbestämmelse som avviker från 12 § i förvaltningsprocesslagen. Enligt specialbestämmelsen i kyrkolagen ska besvär över beslut av församlingar och kyrkliga samfälligheter alltid anföras hos den förvaltningsdomstol inom vars domkrets domkapitlet finns. På samma sätt förfars beträffande beslut av domkapitlet och stiftsfullmäktige. Bestämmelsen bevarar även stiftet enhetligt ur ett rättsvårdande perspektiv. För saken talar även det faktum att antalet kyrkobesvär per år är litet. De motiveringar som nämns ovan är fortfarande relevanta och det finns inte anledning nog att ändra nuvarande praxis.

I den nämnda regeringspropositionen ansåg man dessutom att i synnerhet bestämmelsen om ändringssökande i ett beslut av en riksomfattande myndighet i 12 § i förvaltningsprocesslagen i vissa fall kan vara tvetydig. Enligt 12 § 2 mom. i förvaltningsprocesslagen ska besvär över beslut av en sådan myndighet vars verksamhetsområde omfattar hela landet anföras hos den förvaltningsdomstol vars domkrets beslutet huvudsakligen hänför sig till på grund av att största delen av ett område eller en fastighet som avses i beslutet ligger inom domkretsen eller att den person eller sammanslutning som beslutet huvudsakligen gäller har hemkommun respektive hemort där. Den behöriga förvaltningsdomstolen bestäms då vanligtvis utifrån ändringssökandes hemvist eller hemort. En betydande del av kyrkostyrelsens beslut gäller antingen församlingarnas understödsansökningar där det måste finnas en enhetlig linje i hela landet eller kyrkostyrelsens personal, upphandlingar eller andra motsvarande ärendegrupper. Därför är det fortfarande motiverat att besvär över kyrkostyrelsens beslut, avvikande från förvaltningsprocesslagens huvudregel, alltid anføres utifrån kyrkostyrelsens hemort hos Helsingfors förvaltningsdomstol. Det är också ändamålsenligt att anföra besvär över biskopsmötets och kyrkomötets beslut hos Helsingfors förvaltningsdomstol när det överhuvudtaget är möjligt att söka ändring.

Behörig förvaltningsdomstol vid förvaltningstvistemål bestäms på samma sätt som vid anförande av kyrkobesvär. Om parterna i en förvaltningstvist är två församlingar, ska ärendet behandlas vid den förvaltningsdomstol inom vars domkrets domkapitlet för den församling som är svarande finns. I praktiken är förvaltningstvister sällsynta.

13 §. Sökande av ändring i beslut av förvaltningsdomstolen. I paragrafen föreskrivs det om sökande av ändring i förvaltningsdomstolens beslut hos högsta förvaltningsdomstolen. I 1 mom. föreskrivs det på samma sätt som i 24 kap. 14 § 1 mom. 8 punkten i den gällande kyrkolagen att ändring inte får sökas i vissa av förvaltningsdomstolens beslut. Med tanke på valförrättningen är det ändamålsenligt att det inte är möjligt att söka ändring hos högsta förvaltningsdomstolen i ett beslut av förvaltningsdomstolen om förteckningen över röstberättigade.

I 2 mom. föreslås ett tydliggörande så att besvärstillståndet endast ska gälla beslut som förvaltningsdomstolen fattat med anledning av kyrkobesvär. I förvaltningstvistemål som avgörs av förvaltningsdomstolen ska besvärstillståndsförfarandet däremot inte tillämpas på sökande av ändring hos högsta domstolen.

På delgivandet av besvärsmyndighetens beslut till församlingarnas medlemmar tillämpas det föreslagna förfarandet i 10 kap. 22 § där beslutet hålls tillgängligt i det allmänna datanätet. Parterna delges beslutet med tillämpande av bestämmelserna om delgivning till part. Enligt förslaget föreskrivs i 10 kap. 23 § om tidpunkten för delfäendet, dvs. den tidpunkt besvärstiden börjar.

14 §. Begränsning av rätten att begära omprövning och att anföra besvär. I paragrafen föreskrivs det om förbud att begära omprövning och anföra besvär inom den kyrkliga förvaltningen. Bestämmelsen motsvarar i princip den gällande lagen, men här föreslås vissa preciseringar.

I 1 mom. föreskrivs det om de beslut i vilka ändring inte får sökas. Enligt 1 punkten får ändring inte sökas i fråga om beslut av kyrkomötet. Kyrkomötet behandlar i egenskap av kyrkans högsta organ frågor om kyrkans tro och lära samt ger förslag om stiftande, ändring eller upphävande av kyrkolag samt beslutar om godkännande av kyrkoordningen. Till följd av den natur kyrkomötets uppgifter har är det motiverat att man i princip inte kan söka ändring i dess beslut. Däremot får ändring sökas i kyrkomötets beslut som gäller befrielse från förtroendeuppdrag, beviljade av avsked, avstängning eller avskedande i fråga om kyrkomötesombud.

Enligt den gällande kyrkolagen får ändring i biskopsmötets beslut inte sökas genom besvär. Enligt den föreslagna 2 punkten får ändring inte sökas i närmare föreskrifter som biskopsmötet meddelar om verkställigheten av kyrkoordningen. Det handlar om tillämpning av normgivningsmakt varvid det till följd av beslutens natur inte går att söka ändring i dem. Biskopsmötets beslut beträffande annat än verkställighetsbestämmelserna är i allmänhet inte slutliga lösningar i ett ärende, och därför inte heller beslut som kan överklagas enligt 4 §.

Enligt den föreslagna 3 punkten gäller förbudet mot att söka ändring godkännande till prästämbetet. Biskopen och domkapitlet beslutar om godkännande till prästämbetet enligt religiösa kriterier. De beslut biskopen ensam fattar gäller i regel ärenden som faller under den episkopala tillsynen och i dem fattas inte överklagbara beslut. Däremot får man på normalt sätt begära omprövning av ärenden som domkapitlet delegerat till biskopen.

I kyrkostyrelsens föreskrift i anslutning till medlemsregistret eller kyrkobokföringen eller ett beslut som gäller undantagsval i församlingen får man enligt 4 punkten inte söka ändring genom besvär på grund av deras art. Inte heller i kyrkostyrelsens föreskrifter om verkställighet av kyrkolagen eller kyrkoordningen, examina som krävs av en tjänsteinnehavare eller församlingarnas eller de kyrkliga samfälligheternas bokföring får ändring sökas genom besvär. Förbudet mot att söka ändring gäller enligt 5 och 6 punkten även beslut av delegationen för kyrkans arbetsmarknadsverk och beslut om tjänstekollektivavtal enligt 3 § 2 mom. i lagen om den evangelisk-lutherska kyrkans tjänstekollektivavtal. Det är fråga om ärenden i anslutning till arbets- och tjänstekollektivavtal som omfattas av arbetsmarknadsverkets beslutsområde och som inte kan vara föremål för kyrkobesvär.

I 7 punkten uppräknas de beslut av domkapitlet i vilka det inte är möjligt att söka ändring. Det föreslås att de av domkapitlets beslut som närmast kan ses som beredningsåtgärder och i vilka man kan söka ändring i samband med det slutliga avgörandet flyttas till 2 mom. Enligt bestämmelsen kan ändring inte sökas i domkapitlets beslut om utfärdande av tjänsteförordnande för en församlingspastor eller tillfällig skötsel av en prästtjänst i en församling samt beslut om att flytta ett kyrkoherde- eller kaplansval eller om att ett kyrkoherdeval förfaller. Ändring kan inte sökas

i ett beslut som gäller rätten att arbeta som lektor eller rätten att arbeta som antingen lektor eller präst i en annan sammanslutning. Ändring kan inte heller sökas i domkapitlets beslut om var nattvarden ska firas eller domkapitlets avgörande i sådana situationer då kyrkoherden och församlingens kyrkoråd är oense t.ex. om användningen av kyrkan eller ändamålet för den kollekt som församlingen beslutar om och inte heller i domkapitlets beslut om godkännande av pastoraalexamen. Det handlar om sådana ärenden som gäller kyrkans tjänsteinnehavare i andligt arbete och som ingår i religionssamfundets autonomi och som inte direkt berör någons subjektiva rätt. Ändring får inte heller på grund av ärendets art sökas i domkapitlets beslut som gäller tidpunkten för undantagsval i församlingen eller tidpunkten för valåtgärder samt valdagen eller valprovsdagen vid direkt kyrkoherdeval.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om de beslut som man inte särskilt får söka ändring i genom begäran om omprövning eller anförande av besvär, men som kan göras stridiga i samband med ändringssökande i det slutliga avgörandet eller ett senare fattat beslut. Enligt 1 punkten får ändring inte sökas särskilt i beslut av domkapitlet som gäller förrättandet av kyrkoherdeval som indirekt val, ett valförslag för direkt kyrkoherdeval eller ändring eller komplettering av ett sådant valförslag. Ett valförslag måste ändras t.ex. om kandidaten förlorar sin valbarhet innan valet förrättas. Dessa kan ses som beredande åtgärder som dock kan göras stridiga i samband med att valresultatet fastställs.

Enligt 2 punkten får ändring inte sökas särskilt i beslut av valnämnden, om beslutet gäller praktiska åtgärder i anslutning till valförberedelserna, som att lämna en stiftelseurkund utan prövning, upprätta en sammanställning av kandidatlistorna och besluta om röstningsställen samt valmyndighetens åtgärder eller beslut som gäller förhandsröstning i hemmet.

Förbundet mot att söka ändring gäller även beslut om tillfällig avstängning från tjänsteutövningen och tillfällig avstängning från prästämbetet. Tillfällig avstängning från tjänsteutövning och från utövande av prästämbetet är till sin karaktär säkerhetsåtgärder. Tillfällig avstängning från tjänsteutövningen är alltid av kortvarig karaktär. Om tjänsteinnehavaren begär omprövning av eller anför besvär över ett myndighetsbeslut om avstängning från tjänsteutövningen eller utövande av prästämbetet kan man samtidigt även pröva lagligheten hos den tillfälliga avstängningen från tjänsteutövningen.

Ändring får inte sökas särskilt i fråga om en varning som arbetsgivaren ger en tjänsteinnehavare eller en begäran eller ett förordnande om att tillhandahålla hälsouppgifter och delta i hälsokontroller. Att ge en varning är inte ett förvaltningsbeslut av en myndighet, utan en arbetsledande åtgärd där arbetsgivaren fäster tjänsteinnehavarens uppmärksamhet vid att denne inte har handlat på det sätt som tjänsteuppgifterna förutsätter. En varning inverkar inte ensam på rättigheter eller skyldigheter i anslutning till tjänsteförhållandet eller på anställningsvillkoren. Om en tjänsteinnehavares anställning senare avslutas av skäl som har samband med honom eller henne själv och bl.a. tidigare varningar används som motivering, kan tjänsteinnehavaren om han eller hon överklagar uppsägningen hänvisa till att varningarna inte var motiverade. En begäran om att lämna uppgifter om hälsotillståndet eller ett förordnande om att delta i kontroller eller undersökningar av hälsotillståndet är till sin karaktär också åtgärder som ingår i arbetsledningen. Endast om utredningarna leder till beslut som gäller anställningen, t.ex. till uppsägning av ett tjänsteförhållande av hälsoskäl, kan tjänsteinnehavaren hänvisa till att begäran eller förordnandet inte var motiverade.

15 §. Rättelse av valresultat. I paragrafen föreskrivs det om hur man ska gå tillväga om förfarandet vid val varit lagstridigt eller oriktigt.

16 §. Underställningsmyndighetens behörighet. I paragrafen föreskrivs det om underställning av beslut av en myndighet i en församling eller kyrklig samfällighet. Om ett beslut som fastställts genom underställning ändras, ska även beslutet om ändring underställas. Ett underställt beslut förfaller om underställningen inte har gjorts inom tre månader från det att beslutet fattades. Ärendet ska således inledas hos underställningsmyndigheten inom tre månader från det att beslutet fattades. Tidsfristen för underställning är i den gällande lagen ett år, men för att snabba upp beslutsfattandet föreslås det att tidsfristen förkortas till tre månader.

Ärendet underställs underställningsmyndigheten antingen för prövning och avgörande eller för prövning och fastställelse. Av bestämmelsen framgår skillnaden i myndighetens behörighet när den avgör och fastställer ett underställt beslut. När ett beslut fastställs kan det endast göras rättelser som inte inverkar på sakinnehållet, men när ett ärende avgörs kan beslutet ändras även på annat sätt.

I samband med ett underställt ärende avgörs även besvär över det underställda beslutet. Ett underställt beslut får inte fastställas innan besvärstiden har löpt ut.

17 §. Besluts verkställbarhet. I paragrafen föreskrivs det om när ett beslut kan verkställas. Enligt den gällande bestämmelsen får kyrkostyrelsen, stiftsfullmäktige eller domkapitlet besluta att dess eget beslut verkställs omedelbart om ärendet är så brådskande att ett dröjsmål skulle orsaka synnerlig skada. Samma princip framgår av det föreslagna 1 mom. som gäller alla beslut som fattas av kyrkliga myndigheter.

18 §. Andra bestämmelser som tillämpas i rättskipningsärenden. I paragrafen anges vilka lagar som, utöver kyrkolagen, ska tillämpas på begäran om omprövning, anförande av kyrkobesvär och behandling av förvaltningstvistemål.

13 kap. Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

1 §. Ikraftträdande. I 1 mom. föreslås en sedvanlig bestämmelse om ikraftträdande. I 2 mom. föreskrivs det att kyrkolagen av den 26 november 1993 ska upphävas genom denna lag.

2 §. Mandatperioden för organ som valts före lagens ikraftträdande. Enligt paragrafen fortsätter de nuvarande organens mandatperiod efter det att den föreslagna lagen trätt i kraft tills de nya organens mandatperiod börjar.

3 §. Förvaltningen av delområden i en församling. Bestämmelserna om förvaltningen av delområden i en församling ersätter bestämmelserna om kapellförsamlingar och församlingsdistrikt. Lagens ikraftträdande inverkar inte på de existerande kapellförsamlingarnas och församlingsdistriktens ställning, om man inte lokalt beslutar om något annat. Efter lagens ikraftträdande är dessa sådana i lagen avsedda administrativa områden i en församling, vilkas förvaltning kan ordnas på det sätt som avses i lagen. På dem tillämpas även alla bestämmelser om förvaltningen av delområden. Sålunda tillämpas bl.a. 3 kap. 8 § i den föreslagna kyrkolagen på kapellrådet och distriktsrådet.

4 §. Församlingar med särskilda rättigheter. Den särskilda ställning som församlingarna ges i paragrafen bygger på internationella avtal mellan kyrkor. För närvarande finns det två sådana församlingar i den evangelisk-lutherska kyrkan: Tyska evangelisk-lutherska församlingen i Finland, Die Deutsche Evangelisch-Lutherische Gemeinde in Finnland, och Rikssvenska Olaus Petriförsamlingen. I paragrafen avses t.ex. särskild rätt att välja präst.

5 §. Handläggningen av anhängiga förvaltningsärenden. Vid ikraftträdandet av den nya lagen tillämpas den gamla lagen på förvaltningsärenden som redan inletts. Likaså tillämpas den gamla lagen även på inledda underställningsärenden, där underställningen ännu inte har gjorts, och på förvaltningsprocessärenden. Om en fullföljdsdomstol har upphävt ett beslut och remitterat ärendet för ny behandling, ska dock de nya bestämmelserna och föreskrifterna tillämpas. Däremot kan bestämmelserna om elektroniska sammanträden och elektroniskt beslutsförfarande i 10 kap. tillämpas omedelbart efter lagens ikraftträdande, om kyrkans myndighet har tillräcklig datateknisk beredskap.

6 §. Tjänsteinnehavares och arbetstagares ställning. Enligt förslaget tas det i paragrafen in övergångsbestämmelser om när den upphävda kyrkolagens och när den nya kyrkolagens bestämmelser om tjänsteinnehavare och personer i arbetsavtalsförhållande följs.

7 §. Kyrkans arbetsmarknadsverk. Övrig lagstiftning innehåller fortfarande på vissa ställen hänvisningar till kyrkans avtalsdelegation. Paragrafen innehåller en övergångsbestämmelse med stöd av vilken hänvisningarna avser kyrkans arbetsmarknadsverk. Motsvarande bestämmelse ingår redan i den gällande kyrkolagen.

8 §. Begravningsverksamheten. Paragrafen är nödvändig eftersom det på begravningsplatserna alltför ofta finns många släktgravar för vilka tiden för innehav i enlighet med den gamla lagstiftningen inte har begränsats tidsmässigt.

9 §. Gamla sigill. Enligt förslaget kan de kyrkliga myndigheterna fortsättningsvis använda sig av sina nuvarande, tidigare fastställda sigill trots att deras storlek eventuellt avviker från bestämmelserna. När sigillen förnyas ska dock de nya bestämmelserna om sigillens form och storlek följas. Ett undantag är de historiska runda sigillerna för Åbo ärkestift och S:t Michels stift.

2 Närmare bestämmelser

Samtidigt med det lagförslag som ingår i denna proposition beslutade kyrkomötet också att utfärda en ny kyrkoordning och upphäva den gällande kyrkoordningen och valordningen för kyrkan. Enligt kyrkomötets beslut träder kyrkoordningen i kraft samma dag som den kyrkolag som föreslås i denna proposition.

3 Ikraftträdande

Det föreslås att lagen träder i kraft den 1 januari 2020.

4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Enligt 76 § i grundlagen finns bestämmelser om den evangelisk-lutherska kyrkans organisation och förvaltning i kyrkolagen. I fråga om lagstiftningsordningen för kyrkolagen och rätten att ta

initiativ som angår den gäller det som särskilt föreskrivs i kyrkolagen. Enligt 80 § i grundlagen ska genom lag utfärdas bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag.

De huvudsakliga riktlinjerna för vilka ärenden som regleras i kyrkolagen och vilka som i egen- skap av kyrkans interna ärenden hör till kyrkans interna föreskrifter drogs upp i samband med att kyrkolagen från 1994 stiftades. Den tidigare kyrkolagen från 1964 delades upp på tre författ- ningar: kyrkolagen som utfärdas av riksdagen samt kyrkoordningen och valordningen för kyr- kan vilka ska godkännas av kyrkomötet. Då ansågs det att kyrkolagen framför allt ska innehålla bestämmelser om relationen mellan kyrkan och staten samt om kyrkans författning och förvalt- ning. Likaså ansågs det att bestämmelser om lagstiftningsordningen för kyrkolagen samt be- stämmelser om kyrkans administrativa och språkliga indelning ska ingå i kyrkolagen. Det an- sågs också att kyrkolagen ska innehålla bestämmelser om rättsskyddet för kyrkans och försam- lingarnas tjänsteinnehavare och bestämmelser om ändringssökande.

I kyrkoordningen togs det in bestämmelser om kyrkans och församlingarnas verksamhet och kyrkans interna ärenden samt de bestämmelser om kyrkans och församlingarnas författning och detaljer i förvaltningen som lämnades utanför kyrkolagen i och med att de gällde verkställande eller tillämpning. I kyrkoordningen togs det också in bestämmelser som har karaktären av verk- ställighetsbestämmelser och som gäller tjänster och tjänsteinnehavare. I valordningen för kyr- kan togs det in tillämpnings- och verkställighetsbestämmelser som gäller kyrkliga val.

Efter grundlagsreformen har de kyrkliga författningarna preciserats så att vissa bestämmelser som reglerar individens rättigheter och skyldigheter och som därför ansågs förutsätta reglering i lag har överförts från kyrkoordningen till kyrkolagen. Så skedde t.ex. i samband med den författningsrevision som gällde begravningsväsendet 2004 (RP 121/2003 rd) och i samband med den lagreform som gällde kyrkans och församlingarnas tjänsteinnehavare 2012 (RP 41/2012 rd).

I förslaget har kyrkans organisation enligt 76 § i grundlagen ansetts avse den yttre form inom vilken kyrkans verksamhet bedrivs. Bestämmelserna om organisationen definierar kyrkans och dess församlingars beslutsorganisation och befogenheter. Inom området för kyrkolagen faller även frågan om vilka nivåer inom kyrkans organisation som utgör rättssubjekt. Inom området för kyrkolagen faller enligt förslaget också bestämmelserna om förhållandet mellan kyrkan och staten, bestämmelsen om lagstiftningsordningen för kyrkolagen samt bestämmelserna om dele- gering av lagstiftningsbehörigheten. I kyrkolagen finns också bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt bestämmelser om rättsskydd och förvaltningsför- farande.

Enligt de principer i grundlagens 80 § som gäller delegering av lagstiftningsbehörighet kan en myndighet genom lag bemyndigas att utfärda rättsnormer i bestämda frågor, om det med hänsyn till föremålet för regleringen finns särskilda skäl till detta och regleringens betydelse i sak inte kräver att den sker genom lag eller förordning. Tillämpningsområdet för ett sådant bemyndi- gande ska vara exakt avgränsat. När saken bedöms ur kyrkans synvinkel och med beaktande av kyrkans i 76 § i grundlagen fastställda rätt att själv besluta om sin organisation och förvaltning samt det att kyrkans interna autonomi åtnjuter grundlagsskydd utifrån bestämmelserna om re- ligionsfrihet som en grundläggande fri- och rättighet (bl.a. GrUU 57/2001 rd) kan kyrkliga myn- digheter i kyrkolagen ges rätt att meddela föreskrifter om verkställigheten och tillämpningen av

kyrkolagen och kyrkoordningen. I den föreslagna kyrkolagen föreskrivs det att kyrkostyrelsen och biskopsmötet ska ges rätt att meddela föreskrifter om verkställigheten och tillämpningen av kyrkolagen och kyrkoordningen.

I den föreslagna kyrkoordningen föreskrivs det om kyrkans interna ärenden såsom förrättande av gudstjänst och kyrkliga förrättningar, samt om kyrkans författning och förvaltning till den del det anses vara fråga om kyrkans interna ärenden. Kyrkoordningens bestämmelser ska också komplettera kyrkolagens bestämmelser varvid kyrkoordningens bestämmelser huvudsakligen har karaktären av tillämpnings- och verkställighetsbestämmelser. Även bestämmelserna om förfarandet vid kyrkliga val ska enligt förslaget tas in i kyrkoordningen.

I förslaget är det huvudsakligen fråga om en kodifiering av kyrkolagstiftningen och det kan inte anses innehålla normer som strider mot grundlagen. Kyrkolagen kan därför stiftas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Kyrkolag

På förslag av kyrkomötet och i enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag innehåller bestämmelser om Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland (*kyrkan*) författning och förvaltning.

Bestämmelser om kyrkans verksamhet samt närmare bestämmelser om kyrkans bekännelse, författning och förvaltning finns i kyrkoordningen. I kyrkohandboken bestäms det dessutom om gudstjänster och kyrkliga förrättningar.

Kyrkoordningen och kyrkohandboken antas av kyrkomötet. Kyrkoordningen publiceras i Finlands författningssamling.

2 §

Kyrkans bekännelse och uppgift

Kyrkan bekänner sig till den kristna tro som grundar sig på Bibeln och som är uttalad i den äldsta kyrkans tre bekännelser och i de lutherska bekännelseskriterierna.

I enlighet med sin bekännelse förkunnar kyrkan Guds ord och förvaltar sakramenten samt verkar också i övrigt för att sprida det kristna budskapet och förverkliga kärleken till nästan.

3 §

Medlemskap i kyrkan

På inträde i och utträde ur kyrkan tillämpas religionsfrihetslagen (453/2003). Ett barn som inte fyllt 12 år kan anslutas till kyrkan, om någon av föräldrarna eller vårdnadshavarna är medlem i kyrkan och om det har överenskommits eller beslutats om barnets medlemskap på det sätt som föreskrivs i religionsfrihetslagen. Närmare bestämmelser om upptagande som medlem i kyrkan finns i kyrkoordningen.

Finska medborgare samt utlänningar som har hemkommun i Finland enligt lagen om hemkommun (201/1994) kan bli medlemmar i kyrkan. En utlänning som bor i Finland men saknar hemkommun kan bli medlem i kyrkan, om han eller hon har deltagit i församlingens verksamhet i tre månaders tid.

Den som blir medlem i kyrkan kan samtidigt vara medlem endast i ett sådant annat religions-samfund med vilket kyrkan har godkänt ett avtal om ömsesidiga förutsättningar för medlemskap.

4 §

Medlemskapets upphörande

Medlemskapet i kyrkan upphör när

- 1) medlemmen utträder ur kyrkan,
- 2) medlemmen blir medlem i något annat religionssamfund,
- 3) medlemmen inte längre har hemkommun eller folkbokföringskommun i Finland,
- 4) en utländsk medlem utan hemkommun inte längre bor i Finland.

5 §

Stiftande av kyrkolag samt framställningar och yttranden

Kyrkan har ensamrätt att föreslå kyrkolag i allt som endast gäller kyrkans egna angelägenheter samt att föreslå ändring och upphävande av kyrkolag. Kyrkans förslag läggs fram av kyrkomötet. Kyrkomötets förslag lämnas till riksdagen för prövning och godkännande i form av en regeringsproposition.

Vid prövning av kyrkomötets förslag till kyrkolag får en sådan lagstiftningsteknisk omständighet i förslaget som inte påverkar innehållet rättas. Rättelse får göras efter det att kyrkostyrelsen har yttrat sig i ärendet eller tagit initiativ till rättelsen.

Kyrkan har rätt att lägga fram förslag till annan lagstiftning som gäller kyrkan och att göra framställningar eller ge yttranden till statliga myndigheter i samhällseliga frågor som är viktiga med tanke på kyrkans lära och uppgift.

Kyrkan ska ges tillfälle att yttra sig när bestämmelser utfärdas i en fråga som gäller kyrkans förhållande till staten eller till andra religionssamfund.

6 §

Kyrkliga helgdagar

Kyrkliga helgdagar är juldagen, annandag jul, nyårsdagen, trettondagen, långfredagen, påskdagen, annandag påsk, Kristi himmelsfärdsdag, pingstdagen, midsommardagen och alla helgons dag.

Tidpunkten för helgdagarna bestäms enligt traditionen i västliga kyrkan. Midsommardagen firas dock den lördag som närmast följer efter den 19 juni och alla helgons dag den lördag som närmast följer efter den 30 oktober.

7 §

Kollekt

Vid gudstjänster och andra kyrkliga sammankomster eller församlingsmöten kan kollekt tas upp till stöd för kyrkans och församlingens verksamhet och för ändamål som svarar mot deras uppgift.

2 kap.

Kyrkans administrativa indelning

Administrativ indelning och språkbestämmelser

1 §

Församlingar och kyrkliga samfälligheter

Kyrkans medlemmar hör till församlingar med ett bestämt område. Församlingsindelningen följer kommunindelningen så att området för en församling eller kyrklig samfällighet utgörs av området för en eller flera kommuner.

Inom samma område kan det på språkliga grunder finnas flera församlingar. Församlingar som finns inom samma kommun ska bilda en kyrklig samfällighet.

2 §

Församlingsmedlemmar

Varje medlem i kyrkan är medlem i den församling inom vars område han eller hon har i lagen om hemkommun avsedd hemkommun och bostad där eller folkbokföringskommun. En sådan utländsk medlem i kyrkan som saknar hemkommun är medlem i den församling inom vars område han eller hon bor. Kyrkostyrelsen får meddela föreskrifter om när en medlem i kyrkan kan vara medlem i någon annan församling inom sin egen hemkommun.

Medlemmar med folkbokföringskommun i Finland är frånvarande medlemmar i församlingen. De övriga medlemmarna är församlingens närvarande medlemmar.

3 §

Stiftet

Varje församling hör till ett stift med ett bestämt område.

Församlingar där svenska är majoritetsspråk bland de närvarande medlemmarna hör till Borgå stift.

Församlingar där något annat språk än finska eller svenska är majoritetsspråk bland de närvarande medlemmarna hör till det stift som församlingen anvisas när den bildas.

4 §

Beslut om stiftsindelningen

Kyrkomötet beslutar om bildande och indragning av stift och om ändring av stiftsgränserna.

Kyrkostyrelsen beslutar om

1) överföring av en församling till ett annat stift, om majoritetsspråket bland de närvarande församlingsmedlemmarna har ändrats och den förändrade situationen har varat i fem år,

2) församlingens stiftstillhörighet, om församlingar som hör till olika stift slås samman, om det i stället för dem bildas en ny församling eller om de bildar en kyrklig samfällighet eller om

en församling ansluter sig till en kyrklig samfällighet som omfattas av behörigheten för domkapitlet i ett annat stift.

5 §

Domkapitlets behörighet i fråga om kyrkliga samfälligheter

En kyrklig samfällighet omfattas av behörigheten för domkapitlet i det stift inom vars område den finns. Om majoritetsspråket bland de närvarande medlemmarna i de församlingar som hör till den kyrkliga samfälligheten är svenska, omfattas den kyrkliga samfälligheten av behörigheten för domkapitlet i Borgå stift.

Om den räkning som görs vid årsskiftet visar att majoritetsspråket bland de närvarande medlemmarna i de församlingar som hör till den kyrkliga samfälligheten har ändrats och den förändrade situationen har varat i fem år, ska gemensamma kyrkofullmäktige slå fast detta genom sitt beslut. Den kyrkliga samfälligheten övergår till att omfattas av ett annat domkapitels behörighet vid ingången av följande kalenderår. Gemensamma kyrkofullmäktige ska sända beslutet till domkapitlet och kyrkostyrelsen för kännedom.

6 §

Församlingars språk

En församling är finskspråkig, svenskspråkig eller tvåspråkig, om inte något annat bestäms om församlingens språk eller om andra förutsättningar för medlemskap i anslutning till detta när församlingen bildas eller om inte något annat annars bestäms särskilt. Församlingen är tvåspråkig, när den finskspråkiga eller svenskspråkiga minoriteten av de närvarande församlingsmedlemmarna är så stor att en kommun på motsvarande sätt är tvåspråkig enligt språklagen (423/2003). Om det inom samma område finns flera församlingar på språklig grund, är dessa alltid enspråkiga.

I landskapet Åland är församlingarna enspråkiga. De församlingar som helt eller delvis finns inom samernas hembygdsområde är tvåspråkiga så att bestämmelserna om samiska i denna lag och i kyrkoordningen ska iakttas i dem.

Kyrkostyrelsen bestämmer vart femte år utifrån den språkliga fördelningen mellan de närvarande medlemmarna i församlingarna vid utgången av föregående kalenderår vilka församlingar som är finskspråkiga eller svenskspråkiga och vilka som är tvåspråkiga. På framställning av kyrkofullmäktige eller församlingsrådet kan kyrkostyrelsen bestämma att en församling ska vara tvåspråkig under den följande femårsperioden, även om den enligt 1 mom. skulle vara enspråkig.

7 §

Kyrkliga samfälligheters språk

En kyrklig samfällighet är enspråkig om enbart församlingar med samma språk hör till den och tvåspråkig om församlingar med olika språk eller minst en tvåspråkig församling hör till den. Majoritetsspråket i en kyrklig samfällighet bestäms enligt språket bland majoriteten av de närvarande medlemmarna i de församlingar som hör till samfälligheten.

8 §

Språket hos myndigheter inom kyrkans centralförvaltning och stiftet

Kyrkomötet, biskopsmötet och kyrkostyrelsen är tvåspråkiga myndigheter.

Om ett stift omfattar enbart enspråkiga församlingar är stiftets myndigheter enspråkiga, och om ett stift omfattar minst en tvåspråkig församling eller kyrklig samfällighet är stiftets myndigheter tvåspråkiga.

När ett tvåspråkigt domkapitel sköter uppgifter som hänför sig till förvaltningen av en enspråkig församling eller kyrklig samfällighet, kan det arbeta på församlingens eller den kyrkliga samfällighetens språk.

9 §

Språkbestämmelser som ska iakttas hos kyrkliga myndigheter

Om inte något annat föreskrivs i denna lag, tillämpas hos kyrkliga myndigheter de bestämmelser i språklagen som gäller

- 1) rätten att använda finska och svenska hos myndigheterna,
- 2) handläggningsspråket hos myndigheterna,
- 3) språket i expeditioner och andra handlingar,
- 4) säkerställande av språkliga rättigheter,
- 5) myndigheternas arbetsspråk,
- 6) språken i allmän information,
- 7) främjande av språkliga rättigheter.

På myndigheter inom stiftet och kyrkans centralförvaltning tillämpas det som i språklagen föreskrivs om statliga myndigheter. På myndigheter i församlingar och kyrkliga samfälligheter tillämpas det som i den lagen föreskrivs om kommunala myndigheter.

Det som i samiska språklagen (1086/2003) föreskrivs om statliga myndigheter gäller domkapitlet och stiftsfullmäktige i Uleåborgs stift, och det som i den lagen föreskrivs om kommunala myndigheter gäller församlingar som helt eller delvis finns inom samernas hembygdsområde.

10 §

Språket i verksamheten

Gudstjänster och annan verksamhet ska efter behov ordnas på både finska och svenska, och inom samernas hembygdsområde även på samiska. I gudstjänster och vid kyrkliga förrättningar kan också andra språk användas.

En medlem i kyrkan har rätt att få de kyrkliga förrättningar som gäller honom eller henne utförda på sitt eget språk, finska eller svenska, eller inom samernas hembygdsområde på samiska.

Ändring av församlingsindelningen

11 §

Ändring av församlingsindelningen

Med ändring av församlingsindelningen avses att

- 1) en församling upphör när den ansluter sig till en annan församling,
 - 2) församlingar upphör när de går samman i en ny församling,
 - 3) en församlings område delas mellan två eller flera församlingar så att den församling som delas upphör,
 - 4) en del av en församlings område överförs till en annan församling,
 - 5) en ny församling bildas, eller
 - 6) en församling upplöses.
- Beslut om ändring av församlingsindelningen fattas av kyrkostyrelsen.

12 §

Ändring av församlingens namn

Namnet på en församling kan ändras med iakttagande av det förfarande som gäller vid ändring av församlingsindelningen.

13 §

Förutsättningar för ändring av församlingsindelningen

Församlingsindelningen kan ändras, om ändringen är ändamålsenlig med hänsyn till fullgörandet av kyrkans uppgift och förbättrar församlingarnas eller den kyrkliga samfällighetens förmåga att fungera, verksamhetens lönsamhet eller församlingsmedlemmarnas språkliga rättigheter.

Församlingsindelningen får ändras endast av särskilt vägande skäl, om ändringen leder till att det språk som är majoritetsspråk i församlingen blir minoritetsspråk.

14 §

Initiativ till ändring av församlingsindelningen

Initiativ till ändring av församlingsindelningen kan tas av kyrkofullmäktige eller församlingsrådet i en församling samt av domkapitlet eller biskopen. Om behovet av att ändra församlingsindelningen är en följd av en ändring av kommunindelningen eller gäller andra än finskspråkiga, svenskspråkiga eller tvåspråkiga församlingar, kan även kyrkostyrelsen inleda ärendet.

Kyrkorådet eller församlingsrådet ska utan dröjsmål informera om initiativet med iakttagande av det förfarande för offentliga kungörelser som anges i kyrkoordningen.

Församlingsmedlemmarna ska ges tillfälle att lämna ett ställningstagande i fråga om initiativet till domkapitlet inom 14 dagar från det att kungörelsen om initiativet offentliggjordes.

Om kyrkostyrelsen beslutar att en del av en församling ska överföras till en annan församling på motsvarande sätt som enligt ett beslut som statsrådet eller ett ministerium har fattat med stöd

av 19 § och 21 § 1 eller 2 mom. i kommunstrukturlagen (1698/2009), tillämpas inte 2 och 3 mom.

15 §

Förflyttning av personal

Om en församling ansluts till en annan församling eller upplöses eller om en tjänst eller uppgift i församlingen blir onödig på grund av att församlingens område minskar, ska församlingens tjänsteinnehavare och arbetstagare i anställningsförhållanden som gäller tills vidare förflyttas till för dem lämpliga tjänster eller uppgifter i arbetsavtalsförhållande i den utvidgade eller nya församlingen eller i den kyrkliga samfälligheten i fråga.

När ändringen av församlingsindelningen träder i kraft upphör kyrkoherdetjänsten i den församling som upphör, och tjänsteinnehavaren förflyttas då till en kaplanstjänst i den utvidgade eller nya församlingen. När en ny församling bildas beslutar kyrkostyrelsen vilka av kyrkoherdetjänsterna i de församlingar som upphör som ska upphöra när ändringen av församlingsindelningen träder i kraft.

Tjänsteinnehavare och arbetstagare som förflyttas har rätt att få de förmåner som hör till anställningsförhållandet i en sådan form att förmånerna vid tidpunkten för förflyttningen inte är ofördelaktigare än de motsvarande förmåner som dessa personer hade tidigare.

16 §

Avtal om placering av personalen

Om syftet med ett initiativ till ändring av församlingsindelningen är att helt eller delvis ansluta en församling till en annan församling eller att upplösa församlingar och bilda en ny församling i stället för dem, ska kyrkofullmäktigena och församlingsråden godkänna ett avtal om placeringen av personalen. Om syftet med initiativet är att dela en församling på geografisk eller språklig grund så att det bildas en ny församling, ska avtalet om placeringen av personalen godkännas av kyrkofullmäktige eller församlingsrådet i den församling som delas.

Beslut om placeringen av präster ska underställas domkapitlet för avgörande. Beslut om placeringen av kyrkoherdar ska däremot underställas kyrkostyrelsen för avgörande i samband med beslutet om församlingsindelningen. Om församlingarna kommer att höra till olika stift ska beslutet om placeringen av prästerna underställas kyrkostyrelsen för avgörande. Om beslutet om placeringen av prästerna inte har underställts innan kyrkostyrelsen har fattat beslut om ändring av församlingsindelningen, beslutar kyrkostyrelsen om placeringen av kyrkoherdarna och domkapitlet om placeringen av de övriga prästerna. Domkapitlet utfärdar ett tjänsteförordnande för en placerad präst.

Om inget avtal om placeringen av övriga tjänsteinnehavare och arbetstagare har ingåtts innan beslutet om ändring av församlingsindelningen träder i kraft, ska beslutet om placeringen fattas av

- 1) organisationskommittén eller det nya kyrkorådet eller församlingsrådet, när församlingar har slagits samman eller en ny församling har bildats i stället för de församlingar som upplösts,
- 2) domkapitlet, när en del av en församling har anslutits till en annan församling eller en ny församling har bildats genom delning av en församling,
- 3) kyrkostyrelsen, när de församlingar som avses i 2 punkten hör till olika stift.

17 §

Övergång av egendom

När en församling slås samman med en annan församling eller med en ny församling som bildas, övergår också församlingens egendom, skulder och andra motsvarande förbindelser. Om församlingarna kommer att höra till en kyrklig samfällighet, ska det bestämmas om delningen av egendomen i den kyrkliga samfällighetens grundstadga.

När en ny församling bildas genom delning av församlingar eller när en ändring av församlingsindelningen avsevärt inverkar på antalet närvarande medlemmar i församlingarna, delas församlingarnas egendom mellan församlingarna.

18 §

Delningsgrund

När en församling delas i flera församlingar på geografisk grund, får varje församling egendom i förhållande till antalet närvarande medlemmar i församlingen enligt situationen den dag då församlingsindelningen träder i kraft.

När en del av församlingens område ansluts till en annan församling eller när en ny församling bildas av en del av församlingen, ska församlingens egendom, skulder och andra motsvarande förbindelser övergå till den församling som området ansluts till eller den nya församlingen i förhållande till antalet närvarande medlemmar enligt situationen den dag då församlingsindelningen träder i kraft.

Ansvaret för en skuld eller förbindelse får inte överföras utan borgenärens eller rättsinnehavarens samtycke.

19 §

Avvikelse från delningsgrunderna

Med avvikelse från delningsgrunderna och utan att det sker någon delning ska

1) församlingens huvudkyrka, de byggnader med lösöre som hör till kyrkan och tjänar användningen av den samt en begravningsplats som finns i anslutning till kyrkan kvarstå hos den församling från vilken området avskiljs,

2) en kyrka, ett kapell, ett församlingshem, en begravningsplats eller någon annan fastighet eller byggnad som i huvudsak tjänar ett visst område ges till den församling som området kommer att höra till.

I delningsbeslutet kan det bestämmas hur den egendom som övergår ska användas församlingarna emellan.

Avvikelse får göras från delningsgrunderna, om en regelrätt tillämpning av dem skulle leda till uppenbart försvagad ekonomi för någon församling eller medföra någon annan väsentlig olägenhet. Avvikelse får göras från delningsgrunderna också när en tidigare ändring av församlingsindelningen måste upphävas och en regelrätt tillämpning av delningsgrunderna skulle leda till ett oskäligt resultat. Då ska den tid som gått från det tidigare beslutet om församlingsindelningen samt omständigheter som gäller ekonomin i församlingarna i fråga särskilt beaktas.

20 §

Organisationskommittén

När kyrkostyrelsen har beslutat om en sådan ändring av församlingsindelningen genom vilken en ny församling bildas eller församlingar slås samman, ska domkapitlet utan dröjsmål tillsätta en organisationskommitté som är verksam tills församlingen har ett kyrkofullmäktige och ett kyrkoråd eller ett församlingsråd.

Organisationskommittén ska

- 1) företräda församlingen,
- 2) ordna församlingens förvaltning,
- 3) utse en valnämnd för församlingen och en ordförande för nämnden samt besluta om röstningsställena,
- 4) bereda ärendena för kyrkofullmäktiges första sammanträde,
- 5) sköta övrig beredning och verkställighet,
- 6) fatta beslut om förflyttning och placering av personal, om inte något annat följer av 15 och 16 §,
- 7) bestämma församlingens inkomstskattesats,
- 8) besluta om övriga nödvändiga och brådskande åtgärder som församlingsverksamheten ger upphov till.

På organisationskommittén tillämpas i övrigt det som föreskrivs om kyrkorådet och församlingsrådet.

3 kap.

Församlingar och kyrkliga samfälligheter

Församlingen

1 §

Församlingens uppgift

Församlingen fullgör kyrkans uppgift genom att sköta förrättandet av gudstjänster och förvaltandet av sakramenten samt andra kyrkliga förrättningar, kristen fostran och undervisning, själavård, diakoni, missionsarbete och andra uppgifter som grundar sig på det kristna budskapet och avser förkunnelse och tjänst.

2 §

Församlingens självstyre

Församlingen sköter sina uppgifter, sin förvaltning och sin egendom i enlighet med denna lag och kyrkoordningen samt andra särskilt utfärdade författningar.

Församlingarna kan även sköta sina angelägenheter och sin egendom som kyrkliga samfälligheter.

3 §

Församlingsmedlemmars möjligheter att delta och påverka samt deras initiativrätt

En församlingsmedlem har rätt att delta i församlingens verksamhet och påverka beslutsfattandet i församlingen. Kyrkofullmäktige eller församlingsrådet ska se till att det finns mångsidiga möjligheter att delta och påverka.

Församlingsmedlemmarna ska på lämpligt sätt ges tillräcklig information om ärenden av allmänt intresse som är aktuella i församlingen eller den kyrkliga samfälligheten, om planer som gäller sådana och om behandling och avgörande av ärendena. Församlingen ska informera om på vilka sätt det går att delta i och påverka beredningen av beslut.

Möjligheterna att delta och påverka kan särskilt främjas genom att församlingen ordnar möten för diskussion och hörande och tar reda på församlingsmedlemmarnas åsikter innan beslut fattas.

En församlingsmedlem har rätt att ta initiativ i ett ärende som gäller församlingens eller den kyrkliga samfällighetens verksamhet och förvaltning. Initiativtagaren ska informeras om vilka åtgärder församlingen har vidtagit med anledning av initiativet.

4 §

Församlingens organ

Församlingens förvaltning sköts av kyrkofullmäktige, kyrkorådet eller församlingsrådet och deras sektioner, direktionerna och församlingens tjänsteinnehavare.

På kyrkorådets och församlingsrådets sektioner tillämpas det som föreskrivs om kyrkorådet eller församlingsrådet.

5 §

Kyrkofullmäktiges uppgift

Kyrkofullmäktige utövar församlingens beslutanderätt, om inte något annat föreskrivs eller bestäms. Kyrkofullmäktiges mandatperiod är fyra kalenderår.

6 §

Överföring av kyrkofullmäktiges beslutanderätt

Kyrkofullmäktige kan överföra beslutanderätt till kyrkorådet eller någon av dess sektioner eller till en direktion, en tjänsteinnehavare eller kyrkorådets vice ordförande. Beslutanderätt får inte överföras om

- 1) kyrkofullmäktige ska fatta beslut i ärendet enligt denna lag, kyrkoordningen eller föreskrifter som meddelats med stöd av dem eller enligt någon annan lag,
- 2) det krävs kvalificerad majoritet för ett beslut,
- 3) beslutet ska underställas.

Kyrkofullmäktige får inte överföra sådan beslutanderätt som tillkommer kyrkorådet till en sektion, en direktion, en tjänsteinnehavare eller kyrkorådets vice ordförande, om

- 1) kyrkorådet ska fatta beslut i ärendet enligt denna lag, kyrkoordningen eller föreskrifter som meddelats med stöd av dem eller enligt någon annan lag,
- 2) ärendet gäller en framställning till kyrkofullmäktige,
- 3) ärendet gäller verkställighet av ett beslut fattat av kyrkofullmäktige,
- 4) behandlingen av ärendet i kyrkorådet måste anses behövlig med hänsyn till ärendets betydelse.

7 §

Reglementen och instruktioner

Kyrkofullmäktige beslutar om överföring av beslutanderätt i ett reglemente eller en instruktion.

Reglementet för kyrkorådet ska underställas domkapitlet för fastställelse.

8 §

Förvaltning av delområden i en församling

Kyrkofullmäktige eller församlingsrådet kan ordna förvaltningen av ett delområde i församlingen i syfte att trygga fullgörandet av församlingens uppgift samt möjligheterna för medlemmarna att delta och påverka i frågor som gäller det delområde där de bor.

Kyrkofullmäktige eller församlingsrådet kan besluta att medlemmarna eller en del av medlemmarna i det organ som tillsätts för att sköta ärendena i delområdet utses på förslag av församlingsmedlemmar som bor inom det området och att medlemmarna i organet ska vara bosatta inom området.

9 §

Förutsättningar för beslutsfattande i kyrkofullmäktige

Kyrkorådet ska bereda ett beslutsförslag i ärenden som kommer till kyrkofullmäktige för behandling, om inte ärendet gäller den interna organisationen av kyrkofullmäktiges verksamhet.

För beslut av kyrkofullmäktige krävs det att beslutet biträds av minst två tredjedelar av de närvarande och mer än hälften av samtliga medlemmar i kyrkofullmäktige när ärendet gäller

- 1) uppförande eller anskaffning av en kyrklig byggnad, ett kapell, ett församlingshem, ett ämbetshus för församlingen eller ett läger- eller kurscentrum,
- 2) väsentlig ändring eller rivning av en kyrklig byggnad eller ändring av dess användningsändamål eller ändring av en annan byggnad till kyrklig byggnad,
- 3) anläggning eller utvidgning av en begravningsplats,
- 4) överlåtelse av fast egendom,
- 5) inrättande av en ny tjänst.

10 §

Kyrkorådets uppgifter

Kyrkorådet ska, om inte något annat föreskrivs eller bestäms,

- 1) allmänt leda församlingens verksamhet,
- 2) bevaka församlingens intressen, företräda församlingen och föra dess talan vid domstolar och andra myndigheter,
- 3) leda församlingens förvaltning och kommunikation samt skötseln av församlingens ekonomi och egendom,
- 4) ingå avtal och företa andra rättshandlingar för församlingens räkning.

11 §

Tillsynen över lagligheten av kyrkofullmäktiges beslut

Kyrkorådet får inte verkställa ett beslut av kyrkofullmäktige om det har fattats i oriktig ordning, om kyrkofullmäktige har överskridit sina befogenheter eller om beslutet annars strider mot lag. Ärendet ska utan dröjsmål föras till kyrkofullmäktige för ny behandling.

Kyrkliga samfälligheter och samarbete mellan församlingar

12 §

Bildande av en kyrklig samfällighet

Församlingarnas kyrkofullmäktige och de kyrkliga samfälligheternas gemensamma kyrkofullmäktige bildar en kyrklig samfällighet genom att anta dess grundstadga och godkänna förteckningen över den egendom som övergår till samfälligheten. I grundstadgan ska det anges vilka uppgifter som ska omfattas av den kyrkliga samfällighetens behörighet, och på behövligt sätt om hur behörigheten ska fördelas mellan den kyrkliga samfälligheten och de församlingar som hör till den.

När församlingar och kyrkliga samfälligheter ansluter sig till en kyrklig samfällighet, övergår deras tillgångar och förpliktelser till den kyrkliga samfälligheten. Som åtkomsthandling för den egendom som övergår gäller den förteckning över egendomen som ska fogas till grundstadgan.

I grundstadgan kan det bestämmas att den egendom som nämns i stadgan förblir i församlingens ägo eller besittning eller att församlingen ansvarar för en förpliktelse som nämns i stadgan.

13 §

Underställning av beslut till kyrkostyrelsen

Beslut om bildande av en kyrklig samfällighet och om grundstadgan ska underställas kyrkostyrelsen för avgörande.

Kyrkostyrelsen får inte utan särskilda skäl avvika från församlingarnas och de kyrkliga samfälligheternas avtal om överföring av egendom.

En ändring i grundstadgan ska underställas kyrkostyrelsen för avgörande, om beslutet inte har varit enhälligt och om ändringen gäller

- 1) ändring av grunderna för fördelning av skatteintäkterna mellan församlingarna,
- 2) överföring av egendom mellan församlingarna och de kyrkliga samfälligheterna,
- 3) överföring av beslutanderätten mellan den kyrkliga samfälligheten och församlingarna när det gäller inrättande och indragning av tjänster.

14 §

Upplösning eller upphörande av en kyrklig samfällighet

En kyrklig samfällighet kan upplösas, om den består av församlingar som finns inom två eller flera kommuners område. Beslut om upplösning fattas av gemensamma kyrkofullmäktige. I beslutet ska det anges hur egendom och förpliktelser övergår till församlingarna eller de kyrkliga samfälligheterna.

En kyrklig samfällighet upphör, om de församlingar som hör till den slås samman till en enda församling. Den kyrkliga samfällighetens tillgångar och förpliktelser övergår till den församling som bildas genom sammanslagningen.

Om två eller flera kyrkliga samfälligheter i samband med en ändring av kommunindelningen kommer att finnas inom samma kommuns område, ska det av grundstadgan för den kyrkliga samfällighet som bildas framgå vilken eller vilka kyrkliga samfälligheter som upphör.

Om en kyrklig samfällighets egendom ska delas på grund av att grundstadgan ändras eller samfälligheten upplöses och ingen överenskommelse kan nås om delningen, tillämpas på delningen bestämmelserna om delning av egendom i samband med en församlingsdelning.

15 §

Den kyrkliga samfällighetens uppgifter

Den kyrkliga samfälligheten ska sköta de ärenden som i fråga om de församlingar som hör till den kyrkliga samfälligheten gäller

1) kyrkobeskattnings och fördelningen av kyrkoskatten och andra gemensamma inkomster mellan församlingarna,

2) avgifter till kyrkans centralfond och kyrkans pensionsfond och övrig skötsel av ekonomi och egendom,

3) främjande av medlemmarnas möjligheter att delta i och påverka den kyrkliga samfällighetens verksamhet på det sätt som avses i 3 §,

4) personaladministration, om inte något annat följer av denna lag,

5) ingående och tolkning av tjänste- och arbetskollektivavtal samt lokala lönejusteringar eller framläggande av förslag som gäller lönejusteringar till kyrkans arbetsmarknadsverk,

6) arkivfunktionen.

Den kyrkliga samfälligheten fattar beslut i andra ärenden som enligt gällande bestämmelser ska beslutas av kyrkofullmäktige i församlingen, om inte beslutanderätten har överförts till församlingen i grundstadgan eller med stöd av 16 §.

Till den kyrkliga samfälligheten kan det i grundstadgan överföras behörighet också i andra frågor som gäller förvaltning och ekonomi samt i uppgifter och arbetsformer som nämns i stadgan och hänför sig till församlingsverksamheten.

16 §

Den kyrkliga samfällighetens organ och beslutanderätt

Den kyrkliga samfällighetens förvaltning sköts av gemensamma kyrkofullmäktige och gemensamma kyrkorådet och av direktioner och tjänsteinnehavare i den kyrkliga samfälligheten.

Den kyrkliga samfällighetens beslutanderätt utövas av gemensamma kyrkofullmäktige. Gemensamma kyrkofullmäktige kan i ett reglemente eller en instruktion överföra beslutanderätt till gemensamma kyrkorådet eller någon av dess sektioner eller till en direktion i den kyrkliga samfälligheten samt genom sitt beslut till församlingsrådet. Beslutanderätt får inte överföras i ärenden som avses i 6 § eller 15 § 1 mom.

Gemensamma kyrkorådet leder den kyrkliga samfällighetens i 15 § 3 mom. avsedda verksamhet. På överföring av gemensamma kyrkorådets beslutanderätt tillämpas bestämmelserna om överföring av kyrkorådets beslutanderätt.

17 §

Förutsättningar för beslutsfattande i gemensamma kyrkofullmäktige

På beslutsfattandet i gemensamma kyrkofullmäktige tillämpas 9 §. Kvalificerad majoritet krävs också när ett beslut gäller ändring av grundstadgan eller upplösning av en kyrklig samfällighet som bildats frivilligt.

18 §

Församlingsrådet

Varje församling som hör till en kyrklig samfällighet har ett församlingsråd som utövar församlingens beslutanderätt och sköter de av kyrkorådets uppgifter som inte hör till gemensamma kyrkorådet samt övriga uppgifter som det ålagts. Församlingsrådet kan ha sektioner, på vilka bestämmelserna om kyrkorådets sektioner tillämpas. Församlingsrådet kan i ett reglemente eller en instruktion överföra beslutanderätt till en direktion som det tillsatt, till en tjänsteinnehavare i församlingen eller till församlingsrådets vice ordförande.

Församlingsrådet beslutar om användningen av de medel som anvisats församlingen i den kyrkliga samfällighetens budget och om församlingens egendom.

Församlingsrådet antar för sig ett reglemente, som ska underställas domkapitlet för fastställelse.

19 §

Bestämmelser som tillämpas på organen

På gemensamma kyrkofullmäktige, gemensamma kyrkorådet och den kyrkliga samfällighetens direktioner samt på behandlingen av ärenden i dessa organ tillämpas det som föreskrivs om församlingens motsvarande organ och behandlingen av ärenden i dem.

På församlingsrådet tillämpas det som föreskrivs om kyrkorådet. När församlingsrådet behandlar ett ärende som omfattas av gemensamma kyrkofullmäktiges behörighet och som i grundstadgan har överförts till församlingsrådet, tillämpas på behandlingen det som i 9 § 2 mom. och 21, 27 och 28 § föreskrivs om förutsättningarna för beslutsfattande i kyrkofullmäktige och om underställning av beslut.

20 §

Avtal mellan församlingar och kyrkliga samfälligheter eller med kommunen eller ett annat offentlighetsligt samfund

Församlingar och kyrkliga samfälligheter kan ingå avtal om att sköta sina uppgifter gemensamt eller om att sköta en uppgift för en annan församling eller kyrklig samfällighets räkning.

Med stöd av ett avtal kan en församling eller kyrklig samfällighet sköta en uppgift som hör till kommunen eller ett annat offentlighetsligt samfund. Om det för uppgiften tillsätts en direktion i församlingen eller den kyrkliga samfälligheten, kan det avtalas att den andra avtalsparten får utse medlemmar till direktionen, dock högst hälften av dem.

Kyrkliga byggnader och församlingens fastigheter

21 §

Kyrkliga byggnader och underställning av beslut

Kyrkliga byggnader är kyrkor, klockstaplar, begravnings- och gravkapell samt med dem jämförbara byggnader på en begravningsplats.

På kyrkotomter, på hägnader och portar som hör till en kyrkotomt eller begravningsplats och på hjältegravar tillämpas bestämmelserna om kyrkliga byggnader.

Kyrkofullmäktiges beslut ska underställas kyrkostyrelsen för fastställelse, om beslutet gäller

- 1) uppförande eller anskaffning av en ny kyrka eller ett nytt begravningskapell,
- 2) ändring av en annan byggnad till kyrka eller begravningskapell,
- 3) väsentlig ändring eller rivning av en kyrklig byggnad eller ändring av dess användningsändamål,
- 4) avstående från användningen av en kyrka.

22 §

Skydd av kyrkliga byggnader

Syftet med skyddet av en kyrklig byggnad är att trygga den kyrkliga byggda kulturmiljön som en del av kulturarvet, värna om dess egenart och särdrag samt främja en kulturellt hållbar vård och användning av den.

En kyrklig byggnad som är uppförd före 1917 är skyddad med stöd av lag. Kyrkostyrelsen kan besluta att en kyrklig byggnad som tagits i bruk 1917 eller därefter ska skyddas, om det är motiverat med avseende på byggnadshistoria, byggnadskonst, byggnadsteknik eller särskilda miljövärden. Kyrkostyrelsen beslutar om skyddet på eget initiativ eller på initiativ av församlingen, domkapitlet eller Museiverket.

Skyddet av en byggnad omfattar också byggnadens fasta inredning, målningar och konstverk som hör till den samt byggnadens gårdsområde.

23 §

Yttranden

Församlingen eller den kyrkliga samfälligheten ska innan den fattar beslut ge Museiverket tillfälle att yttra sig om en plan som gäller väsentlig ändring eller rivning av eller ändring av användningsändamålet för en kyrklig byggnad som är skyddad eller som tagits i bruk för minst 50 år sedan.

Församlingen eller den kyrkliga samfälligheten ska dessutom innan den fattar ett beslut som avses i 1 mom. ge Ålands landskapsregering tillfälle att yttra sig i saken om den kyrkliga byggnaden finns på Åland, eller sametinget om byggnaden finns inom samernas hembygdsområde.

Museiverket kan ge anvisningar om verkställigheten av beslut som gäller skyddade kyrkliga byggnader.

24 §

Upphörande av skyddet av en kyrklig byggnad

Kyrkostyrelsen kan besluta att skyddet av en kyrklig byggnad ska upphöra, om

- 1) byggnaden har skadats på ett sådant sätt att den inte kan återställas i ursprungligt skick,
- 2) församlingen har flera kyrkliga byggnader och inte längre har behov av att i sin verksamhet använda den skyddade kyrkliga byggnaden, som den äger,
- 3) det av något annat särskilt skäl inte längre är motiverat att skydda byggnaden.

Kyrkostyrelsen ska innan beslutet fattas ge Museiverket och dessutom, i situationer som avses i 23 § 2 mom., Ålands landskapsregering eller sametinget tillfälle att yttra sig i saken.

Närings-, trafik- och miljöcentralen samt den kommun där den kyrkliga byggnaden finns ska utan dröjsmål underrättas om kyrkostyrelsens beslut.

25 §

Tillsyn över skyddet av en kyrklig byggnad

En inspektör som har förordnats av kyrkostyrelsen, domkapitlet eller Museiverket ska ha tillträde till en kyrklig byggnad för att genomföra de inspektioner och undersökningar som behövs för inledandet av ett ärende som gäller skyddet av byggnaden eller för iakttagandet och tillämpningen av detta skydd.

Kyrkostyrelsen kan förbjuda ändrings- eller renoveringsarbete i en kyrklig byggnad, om det beslut som har fattats om arbetet inte har fastställts eller underställts för fastställelse. Kyrkostyrelsens beslut får verkställas trots att besvär anförts över beslutet.

26 §

Kostnaderna för skyddet av en kyrklig byggnad

En församling som i sin verksamhet inte kan använda en skyddad kyrklig byggnad som den äger eller annars få en skäligen nytta av den kan inte förpliktas att vidta sådana skyddsåtgärder för vilka kostnaderna står i uppenbart missförhållande till de medel som församlingen kan anvisa för underhåll och renovering av alla sina kyrkliga byggnader.

27 §

Överlåtelse av fast egendom

En församling kan genom ett anbudsförfarande sälja, byta eller på något annat sätt överlåta fast egendom som den äger eller arrendera ut den för minst tio år. Anbudsförfarandet ska vara öppet och tillräcklig information ska ges om det.

Om församlingen utan ett sådant anbudsförfarande som avses i 1 mom. överlåter eller för minst tio år arrenderar ut fast egendom som den äger, ska en oberoende expert bedöma fastighetens marknadsvärde eller marknadsmässiga arrendenivå.

Kyrkofullmäktiges beslut att överlåta fast egendom som församlingen äger ska underställas kyrkostyrelsen för fastställelse, om föremålet för överlåtelsen är en begravningsplatsfastighet eller en fastighet med en kyrklig byggnad.

Begravningsverksamheten

28 §

Anläggande och nedläggning av en begravningsplats

Kyrkofullmäktige beslutar om anläggande, utvidgning och nedläggning av en begravningsplats. Beslutet ska underställas kyrkostyrelsen för fastställelse.

29 §

Gravrätt

Bestämmelser om en församlings eller kyrklig samfällighets skyldighet att tillhandahålla gravplats för en avliden finns i begravningslagen (457/2003). Kyrkorådet kan besluta att även en sådan avliden får begravas på församlingens begravningsplats som inte har denna rätt enligt begravningslagen.

Församlingen upplåter rätten till en grav i samband med ett dödsfall. Samtidigt kan gravrätt upplåtas även till den avlidnes anhöriga. Kyrkorådet kan av särskilda skäl besluta om upplåtelse av en gravrätt även vid någon annan tidpunkt.

Innehavaren av en gravrätt kan överlåta gravrätten endast till församlingen.

30 §

Gravrättens giltighetstid

Gravrätten upplåts för högst 50 år. Gravrättens giltighetstid räknas från ingången av det kalenderår som följer på upplåtelsen av graven. Giltighetstiden upphör tidigast vid utgången av det kalenderår då det har förflutit 15 år från den sista gravsättningen, dock inte förrän graven kan återanvändas.

Gravrättens giltighetstid kan förlängas på ansökan av rättsinnehavaren, om det inte försvårar en ändamålsenlig organisering eller skötsel av begravningsplatsen. Gravrätten är i kraft endast så länge som graven utgör en del av en fredad begravningsplats.

Gravrätten upphör utan uppsägning.

31 §

Innehavare av en gravrätt

Innehavaren av en gravrätt företräder dem som får gravsättas i graven och för talan i frågor som gäller graven i enlighet med begravningslagen och denna lag och i enlighet med det som föreskrivs eller bestäms med stöd av denna lag.

Vid upplåtelse av graven avtalas det om vem som innehar gravrätten. Om inget avtal har ingåtts inom ett år från den dag då graven upplåts eller om det avtal som ingåtts inte kan följas på grund av att omständigheterna har förändrats, blir den avlidnes efterlevande make innehavare av gravrätten eller, om det inte finns någon efterlevande make, de närmaste arvingarna till den som först gravsatts i graven. Dessa ska utse en innehavare av gravrätten som företräder dem i frågor som gäller graven. Meddelande om den nya innehavaren av gravrätten ska lämnas till den myndighet i församlingen som svarar för begravningsverksamheten.

Om de närmaste arvingarna till den som först gravsatts i graven inte har avtalat om en ny innehavare av gravrätten, kan kyrkorådet utse en innehavare av gravrätten. Kyrkorådet kan ge företräde åt någon som bor på orten eller som har haft hand om skötseln av graven.

32 §

Gravsättningsordning

Vid upplåtelse av en grav avtalas det vilka som får gravsättas i graven. Om inget avtal har ingåtts i enlighet med 31 § 2 mom., får i första hand den avlidna person för vilken graven har upplåtits och dennes make samt dessutom släktingar i rätt upp- eller nedstigande led samt makar till dessa gravsättas i graven i den ordning som dödsfallen inträffar. Om det inte finns någon sådan släkting eller om innehavaren av gravrätten samtycker till det, får den avlidnes syster och bror samt deras barn, dessa personers adoptiv- och fosterbarn och alla dessa personers makar gravsättas i graven.

Med samtycke av innehavaren av gravrätten kan den myndighet i församlingen som svarar för begravningsverksamheten bevilja tillstånd till att även någon annan gravsätts i graven.

33 §

Gravskötsel

Innehavaren av gravrätten svarar för att graven sköts på ett för begravningsplatsen värdigt sätt. Kyrkofullmäktige kan dock besluta att grundskötseln av gravarna på begravningsplatsen eller på en del av den ska ske på församlingens bekostnad. Kyrkofullmäktige kan besluta att församlingen svarar för skötseln av en grav, om det ur församlingens synvinkel anses viktigt att vårda minnet av den avlidne.

Församlingen kan med innehavaren av gravrätten ingå ett avtal för viss tid om att församlingen mot ersättning tar på sig ansvaret för gravskötseln. Församlingen kan avtala om att ersättningarna för skötseln placeras i en gravskötselfond med vars medel de gravar som anges i avtalen ska skötas.

Kyrkorådet kan ålägga innehavaren av gravrätten att iståndsätta en grav vars skötsel väsentligt har försummats. För iståndsättningen reserveras en tid på ett år från det att beslutet har delgetts innehavaren av gravrätten. Kyrkorådet kan besluta att gravrätten ska vara förverkad om försummelsen inte har åtgärdats. Bestämmelser om delgivning av beslutet finns i 10 kap. 25 §.

34 §

Avgörande av meningsskiljaktigheter

Meningsskiljaktigheter som gäller en gravrätt, innehavaren av en gravrätt och dennes skyldigheter, vem som får gravsättas i en grav, gravvårdar samt andra frågor som gäller gravar och gravsättning avgörs av kyrkorådet, om inte något annat föreskrivs i begravningslagen.

35 §

Reglemente för begravningsverksamheten, begravningsplatsplan och dispositionsplan för en begravningsplats

Kyrkofullmäktige ska anta ett reglemente för begravningsverksamheten samt för varje begravningsplats godkänna en begravningsplatsplan och en dispositionsplan för begravningsplatsen. I reglementet för begravningsverksamheten ska det bestämmas om

- 1) gravar,
- 2) gravbokföring,
- 3) kraven på gravskötseln,
- 4) godkännande av gravvårdar,
- 5) den ordning som ska iakttas på begravningsplatsen.

36 §

Avgifter inom begravningsverksamheten

Församlingarna ska ta ut avgifter för upplåtelse av gravplats och för tjänster i anslutning till gravsättningen. När avgifterna bestäms ska församlingens kostnader för produktionen av tjänsten beaktas. På de avgifter som tas ut inom begravningsverksamheten tillämpas dessutom 6 § i begravningslagen.

Kyrkofullmäktige beslutar om de avgifter som tas ut för gravarna.

37 §

Sambors ställning

Det som i denna lags bestämmelser om begravningsverksamheten föreskrivs om make eller efterlevande make gäller också den person som vid tidpunkten för dödsfallet fortgående levde i gemensamt hushåll med den avlidne under äktenskapsliknande förhållanden.

Kyrkböckerna

38 §

Kyrkböckerna

Kyrkböcker är

1) kyrkans gemensamma medlemsregister (*medlemsregistret*), som förs med hjälp av automatisk databehandling,

2) de manuellt förda kyrkböckerna.

Manuellt förda kyrkböcker är de familjeakter och längder som före 2005 fördes över döpta, skriftskolgångna och konfirmerade samt över personer för vilka hindersprövning utförts, över vigda, döda och begrävda, inflyttade och utflyttade och över dem som utträtt ur eller inträtt i kyrkan. Manuellt förda kyrkböcker är även de kyrkliga befolkningsregister med tillhörande handlingar som fördes innan lagen om trossamfundens medlemsregister (614/1998) trädde i kraft.

De uppgifter i de manuellt förda kyrkböckerna som har förts in i medlemsregistret är en del av medlemsregistret.

39 §

Kyrkböckernas användningsändamål

Uppgifterna i kyrkböckerna används i församlingarnas och de kyrkliga samfälligheternas verksamhet och förvaltning samt i utövandet av de rättigheter och fullgörandet av de skyldigheter som kyrkans medlemmar har.

Församlingarna och de kyrkliga samfälligheterna får använda uppgifterna i kyrkböckerna för att sköta de uppgifter och fullgöra de skyldigheter som de har enligt denna lag eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den eller enligt någon annan lag.

Kyrkostyrelsen får använda uppgifterna i medlemsregistret vid skötseln av uppgifter som anges i denna lag eller i bestämmelser som utfärdats med stöd av den samt vid framställning av statistik och i undersökningar som hänför sig till kyrkans verksamhet. Domkapitlet får använda uppgifterna i medlemsregistret vid skötseln av uppgifter som anges i denna lag eller i bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

40 §

Centralregister

Församlingarna kan ordna kyrkobokföringen via ett gemensamt centralregister.

41 §

Medlemsregistrets innehåll

I medlemsregistret förs det in sådana uppgifter om kyrkans medlemmar som överförts från de manuellt förda kyrkböckerna och uppgifter enligt 4 och 5 § i lagen om trossamfundens medlemsregister.

Närmare bestämmelser om de uppgifter som avses i 5 § 6 och 7 punkten i lagen om trossamfundens medlemsregister finns i kyrkoordningen.

I medlemsregistret kan det med stöd av 5 § 3—5 punkten i lagen om trossamfundens medlemsregister föras in uppgifter om personer som inte hör tillkyrkan. På behandlingen av dessa uppgifter tillämpas det som i detta kapitel föreskrivs om behandlingen av uppgifter om medlemmar.

42 §

Församlingarna och centralregistren som personuppgiftsansvariga

Personuppgiftsansvariga är församlingarna och centralregistren. En personuppgiftsansvarig får inte överlåta personuppgiftsansvaret på någon annan aktör.

I en församling är det kyrkoherden och vid ett centralregister direktören som

- 1) beslutar i frågor som gäller kyrkobokföring,
- 2) beslutar om behandlingen av uppgifter om medlemmar,
- 3) svarar för att registeruppgifterna är korrekta,
- 4) beslutar om utlämnande av enstaka uppgifter om kyrkans medlemmar ur kyrkböckerna i form av intyg, utdrag eller kopior.

43 §

Införande av uppgifter i medlemsregistret

Uppgifter om kyrklig vigsel, välsignelse av äktenskap, genomgången skriftskola och konfirmation får föras in i medlemsregistret även av en annan församling eller ett annat centralregister än den församling eller det centralregister vars medlem uppgiften gäller.

44 §

Kyrkostyrelsens uppgifter i anslutning till medlemsregistret

I fråga om medlemsregistret svarar kyrkostyrelsen för

- 1) registrets allmänna funktion,
- 2) enhetliga registerfunktioner,

- 3) informationsförvaltningen,
- 4) informationssäkerheten,
- 5) den elektroniska arkiveringen av uppgifter.

Kyrkostyrelsen beslutar om utlämnande av uppgifter via en teknisk anslutning och om annat utlämnande av uppgifter än sådant som gäller enstaka uppgifter om kyrkans medlemmar. I beslutet ska det på behövligt sätt bestämmas om användningen och skyddet av uppgifterna.

45 §

Ansvaret för medlemsregistret

Ansvaret för medlemsregistret fördelar sig mellan församlingarna, centralregistren och kyrkostyrelsen på det sätt som anges i denna lag eller någon annan lag.

På anställda i arbetsavtalsförhållande i församlingen och vid ett centralregister och kyrkostyrelsen tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när dessa anställda behandlar medlemsuppgifter och befolkningsdata i medlemsregistret. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

46 §

Uppföljning och övervakning av behandlingen av uppgifter i medlemsregistret

I 44 § 2 mom. avsedda uppgifter som har lämnats ut ur medlemsregistret får användas enbart för det användningsändamål för vilket de lämnades ut. Uppgifter får lämnas vidare eller annars lämnas ut till utomstående endast om det föreskrivs om detta i lag eller om kyrkostyrelsen har gett tillstånd till det.

Trots sekretessbestämmelserna har kyrkostyrelsen rätt att av den som använder sådana uppgifter som lämnats ut ur medlemsregistret via en teknisk anslutning få den information som är nödvändig för att följa och övervaka användningen av uppgifterna.

En inspektör som har förordnats av kyrkostyrelsen har rätt att utföra inspektioner för att övervaka användningen och skyddet av uppgifter som lämnats ut ur medlemsregistret via en teknisk anslutning. Trots sekretessbestämmelserna har inspektören rätt att undersöka den maskinvara och programvara som använts vid behandlingen av de uppgifter som lämnats ut ur medlemsregistret och att i detta sammanhang i den utsträckning det behövs för inspektionen få tillträde till andra utrymmen som den som använder uppgifterna förfogar över än sådana som omfattas av hemfriden. Inspektionen ska utföras så att den inte medför onödiga olägenheter eller kostnader för den som inspekteras.

47 §

Användarrätt till medlemsregistret samt användarrätts- och loggregister

Kyrkostyrelsen beslutar om beviljande av användarrätt för behandling av uppgifter i medlemsregistret. Kyrkoherden i en församling kan besluta om beviljande av användarrätt för behandling av uppgifter om församlingens medlemmar. Direktören för ett centralregister eller en tjänsteinnehavare som har förordnats av direktören kan besluta om beviljande av användarrätt för behandling av uppgifter om medlemmar i församlingar som hör till centralregistret.

Kyrkostyrelsen ska för administrationen av användarrätterna föra ett användarrättsregister över de personer som har beviljats rätt att behandla uppgifter i medlemsregistret. I användarrättsregistret införs

- 1) användarens namn, personbeteckning, användarnamn och organisation,
- 2) uppgifter om användarrättens innehåll och omfattning,
- 3) uppgifter om beslutet om användarrätt.

Kyrkostyrelsen ska för uppföljningen, övervakningen och skyddet av användningen av uppgifter i medlemsregistret föra ett loggregister över behandlingen av uppgifterna. I loggregistret införs

- 1) användarens användarnamn,
- 2) tidpunkten för behandlingen,
- 3) de uppgifter eller uppgiftskategorier som behandlats.

Kyrkostyrelsen ska bevara uppgifterna i användarrättsregistret i fem år från det att användarrätten upphörde och uppgifterna i loggregistret i fem år från ingången av det kalenderår som följer på den tidpunkt då uppgifterna infördes i registret.

48 §

Kyrkostyrelsens föreskrifter

Kyrkostyrelsen meddelar närmare föreskrifter om

- 1) medlemsregistrets allmänna funktion, enhetliga registerfunktioner, informationsförvaltning och informationssäkerhet,
- 2) ordnande och bevarande av kyrkböcker samt förutsättningarna för förstörande av kyrkböcker.

Kyrkostyrelsen bestämmer de avgifter som ska tas ut för utlämnande av uppgifter.

49 §

Bevarande och deponering av kyrkböcker

Kyrkböckerna ska bevaras varaktigt, om inte kyrkostyrelsen med stöd av 48 § 1 mom. särskilt bestämmer något annat i fråga om vissa uppgifter eller handlingar.

Manuellt förda kyrkböcker kan deponeras hos arkivverket. Bestämmelser om deponeringen finns i kyrkoordningen. Deponerade kyrkböcker är församlingens och den kyrkliga samfällighetens egendom.

Bevarandet av de uppgifter i medlemsregistret som ska bevaras varaktigt kan också anförtros en utomstående tjänsteleverantör i enlighet med kyrkostyrelsen beslut.

50 §

Anmälningssplikt

När en präst har döpt eller jordfäst en person ska prästen omedelbart göra en anmälan om förrättningen till den församling eller det religionssamfund där personen blir eller var medlem. Anmälan ska innehålla åtminstone personens namn och personbeteckning eller födelsetid, uppgift om vårdnadshavarna för ett minderårigt barn som döpts, uppgift om faddrarna samt uppgift om förrättningen och tidpunkten för den.

I fråga om den anmälan som ska göras om vigsel till äktenskap gäller särskilda bestämmelser.

51 §

Förhållande till annan lagstiftning

På behandlingen av personuppgifter som avses i denna lag tillämpas i övrigt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), nedan *dataskyddsförordningen*, dataskyddslagen (1050/2018), lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) och lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster (661/2009).

På kyrkostyrelsens rätt att använda och lämna ut uppgifter i användarrätsregistret och loggregistret tillämpas det som i 54 § 1 mom. och 55, 57 och 58 § i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster föreskrivs om Befolkningsregistercentralens rätt att använda och lämna ut uppgifter i användarregistret och loggregistret.

4 kap.

Stiftet

1 §

Stiftet

Stiftet sköter självt sin verksamhet och sin ekonomi i enlighet med denna lag och kyrkoordningen samt i enlighet med bestämmelser som utfärdats med stöd av dem.

På skötseln av stiftets ekonomi tillämpas det som i denna lag och i kyrkoordningen föreskrivs om skötseln av ekonomin i församlingar och kyrkliga samfälligheter.

2 §

Stiftets organ

Stiftets förvaltning sköts av biskopen, stiftsfullmäktige, domkapitlet, direktioner och tjänsteinnehavarna vid domkapitlet.

3 §

Biskopen

Biskopen leder förvaltningen och verksamheten i sitt stift och utövar tillsyn över församlingarna och prästerna.

I ärkestiftet finns ärkebiskopen och en biskop. Närmare bestämmelser om fördelningen av ansvarsområden och uppgifter mellan dem finns i kyrkoordningen.

4 §

Stiftsfullmäktige

Stiftsfullmäktige ska stödja och främja fullgörandet av kyrkans uppgift i stiftet och dess församlingar.

Stiftsfullmäktiges mandatperiod börjar den första dag i maj månad som följer närmast efter det val av medlemmar i stiftsfullmäktige som avses i 9 kap. 13 §. Mandatperioden är fyra år.

Stiftsfullmäktige kan för sin mandatperiod tillsätta direktioner som lyder under domkapitlet och vilkas uppgifter bestäms i instruktioner som utfärdas av stiftsfullmäktige.

5 §

Initiativ till stiftsfullmäktige

Initiativ får läggas fram för stiftsfullmäktige av

- 1) medlemmarna i stiftsfullmäktige,
- 2) domkapitlet,
- 3) kyrkoråden,
- 4) de gemensamma kyrkoråden,
- 5) församlingsråden,
- 6) minst tio medlemmar som är röstberättigade vid församlingsval i en församling som hör till stiftet (*medlemsinitiativ*).

Varje initiativtagare ska egenhändigt underteckna medlemsinitiativet och vid underskriften tydligt anteckna sitt namn och födelsedatum och den församling där han eller hon har rösträtt. I initiativdokumentet ska dessutom avsändarens namn och kontaktuppgifter uppges.

Initiativtagaren ska informeras om vilka åtgärder stiftsfullmäktige har vidtagit med anledning av initiativet.

6 §

Domkapitlet

Domkapitlet ska

- 1) sköta stiftets verksamhet, förvaltning och ekonomi,
- 2) företräda kyrkan i ärenden som gäller stiftet och föra talan vid domstolar och andra myndigheter samt ingå avtal och företa andra rättshandlingar som gäller stiftet,
- 3) utöva tillsyn över församlingarnas och de kyrkliga samfälligheternas verksamhet och förvaltning samt över tjänsteinnehavarnas, arbetstagarnas och det övriga prästerskapets skötsel av sina uppgifter,
- 4) sköta övriga uppgifter som det har enligt denna lag och kyrkoordningen samt de uppgifter i stiftet som inte ska skötas av någon annan stiftsmyndighet.

7 §

Överföring av domkapitlets beslutanderätt

Domkapitlets beslutanderätt kan överföras till en tjänsteinnehavare.

- Beslutanderätten får dock inte överföras i fråga om
- 1) godkännande för vigning till prästämbetet,
 - 2) anställande i tjänste- eller arbetsavtalsförhållande för mer än sex månader eller avslutande av ett tjänste- eller arbetsavtalsförhållande,
 - 3) ett ärende som underställts domkapitlet,
 - 4) en framställning till stiftsfullmäktige,
 - 5) en begäran om omprövning,
 - 6) ett ärende som ska behandlas av ett fulltaligt domkapitel.

5 kap.

Centralförvaltningen

1 §

Kyrkomötets sammansättning och mandatperiod

Kyrkans ombud vid kyrkomötet är

- 1) biskoparna i stiftet,
- 2) fältbiskopen,
- 3) 96 genom val utsedda ombud av vilka 32 är präster och 64 lekmän,
- 4) samernas ombud som väljs av sametinget,
- 5) ett ombud som utsetts av statsrådet.

Ombuden ska vara medlemmar i kyrkan. Ett av de lekmannaombud som avses i 1 mom. 3 punkten ska utses bland församlingarna på Åland.

Domkapitlet utser inom sig en prästmedlem i stället för biskopen, om biskopstjänsten är vakant eller biskopen har förhinder. Domkapitlet i ärkestiftet utser en prästmedlem endast om varken ärkebiskopen eller biskopen deltar i kyrkomötet.

Kyrkomötets mandatperiod börjar den första dag i maj månad som följer närmast efter det val av medlemmar i kyrkomötet som avses i 9 kap. 13 §. Mandatperioden är fyra år.

2 §

Kyrkomötets uppgifter

Kyrkomötet behandlar ärenden som gäller kyrkans lära och arbete samt kyrkans lagstiftning, förvaltning och ekonomi.

Kyrkomötet ska

- 1) godkänna och besluta om ibruktagande av bibelöversättning, den kristna läran, psalmbok och kyrkohandbok,
- 2) behandla frågor som förutsätter sådana principiella ställningstaganden som gäller kyrkans tro och lära eller som grundar sig på dem, samt vidta åtgärder med anledning av dessa,
- 3) lägga fram förslag om stiftande, ändring eller upphävande av kyrkolag samt godkänna kyrkoordning,
- 4) ge yttranden, göra framställningar och uttala önskemål till statsrådet i viktiga frågor som gäller förhållandet mellan kyrkan och staten,
- 5) besluta om bildande av stift, ändring av stiftsgränserna eller indragning av stift på det sätt som anges i 2 kap. 4 § 1 mom.,

6) besluta om kyrkans förhållande till andra kyrkor, trossamfund och mellankyrkliga organisationer och om samarbetet med dem,

7) besluta om godkännande av en organisation som kyrkans missionsorganisation och om upphävande av denna ställning,

8) inrätta och dra in tjänsterna som ärkebiskop, biskop och ledande tjänsteinnehavare vid kyrkostyrelsens kansli,

9) utse och entlediga den ledande tjänsteinnehavaren vid kyrkostyrelsens kansli och sådana medlemmar i kyrkostyrelsen som avses i 6 § 1 mom. 3 och 4 punkten,

10) godkänna verksamhets- och ekonomiplanerna samt budgetarna för kyrkans centralfond och kyrkans pensionsfond och besluta om

a) församlingarnas årliga avgifter till kyrkans centralfond och kyrkans pensionsfond,

b) grunderna för fördelningen av den finansiering som avses i lagen om statlig finansiering till evangelisk-lutherska kyrkan för skötseln av vissa samhällsuppgifter (430/2015) mellan församlingar, kyrkliga samfälligheter och kyrkostyrelsen,

11) låta granska räkenskaperna och förvaltningen i fråga om kyrkans centralfond, kyrkans pensionsfond och andra av kyrkostyrelsen och stiftsmyndigheterna förvaltade fonder och andra tillgångar samt fastställa boksluten för dem och besluta om beviljande av ansvarsfrihet,

12) behandla de övriga ärenden som kyrkomötet har enligt denna lag, enligt någon annan lag eller enligt kyrkoordningen.

3 §

Framställningar och initiativ till kyrkomötet

Biskopsmötet, kyrkostyrelsen och stiftsfullmäktige har rätt att göra framställningar till och ett kyrkomötesombud rätt att lägga fram initiativ för kyrkomötet.

4 §

Beslut som ska fattas med kvalificerad majoritet vid kyrkomötet

Om ett förslag av ett utskott har godkänts till alla delar i den första behandlingen i kyrkomötets plenum, ska det i sin helhet tas upp till andra behandling i ett annat plenum i den form som det beslutades i den första behandlingen, om ärendet gäller

1) bibelöversättning, den kristna läran, psalmbok eller kyrkohandbok,

2) principiella ställningstaganden som gäller kyrkans tro och lära eller grundar sig på dem samt åtgärder med anledning av dessa,

3) förslag om stiftande, ändring eller upphävande av kyrkolag eller godkännande av kyrkoordning.

Förslaget godkänns om det i den andra behandlingen får minst tre fjärdedelar av de avgivna rösterna.

5 §

Biskopsmötet

Medlemmar i biskopsmötet är biskoparna i stiftet.

Biskopsmötet ska behandla ärenden som gäller kyrkans tro, undervisning och arbete samt meddela närmare föreskrifter om verkställigheten av kyrkoordningen i enlighet med det som föreskrivs i den.

En medlem i biskopsmötet samt kyrkomötet, domkapitlen och kyrkostyrelsen har rätt att lägga fram initiativ för biskopsmötet.

6 §

Kyrkostyrelsens sammansättning och mandatperiod

Medlemmar i kyrkostyrelsen är

- 1) ärkebiskopen som ordförande,
 - 2) två biskopar som utses av biskopsmötet,
 - 3) två präster som utses av kyrkomötet,
 - 4) de lekmän, en från varje stift, som utses av kyrkomötet.
- Lekmannamedlemmarna ska vara valbara som lekmannaombud vid kyrkomötet.
Kyrkostyrelsens mandatperiod är fyra år.

7 §

Kyrkostyrelsens uppgifter

Kyrkostyrelsen ska sköta kyrkans gemensamma förvaltning, ekonomi och verksamhet samt andra uppgifter som anges i denna lag eller kyrkoordningen eller som inte hör till någon annan myndighet inom kyrkan.

Kyrkostyrelsen meddelar närmare föreskrifter om verkställigheten av denna lag och kyrkoordningen på det sätt som föreskrivs särskilt i denna lag och kyrkoordningen.

Kyrkostyrelsen sköter kyrkans relationer till staten och det övriga samhället, bevakar kyrkans intressen och ger de yttranden som statsrådet begär av kyrkan, om inte något annat följer av 2 § 2 mom.

Kyrkostyrelsen företräder kyrkan och för dess talan vid domstolar och andra myndigheter samt ingår avtal och företar andra rättshandlingar för kyrkans räkning, om inte något annat följer av 4 kap. 6 § 2 punkten eller av 18 § i detta kapitel.

8 §

Överföring av kyrkostyrelsens beslutanderätt

Ämbetskollegiet eller en direktion eller tjänsteinnehavare vid kyrkostyrelsen kan på det sätt som anges i kyrkoordningen ges rätt att avgöra ärenden för kyrkostyrelsens räkning.

Medlemmar i ämbetskollegiet är den ledande tjänsteinnehavaren och avdelningscheferna vid kyrkostyrelsens kansli.

9 §

Kyrkans centralfond

Kyrkans centralfond är kyrkans gemensamma fond, vars medel i enlighet med centralfondens budget används för

- 1) stöd till församlingar och kyrkliga samfälligheter med svag ekonomisk ställning samt för utveckling av samarbetet mellan församlingarna och av församlingsstrukturen,
- 2) finansiering av församlingarnas och de kyrkliga samfälligheternas kostnader för begravningsverksamheten, folkbokföringen och uppgifter som hänför sig till underhållet av byggnader och lösöre av kulturhistoriskt värde,
- 3) de utgifter som stiftet och kyrkans centralförvaltning har,
- 4) kyrkans gemensamma syften och för betalning av kyrkans övriga utgifter enligt lag och förbindelser.

Helsingfors är hemort för kyrkans centralfond.

10 §

Kyrkans pensionsfond

Kyrkans pensionsfond är pensionsanstalt för kyrkan och sköter dess uppgifter i enlighet med det som föreskrivs särskilt. Kyrkans pensionsfonds medel används för betalning av pensioner och familjepensioner.

Helsingfors är hemort för kyrkans pensionsfond.

11 §

Avgifter till kyrkans centralfond

Varje församling eller kyrklig samfällighet ska årligen betala kyrkans centralfond

- 1) högst tio procent av den kalkylerade kyrkoskatten vid den senast verkställda beskattningen (*grundavgift*),
- 2) en avgift som bestäms enligt de grunder som kyrkomötet fastställt (*serviceavgift*) för skötseln av de uppgifter som avses i 5 kap. 12 § 5 punkten i kyrkoordningen.

12 §

Avgifter till kyrkans pensionsfond

Varje församling eller kyrklig samfällighet samt domkapitlen och kyrkostyrelsen ska årligen betala kyrkans pensionsfond

- 1) en sådan avgift för betalning och fondering av pensioner och familjepensioner som bestäms i procent av den lön som under finansåret i fråga betalas till tjänsteinnehavare och arbetstagare som omfattas av pensionsskyddet (*pensionsavgift*), varvid också fri bostad inklusive värme hänförs till lönen,
- 2) invalidpensionernas självriskandelar, som bestäms enligt de grunder som kyrkomötet fastställer.

Varje församling och kyrklig samfällighet ska årligen betala kyrkans pensionsfond högst åtta procent av kyrkoskatten vid den senast verkställda beskattningen (*pensionsfondsavgift*) för ökning av kyrkans pensionsfond.

13 §

Dröjsmålspåföljder

Vid försenad betalning av de avgifter som anges i 11 och 12 § ska det på avgifterna betalas en årlig dröjsmålsränta enligt en räntesats som kyrkomötet bestämmer. Räntesatsen får inte vara högre än den som anges i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982). En ändring av referensräntan beaktas från ingången av det kalenderår som följer på ändringen. Kyrkostyrelsen kan av särskilda skäl på ansökan helt eller delvis befria en församling eller kyrklig samfällighet från skyldigheten att betala dröjsmålsränta.

En avgift som en församling eller kyrklig samfällighet ålagts att betala med stöd av 11 § eller 12 § 2 punkten är direkt utsökbar. Bestämmelser om indrivning av en sådan avgift finns i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).

14 §

Understöd från centralfonden

Ur kyrkans centralfond beviljas församlingar och kyrkliga samfälligheter komplettering av skatteintäkterna samt understöd efter prövning.

15 §

Fördelning av finansiering för vissa samhällsuppgifter

Kyrkans centralfond fördelar den årliga finansiering som avses i lagen om statlig finansiering till evangelisk-lutherska kyrkan för skötseln av vissa samhällsuppgifter mellan församlingarna och de kyrkliga samfälligheterna.

Kyrkostyrelsen har rätt att använda en av kyrkomötet beslutad del av finansieringen för skötseln av de lagstadgade uppgifter som kyrkostyrelsen har i anslutning till förvaltningen av kyrkans gemensamma medlemsregister.

16 §

Tillsyn över placeringsverksamhet

Finansinspektionen utövar tillsyn över den placeringsverksamhet som kyrkans pensionsfond bedriver. I fråga om Finansinspektionens behörighet och tillsynsavgift gäller särskilda bestämmelser i lag.

17 §

Närmare bestämmelser om kyrkans centralfond och kyrkans pensionsfond

Närmare bestämmelser om skötseln av kyrkans centralfonds och kyrkans pensionsfonds ekonomi, om betalning av avgifter till kyrkans centralfond och kyrkans pensionsfond samt om understöden från centralfonden och om ansökningsförfarandet finns i kyrkoordningen.

På revisionen av kyrkans centralfond och kyrkans pensionsfond samt av övriga fonder och tillgångar som innehas av kyrkostyrelsen och stiftens tillämpas revisionslagen (1141/2015). På skötseln av ekonomin tillämpas i övrigt det som i denna lag och kyrkoordningen föreskrivs om skötseln av ekonomin i en församling eller kyrklig samfällighet.

18 §

Kyrkans arbetsmarknadsverk

I anslutning till kyrkostyrelsen finns kyrkans arbetsmarknadsverk, som bevakar församlingarnas, de kyrkliga samfälligheternas, domkapitlens och kyrkostyrelsens intressen i arbetsmarknadsfrågor.

Kyrkans arbetsmarknadsverk förhandlar och avtalar genom tjänste- och arbetskollektivavtal för församlingarnas, de kyrkliga samfälligheternas, domkapitlens och kyrkostyrelsens räkning om anställningsvillkoren för deras tjänsteinnehavare och arbetstagare samt om samarbete inom arbetarskyddet enligt det som föreskrivs särskilt. Arbetsmarknadsverket sköter även de övriga uppgifter som enligt lag hör till evangelisk-lutherska kyrkans arbetsmarknadsverk. Arbetsmarknadsverket kan ge rekommendationer i allmänna frågor som gäller anställningsförhållanden samt arbetslivets resultat och kvalitet.

Arbetsmarknadsverkets beslutanderätt utövas av dess delegation, om inte beslutanderätten i en instruktion har getts till något av delegationens organ eller en tjänsteinnehavare vid kyrkostyrelsen.

6 kap.

Församlingens och kyrkans ekonomi

1 §

Användning av tillgångar

Församlingarnas och de kyrkliga samfälligheternas tillgångar får användas endast för fullgörandet av deras uppgifter. De tillgångar som kyrkans centralfond och kyrkans pensionsfond har får användas endast för fullgörandet av uppgifter som föreskrivits för kyrkan.

2 §

Kyrkoskatt

Församlingsmedlemmarna ska delta i finansieringen av församlingens, den kyrkliga samfällighetens och kyrkans uppgifter genom att betala kyrkoskatt. Bestämmelser om grunderna för

kyrkoskatten och om befrielse från kyrkoskatt finns i lagen om skyldighet för medlemmar i evangelisk-lutherska församlingar att betala skatt till församlingen (1013/2012). Beslut om befrielse från kyrkoskatt fattas av kyrkorådet eller gemensamma kyrkorådet.

Med kyrkoskatten täcks det belopp som, enligt den budget som kyrkofullmäktige eller gemensamma kyrkofullmäktige godkännt, utöver övriga inkomster behövs för att betala utgifterna. Kyrkofullmäktige eller gemensamma kyrkofullmäktige beslutar om inkomstskattesatsens storlek med en noggrannhet på 0,05 procentenheter.

3 §

Redovisningsskyldiga

Redovisningsskyldiga är en förtroendevald eller en tjänsteinnehavare som

- 1) beslutar om eller deltar i beslut om en åtgärd som gäller utgifter eller inkomster,
- 2) godkänner betalningen av en utgift eller mottagandet av en inkomst,
- 3) förvaltar penningmedel eller annan egendom i en församling eller kyrklig samfällighet eller i kyrkan eller som deltar i beslut om placeringen av tillgångarna,
- 4) har till uppgift att bevaka församlingens, den kyrkliga samfällighetens eller kyrkans ekonomiska intressen eller att övervaka skötseln av dess tillgångar eller dess bokföring.

Redovisningsskyldiga är dock inte medlemmar i kyrkofullmäktige eller gemensamma kyrkofullmäktige, kyrkomötesombud eller revisorer.

4 §

Ekonomistadga och övriga bestämmelser om ekonomin

I en ekonomistadga som antas av kyrkofullmäktige, gemensamma kyrkofullmäktige eller stiftsfullmäktige anges det närmare hur ekonomiförvaltningen ska ordnas. Kyrkostyrelsen antar en ekonomistadga för kyrkans centralfond och kyrkans pensionsfond.

I fråga om bokföringsskyldighet, bokföring och bokslut i en församling, en kyrklig samfällighet, kyrkans centralfond och kyrkans pensionsfond tillämpas bokföringslagen (1336/1997). I fråga om revision tillämpas lagen om revision inom den offentliga förvaltningen och ekonomin (1142/2015) till den del något annat inte föreskrivs i denna lag eller i kyrkoordningen.

5 §

Revisorns ansvar

På revisorn i en församling eller kyrklig samfällighet tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när han eller hon utför ett revisorsuppdrag enligt bestämmelserna i denna lag och kyrkoordningen. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen.

7 kap.

Prästämberet

1 §

Prästämberet, präst och prästtjänst

I denna lag avses med

1) *prästämbetet* det kyrkliga ämbete enligt de lutherska bekännelseskriterierna vilket instiftats för förkunnande av evangeliet och förvaltande av sakramenten och till vilket man kallas och till vilket man vigs vid prästvigningen,

2) *präst* den som i enlighet med kyrkoordningen antingen har vigts till eller beviljats rätt att utöva prästämbetet i Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland,

3) *prästtjänst* en sådan tjänst i en församling, en kyrklig samfällighet eller ett domkapitel eller vid kyrkostyrelsen som inrättats genom ett förvaltningsbeslut och till vilken endast en präst kan utses.

2 §

Beslut om vinning till prästämbetet

Beslut om godkännande för vinning till prästämbetet fattas av biskopen och domkapitlet.

3 §

Bikthemligheten

En präst får inte röja det som anförtrotts honom eller henne vid enskild bikt eller annars vid själavård och inte heller röja den person som har anförtrott sig åt prästen.

När en präst hörs som vittne, får han eller hon inte röja det som anförtrotts vid enskild bikt eller själavård.

Om någon vid enskild bikt eller själavård yppar att ett sådant grovt brott som enligt allmän lag måste anmälas är på färde, ska prästen uppmana personen i fråga att underrätta myndigheterna eller den som hotas av brottet. Om personen i fråga inte är villig att göra detta, ska prästen informera myndigheterna om saken i den omfattning det är möjligt utan att personen direkt eller indirekt blir avslöjad.

4 §

Skriftlig anmärkning och avstängning från prästämbetet

Domkapitlet kan ge en präst en skriftlig anmärkning eller stänga av honom eller henne från prästämbetet för minst en och högst sex månader, om

1) prästen inte har hållit sig till kyrkans bekännelse,

2) prästen handlar i strid med de skyldigheter som prästämbetet medför och i strid med prästlöftet eller försummar dem eller uppför sig på ett sätt som är olämpligt för en präst.

Domkapitlet kan stänga av en präst från prästämbetet för den tid som en utredning eller rättegång pågår, om prästen på sannolika grunder kan misstänkas ha gjort sig skyldig till

1) tjänstebrott i sin tjänsteutövning eller på något annat sätt i tjänsteutövningen handlat i strid med sina skyldigheter,

2) ett brott utanför sin tjänsteutövning och de omständigheter som framkommit i saken kan inverka på hans eller hennes förutsättningar att sköta prästämbetet.

Uppenbara tjänstebrott ska utan dröjsmål anmälas till polisen.

Biskopen kan på de grunder som avses i 2 mom. tillfälligt stänga av en präst från prästämbetet för högst fyra veckor. Biskopen ska utan dröjsmål föra avstängningen från prästämbetet till domkapitlet för avgörande.

Beslut om avstängning från prästämbetet får verkställas genast.

5 §

Avsked från och förlust av prästämbetet

Domkapitlet beviljar på ansökan avsked från prästämbetet.

Domkapitlet beslutar att en präst ska förlora sitt prästämbete, om

1) prästen har utträtt ur kyrkan,

2) prästen inte under den avstängning från prästämbetet som avses i 4 § 1 mom. 1 punkten har ansökt om avsked från prästämbetet eller visat att han eller hon vill hålla sig till kyrkans bekän- nelse.

Domkapitlet kan besluta att en präst ska förlora sitt prästämbete, om

1) prästens handlande i strid med de skyldigheter som prästämbetet medför och i strid med prästlöftet eller prästens försummelse av sina skyldigheter eller prästens uppförande visar att han eller hon är uppenbart olämplig att vara präst,

2) prästen har dömts till straff för ett brott som visar att han eller hon är uppenbart olämplig att vara präst.

6 §

Återgivande av prästämbetet

Biskopen och domkapitlet kan på begäran återge en präst prästämbetet.

8 kap.

Personal

Allmänna bestämmelser om personalen

1 §

Arbetsgivare och personal

Med arbetsgivare avses i detta kapitel församlingar, kyrkliga samfälligheter, domkapitel och kyrkostyrelsen. En kyrklig samfällighet och de församlingar som hör till den är en enda arbets- givare i frågor som gäller anställningsvillkoren.

Domkapitlet har i frågor som gäller tjänsteförhållandet för tjänsteinnehavare i en församling eller kyrklig samfällighet uppgifter som hör till arbetsgivaren, i enlighet med det som föreskrivs i denna lag och kyrkoordningen eller i någon annan lag.

Personalen står i tjänsteförhållande eller arbetsavtalsförhållande till arbetsgivaren. På tjänsteförhållanden tillämpas bestämmelserna i denna lag och kyrkoordningen eller i någon annan lag. På arbetsavtalsförhållanden tillämpas det som föreskrivs särskilt och dessutom det som föreskrivs i denna lag.

2 §

Tjänsteförhållande, tjänst och tjänsteinnehavare

Med tjänsteförhållande avses ett offentligrättsligt anställningsförhållande mellan arbetsgivaren och tjänsteinnehavaren.

För en uppgift som ska utföras i tjänsteförhållande inrättas en tjänst. Av grundad anledning kan en person anställas i tjänsteförhållande för viss tid utan att en tjänst inrättas.

Med tjänsteinnehavare avses en person som står i tjänsteförhållande till arbetsgivaren.

3 §

Kyrkans tjänste- och arbetskollektivavtal

Mellan evangelisk-lutherska kyrkans arbetsmarknadsverk och de föreningar som bildats för att bevaka tjänsteinnehavarnas och arbetstagarnas intressen kan, enligt det som föreskrivs särskilt, genom tjänste- och arbetskollektivavtal avtalas om lönesättning och andra anställningsvillkor för en arbetsgivares anställda, oberoende av vad som föreskrivs om villkoren i denna lag eller i andra författningar som gäller församlingarna, de kyrkliga samfälligheterna, domkapitlen eller kyrkostyrelsen.

4 §

Övriga bestämmelser och föreskrifter om tjänsteinnehavares anställningsförhållanden

Utöver bestämmelserna i denna lag och i tjänstekollektivavtal utfärdas kompletterande bestämmelser och föreskrifter om tjänsteinnehavares anställningsvillkor i kyrkoordningen och i arbetsgivarens reglementen eller instruktioner.

5 §

Språkkunskaper

De språkkunskaper som krävs av tjänsteinnehavare anges i kyrkoordningen med beaktande av 2 kap. 6—10 § i denna lag. Av särskilda skäl kan dispens beviljas från de behörighetsvillkor som anges för språkkunskaper. Dispens för den som söker en tjänst som präst eller lektor i en församling eller kyrklig samfällighet beviljas av domkapitlet. Dispens för sökande till andra tjänster beviljas av den myndighet som är behörig att inrätta tjänsten i fråga.

När en tjänst ska tillsättas eller någon anställas i arbetsavtalsförhållande, ska också en sådan sökande beaktas som har visat de språkkunskaper som krävs efter det att ansökningstiden löpt ut, om inte behandlingen av ärendet fördröjs till följd av det.

Myndigheten ska genom att ordna utbildning och genom andra personalpolitiska åtgärder se till att personalen har tillräckliga språkkunskaper för att kunna sköta myndighetens uppgifter i enlighet med kraven i språklagen, samiska språklagen och annan lagstiftning.

6 §

Tystnadsplikt

På tjänsteinnehavares och arbetstagares tystnadsplikt tillämpas utöver denna lag det som i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och i någon annan lag föreskrivs om tystnadsplikten.

7 §

Militärpräster

Vid försvarsmakten kan det finnas prästtjänster. Militärprästerna leds och övervakas av fältbiskopen, som är ledare för försvarsmaktens andliga arbete. När en militärprest utövar sitt prästämbete lyder han eller hon under fältbiskopen. Bestämmelser om domkapitlets befogenheter i fråga om militärprästers prästämbete finns i 7 kap. 4—6 §. I övrigt tillämpas i fråga om tjänsterna som militärprest och fältbiskop det som föreskrivs särskilt om dem.

8 §

Fängelsepräster

Vid fängelserna kan det finnas prästtjänster. Tjänsteinnehavaren lyder under domkapitlet i fråga om de skyldigheter som hör till prästämbetet.

Domkapitlet tillsätter en prästtjänst som inrättats vid ett fängelse efter att ha förklarat tjänsten ledig och efter att ha fått ett utlåtande om de sökande av den behöriga myndigheten. Domkapitlet förordnar vid behov någon att sköta tjänsten interimistiskt eller en vikarie.

9 §

Pensioner

I fråga om tjänsteinnehavares och arbetstagares rätt till pension och i fråga om rätten för tjänsteinnehavares och arbetstagares förmänstagare att få familjepension gäller särskilda bestämmelser.

Tjänsteförhållandets början

10 §

Tjänsteförhållandets längd

En tjänsteinnehavare anställs i tjänsteförhållande tills vidare eller för viss tid.

En tjänsteinnehavare kan anställas för viss tid endast om

- 1) tjänsteinnehavaren själv begär det,
- 2) särskilda bestämmelser gäller för anställning för viss tid, eller
- 3) uppgiftens art, ett vikariat, ordnandet av skötseln av uppgifterna i ett vakant tjänsteförhållande eller någon annan jämförbar omständighet som hänför sig till arbetsgivarens verksamhet kräver det.

En tjänsteinnehavare som har anställts för viss tid utan någon sådan grund som anges i 2 mom. eller som utan grundad anledning upprepade gånger i följd har anställts för viss tid har när tjänsteförhållandet upphör rätt att få en ersättning som motsvarar lönen för minst 6 och högst 24 månader. Ersättningskravet ska framställas inom 6 månader från det att tjänsteförhållandet upphörde.

Bestämmelser om de tjänster där anställningen på grund av uppgifternas art alltid är för viss tid finns i kyrkoordningen.

11 §

Anställning av en långtidsarbetslös i tjänsteförhållande för viss tid

Anställning i tjänsteförhållande för viss tid förutsätter inte någon sådan grund som avses i 10 § 2 mom., om den som anställs är en person som enligt uppgift från arbets- och näringsbyrån har varit arbetslös arbetssökande utan avbrott de senaste 12 månaderna. Ett anställningsförhållande på högst två veckor utgör emellertid inget avbrott i arbetslösheten. Att arbetsgivarens behov av arbetskraft är permanent på det sätt som avses i 10 § utgör inget hinder för anställning i tjänsteförhållande för viss tid.

En person betraktas som arbetslös arbetssökande i enlighet med det som föreskrivs i 1 kap. 3 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012).

Den maximala längden av ett tjänsteförhållande för viss tid är ett år. Tjänsteförordnandet kan förnyas högst två gånger inom ett år från det att det första tjänsteförhållandet för viss tid började. Tjänsteförhållandenas sammanlagda längd får dock inte överskrida ett år.

12 §

Offentligt ansökningsförfarande och avvikelse från det

Anställning i tjänsteförhållande sker genom ett offentligt ansökningsförfarande. Ansöknings tiden är minst 14 kalenderdagar från det att tillkännagivandet offentliggjorts i det allmänna datanätet på det sätt som anges i 10 kap. 22 §.

Den myndighet som beslutar om anställning i tjänsteförhållande kan av grundad anledning besluta att ansökningstiden förlängs, att ett nytt ansökningsförfarande inleds eller att tjänsten inte tillsätts. I tillkännagivandet om ett nytt ansökningsförfarande ska det nämnas om tidigare ansökningar beaktas eller inte.

Avvikelse kan göras från det offentliga ansökningsförfarandet när

- 1) någon anställs för att sköta en tjänst som vikarie eller i ett vakant tjänsteförhållande för viss tid,
- 2) en tjänsteinnehavare som sagts upp av ekonomiska orsaker eller av produktionsorsaker anställs i ett annat tjänsteförhållande,
- 3) ett tjänsteförhållande som avses i 37 § erbjuds en deltidсанställd tjänsteinnehavare,
- 4) en tjänsteinnehavare som avses i 39 § förflyttas till ett annat tjänsteförhållande,
- 5) den som utsetts till en tjänst säger upp sig före den dag då tjänsteutövningen ska inledas och det till tjänsten utses någon annan som sökt tjänsten och som uppfyllde behörighetsvillkoren när ansökningstiden löpte ut,
- 6) någon som är anställd hos en annan arbetsgivare anställs i tjänsteförhållande i samband med sådan överföring av verksamhet som avses i 40 §,
- 7) domkapitlet för en tjänst som församlingspastor i en församling utfärdar ett tjänsteförordnande som är i kraft tills vidare till en präst som är lämplig för tjänsten,
- 8) domkapitlet utser någon att interimistiskt sköta en prästtjänst i en församling,
- 9) det finns något annat särskilt vägande skäl.

13 §

Anställning i tjänsteförhållande

I ett tjänsteförhållande som har ledigförklarats offentligt kan endast en sådan person anställas som skriftligen har sökt tjänsten före ansökningstidens utgång och som då har uppfyllt behörighetsvillkoren. Till ansökan ska det fogas en redogörelse för sökandens behörighet.

Till tjänsten som ledande tjänsteinnehavare vid kyrkostyrelsens kansli kan det utses en person som inte har sökt tjänsten, om han eller hon samtycker till det och det har lämnats in en redogörelse för hans eller hennes behörighet.

14 §

Behörighetsvillkor

Endast konfirmerade medlemmar i kyrkan kan anställas i följande anställningsförhållanden:

- 1) tjänsteförhållanden,
- 2) arbetsavtalsförhållanden som hänför sig till kyrkans gudstjänstliv, diakoni, fostran, undervisning eller självvård,
- 3) arbetsavtalsförhållanden där det annars på grund av arbetsuppgifternas art är motiverat att förutsätta medlemskap i kyrkan och konfirmation.

Domkapitlet kan bevilja en präst i en annan kristen kyrka eller i ett annat kristet religionssamfund dispens från det behörighetsvillkor som avses i 1 mom., om kyrkomötet har godkänt ett avtal med denna kyrka eller detta religionssamfund om förutsättningarna för att prästämbetet ska kunna utövas ömsesidigt. Dispens kan beviljas tills vidare eller för viss tid.

Med undantag för prästtjänster och lektorstjänster kan en person oberoende av det behörighetsvillkor som avser medlemskap i kyrkan och konfirmation anställas i ett högst två månader långt anställningsförhållande för viss tid, om särskilda bestämmelser gäller för detta eller om arbetsgivaren av grundad anledning beslutar så i ett enskilt fall.

Den som inte fyllt 18 år kan endast anställas i tjänsteförhållande för viss tid.

15 §

Särskilda behörighetsvillkor

Den som anställs i tjänsteförhållande ska uppfylla särskilt föreskrivna eller av arbetsgivaren bestämda särskilda behörighetsvillkor, om inte något annat föreskrivs med stöd av denna lag.

En person kan oberoende av de särskilda behörighetsvillkoren anställas i tjänsteförhållande för viss tid, om särskilda bestämmelser gäller för detta eller om arbetsgivaren av grundad anledning beslutar så i ett enskilt fall.

För en prästtjänst kan tjänsteförordnande utfärdas endast för en präst och för en lektorstjänst endast för en lektor.

Om ett behörighetsvillkor för en tjänst är sådan specialutbildning som regelbundet genomgås i samband med skötseln av tjänsten, är en sökande behörig att söka tjänsten om han eller hon uppfyller de övriga behörighetsvillkoren för tjänsten och skriftligen förbinder sig att genomgå specialutbildningen.

16 §

Studier utomlands och examensbevis

På den behörighet för en tjänst i en församling, en kyrklig samfällighet eller ett domkapitel eller vid kyrkostyrelsen som de yrkeskvalifikationer som avses i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer (1384/2015) medför tillämpas den lagen.

Bestämmelser om den behörighet för en tjänst som andra högskolestudier utomlands än de som avses i 1 mom. medför finns i lagen om den tjänstebehörighet som högskolestudier utomlands medför (1385/2015).

På medborgare i Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige tillämpas förutom de lagar som nämns i 1 och 2 mom. också lagen om godkännande av vissa bestämmelser i överenskommelsen mellan de nordiska länderna om nordisk arbetsmarknad för personer som genomgått en behörighetsgivande högre utbildning omfattande minst tre års studier (651/1998).

En kyrklig myndighet ska meddela ett beslut om erkännande och jämställande av sådana studier eller sådan utbildning eller yrkespraktik utomlands som avses i 1—3 mom. samt om den behörighet som en sådan examen medför inom fyra månader från det att ansökan har lämnats till myndigheten, om inte något annat föreskrivs.

17 §

Straffregisterutdrag

I de fall som avses i 2 § i lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn (504/2002) förutsätter anställning i tjänsteförhållande att personen i fråga på begäran av den myndighet som tillsätter tjänsten har visat upp ett sådant straffregisterutdrag som avses i 6 § 2 mom. i straffregisterlagen (770/1993). I fråga om uppvisande av straffregisterutdrag tillämpas också 6—10 § i lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn.

Ett beslut att tillsätta en tjänst ska vara villkorligt, om ett straffregisterutdrag som avses i 1 mom. inte finns att tillgå. Den som villkorligt valts till en tjänst ska visa upp ett straffregisterutdrag senast inom 30 dagar från delfäendet av beslutet om ett villkorligt val eller inom en längre

tid som den myndighet som tillsätter tjänsten av särskilda skäl gett sitt medgivande till. Annars förfaller beslutet. Myndigheten beslutar om tjänsteförhållandet ska fortsätta eller förfalla.

18 §

Narkotikatest

Den som anställs i tjänsteförhållande kan som ett villkor för anställningen förpliktas att visa upp ett intyg över narkotikatest i de situationer som avses i 7 § i lagen om integritetsskydd i arbetslivet (759/2004). På arbetsgivarens rätt att förplikta en tjänsteinnehavare att visa upp ett intyg över narkotikatest medan anställningsförhållandet pågår tillämpas 8 § i den lagen.

19 §

Utredning om hälsotillståndet vid anställning i tjänsteförhållande och vid prästvigning

En förutsättning för anställning i tjänsteförhållande och för prästvigning är att den som anställs eller blir prästvigd lämnar den myndighet som fattar beslutet upplysningar om sina förutsättningar att sköta uppgiften med hänsyn till hälsan samt dessutom vid behov deltar i kontroller och undersökningar för att utreda saken. Arbetsgivaren svarar för nödvändiga kostnader som orsakas av kontroller och undersökningar som arbetsgivaren förordnat. Den myndighet som beslutar om anställning kan av grundad anledning bestämma att ingen utredning krävs.

Ett beslut om anställning i tjänsteförhållande ska vara villkorligt, om inga upplysningar om förutsättningarna med hänsyn till hälsan finns att tillgå just då. Tjänsteinnehavaren ska lämna upplysningarna inom en skälig tid som myndigheten bestämmer. Om upplysningarna inte lämnas inom utsatt tid eller om myndigheten utifrån upplysningarna anser att tjänsteinnehavaren inte är lämplig för tjänsten, ska myndigheten fatta beslut om att anställningsbeslutet förfaller. Beslutet träder i kraft när det har delgetts tjänsteinnehavaren. I annat fall beslutar myndigheten att tjänsteförhållandet fortsätter.

Den som söker en kyrkoherdetjänst ska till ansökningshandlingarna foga upplysningar om sina förutsättningar att sköta uppgiften med hänsyn till hälsan och vid behov på förordnande av domkapitlet delta i kontroller och undersökningar för att utreda saken.

20 §

Prövotid

Vid anställning i tjänsteförhållande kan det bestämmas om en prövotid på högst sex månader från det att tjänsteutövningen inleds. I ett tjänsteförhållande för viss tid som är kortare än ett år kan prövotiden utgöra högst hälften av tjänsteförhållandets längd. Om tjänsteinnehavaren under prövotiden har varit frånvarande från arbetet på grund av arbetsoförmåga eller familjeledighet, har arbetsgivaren rätt att förlänga prövotiden med en månad för varje period av 30 kalenderdagar som arbetsoförmågan eller familjeledigheten fortgår. Arbetsgivaren ska innan prövotiden går ut underrätta tjänsteinnehavaren om att prövotiden förlängs. Beslut om prövotiden för en församlingspastor i en församling fattas av domkapitlet.

Om en tjänsteinnehavare anställs i ett annat tjänsteförhållande hos en och samma arbetsgivare och hans eller hennes uppgift eller ställning förändras avsevärt och tjänsteinnehavaren själv har

sökt sig till det andra tjänsteförhållandet, kan arbetsgivaren bestämma att en provotid ska iakttas i det nya tjänsteförhållandet.

Under provotiden kan vardera parten häva tjänsteförhållandet med omedelbar verkan. Tjänsteförhållandet får inte hävas på diskriminerande grunder eller på grunder som annars är ovidkommande med tanke på syftet med provotiden.

Domkapitlet beslutar på eget eller arbetsgivarens initiativ om hävning under provotiden av ett tjänsteförhållande för en präst i en prästtjänst eller för en lektor. Domkapitlet ska behandla ärendet skyndsamt. Beslut om hävning kan fattas vid det sammanträde i domkapitlet som hålls efter det att provotiden löpt ut, om församlingen eller den kyrkliga samfälligheten har inlett ärendet vid domkapitlet under provotiden.

Ingen provotid tillämpas i fråga om tjänsterna som kyrkoherde, biskop eller prästassessor eller som ledande tjänsteinnehavare vid kyrkostyrelsens kansli.

21 §

Tjänsteförordnande och redogörelse för villkoren i tjänsteförhållandet

En tjänsteinnehavare ska utan dröjsmål ges ett skriftligt tjänsteförordnande i fråga om en anställning i tjänsteförhållande. Dessutom ska arbetsgivaren, om tjänsteförhållandet varar i minst en månad, lämna tjänsteinnehavaren en redogörelse för de viktigaste villkoren i tjänsteförhållandet, om de inte framgår av tjänsteförordnandet.

Redogörelsen ska lämnas senast före utgången av den första fulla lönebetalningsperioden, och av den ska åtminstone följande framgå:

- 1) tjänstebeteckningen,
- 2) tjänsteförhållandets längd,
- 3) en eventuell grund för ett visstidsförordnande eller uppgift om att det är fråga om en i 11 § avsedd anställning av en långtidsarbetslös i tjänsteförhållande för viss tid,
- 4) eventuell provotid,
- 5) tjänstestället när tjänsteförhållandet börjar,
- 6) den tidpunkt då tjänsteutövningen inleds,
- 7) de huvudsakliga uppgifterna eller grunden för hur de bestäms,
- 8) grunderna för lönesättningen samt lönebetalningsperioden,
- 9) den ordinarie arbetstiden i ett tjänsteförhållande på deltid eller, om arbetstid inte tillämpas på tjänsteinnehavaren, arbetsmängdens relativa andel av den totala arbetsmängden i tjänsten i fråga,
- 10) hur semestern bestäms.

Tjänsteförordnanden i fråga om prästtjänster och lektorstjänster i församlingar och kyrkliga samfälligheter utfärdas av domkapitlet. Redogörelsen för de viktigaste villkoren i ett tjänsteförhållande lämnas av arbetsgivaren.

Tjänsteförordnanden som gäller interimistisk skötsel av en prästtjänst i en församling eller kyrklig samfällighet kan utfärdas också vid sidan av den egna tjänsten.

22 §

Tidpunkten då ett tjänsteförhållande börjar och tjänsteinnehavarens rättigheter och skyldigheter inträder

Ett tjänsteförhållande börjar när beslutet om anställningen i tjänsteförhållande fattas.

Tjänsteinnehavarens rättigheter och skyldigheter inträder den dag tjänsteutövningen inleds, om det inte i denna lag eller någon annanstans föreskrivs något annat om en tidigare tidpunkt.

Tjänsteinnehavarens anställningsförhållande avbryts inte om han eller hon omedelbart övergår till ett annat tjänsteförhållande hos samma arbetsgivare.

Arbetsgivarens skyldigheter

23 §

Allmän skyldighet

Arbetsgivaren ska se till att tjänsteinnehavarna får de förmåner och rättigheter som följer av tjänsteförhållandet sådana som tjänsteinnehavarna har rätt att få dem.

24 §

Utvecklande av den gemensamma arbetsplatsen och arbetsklimatet

När en uppgift som en tjänsteinnehavare sköter eller arbetsmetoderna ändras eller utvecklas, ska arbetsgivaren sträva efter att se till att tjänsteinnehavaren kan klara av att sköta sina uppgifter. Arbetsgivaren ska sträva efter att främja tjänsteinnehavarens möjligheter att i enlighet med sin förmåga utvecklas i karriären. Arbetsgivaren ska sträva efter att främja ett gott och förtroendefullt arbetsklimat.

25 §

Arbetsgivarens skyldighet att sörja för arbetarskyddet

Arbetsgivaren ska sörja för arbetarskyddet i syfte att skydda tjänsteinnehavarna mot olycksfall och hälsorisker. Bestämmelser om arbetarskydd finns i arbetarskyddslagen (738/2002) och i bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

Om arbetsuppgifterna eller arbetsförhållandena för en gravid tjänsteinnehavare utgör en risk för tjänsteinnehavarens eller fostrets hälsa och riskfaktorn inte kan elimineras i arbetet eller arbetsförhållandena, ska arbetsgivaren sträva efter att för graviditetstiden flytta tjänsteinnehavaren till andra uppgifter som är lämpliga med beaktande av tjänsteinnehavarens arbetsförmåga och yrkesskicklighet.

26 §

Förande av matrikel

Arbetsgivaren kan föra matrikel över tjänsteinnehavarna och arbetstagarna. Domkapitlet för matrikel över stiftets präster och lektorer.

På registrering, användning och avförande av uppgifter i matrikeln tillämpas matrikellagen (1010/1989).

27 §

Utlämnande av uppgifter

På utlämnande av uppgifter som gäller tjänsteinnehavare och arbetstagare tillämpas 6—9 § i matrikellagen.

28 §

Lönespecifikation

Arbetsgivaren ska i samband med lönebetalningen ge tjänsteinnehavaren en specifikation över lönens belopp och grunderna för hur den bestäms.

29 §

Mötesrätt

Arbetsgivaren ska tillåta att tjänsteinnehavarna och deras organisationer under pauser och utanför arbetstiden avgiftsfritt använder lämpliga lokaler i arbetsgivarens besittning för behandling av frågor som gäller tjänsteförhållanden och av frågor som hör till en fackförenings verksamhet. Utövandet av mötesrätten får inte orsaka olägenheter för arbetsgivarens verksamhet.

Tjänsteinnehavarens skyldigheter

30 §

Allmänna skyldigheter

Tjänsteinnehavaren ska sköta de uppgifter som hör till tjänsteförhållandet på behörigt sätt, opartiskt, utan dröjsmål och med iakttagande av gällande bestämmelser och föreskrifter samt arbetsgivarens arbetslednings- och övervakningsföreskrifter. Tjänsteinnehavaren ska uppträda så som hans eller hennes ställning och uppgift kräver.

En tjänsteinnehavare som har brutit mot eller försummat de skyldigheter som hör till tjänsteförhållandet kan ges en varning.

Tjänsteinnehavaren får inte begära, ta emot eller godta en sådan ekonomisk förmån eller annan förmån som avses i 40 kap. i strafflagen (39/1889).

31 §

Nödvändiga och brådskande tjänsteuppgifter

En tjänsteinnehavare som inte omfattas av arbetstidslagen (605/1996) ska under sin fritid sköta nödvändiga och brådskande tjänsteuppgifter, om inte skötseln av dem har kunnat ordnas på något annat sätt.

Tjänsteinnehavaren är skyldig att vid sidan av sin egen tjänst vikariera för en annan tjänsteinnehavare under dennes semestrar och lediga dagar.

32 §

Skyldigheter som hänför sig till lektorstjänster

På lektorer tillämpas bestämmelserna i 7 kap. 3—5 § om prästers tystnadsplikt i fråga om bikthemligheten och om påföljderna om en präst inte iakttar skyldigheten att hålla sig till be-kännelsen. En lektor kan stängas av från sin lektorstjänst och förlora sin rätt att arbeta som lektor på samma grunder som en präst kan stängas av från prästämbetet eller förlora sitt prästämbete.

33 §

Bisyssla och konkurrerande verksamhet

Med bisyssla avses ett tjänsteförhållande, ett avlönat arbete eller en uppgift av bestående natur som tjänsteinnehavaren har rätt att avsäga sig, samt utövande av yrke eller näring eller drivande av rörelse. En tjänsteinnehavare får inte ta emot eller inneha en bisyssla som kräver att arbetstid används för uppgifter som hör till bisysslan, om inte arbetsgivaren på ansökan beviljar tillstånd till det. Bisysslotillstånd krävs också av en tjänsteinnehavare med uppgiften som huvudsyssla men utan fast arbetstid. För innehavare av en prästtjänst eller lektorstjänst i en församling beviljas bisysslotillstånd av domkapitlet.

Bisysslotillstånd kan beviljas för viss tid eller annars begränsat. Vid prövning av om bisysslotillstånd ska beviljas eller inte ska det beaktas att tjänsteinnehavaren inte på grund av bisysslan får bli jävig i sin uppgift. En bisyssla får inte äventyra förtroendet för opartiskheten i skötseln av uppgiften eller i övrigt störa en ändamålsenlig skötsel av uppgiften. Konkurrerande verksamhet som uppenbart skadar arbetsgivaren får inte bedrivas som bisyssla. En tjänsteinnehavare får inte medan tjänsteförhållandet varar vidta sådana åtgärder för att förbereda konkurrerande verksamhet som inte kan anses vara godtagbara.

I fråga om andra bisysslor än sådana som avses i 1 mom. ska tjänsteinnehavaren lämna arbetsgivaren en anmälan.

Arbetsgivaren kan på de grunder som avses i 2 mom. och efter att ha gett tjänsteinnehavaren tillfälle att bli hörd

- 1) förbjuda tjänsteinnehavaren att ta emot eller inneha en i 3 mom. avsedd bisyssla,
- 2) återkalla ett bisysslotillstånd.

34 §

Lämnande av hälsoupplysningar och deltagande i hälsoundersökningar

Utöver det som föreskrivs i lagen om företagshälsovård (1383/2001) är en tjänsteinnehavare skyldig att på begäran av arbetsgivaren lämna de upplysningar om sin arbets- och funktionsförmåga som behövs för att hans eller hennes förutsättningar att sköta uppgiften ska kunna utredas.

Tjänsteinnehavaren är även skyldig att på förordnande av arbetsgivaren delta i kontroller och undersökningar av sitt hälsotillstånd, om det är nödvändigt för att utreda förutsättningarna för att sköta uppgiften. Tjänsteinnehavaren ska innan han eller hon förordnas att delta ges tillfälle att bli hörd. Innehavaren av en prästtjänst i en församling förordnas att delta av domkapitlet. På patientens självbestämmanderätt tillämpas i övrigt det som föreskrivs särskilt om den.

Arbetsgivaren svarar för de nödvändiga kostnader som orsakas av de kontroller och undersökningar som arbetsgivaren förordnat.

35 §

Tjänsteinnehavarens skyldighet att sörja för arbetarskyddet

Tjänsteinnehavaren ska sörja för arbetarskyddet i enlighet med det som i arbetarskyddslagen och bestämmelser som utfärdats med stöd av den föreskrivs om tjänsteinnehavarens skyldigheter.

Ändringar i ett tjänsteförhållande

36 §

Ombildning av ett tjänsteförhållande till ett tjänsteförhållande på deltid

Arbetsgivaren kan med iakttagande av uppsägningstiden och efter att ha gett tjänsteinnehavaren tillfälle att bli hörd ombilda ett tjänsteförhållande till ett tjänsteförhållande på deltid på en uppsägningsgrund som anges i 53 §. På ombildning av tjänsteförhållandet för en kaplan, församlingspastor eller lektor i en församling till ett tjänsteförhållande på deltid tillämpas bestämmelserna i 62 § 2 och 3 mom. om uppsägning och hävning av ett tjänsteförhållande för en präst.

Tjänsteförhållandet för en kyrkoherde kan ombildas till ett tjänsteförhållande på deltid endast på ansökan av tjänsteinnehavaren.

Tjänsteförhållandet för en biskop, den ledande tjänsteinnehavaren vid kyrkostyrelsens kansli eller en avdelningschef vid kyrkostyrelsen kan inte ombildas till ett tjänsteförhållande på deltid.

37 §

En deltidsanställd tjänsteinnehavares rätt till ett tjänsteförhållande på heltid

En arbetsgivare som behöver nya tjänsteinnehavare för tjänsteförhållanden på heltid ska oberoende av 65 § i första hand erbjuda en tjänsteinnehavare som anställts tills vidare och som utför liknande uppgifter på deltid en möjlighet att övergå till ett sådant tjänsteförhållande. En förutsättning är att tjänsteinnehavaren på förhand skriftligen har meddelat att han eller hon önskar ett tjänsteförhållande på heltid, att tjänsteinnehavaren uppfyller behörighetsvillkoren för tjänsteförhållandet och att uppgiften är lämplig för honom eller henne.

38 §

Ändring av tjänsteutövningsskyldigheten

Om det krävs på grund av en omorganisering av verksamheten eller av någon annan grundad anledning, kan en tjänsteinnehavares tjänsteutövningsskyldighet ändras. Beslutet att ändra tjänsteutövningsskyldigheten fattas av den myndighet som beslutar om anställning i ett tjänsteförhållande som gäller tills vidare, efter det att tjänsteinnehavaren har getts tillfälle att bli hörd.

Beslut om ändring av tjänsteutövningsskyldigheten för innehavaren av en tjänst som kaplan, församlingspastor eller lektor i en församling fattas av kyrkoherden. Beslut om ändring av tjänsteutövningsskyldigheten för en församlingsspastor eller lektor i en kyrklig samfällighet fattas av gemensamma kyrkorådet, om inte något annat bestäms i ett reglemente eller en instruktion.

39 §

Förflyttning av en tjänsteinnehavare till ett annat tjänsteförhållande

Arbetsgivaren kan förflytta en tjänsteinnehavare till ett annat tjänsteförhållande som tjänsteinnehavaren uppfyller behörighetsvillkoren för och som kan anses lämpligt för honom eller henne, om

1) tjänsteinnehavarens ställning som anställd tills vidare eller för viss tid inte ändras och det finns en sådan grundad anledning till förflyttningen som hänför sig till en omorganisering av verksamheten eller uppgifterna, och

a) den ordinarie lönen inte sjunker, eller

b) tjänsteinnehavaren har gett sitt samtycke till förflyttningen,

2) det finns ett annat godtagbart skäl till förflyttningen och tjänsteinnehavaren har gett sitt samtycke till den.

Arbetsgivaren kan av grundad anledning för högst ett år förflytta en tjänsteinnehavare till ett annat tjänsteförhållande som tjänsteinnehavaren uppfyller behörighetsvillkoren för och som kan anses lämpligt för honom eller henne, förutsatt att tjänsteinnehavarens ordinarie lön inte sjunker. Tjänsteinnehavarens förordnande kan återkallas, varvid tjänsteinnehavaren är skyldig att omedelbart återgå till sitt tidigare tjänsteförhållande med de löneförmåner som hör till det. Återkallandet träder i kraft genast.

Tjänsteinnehavaren ska före en förflyttning som avses i 1 eller 2 mom. eller före ett återkallande som avses i 2 mom. ges tillfälle att bli hörd.

40 §

Tjänsteinnehavarens ställning vid överlåtelse av rörelse

Med överlåtelse av arbetsgivarens rörelse avses i detta kapitel överlåtelse av arbetsgivarens verksamhet eller en del av den till en annan arbetsgivare, när den helhet som överläts efter överlåtelsen förblir oförändrad eller likartad.

Vid överlåtelse av rörelse övergår de rättigheter och skyldigheter som arbetsgivaren har med anledning av de tjänsteförhållanden som gäller vid tidpunkten för överlåtelsen på den nya ägaren eller innehavaren. Om rörelsen överläts till en privaträttslig sammanslutning eller stiftelse, övergår tjänsteinnehavarna till anställning i arbetsavtalsförhållande hos förvärvaren. På förvärvaren övergår då inte de rättigheter och skyldigheter som uttryckligen följer av tjänsteförhållandet och som inte är utmärkande för ett arbetsavtalsförhållande.

För en lönefordran eller fordran av annat slag som gäller tjänsteförhållandet och som förfallit till betalning före överlåtelsen ansvarar överlåtaren och förvärvaren solidariskt. Överlåtaren är dock ansvarig gentemot förvärvaren för en fordran som förfallit till betalning före överlåtelsen, om inte något annat avtalats.

Förvärvaren är skyldig att iakttäta det tjänstekollektivavtal som gällde vid tidpunkten för överlåtelsen, i enlighet med 5 § i lagen om kollektivavtal (436/1946).

Tjänstledighet

41 §

Tjänst- och arbetsledighet

En tjänsteinnehavare kan på ansökan helt eller delvis beviljas befrielse för viss tid från skötseln av tjänsteuppgifterna.

Tjänsteinnehavare och arbetstagare har rätt att få ledigt från arbetet för att sköta förtroendeuppdrag inom kyrkans centralförvaltning. Tjänsteinnehavare och arbetstagare har även rätt att i enlighet med 80 och 81 § i kommunallagen (410/2015) få ledigt från arbetet för att sköta kommunala förtroendeuppdrag.

I fråga om partiell sjukfrånvaro för en tjänsteinnehavare tillämpas 2 kap. 11 a § i arbetsavtalslagen (55/2001).

42 §

Ansökan om och beviljande av tjänstledighet

Tjänstledighet söks skriftligen, om inte något annat föreskrivs någon annanstans eller anges i tjänstekollektivavtal.

Beviljande av tjänstledighet och tjänstledighetens längd är beroende av arbetsgivarens prövning, om inte något annat föreskrivs någon annanstans eller anges i tjänstekollektivavtal. Om tjänstledighet inte kan beviljas i enlighet med ansökan ska ansökan avslås, om inte tjänsteinnehavaren skriftligen samtycker till att tjänstledighet beviljas på något annat sätt.

Om tjänsteinnehavaren har uteblivit från tjänsteutövningen och inte har beviljats tjänstledighet antecknas frånvaron i efterhand som tjänstledighet, om arbetsgivaren konstaterar att frånvaron berott på ett oöverstigligt hinder eller haft ett annat giltigt skäl.

I kyrkoordningen finns bestämmelser om den myndighet som beviljar tjänstledighet. Kyrkostyrelsen får meddela närmare föreskrifter om ordnande av tjänstledighet, semester och fritid för församlingspräster.

43 §

Avbrytande och återkallande av tjänstledighet

Avbrytande eller återkallande av tjänstledighet på tjänsteinnehavarens begäran är beroende av arbetsgivarens prövning, om inte något annat föreskrivs i lag eller anges i tjänstekollektivavtal.

En tjänstledighet avbryts för den tid som den tjänstlediga tjänsteinnehavaren med sitt samtycke av grundad anledning förordnas att utföra vissa tjänsteuppgifter.

Tjänstledigheten kan avbrytas eller återkallas, om den används för något annat ändamål än vad den beviljats för. Innan beslut fattas ska tjänsteinnehavaren ges tillfälle att bli hörd.

44 §

Familjeledighet

En tjänsteinnehavare har rätt till tjänstledighet för familjeledighet i enlighet med vad som föreskrivs i arbetsavtalslagen.

Permittering

45 §

Permittering

Arbetsgivaren har rätt att permittera en tjänsteinnehavare så att tjänsteutövningen och lönebetalningen avbryts tills vidare eller för viss tid, antingen helt eller delvis, medan tjänsteförhållandet i övrigt består, om arbetsgivaren har en grund enligt 53 § för att säga upp tjänsteförhållandet. Kyrkoherdar, biskopar, den ledande tjänsteinnehavaren vid kyrkostyrelsens kansli och avdelningscheferna vid kyrkostyrelsen får inte permitteras. I fråga om permittering av en annan präst eller en lektor i en församling ska ett utlåtande begäras av domkapitlet. Permitteringen hindrar inte tjänsteinnehavaren från att ta ett annat arbete för permitteringstiden.

Tjänsteinnehavaren kan permitteras för högst 90 dagar, om uppgifterna eller arbetsgivarens förutsättningar att erbjuda arbete har minskat tillfälligt och arbetsgivaren inte skäligen kan ordna andra uppgifter eller någon utbildning som lämpar sig för arbetsgivarens behov. En förlängning av maximitiden får inte avtalas genom tjänstekollektivavtal.

Tjänsteinnehavaren och arbetsgivaren kan på arbetsgivarens initiativ avtala om permittering av tjänsteinnehavaren medan tjänsteförhållandet varar, när detta behövs på grund av arbetsgivarens verksamhet eller ekonomiska situation.

En tjänsteinnehavare som är permitterad tills vidare ska minst en vecka i förväg upplysas om att tjänsteutövningen återupptas, om inte något annat har avtalats.

Om ett beslut om permittering har upphävts med anledning av en begäran om omprövning eller besvär på andra grunder än de som avses i 1 eller 2 mom. och arbetsgivaren genom ett nytt lagakraftvunnet beslut har beslutat om samma permittering, anses permitteringen ha verkställts enligt det första beslutet, om inte något annat följer av delgivningstiden för det första beslutet eller av att permitteringen återkallas.

46 §

Permitteringsförfarande

Arbetsgivaren ska utifrån de upplysningar som arbetsgivaren har lämna tjänsteinnehavaren förhandsinformation om grunderna för permitteringen och om dess beräknade omfattning, det sätt på vilket den genomförs, tidpunkten då den börjar och dess längd. Om permitteringen gäller flera tjänsteinnehavare, kan informationen lämnas förtroendemannen eller tjänsteinnehavarna gemensamt. Förhandsinformationen ska lämnas utan dröjsmål efter det att arbetsgivaren fått kännedom om behovet av permittering. Förhandsinformationen behöver inte lämnas, om arbetsgivaren enligt ett tjänstekollektivavtal ska lämna motsvarande information.

Ett beslut om permittering ska delges tjänsteinnehavaren skriftligen minst 14 dagar innan permitteringen börjar. Permitteringsbeslutet ska lämnas till tjänsteinnehavaren personligen. Om

permitteringsbeslutet inte kan lämnas personligen, får det sändas per brev med iakttagande av samma tidsfrist. Ett beslut som sänts per brev anses ha kommit till tjänsteinnehavarens kännedom senast den sjunde dagen efter det att beslutet sändes. I permitteringsbeslutet ska det nämnas grunden för permitteringen, tidpunkten då den börjar och en tidsbestämd permitterings längd samt, i fråga om permittering tills vidare, permitteringens beräknade längd. Permitteringsbeslutet ska delges förtroendemannen.

Förhandsinformationen behöver inte lämnas, om arbetsgivaren enligt ett tjänstekollektivavtal om samarbete mellan arbetsgivaren och personalen ska lämna motsvarande information eller förhandla om permittering med tjänsteinnehavarna eller deras företrädare.

47 §

Uppsägning av ett tjänsteförhållande i samband med permittering

En permitterad tjänsteinnehavare har rätt att utan uppsägningstid säga upp sitt tjänsteförhållande så att det upphör när som helst under permitteringen, dock inte under den sista veckan före permitteringens slut, om tjänsteinnehavaren känner till när permitteringen kommer att upphöra. Annat avtal är ogiltigt.

Om permitteringen har trätt i kraft utan att tjänsteinnehavaren har fått tillgodogöra sig någon uppsägningstid enligt 58 § 1 mom. och arbetsgivaren säger upp tjänsteinnehavaren innan permitteringen upphör, har tjänsteinnehavaren rätt att i ersättning få sin lön för uppsägningstiden. Från lönen för uppsägningstiden får arbetsgivaren dra av lönen för 14 dagar, om tjänsteinnehavaren har permitterats med iakttagande av mer än 14 dagars lag- eller avtalsenlig tid för meddelande om permittering.

Om permitteringen har trätt i kraft utan att tjänsteinnehavaren har fått tillgodogöra sig den uppsägningstid som gäller när tjänsteförhållandet upphör och permitteringen gäller tills vidare och har varat i minst 200 kalenderdagar utan avbrott, har den permitterade tjänsteinnehavaren om han eller hon säger upp tjänsteförhållandet rätt att i ersättning få sin lön för uppsägningstiden på det sätt som anges i 2 mom.

48 §

Ersättning för inkomstbortfall under permitteringstiden

Om ett permitteringsbeslut upphävs genom ett lagakraftvunnet beslut på grund av att det strider mot 45 § 1 eller 2 mom., ska tjänsteinnehavaren i enlighet med 64 § betalas den inkomst för ordinarie arbetstid som han eller hon gått miste om på grund av den lagstridiga permitteringen.

Upphörande av ett tjänsteförhållande

49 §

Upphörande av ett tjänsteförhållande utan uppsägning

Ett tjänsteförhållande upphör utan uppsägning och uppsägningstid

- 1) när tiden för tjänsteinnehavarens anställning har löpt ut,
- 2) när det uppdrag som tjänsteinnehavaren anställdes för har utförts,

3) oberoende av den tid för vilken en tjänsteinnehavare har anställts för viss tid som vikarie, när den tjänsteinnehavare som anställts tills vidare återgår till sin tjänsteutövning och han eller hon med stöd av lag eller tjänstekollektivavtal har en absolut rätt att återgå i tjänsteutövning,

4) när en tjänsteinnehavare med stöd av tjänsteförhållandet har beviljats full invalidpension tills vidare, vid utgången av den kalendermånad då tjänsteinnehavarens rätt till lön för sjukdomstiden upphörde eller, om arbetsgivaren har fått vetskap om beslutet om invalidpension senare, på dagen för delfåendet,

5) den dag som följer på dagen för delfåendet av ett beslut om att en i 17 § 2 mom. eller 19 § 2 mom. avsett val av tjänsteinnehavare förfaller,

6) vid utgången av den kalendermånad under vilken tjänsteinnehavaren uppnår avgångsåldern, om inte avtal ingås med tjänsteinnehavaren om att tjänsteförhållandet fortsätter för viss tid; avgångsåldern är 68 år för dem som är födda 1957 eller tidigare, 69 år för dem som är födda 1958—1961 och 70 år för dem som är födda 1962 eller därefter.

Arbetsgivaren och tjänsteinnehavaren kan avtala om att tjänsteförhållandet fortsätter för viss tid efter den tidpunkt som avses i 1 mom. 6 punkten. Avtal med präster och lektorer i en församling ingås dock av domkapitlet efter att det hört församlingen.

Tjänsteförhållandet för innehavaren av en prästtjänst eller lektorstjänst upphör utan uppsägning och uppsägningstid

1) om domkapitlet med stöd av 7 kap. 5 § har beviljat prästen avsked från prästämbetet eller bestämt att han eller hon ska förlora sitt prästämbete,

2) om domkapitlet med stöd av 32 § har bestämt att lektorn ska förlora sin rätt att arbeta som lektor.

50 §

Upphörande av tjänsteförhållandet för att tjänsteinnehavaren utträtt ur kyrkan

Om en tjänsteinnehavare utträder ur kyrkan, upphör tjänsteförhållandet utan uppsägning. Den uppsägande myndigheten ska genom ett beslut utan dröjsmål konstatera att tjänsteförhållandet har upphört. Tjänsteförhållandet anses ha upphört den dag då den uppsägande myndigheten delgav tjänsteinnehavaren sitt beslut om att tjänsteförhållandet upphört.

Innan det konstateras att tjänsteförhållandet har upphört ska tjänsteinnehavaren ges tillfälle att bli hörd.

51 §

Uppsägningsgrunder som har samband med tjänsteinnehavaren

En arbetsgivare får inte säga upp ett tjänsteförhållande av skäl som har samband med tjänsteinnehavaren, om inte skälen är sakliga och vägande. Som sådana skäl kan betraktas ett allvarligt brott mot eller en allvarlig försummelse av skyldigheter som hänför sig till tjänsteförhållandet samt sådana väsentliga förändringar av de personliga arbetsförutsättningarna på grund av vilka tjänsteinnehavaren inte längre kan klara av sina uppgifter. Vid bedömningen av om det är fråga om sakliga och vägande skäl ska arbetsgivarens och tjänsteinnehavarens omständigheter beaktas som en helhet.

Ett ovan avsett skäl är åtminstone inte

1) tjänsteinnehavarens sjukdom, skada eller olycksfall, om inte tjänsteinnehavarens arbetsförmåga på grund av detta har minskat väsentligt och för så lång tid att det inte skäligen kan förutsättas att arbetsgivaren fortsätter tjänsteförhållandet,

2) deltagande i en stridsåtgärd som en tjänsteinnehavarförening genomför i enlighet med föreningens beslut,

3) tjänsteinnehavarens politiska, religiösa eller andra åsikter eller deltagande i samhälls- eller föreningsverksamhet,

4) anlitan av rättsmedel som står till buds för tjänsteinnehavaren.

Om tjänsteinnehavaren inte genomgår en specialutbildning som avses i 15 § 4 mom. inom en skäligen tid som arbetsgivaren bestämmer, kan tjänsteinnehavaren sägas upp med iakttagande av uppsägningstiden.

52 §

Åberopande av en uppsägningsgrund som har samband med tjänsteinnehavaren

En tjänsteinnehavare som har försummat att fullgöra de skyldigheter som följer av tjänsteförhållandet eller brutit mot dem får inte sägas upp innan han eller hon genom en varning har getts tillfälle att rätta till sitt förfarande.

Arbetsgivaren ska före en uppsägning reda ut om uppsägningen kan undvikas genom att tjänsteinnehavaren placeras i ett annat tjänsteförhållande.

Om uppsägningsgrunden är en så allvarlig överträdelse i anslutning till tjänsteförhållandet att det inte skäligen kan förutsättas att arbetsgivaren fortsätter tjänsteförhållandet, tillämpas 1 och 2 mom. inte.

Uppsägning på grund av tjänsteinnehavaren ska ske inom en skäligen tid efter det att den myndighet som beslutar om uppsägningen har fått kännedom om uppsägningsgrunden.

53 §

Uppsägning av ekonomiska orsaker eller av produktionsorsaker

Ett tjänsteförhållande kan sägas upp när tjänsteinnehavarens uppgifter av ekonomiska orsaker, till följd av omorganiseringar hos arbetsgivaren eller inom enheten i fråga eller av någon annan jämförbar orsak har minskat väsentligt och varaktigt. En uppsägning förutsätter dessutom att tjänsteinnehavaren med hänsyn till sin yrkesskicklighet och förmåga inte skäligen kan placeras i ett annat tjänsteförhållande eller anställas i ett arbetsavtalsförhållande med uppgifter som inte väsentligt avviker från tjänsteinnehavarens uppgifter, eller utbildas för nya uppgifter.

Någon grund för uppsägning anses åtminstone inte finnas när

1) uppsägningen har föregåtts eller följts av att en ny person har anställts för liknande uppgifter och det under samma tid inte har skett några förändringar i arbetsgivarens verksamhetsförutsättningar,

2) den omorganisering av arbetsuppgifterna som uppgetts som skäl till uppsägningen i själva verket inte minskar de uppgifter som arbetsgivaren kan erbjuda eller ändrar uppgifternas art.

Tjänsteförhållandet för kyrkoherden och för församlingens enda kantor eller enda tjänsteinnehavare inom diakonin kan inte sägas upp av ekonomiska orsaker eller av produktionsorsaker.

54 §

Sysselsättningsledighet och sysselsättningsfrämjande träning eller utbildning

Tjänsteinnehavare har samma rätt till sysselsättningsledighet som arbetstagare har enligt arbetsavtalslagen.

Arbetsgivaren är skyldig att erbjuda en tjänsteinnehavare som arbetsgivaren sagt upp med stöd av 53 § möjlighet att delta i sysselsättningsfrämjande träning eller utbildning som arbetsgivaren betalar, om

- 1) arbetsgivaren regelbundet har minst 30 anställda, och
- 2) tjänsteinnehavaren innan tjänsteförhållandet upphörde har varit anställd hos arbetsgivaren i minst fem år utan avbrott.

Träningen eller utbildningen ska till sitt värde motsvara minst tjänsteinnehavarens kalkylerade lön för en månad eller den genomsnittliga månadsinkomsten för personal som arbetar vid samma verksamhetsställe som den uppsagda tjänsteinnehavaren, beroende på vilket belopp som är större. Träningen eller utbildningen ska genomföras inom två månader från det att uppsägningstiden löpte ut. Av vägande skäl får träningen eller utbildningen även genomföras senare. När anställningsförhållandet upphör ska dock tjänsteinnehavaren känna till tidpunkten eller en uppskattning av tidpunkten för genomförandet av träningen eller utbildningen.

Arbetsgivaren och tjänsteinnehavaren kan avtala om att arbetsgivaren fullgör sin skyldighet enligt 2 mom. genom att helt eller delvis betala en utbildning eller träning som tjänsteinnehavaren själv skaffar.

Arbetsgivaren och personalen får avtala om att värdet på träningen eller utbildningen ska bestämmas på ett sätt som avviker från bestämmelserna i 3 mom. Dessutom får arbetsgivaren och personalen avtala om andra arrangemang än träning eller utbildning för att främja möjligheterna till sysselsättning för den som sägs upp. Personalens företrädare utses i enlighet med det som avtalats i ett tjänstekollektivavtal om samarbete mellan arbetsgivaren och personalen. Ett avtal som ingåtts av en företrädare för personalen är bindande för alla tjänsteinnehavare som den företrädare för tjänsteinnehavarna som ingått avtalet ska anses företräda.

55 §

Försummelse skyldigheten att ordna sysselsättningsfrämjande träning eller utbildning

En arbetsgivare som inte har iakttagit sin skyldighet enligt 54 § är skyldig att i engångsersättning till tjänsteinnehavaren betala ett belopp som motsvarar utbildningens eller träningens värde.

Om skyldigheten att ordna träning eller utbildning har försummats endast delvis, uppkommer ersättningsskyldighet endast till den del skyldigheten försummats.

56 §

Särskilt uppsägningsskydd

En tjänsteinnehavare som har beviljats tjänstledighet för familjeledighet har samma uppsägningsskydd som en arbetstagare har enligt arbetsavtalslagen. Detsamma gäller för en tjänsteinnehavare som är gravid eller som kommer att utnyttja sin rätt till en ovan avsedd ledighet.

Tjänsteförhållandet för en förtroendeman kan sägas upp med stöd av 51 § endast om majoriteten av de tjänsteinnehavare och arbetstagare som han eller hon är förtroendeman för ger sitt samtycke. Tjänsteförhållandet kan sägas upp med stöd av 53 § endast om arbetet upphör helt och hållet och det inte kan ordnas något annat arbete som motsvarar tjänsteinnehavarens yrkesskicklighet eller tjänsteinnehavaren inte kan omskolas för något annat arbete.

57 §

Uppsägningsrätt i samband med överlåtelse av rörelse

Förvärvaren av en rörelse får inte säga upp en tjänsteinnehavares anställningsförhållande enbart på grund av överlåtelse av rörelse enligt 40 § 1 mom.

Tjänsteinnehavaren får utan att iaktta den uppsägningstid som annars ska tillämpas i tjänsteförhållandet eller oberoende av uppsägningstidens längd säga upp tjänsteförhållandet så att det upphör på dagen för överlåtelsen, om arbetsgivaren eller den nya innehavaren av rörelsen har underrättat tjänsteinnehavaren om överlåtelsen senast en månad före dagen för överlåtelsen. Om tjänsteinnehavaren har underrättats om överlåtelsen senare, får han eller hon säga upp sitt anställningsförhållande så att det upphör på dagen för överlåtelsen eller därefter, dock senast inom en månad från underrättelsen.

58 §

Uppsägningstid

När arbetsgivaren säger upp en tjänsteinnehavares tjänsteförhållande är uppsägningstiden minst

- 1) 14 dagar, om anställningsförhållandet har varat högst ett år,
- 2) en månad, om anställningsförhållandet har varat utan avbrott mer än ett men högst fyra år,
- 3) två månader, om anställningsförhållandet har varat utan avbrott mer än fyra men högst åtta år,
- 4) fyra månader, om anställningsförhållandet har varat utan avbrott mer än åtta men högst tolv år,
- 5) sex månader, om anställningsförhållandet har varat utan avbrott mer än tolv år,
- 6) två månader, när det är fråga om en tjänst som kyrkoherde, biskop, ledande tjänsteinnehavare vid kyrkostyrelsens kansli eller avdelningschef vid kyrkostyrelsen.

När en tjänsteinnehavare säger upp sitt tjänsteförhållande är uppsägningstiden minst

- 1) 14 dagar, om anställningsförhållandet har varat utan avbrott högst fem år,
- 2) en månad, om anställningsförhållandet har varat utan avbrott mer än fem år,
- 3) två månader, om tjänsteinnehavaren anställs av kyrkofullmäktige eller gemensamma kyrkofullmäktige,

- 4) två månader, när det är fråga om en kaplan, kyrkoherde eller biskop, den ledande tjänsteinnehavaren vid kyrkostyrelsens kansli eller en avdelningschef vid kyrkostyrelsen.

Uppsägningstiden börjar löpa dagen efter den dag då uppsägningen delges. Med tjänsteinnehavarens samtycke kan en kortare uppsägningstid än den som avses i 1 och 2 mom. iakttas.

59 §

Hävning av ett tjänsteförhållande

Arbetsgivaren får häva en tjänsteinnehavares tjänsteförhållande så att det upphör genast, oberoende av den uppsägningstid som ska iakttas eller av tidsfristen. Ett tjänsteförhållande får hävas endast av synnerligen vägande skäl. Som sådana skäl kan betraktas ett så allvarligt brott mot eller en så allvarlig försummelse av de skyldigheter som följer av lag eller föreskrifter och som väsentligen inverkar på tjänsteförhållandet att det inte skäligen kan förutsättas att arbetsgivaren fortsätter tjänsteförhållandet ens för den tid som uppsägningstiden varar.

60 §

När hävningsrätten förfaller

Rätten att häva ett tjänsteförhållande förfaller, om inte skälet till hävningen redan före det har förlorat sin betydelse, 14 dagar efter det att arbetsgivaren fick kännedom om skälet till hävning eller, om skälet är av fortgående art, efter det att arbetsgivaren fick kännedom om att det bortfallit.

Om det finns ett giltigt hinder för hävning, får tjänsteförhållandet hävas inom 14 dagar från det att hindret bortföll.

61 §

Förfarandet för att avsluta ett tjänsteförhållande

Innan arbetsgivaren säger upp eller häver ett tjänsteförhållande eller beslutar att tjänsteförhållandet ska förfalla i enlighet med 19 § 2 mom., ska tjänsteinnehavaren ges tillfälle att bli hörd om skälen till att tjänsteförhållandet avslutas. Tjänsteinnehavaren har rätt att anlita ett biträde när han eller hon hörs. Tjänsteinnehavaren ska upplysas om rätten att anlita ett biträde. Arbetsgivarens beslut om uppsägning eller hävning eller om att tjänsteförhållandet ska förfalla ska antecknas i protokollet tillsammans med en motivering.

Om arbetsgivaren enligt ett tjänstekollektivavtal om samarbete mellan arbetsgivaren och personalen är skyldig att förhandla om grunden för en uppsägning av ekonomiska orsaker eller av produktionsorsaker med tjänsteinnehavarna eller deras företrädare, har arbetsgivaren ingen sådan skyldighet som avses i 1 mom.

Ett beslut om att säga upp eller häva ett tjänsteförhållande eller om att tjänsteförhållandet ska förfalla ska delges tjänsteinnehavaren bevisligen i enlighet med förvaltningslagen (434/2003).

62 §

Myndighet som säger upp eller häver ett tjänsteförhållande

En tjänsteinnehavare sägs upp och hans eller hennes tjänsteförhållande hävs

1) i en församling av kyrkorådet, församlingsrådet eller någon annan myndighet som anges i ett reglemente,

2) i en kyrklig samfällighet av gemensamma kyrkorådet eller någon annan myndighet som anges i ett reglemente,

- 3) i domkapitlet av domkapitlet,
- 4) i kyrkostyrelsen av kyrkostyrelsen, om inte något annat föreskrivs.

Den som innehar en prästtjänst eller lektorstjänst i en församling eller kyrklig samfällighet sägs upp av domkapitlet på i 51 § angivna grunder som har samband med tjänsteinnehavaren eller av i 53 § angivna ekonomiska orsaker eller produktionsorsaker, och hans eller hennes anställningsförhållande hävs av domkapitlet på i 59 § angivna grunder. Om domkapitlet säger upp en präst eller lektor eller häver hans eller hennes anställningsförhållande, ska domkapitlet innan beslut fattas ge församlingen eller den kyrkliga samfälligheten tillfälle att yttra sig i saken.

Kyrkorådet i en församling, församlingrådet eller gemensamma kyrkorådet i en kyrklig samfällighet har rätt att på de grunder som avses i 2 mom. lägga fram ett förslag för domkapitlet om att tjänsteförhållandet för en präst eller lektor ska sägas upp eller hävas. Domkapitlet ska behandla ärendet skyndsamt. Domkapitlet kan vid det sammanträde i domkapitlet som hålls efter utgången av den tid som anges i 60 § besluta att häva tjänsteförhållandet för en präst eller lektor, om ärendet på förslag av församlingen har inletts vid domkapitlet under den tid som anges i 60 §.

63 §

Fortsättning av ett tjänsteförhållande

En tjänsteinnehavares tjänsteförhållande fortsätter utan avbrott, om det i ett lagakraftvunnet beslut konstateras att tjänsteförhållandet har sagts upp eller hävts utan laglig grund eller att beslutet om anställning i tjänsteförhållande har förfallit utan laglig grund.

Om ett beslut om uppsägning eller hävning eller om att ett tjänsteförhållande ska förfalla har upphävts med anledning av en begäran om omprövning eller besvär på andra grunder än de som avses i 1 mom. och arbetsgivaren genom ett nytt beslut har avslutat tjänsteförhållandet och detta beslut har vunnit laga kraft, anses tjänsteförhållandet ha upphört enligt det första beslutet i ärendet, om inte något annat följer av uppsägningstiden.

Om tjänsteförhållandet har hävts utan en föreskriven hävningsgrund och domstolen anser att arbetsgivaren har haft en uppsägningsgrund, anses tjänsteförhållandet fortsätta till utgången av den uppsägningstid som ska iakttas i fråga om tjänsteinnehavaren, och tjänsteinnehavaren har rätt att få lön för uppsägningstiden.

64 §

Ersättning för inkomstbortfall

När ett ärende som gäller avslutande av ett tjänsteförhållande i de fall som avses i 63 § 1 mom. har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut och arbetsgivaren har fått den redogörelse som avses i 2 mom. i denna paragraf, ska tjänsteinnehavaren utan dröjsmål betalas den inkomst för ordinarie arbetstid som han eller hon har gått miste om på grund av att tjänsteförhållandet avslutades lagstridigt. Från inkomsten ska de motsvarande inkomster dras av som tjänsteinnehavaren har fått för samma tid i andra anställningsförhållanden eller som yrkesutövare eller företagare och som han eller hon inte skulle ha fått i tjänsten. Från inkomsten ska också den inkomstrelaterade dagpenning, den grunddagpenning och det arbetsmarknadsstöd enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) dras av som betalats till tjänsteinnehavaren, liksom den dagpenningförmån enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004) som betalats till tjänsteinnehavaren för motsvarande tid.

Tjänsteinnehavaren är skyldig att utan dröjsmål lämna arbetsgivaren en tillförlitlig redogörelse för andra förvärvsinkomster, inkomstrelaterad dagpenning, grunddagpenning, arbetsmarknadsstöd och sjukförsäkringsersättningar enligt 1 mom. som tjänsteinnehavaren fått.

Arbetsgivaren är skyldig att utan dröjsmål till arbetslöshetsförsäkringsfonden betala 75 procent och till arbetslöshetskassan 25 procent av den inkomstrelaterade dagpenning som betalats tjänsteinnehavaren, och till Folkpensionsanstalten betala den grunddagpenning eller det arbetsmarknadsstöd som betalats tjänsteinnehavaren.

När tjänsteinnehavarens pensionsförmåner bestäms, betraktas som löneinkomst den i 1 mom. avsedda inkomsten, i vilken den pensionsberättigande inkomst som tjänsteinnehavaren fått i ett sådant annat anställningsförhållande eller som sådan yrkesutövare eller företagare som avses i 1 mom. har beaktats som avdrag. Som avdrag beaktas inte dagpenningar eller arbetsmarknadsstöd som avses i 1 mom. Oberoende av vad som föreskrivs någon annanstans i lag anses tjänsteinnehavaren när pensionsrätten bestäms ha stått i ett fortlöpande tjänsteförhållande också under den tid som nämns i 1 mom., även om ingen inkomst ska betalas till honom eller henne för denna tid.

Det som i denna paragraf föreskrivs om inkomstrelaterad dagpenning, grunddagpenning och arbetsmarknadsstöd gäller också sådan inkomstrelaterad dagpenning, sådan grunddagpenning och sådant arbetsmarknadsstöd som betalats med stöd av lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

65 §

Återanställning av en tjänsteinnehavare som sagts upp

Om arbetsgivaren på en grund som anges i 53 § har sagt upp en tjänsteinnehavare som anställts tills vidare och arbetsgivaren inom fyra månader från utgången av uppsägningstiden behöver en tjänsteinnehavare för ett sådant tjänsteförhållande med liknande uppgifter som gäller tills vidare eller en längre tid än sex månader, ska arbetsgivaren hos den lokala arbeidskraftsmyndigheten höra sig för om uppsagda tjänsteinnehavare söker arbete genom denna myndighets förmedling och, om så är fallet, i första hand erbjuda arbete till tjänsteinnehavare som sagts upp och som uppfyller behörighetsvillkoren. Om tjänsteförhållandet när det upphörde hade fortgått utan avbrott i minst 12 år, är tiden för återanställning dock sex månader. Samma skyldighet gäller för en i 40 § avsedd förvärvare av rörelse när överlåtaren har sagt upp en tjänsteinnehavare före tidpunkten för överlåtelsen.

Avstängning från tjänsteutövning

66 §

Grund för avstängning från tjänsteutövning

Om det på sannolika grunder kan misstänkas att en tjänsteinnehavare i sin tjänsteutövning har gjort sig skyldig till tjänstebrott eller på något annat sätt handlat i strid med sina skyldigheter, kan han eller hon stängas av från tjänsteutövning för den tid som en utredning eller rättegång pågår. Uppenbara tjänstebrott ska utan dröjsmål anmälas till polisen.

Om det på sannolika grunder kan misstänkas att en tjänsteinnehavare utanför sin tjänsteutövning har gjort sig skyldig till ett brott och de omständigheter som framkommit i saken kan inverka på förutsättningarna att sköta tjänsteuppgifterna, kan tjänsteinnehavaren stängas av från tjänsteutövning för den tid som en utredning eller rättegång pågår.

I andra fall än de som avses i 1 eller 2 mom. kan en tjänsteinnehavare stängas av från tjänsteutövning för den tid som tjänsteinnehavaren av skäl som har samband med honom eller henne själv inte kan sköta sina tjänsteuppgifter på behörigt sätt.

En tjänsteinnehavare kan på de grunder som anges ovan tillfälligt stängas av från tjänsteutövning för högst fyra veckor.

67 §

Myndighet som beslutar om avstängning från tjänsteutövning

Beslut om avstängning från tjänsteutövning fattas

- 1) i fråga om innehavare av prästtjänster och lektorstjänster av domkapitlet,
- 2) i fråga om innehavare av andra tjänster i en församling av kyrkorådet, församlingsrådet eller någon annan myndighet som anges i ett reglemente,
- 3) i fråga om innehavare av andra tjänster i en kyrklig samfällighet av gemensamma kyrkorådet eller någon annan myndighet som anges i ett reglemente,
- 4) i fråga om innehavare av tjänster vid domkapitlet av domkapitlet,
- 5) i fråga om innehavare av tjänster vid kyrkostyrelsen av kyrkostyrelsen.

Beslut om tillfällig avstängning från tjänsteutövning fattas

- 1) i fråga om innehavare av kyrkoherdetjänster och tjänster vid domkapitlet av biskopen,
- 2) i fråga om innehavare av andra tjänster i en församling av kyrkoherden,
- 3) i fråga om innehavare av tjänster i en kyrklig samfällighet av ordföranden för gemensamma kyrkorådet,
- 4) i fråga om innehavare av tjänster vid kyrkostyrelsen av den ledande tjänsteinnehavaren vid kyrkostyrelsens kansli.

68 §

Förfarandet vid avstängning från tjänsteutövning

En tjänsteinnehavare som har fattat beslut om tillfällig avstängning från tjänsteutövning ska utan dröjsmål föra avstängningen till den behöriga myndigheten för beslut.

Innan beslut fattas om avstängning från tjänsteutövning, ska tjänsteinnehavaren ges tillfälle att bli hörd i saken. Domkapitlet ska innan en präst stängs av från tjänsteutövning ge kyrkorådet, församlingsrådet eller gemensamma kyrkorådet tillfälle att yttra sig i saken.

Beslut om avstängning från tjänsteutövning får verkställas genast.

69 §

Förnyad bedömning av avstängning från tjänsteutövning

Det organ som beslutat om avstängning från tjänsteutövning ska följa grunderna för avstängningen och om omständigheterna förändrats vid behov fatta ett nytt beslut i saken. Frågan om fortsatt avstängning från tjänsteutövning ska utan dröjsmål tas till behandling om tjänsteinnehavaren kräver det.

Särskilda bestämmelser som gäller personalen

70 §

Granskning av uppsägningsgrunderna i ett ärende som gäller hävning av ett tjänsteförhållande

Om domstolen vid behandlingen av ett ärende som gäller hävning av ett tjänsteförhållande anser att det inte finns några sådana hävningsgrunder som anges i 59 §, ska domstolen på yrkande pröva om arbetsgivaren har haft en sådan uppsägningsgrund som anges i 51 §.

71 §

Behandling av besvär

Kyrkobesvär som gäller uppsägning eller hävning av ett tjänsteförhållande, ombildning av ett tjänsteförhållande till ett tjänsteförhållande på deltid eller avstängning från tjänsteutövning ska behandlas skyndsamt vid domstolen.

72 §

Föreningsfrihet

Tjänsteinnehavare har rätt att höra till föreningar och att delta i föreningars verksamhet. Tjänsteinnehavare har också rätt att bilda föreningar. De har likaså frihet att inte höra till föreningar som avses ovan. Det är förbjudet att hindra eller begränsa utövandet av denna rättighet och frihet.

73 §

Preskription av lönefordran

En tjänsteinnehavare ska framställa ett skriftligt yrkande på lön, eller en annan ekonomisk förmån som följer av tjänsteförhållandet, inom tre år från utgången av det kalenderår då löneposten eller förmånen borde ha betalats eller getts. Om yrkandet inte har framställts inom utsatt tid, har rätten till lön eller en annan ekonomisk förmån gått förlorad.

Det som i 1 mom. föreskrivs om tjänsteinnehavare gäller även personer vars tjänsteförhållande har upphört samt tjänsteinnehavares dödsbon.

74 §

Återkrav av lön

Arbetsgivaren kan besluta att lön eller en annan ekonomisk förmån som följer av ett anställningsförhållande och som har betalats utan grund ska återkrävas. Återkravet kan också verkställas så att det belopp som återkrävs dras av från tjänsteinnehavarens lön i samband med följande lönebetalning eller lönebetalningar, om tjänsteinnehavaren fortfarande är anställd hos

samma arbetsgivare. I beslutet ska det nämnas vilket belopp som återkrävs och grunden för återkravet.

Från den lön som betalas ut får det med stöd av 1 mom. inte dras av mer än det som enligt lag får utmätas av lön.

Arbetsgivaren kan helt eller delvis avstå från återkrav, om återkrav med beaktande av omständigheterna ska anses vara oskäligt eller om det belopp som har betalats utan grund är obetydligt.

Rätten till återkrav upphör, om beslut om återkrav inte fattas inom tre år från utgången av det kalenderår under vilket lön eller en annan förmån betalades ut utan grund. Arbetsgivarens beslut verkställs i enlighet med bestämmelserna i lagen om verkställighet av skatter och avgifter.

75 §

Dröjsmålsränta

Vid dröjsmål med betalningen av en fordran som grundar sig på ett tjänsteförhållande tillämpas bestämmelserna om dröjsmålsränta i räntelagen.

I ett förvaltningsprocessärende ska dröjsmålsränta i sådana fall som avses i 6 och 7 § i räntelagen betalas senast från den dag då gäldenären anses ha fått kännedom om att besvär som gäller betalning av skulden har blivit anhängiga eller en ansökan som gäller betalning av skulden har blivit anhängig eller, om kravet framställs under rättegång, från det att kravet framställdes.

I de fall som avses i 64 § 1 mom. ska dröjsmålsränta betalas från den tidpunkt då 30 dagar har förflutit från den dag då tjänsteinnehavaren lämnade arbetsgivaren en sådan redogörelse som avses i 2 mom. i den paragrafen.

76 §

Behandlingsordningen för vissa yrkanden

Yrkanden på ersättningar som avses i 10 § 3 mom., 47 § 2 och 3 mom., 55 § och 65 § 2 mom. behandlas som förvaltningsstvemål vid förvaltningsdomstolen.

En tjänsteinnehavare får inte genom besvär söka ändring i ett myndighetsbeslut i ett ärende som avses i 2 § i lagen om den evangelisk-lutherska kyrkans tjänstekollektivavtal (968/1974) eller föra ärendet till avgörande genom begäran om omprövning eller som förvaltningsstvemål, om tjänsteinnehavaren eller en tjänsteinnehavarförening har rätt att inleda ärendet vid arbetsdomstolen. Det som föreskrivs ovan i detta moment tillämpas endast på en tjänsteinnehavare som är medlem i en tjänsteinnehavarförening som har rätt att inleda ärendet vid arbetsdomstolen, eller i en underförening till en sådan förening.

77 §

Arbetsintyg

När ett tjänsteförhållande upphör har tjänsteinnehavaren rätt att av arbetsgivaren på begäran få ett skriftligt intyg över tjänsteförhållandets längd och uppgifternas art. På tjänsteinnehavarens uttryckliga begäran ska det i intyget dessutom nämnas skälet till att tjänsteförhållandet upphört och ges en bedömning av tjänsteinnehavarens arbetsskicklighet, flit och uppförande. Av arbetsintyget får det inte framgå något annat än vad som framgår av dess ordalydelse.

Arbetsgivaren är skyldig att utfärda ett arbetsintyg för tjänsteinnehavaren, om intyget begärs inom tio år från det att tjänsteförhållandet upphörde. Intyg över tjänsteinnehavarens arbetsskicklighet, flit och uppförande ska dock begäras inom fem år från det att tjänsteförhållandet upphörde.

Om mer än tio år har förflutit från det att tjänsteförhållandet upphörde, ska ett arbetsintyg utfärdas endast om det inte orsakar arbetsgivaren oskäligen svårigheter. Under samma förutsättningar ska arbetsgivaren utfärda ett nytt intyg i stället för ett arbetsintyg som förkommit eller förstörts.

Domkapitlet utfärdar arbetsintyg för kyrkoherdar. Kyrkoherden utfärdar arbetsintyg för kaplaner, församlingspastorer och lektorer.

9 kap.

Förtroendevalda och val

Allmänna bestämmelser om förtroendeuppdrag och valbarhet

1 §

Förtroendevalda

Förtroendevalda är de som har valts till ett organ i en församling, en kyrklig samfällighet, ett stift eller kyrkans centralförvaltning eller för något annat förtroendeuppdrag. En tjänsteinnehavare eller arbetstagare som på grundval av sin uppgift är medlem i ett organ är inte förtroendevald.

De förtroendevalda ska främja kyrkans bästa och sköta sitt förtroendeuppdrag med värdighet och så som uppdraget kräver.

2 §

Valbarhet till förtroendeuppdrag

Valbar till förtroendeuppdrag i en församling och i en kyrklig samfällighet är en för kristen övertygelse känd konfirmerad församlingsmedlem som har fyllt 18 år och som inte är omyndig. Valbarhetsåldern måste ha uppnåtts senast på valdagen.

Valbara till förtroendeuppdrag i ett stift och i kyrkans centralförvaltning är valbara lekmannamedlemmar i en församling i stiftet och stiftets präster. Valbar till delegationen för kyrkans arbetsmarknadsverk är en person som avses i 1 mom.

Valbar som samemedlem i stiftsfullmäktige och som sameombud vid kyrkomötet är en lekmannamedlem som är röstberättigad vid val till sametinget och valbar till förtroendeuppdrag i församlingen.

Valbar som den medlem i stiftsfullmäktige och det kyrkomötesombud som ska utses på Åland är en valbar lekmannamedlem i en församling i landskapet Åland.

3 §

Begränsning av valbarheten

Till förtroendeuppdrag kan endast en sådan valbar person utses som har samtyckt till uppdraget.

Vid församlingsval får den som står i anställningsförhållande till en församling inte utses till ett förtroendeuppdrag i den församlingen. Om församlingen hör till en kyrklig samfällighet, är den som står i anställningsförhållande till den kyrkliga samfälligheten eller till en församling som hör till samfälligheten inte valbar till förtroendeuppdrag i den kyrkliga samfälligheten eller i en församling som hör till samfälligheten.

Den som står i anställningsförhållande till domkapitlet eller på tjänstens vägnar är medlem i domkapitlet är inte valbar till förtroendeuppdrag i stiftet. Den som står i anställningsförhållande till kyrkostyrelsen är inte valbar som medlem i kyrkostyrelsen. Den ledande tjänsteinnehavaren vid kyrkostyrelsens kansli och avdelningscheferna vid kyrkostyrelsen är inte valbara som kyrkomötesombud.

Valbar till delegationen för kyrkans arbetsmarknadsverk är inte en person som innehar ett förtroendeuppdrag hos eller står i anställningsförhållande av bestående natur till en organisation som har undertecknat ett tjänste- och arbetskollektivavtal för evangelisk-lutherska kyrkan eller en medlemsorganisation i en sådan organisation, och inte heller en sådan persons make.

En präst som för viss tid har stängts av från prästämbetet är inte valbar till förtroendeuppdrag som grundar sig på prästämbetet. Om en domstol har dömt en präst till avsättning, är prästen inte valbar till förtroendeuppdrag som grundar sig på prästämbetet förrän domkapitlet har utfärdat ett nytt tjänsteförordnande för en prästtjänst för honom eller henne.

4 §

Förlust av valbarhet och avsked från förtroendeuppdrag

När en medlem i ett organ förlorar sin valbarhet under mandatperioden, befrias han eller hon från förtroendeuppdraget. En förtroendevald förlorar inte sin valbarhet till ett organ, om han eller hon anställs i ett anställningsförhållande som avses i 3 § 2 och 3 mom. för högst sex månader. Medan anställningsförhållandet varar får han eller hon dock inte sköta sitt förtroendeuppdrag.

En förtroendevald kan avgå från ett förtroendeuppdrag av giltiga skäl.

5 §

Avstängning och skiljande från förtroendeuppdrag

Om det finns skäl att misstänka att en förtroendevald i sitt uppdrag har gjort sig skyldig till tjänstebrott eller på något annat sätt handlat i strid med sina skyldigheter, ska han eller hon avkrävas en redogörelse. Om det är fråga om ett uppenbart tjänstebrott ska polisanmälan utan dröjsmål göras om saken. Den förtroendevalda kan för den tid som en utredning eller rättegång pågår stängas av från förtroendeuppdraget, om inte den förtroendevalda själv har meddelat att han eller hon avstår från uppdraget.

Om en förtroendevald har åtalats för ett brott som i fråga om art eller tillvägagångssätt visar att han eller hon inte kan sköta sitt förtroendeuppdrag på det sätt uppdraget förutsätter, kan han eller hon stängas av från förtroendeuppdraget för den tid rättegången pågår.

Om den förtroendevalda efter valet genom ett lagakraftvunnet beslut har dömts till fängelse i minst sex månader, kan han eller hon skiljas från förtroendeuppdraget.

Ett beslut om avstängning från ett förtroendeuppdrag får verkställas genast. Ett beslut om skiljande från ett förtroendeuppdrag verkställs genast.

6 §

Beslutanderätt i ärenden som gäller förtroendevalda

Beslut om befriande, beviljande av avsked, avstängning eller skiljande från ett förtroendeuppdrag fattas av det organ som har valt den förtroendevalda. Beslut som gäller en förtroendevald som har utsetts genom församlingsval, val av medlemmar till stiftsfullmäktige eller val av kyrkomötesombud fattas dock av det organ som den förtroendevalda är medlem i.

Ordföranden för ett organ kan innan organet sammanträder fatta ett interimistiskt beslut om avstängning från förtroendeuppdraget. Ordföranden ska omedelbart föra ärendet till organet för avgörande. I fråga om ordförandens beslut får det varken begäras omprövning eller anföras kyrkobesvär.

7 §

Skötseln av förtroendeuppdrag

En förtroendevald kvarstår i sitt uppdrag under den tid för vilken han eller hon har utsetts och också därefter, tills någon annan har utsetts i stället för honom eller henne. En förtroendevald ska sköta sitt uppdrag tills frågan har avgjorts slutligt, om

- 1) kyrkobesvär har anförts över valet av förtroendevalda,
- 2) avsked inte har beviljats,
- 3) kyrkorådet eller gemensamma kyrkorådet med stöd av 3 kap. 11 § har låtit bli att verkställa kyrkofullmäktiges eller gemensamma kyrkofullmäktiges valbeslut.

En ersättare kallas i stället för en förtroendevald som har utsetts genom församlingsval, val av medlemmar till stiftsfullmäktige eller val av kyrkomötesombud, om den förtroendevalda avlider, förlorar sin valbarhet, beviljas avsked eller stängs av eller skiljs från förtroendeuppdraget. För andra förtroendeuppdrag ska en ny förtroendevald utses för den återstående mandatperioden.

8 §

Kvinnors och mäns representation i olika organ

Om det inte finns särskilda skäl för något annat, ska kvinnor och män vara representerade till minst 40 procent vardera i kyrkans organ, förutom vid kyrkomötet och i stiftsfullmäktige, domkapitlet, kyrkofullmäktige, gemensamma kyrkofullmäktige och församlingsrådet.

Församlingsval och kyrkoherdeval

9 §

Församlingsval

Församlingsvalen är direkta, hemliga och proportionella.

Vid församlingsvalen utses medlemmarna till kyrkofullmäktige i en församling eller till gemensamma kyrkofullmäktige och församlingsrådet i en kyrklig samfällighet. Val förrättas vart fjärde år samtidigt i alla församlingar.

10 §

Undantagsval i en församling

När församlingsindelningen ändras, en församling ansluter sig till en kyrklig samfällighet eller utträder ur en sådan eller en kyrklig samfällighet upplöses under valperioden, ska kyrkofullmäktige, gemensamma kyrkofullmäktige och församlingsrådet bildas utifrån resultaten i föregående val.

Extra val förrättas om ett förfarande enligt 1 mom. inte är möjligt eller om någon församling yrkar på val. Om ändringen är obetydlig eller den återstående mandatperioden är kort, kan kyrkostyrelsen besluta att extra val inte ska förrättas eller att kyrkofullmäktige i den odelade församlingen eller det tidigare gemensamma kyrkofullmäktige är gemensamt kyrkofullmäktige i den kyrkliga samfälligheten.

Om en församling slås samman med en annan församling, fördelas mandaterna i kyrkofullmäktige eller församlingsrådet mellan församlingarna enligt det som i kyrkoordningen föreskrivs närmare om fördelningen av mandaterna i gemensamma kyrkofullmäktige.

Om en person som finns upptagen i den namnserie som bildats utifrån resultaten i föregående val inte längre är valbar, ersätts han eller hon i det nya organet av följande person i namnserien.

Mandatperioden för de förtroendevalda som har utsetts vid extra församlingsval varar till utgången av den löpande valperioden. Om valet förrättas under valperiodens sista år, varar mandatperioden till utgången av följande valperiod.

11 §

Kyrkoherdeval

Kyrkoherden i en församling väljs av de församlingsmedlemmar som är röstberättigade vid valet i fråga (*direkt kyrkoherdeval*).

På begäran av kyrkofullmäktige eller församlingsrådet kan domkapitlet besluta att kyrkoherden utses genom ett val som förrättas av kyrkofullmäktige eller församlingsrådet (*indirekt kyrkoherdeval*).

Domkapitlet kan besluta att en gemensam kyrkoherde utses genom indirekt kyrkoherdeval, om någon av de berörda församlingarna begär det.

Beslut om indirekt kyrkoherdeval ska fattas innan tjänsten ledigförklaras.

12 §

Rösträtt vid församlingsval och direkt kyrkoherdeval

Vid församlingsval har alla de medlemmar i kyrkan rösträtt som senast på valdagen fyller 16 år och som har hemkommun i Finland enligt lagen om hemkommun. Rösträtten utövas i den församling där den röstberättigade har antecknats som medlem senast den 15 augusti under valåret. Vid församlingsval som förrättas på nytt med anledning av besvär och vid extra församlingsval utövas rösträtten i den församling där motsvarande anteckning har gjorts senast 70 dagar före valdagen.

Vid direkt kyrkoherdeval och direkt kyrkoherdeval som förrättas på nytt med anledning av besvär har alla de medlemmar i kyrkan rösträtt som senast den första valdagen fyller 18 år, som har hemkommun i Finland enligt lagen om hemkommun och som har antecknats som medlemmar i församlingen i fråga senast 70 dagar före den första valdagen.

Alla röstberättigade har lika rösträtt.

Val som förrättas i stiftet

13 §

Val av medlemmar till stiftsfullmäktige och val av kyrkomötesombud

Prästmedlemmar och lekmannamedlemmar till stiftsfullmäktige samt prästombud och lekmannaombud till kyrkomötet utses separat genom proportionella och hemliga val.

Bestämmelser om hur lekmannamedlemmarnas och lekmannaombudens röster viktas finns i kyrkoordningen.

14 §

Rösträtt vid val av medlemmar till stiftsfullmäktige och val av kyrkomötesombud

Röstberättigade vid val av prästmedlemmar till stiftsfullmäktige och prästombud till kyrkomötet är stiftets präster.

Röstberättigade vid val av lekmannamedlemmar till stiftsfullmäktige och lekmannaombud till kyrkomötet är lekmannamedlemmarna i kyrkofullmäktige, i församlingsråden och i gemensamma kyrkofullmäktige. Om en och samma person är medlem i både församlingsrådet och gemensamma kyrkofullmäktige, utövas rösträtten i församlingsrådet av hans eller hennes ersättare.

Ledamöter och ersättare i sametinget har inte rösträtt i de val som nämns i 1 och 2 mom.

15 §

Val av lekmannamedlem och lekmannaombud som representerar samerna

Sametinget utser en lekmannamedlem till stiftsfullmäktige i Uleåborgs stift och ett sameombud till kyrkomötet samt första och andra ersättare för dem. Bestämmelser om handläggningen

av ärenden vid sametingets sammanträden finns i 18 § i sametingslagen (974/1995). Valen ska ske före den 1 april det andra året efter församlingsvalet.

16 §

Biskopsval och rösträtt

Biskopsvalet är direkt och hemligt. Röstberättigade vid valet är

- 1) stiftets präster,
- 2) stiftets lektorer,
- 3) de lekmannamedlemmar som från stiftet har utsetts till stiftsfullmäktige, de lekmannaombud som från stiftet har utsetts till kyrkomötet och den lekmannamedlem som från stiftet har utsetts till kyrkostyrelsen,
- 4) vid valet av biskop i Uleåborgs stift det kyrkomötesombud som sametinget har utsett,
- 5) lekmanneelektorerna i stiftets församlingar,
- 6) domkapitlets lagfarne assessor och lekmannamedlem.

Lekmannamedlemmarna i församlingarnas kyrkofullmäktige och församlingsråd ska utse så många lekmanneelektorer enligt 1 mom. 5 punkten att det sammanlagt finns lika många röstberättigade enligt 3–6 punkten i det momentet som det sammanlagt finns röstberättigade präster och lektorer enligt 1 och 2 punkten i det momentet.

Vid val av ärkebiskop har dessutom de övriga stiftens kyrkomötesombud och det kyrkomötesombud som sametinget har utsett samt medlemmarna i stiftsfullmäktigena, domkapitlen och kyrkostyrelsen rösträtt. Vid beräkningen av valresultatet minskas vikten av rösterna från de i 1 mom. avsedda röstberättigade i ärkestiftet enligt det som föreskrivs närmare i kyrkoordningen.

17 §

Rösträtt vid val av prästassessor

Röstberättigade vid val av domkapitlets prästassessor är stiftets präster och lektorer.

18 §

Begränsning av prästernas rösträtt

En präst som för viss tid har stängts av från prästämbetet har inte den rösträtt som grundar sig på prästämbetet.

Särskilda bestämmelser om förrättande av val

19 §

Församlingens och stiftets valnämnder

För att församlingsval och direkt kyrkoherdeval ska kunna förrättas och de organ bildas som nämns i 10 § 1 mom. ska kyrkofullmäktige eller församlingsrådet tillsätta en valnämnd med en ordförande och minst fyra andra medlemmar samt minst fem ersättare. Ersättarna ska ställas i den ordning i vilken de träder i stället för medlemmarna.

Kyrkofullmäktige eller församlingsrådet kan besluta att församlingen delas in i röstningsområden, varvid valnämnden delas in i sektioner. En sektion är beslutför med tre medlemmar. Sektionens uppgift är att sörja för verkställandet av röstningen i röstningsområdet.

För val av medlemmar till stiftsfullmäktige och val av kyrkomötesombud tillsätter domkapitlet en valnämnd med en ordförande samt två präster och två lekmän som övriga medlemmar, och fem ersättare. För val av lekmanamedlem och lekmannaombud bland församlingarna i landskapet Åland tillsätter domkapitlet en lekmanavalnämnd med en ordförande och två andra medlemmar samt lika många ersättare.

En kandidat eller en kandidats make, barn, syskon eller förälder får inte vara medlem eller ersättare i valnämnden. Med make avses en äkta make samt en person som lever under äktenskapsliknande förhållanden eller i registrerat partnerskap med kandidaten.

20 §

Centralvalnämnd

Gemensamma kyrkorådet i en kyrklig samfällighet kan för församlingsval tillsätta en centralvalnämnd med uppgift att bistå valnämnderna i församlingarna, så att valen förrättas på ett enhetligt sätt.

21 §

Förteckning över röstberättigade

I en förteckning över röstberättigade ska de röstberättigades fullständiga namn och personbe-teckning, antalet röstberättigade samt vid behov röstningsområdet anges. Om en röstberättigad vid församlingsval och direkt kyrkoherdeval har en spärrmarkering som avses i 36 § i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster, skrivs en anteckning om spärrmarkeringen ut i förteckningen. I förteckningen ska det finnas utrymme för anteckningar om utövande av rösträtten och för anmärkningar.

Förteckningen över röstberättigade och uppgifterna i den får inte användas för andra ändamål än för att förrätta val. Uppgifterna i förteckningen får dock användas för statistikföring och vetenskaplig forskning.

Arkivutskriften av förteckningen över röstberättigade bevaras på det sätt som bestäms separat. När valresultatet vid församlingsval har vunnit laga kraft, ska kyrkostyrelsen förstöra det elektroniska register över röstberättigade som har skapats i kyrkans medlemsdatasystem.

22 §

Självrättelse av en förteckning över röstberättigade

Valnämnden har rätt att i en förteckning över röstberättigade som har upprättats för församlingsval eller direkt kyrkoherdeval ta in en person eller anteckna att personen saknar rösträtt, om personen obehörigen har utelämnats ur förteckningen eller felaktigt har antecknats sakna eller ha rösträtt eller om personen har blivit medlem i eller utträtt ur kyrkan efter de dagar som anges i 12 §. Om valnämnden anser att en anteckning om personen i förteckningen i övrigt är felaktig, kan valnämnden korrigera felet. Vid församlingsval ska ändringarna göras senast den

16:e dagen före valdagen före klockan 16 och vid direkt kyrkoherdeval senast den 16:e dagen före den första valdagen före klockan 16.

Om det i förteckningen över röstberättigade antecknas att en person saknar rösträtt, ska ett skriftligt beslut om detta meddelas och beslutet delges personen i fråga på det sätt som anges i 10 kap. 23 § 1 mom. Inget skriftligt beslut meddelas dock om personen har avlidit eller dödförklarats efter det att förteckningen upprättades.

Om en person tas in i förteckningen över röstberättigade, ska ett meddelande om detta utan dröjsmål sändas till honom eller henne. Den som har blivit medlem i kyrkan har vid församlingssval rösträtt i den församling där han eller hon har blivit medlem.

Om någon annan felaktig anteckning om en person korrigeras i förteckningen över röstberättigade, ska detta delges personen i fråga utan dröjsmål, om det inte är uppenbart onödigt.

23 §

Laga kraft för förteckningen över röstberättigade

Vid församlingssval vinner förteckningen över röstberättigade laga kraft klockan 16 den 16:e dagen före valdagen. Vid direkt kyrkoherdeval vinner förteckningen laga kraft klockan 16 den 16:e dagen före den första valdagen.

En lagakraftvunnen förteckning över röstberättigade ska vid val följas oförändrad. Förteckningen anses ha vunnit laga kraft även om förvaltningsdomstolen inte innan förteckningen vann laga kraft har meddelat sitt beslut med anledning av anförda besvär. Den som för valnämnden visar upp förvaltningsdomstolens beslut enligt vilket han eller hon är röstberättigad ska dock tillåtas rösta.

24 §

Ordningen på röstningsställena

På ett röstningsställe eller i dess omedelbara närhet får det inte under röstningstiden hållas tal, sättas upp anslag eller delas ut tryckta eller skrivna upprop, och de röstandes valfrihet får inte heller på något annat sätt utsättas för påverkan eller försök till det.

Röstningen ska ordnas så att valhemligheten bevaras. De närvarande ska följa de föreskrifter som valnämnden meddelar för att ordningen ska kunna upprätthållas och röstningen löpa störningsfritt.

10 kap.

Förfarandet och beslutsfattandet i förvaltningsärenden

1 §

Förfarandet i förvaltningsärenden samt digitala tjänster

På förfarandet i förvaltningsärenden tillämpas förvaltningslagen och lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003), om inte något annat föreskrivs i denna lag.

På digitala tjänster tillämpas lagen om tillhandahållande av digitala tjänster (306/2019). Den tillämpas dock inte på småbarnspedagogik eller konfirmandundervisning i församlingarna, när en webbplats eller mobilapplikation kommer till i samband med småbarnspedagogik eller konfirmandundervisning och används i en avgränsad grupp under en viss tid.

2 §

Upphandlingsärenden

På upphandlingsärenden tillämpas lagen om offentlig upphandling och koncession (1397/2016).

3 §

Tidsfrister

På handläggningen av förvaltningsärenden och rättskipningsärenden tillämpas lagen om beräkning av laga tid (150/1930), om inte något annat föreskrivs i denna lag. Bestämmelser om undantag i fråga om beräkning av tidsfrister som gäller ordnande av val finns i kyrkoordningen.

4 §

Offentlighet och sekretess

Inom förvaltningen tillämpas lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, om inte något annat följer av 7 kap. 3 §, 8 kap. 32 § eller 12 kap. i denna lag. Handlingar som gäller självavård eller diakoniarbete för enskilda personer är sekretessbelagda.

Beslut om fastställande och uttag av avgifter som avses i 34 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet fattas av kyrkofullmäktige, gemensamma kyrkofullmäktige, domkapitlet eller kyrkostyrelsen.

Beslutanderätten i fråga om utlämnande av en handling kan överföras till en tjänsteinnehavare i reglementet eller instruktionen för en myndighet i en församling eller kyrklig samfällighet och i arbetsordningarna för domkapitlet och kyrkostyrelsen.

5 §

Rätt att få upplysningar

En förtroendevald har rätt att få sådana upplysningar av kyrkliga myndigheter och att ta del av sådana handlingar hos dem som han eller hon anser vara behövliga i sitt uppdrag, om inte något annat följer av sekretessbestämmelserna.

En revisor och en av domkapitlet förordnad utredare samt en tjänsteinnehavare eller expert som förrättar biskopsvisitation har trots sekretessbestämmelserna rätt att få sådana upplysningar

av kyrkliga myndigheter och att ta del av sådana handlingar hos dem som han eller hon anser vara behövliga för skötseln av revisions-, utrednings- eller visitationsuppdraget.

Kyrkans arbetsmarknadsverk har rätt att av den behöriga myndigheten i en församling eller kyrklig samfällighet samt av domkapitlet och kyrkostyrelsen få sådana upplysningar som verket behöver för att fullgöra sina uppgifter enligt 5 kap. 18 §.

6 §

Offentlighet för förteckningen över röstberättigade

En församlingsmedlem har rätt att ta del av förteckningen över röstberättigade vid församlingsval och direkt kyrkoherdeval, med undantag för personbeteckningar, under den tid då förteckningen finns offentligt framlagd för granskning. Förteckningen får inte lämnas ut för kopiering eller fotografering, och kopior av den får inte ges ut. Den som är antecknad i förteckningen har dock rätt att avgiftsfritt få ett utdrag av de uppgifter som antecknats om honom eller henne i förteckningen. Den som har begärt att bli upptagen i förteckningen har i enlighet med vad som föreskrivs i 11 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet rätt att ta del av handlingar i anslutning till behandlingen av ärendet.

Om det i förteckningen över röstberättigade har gjorts en i 9 kap. 21 § 1 mom. avsedd anteckning om spårmarkering för en person, får uppgifterna i förteckningen läggas fram för granskning endast för personen själv.

Förteckningen över röstberättigade vid församlingsval och direkt kyrkoherdeval ska vara sekretessbelagd vid andra tidpunkter än den som avses i 1 mom. Sekretessen hindrar inte att uppgifter i förteckningen lämnas ut till den som behöver dem för att klarlägga sin rösträtt.

I fråga om offentlighet för och behandlingen av förteckningen över röstberättigade gäller i övrigt det som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, dataskyddsförordningen och dataskyddslagen.

7 §

Arkivfunktionen

På skötseln, planeringen och organiseringen av arkivfunktionen hos en kyrklig myndighet samt på arkivfunktionens uppgifter tillämpas arkivlagen (831/1994), om inte något annat föreskrivs i denna lag.

Kyrkostyrelsen bestämmer vilka handlingar hos en kyrklig myndighet som ska bevaras varaktigt.

8 §

Arbetsordningar

Kyrkofullmäktige, gemensamma kyrkofullmäktige, domkapitlet, stiftsfullmäktige, biskopsmötet, kyrkostyrelsen och kyrkomötet ska alla anta en arbetsordning för sig.

I arbetsordningen ska det bestämmas om organets förvaltning och förfaranden. I kyrkostyrelsens arbetsordning ska det dessutom bestämmas om överföring av beslutanderätt till ämbetskollegiet, en direktion eller en tjänsteinnehavare, och i domkapitlets arbetsordning om överföring av beslutanderätt till en tjänsteinnehavare.

9 §

Överföring av ett ärende till ett högre organ för behandling

Kyrkorådet, gemensamma kyrkorådet och församlingsrådet kan på det sätt som anges i ett reglemente överta behandlingen av ett ärende som har beslutats av ett underlydande organ eller av en tjänsteinnehavare eller förtroendevald i församlingen eller den kyrkliga samfälligheten. Samma rätt har ordföranden för kyrkorådet, gemensamma kyrkorådet och församlingsrådet.

I arbetsordningen eller en instruktion kan det anges att det till behandling i domkapitlet, kyrkostyrelsen eller delegationen för kyrkans arbetsmarknadsverk kan överföras ett ärende där beslutanderätten med stöd av denna lag har överförs till ett underlydande organ eller en underlydande tjänsteinnehavare och i vilket organet eller tjänsteinnehavaren har fattat beslut.

Det högre organet kan upphäva eller ändra det beslut som fattats i ärendet eller sända ärendet tillbaka för ny behandling. I kyrkoordningen kan det anges vilka ärenden som inte kan överföras till ett högre organ för behandling.

Ett ärende ska överföras till ett högre organ för behandling inom den tid som en i 12 kap. 2 § avsedd begäran om omprövning av ett beslut ska framställas.

10 §

Jäv

En medlem i kyrkofullmäktige, gemensamma kyrkofullmäktige eller stiftsfullmäktige är jävig att behandla ett ärende som gäller honom eller henne personligen eller någon som är närstående till honom eller henne enligt 28 § 2 eller 3 mom. i förvaltningslagen.

Ett kyrkomötesombud är jävigt att delta i beredningen av och beslutsfattandet i ett ärende som gäller honom eller henne personligen.

I fråga om jäv för medlemmar i övriga organ och för tjänsteinnehavare och arbetstagare tillämpas 28 § i förvaltningslagen, med undantag för 1 mom. 6 punkten. Ett anställningsförhållande till en församling eller kyrklig samfällighet gör inte en person jävig i ett förvaltningsärende där församlingen eller den kyrkliga samfälligheten är part, om inte personen på grundval av sitt anställningsförhållande har föredragit eller på något annat sätt handlagt ärendet.

Vid behandlingen i stiftsfullmäktige och kyrkostyrelsen av förslag till och val av medlemmar och ersättare till delegationen för kyrkans arbetsmarknadsverk deltar endast de medlemmar i behandlingen och beslutsfattandet vars anställningsvillkor inte omfattas av ett tjänstekollektivavtal eller arbetskollektivavtal för kyrkan.

11 §

Sätten att fatta beslut i organ

Beslut i ärenden som hör till ett organ kan fattas vid ett ordinarie sammanträde, vid ett sammanträde i en elektronisk miljö (*elektroniskt sammanträde*) eller på elektronisk väg före sammanträdet (*elektroniskt beslutsförfarande*).

Vid elektroniska sammanträden och i elektroniskt beslutsförfarande ska församlingen, den kyrkliga samfälligheten, domkapitlet eller kyrkostyrelsen sörja för informationssäkerheten och för att utomstående inte har tillgång till sekretessbelagda uppgifter.

12 §

Elektroniskt sammanträde

Vid ett elektroniskt sammanträde krävs det att de som konstateras vara närvarande står i bild- och ljudförbindelse med varandra på lika villkor.

13 §

Elektroniskt beslutsförfarande

Med undantag för organens offentliga sammanträden kan ett organ fatta beslut i ett slutet elektroniskt beslutsförfarande.

De ärenden som ska behandlas ska specificeras i kallelsen till sammanträdet, och det ska nämnas före vilken tidpunkt ärendet kan behandlas i elektroniskt beslutsförfarande. Ärendet är behandlat när alla medlemmar i organet har uttryckt sin åsikt i ärendet och tidsfristen för behandlingen har löpt ut. Ett ärende ska behandlas vid ett sammanträde om en medlem kräver detta eller om en medlem har avstått från att uttrycka sin åsikt.

Det protokoll som gäller beslut som fattats i elektroniskt beslutsförfarande kan justeras före sammanträdet.

14 §

Ett organs beslutförhet

Ett organ är beslutfört när mer än hälften av medlemmarna är närvarande, om det inte i denna lag ställs andra krav på beslutsfattandet. För att kyrkomötet och biskopsmötet ska vara beslutföra krävs det inte att mer än hälften av ombuden eller medlemmarna är närvarande.

Domkapitlet ska vara fulltaligt för att vara beslutfört vid behandlingen av ett ärende som gäller huruvida en präst eller lektor har hållit sig till kyrkans bekännelse.

Kyrkostyrelsens ämbetskollegium är beslutfört när minst tre medlemmar är närvarande.

Som närvarande betraktas också en sådan medlem i ett organ som deltar i sammanträdet på elektronisk väg.

15 §

Sammanträdens offentlighet

Kyrkofullmäktiges, gemensamma kyrkofullmäktiges och stiftsfullmäktiges sammanträden samt kyrkomötets plenum är offentliga. Ett sammanträde ska vara slutet, om sekretess enligt lag ska iakttas i fråga om ett ärende eller en handling som organet behandlar eller om organet annars av vägande skäl så beslutar i fråga om något visst ärende.

Andra organs sammanträden är offentliga endast om organet så beslutar och det inte behandlas ärenden eller handlingar som är sekretessbelagda enligt lag.

Allmänheten ska kunna följa organens offentliga sammanträden också till den del någon deltar i sammanträdet på elektronisk väg.

16 §

Ledningen av sammanträden och begränsning av yttranderätten

Vid ett organs sammanträden leder ordföranden behandlingen av ärendena och ansvarar för ordningen. Om ett ombud eller en medlem genom sitt uppträdande stör sammanträdet förlopp och trots en tillsägelse från ordföranden inte uppträder som omständigheterna kräver, kan ordföranden bestämma att han eller hon ska avlägsnas. Om det uppstår oordning, kan ordföranden avbryta eller avsluta sammanträdet.

Ombud och medlemmar har yttranderätt i de ärenden som behandlas. De ska hålla sig till saken när de yttrar sig. Om ett ombud eller en medlem avviker från saken och trots en tillsägelse från ordföranden inte återgår till saken, kan ordföranden förbjuda honom eller henne att fortsätta tala. Om det är uppenbart att ett ombud eller en medlem drar ut på sitt tal i onödan, kan ordföranden efter att ha gett en tillsägelse förbjuda honom eller henne att fortsätta tala.

I arbetsordningen eller i ett reglemente eller en instruktion kan det ges sådana föreskrifter om längden på anförandena i enskilda ärenden som behövs för att säkerställa sammanträdet förlopp.

Det som anges ovan gäller även dem som har rätt att närvara och yttra sig vid ett organs sammanträde.

17 §

Omröstning i ett organ

Omröstningar ska förrättas öppet. Som beslut gäller det förslag som fått flest röster eller den kvalificerade majoritet som föreskrivs.

Om rösterna faller lika vid omröstning, gäller som beslut den åsikt som ordföranden har röstat för. I ärenden som gäller uppsägning eller hävning av ett anställningsförhållande och i ärenden som gäller huruvida ett anställningsförhållande ska förfalla eller inte samt i ärenden som gäller en prästs prästämbe enligt 7 kap. 4 § 1 mom. och 5 § 3 mom. eller en lektorstjänst enligt 8 kap. 32 § avgör dock den åsikt som är lindrigare för personen i fråga.

18 §

Val som förrättas i ett organ

Förtroendevalda och tjänsteinnehavare i ett organ utses genom val. Vid val blir den eller de som fått flest röster utsedda. Motiveringen för ett beslut kan utelämnas.

Valet av förtroendevalda ska förrättas som proportionellt val, om det begärs av minst så många närvarande medlemmar som motsvarar den kvot som fås när antalet närvarande delas med det antal som ska väljas, ökat med ett. Om kvoten är ett brutet tal, ska den avrundas till närmaste högre hela tal.

Ersättare väljs vid samma val som de ordinarie medlemmarna. Om ersättarna är personliga, ska kandidaterna godkännas före valet och ställas upp vid sidan av de föreslagna ordinarie medlemmarna. Om ersättarna inte är personliga, blir de kandidater valda som näst efter dem som utses till ordinarie medlemmar har fått flest röster eller, vid ett proportionellt val, de största jämförelsetalen.

På proportionella val tillämpas bestämmelserna om församlingsval. Proportionella val och, när så yrkas, även majoritetsval ska förrättas med slutna sedlar.

Vid ett elektroniskt sammanträde får val förrättas med slutna sedlar endast om valhemligheten är tryggad.

19 §

Lika röstetal vid val som förrättas av ett organ

Om rösterna eller jämförelsetalen faller lika vid val, avgörs resultatet genom lottning. Bestämmelser om hur resultatet bestäms när rösterna faller lika vid indirekt kyrkoherdeval och vid kaplansval finns i kyrkoordningen.

Om en tjänst eller ett förtroendeuppdrag tillsätts på grundval av förslag och rösterna faller lika vid valet, blir den vald som i förslaget placerats före den andra.

20 §

Beslut på föredragning och föredragandens ansvar

I arbetsordningen, en instruktion eller ett reglemente kan det bestämmas att beslut av ett organ eller en tjänsteinnehavare ska fattas på föredragning.

Om ett beslut enligt denna lag eller en författning som utfärdats med stöd av den eller enligt vad en chef i tjänsteförhållande bestämmer ska fattas på föredragning av en tjänsteinnehavare, är föredraganden ansvarig för det beslut som har fattats på föredragning av honom eller henne.

21 §

Avvikande mening

Den som har deltagit i beslutsfattandet har rätt att anmäla avvikande mening genom att reservera sig mot beslutet, om han eller hon har lagt fram ett motförslag eller röstat mot beslutet.

Samma rätt har den som har föredragit ärendet, om beslutet avviker från beslutsförslaget. Reservationen ska göras genast efter det att beslutet fattades. Skriftliga motiveringar som har lämnats innan protokollet justerats ska fogas till protokollet.

Till kyrkomötets beslut kan avvikande mening inte anmälas.

En medlem som har röstat mot beslutet eller en medlem eller föredragande som har anmält avvikande mening är inte ansvarig för beslutet.

22 §

Tillgänglighållande av protokoll och beslut

Protokoll över sådana beslut av organ eller tjänsteinnehavare där en församlingsmedlem får framställa begäran om omprövning eller anföra besvär ska med tillhörande anvisningar om hur man begär omprövning eller besväransvisning, efter justeringen hållas tillgängliga i det allmänna datanätet, om inte något annat följer av sekretessbestämmelserna. Om ärendet är sekretessbelagt i sin helhet, publiceras i protokollet endast ett omnämnande av att det sekretessbelagda ärendet behandlades. I protokollet eller tjänsteinnehavarbeslutet publiceras endast personuppgifter som är nödvändiga med tanke på tillgången till information. De personuppgifter som ingår i protokollet ska avlägsnas från datanätet när tidsfristen för begäran om omprövning eller besvärstiden löper ut.

De protokoll över fastställande av valresultatet som upprättats av stiftets valnämnd eller av domkapitlet ska med tillhörande besväransvisning hållas offentligt tillgängliga på det sätt som anges i 1 mom.

Underställningsmyndighetens och besvärsmyndighetens beslut ska med tillhörande besväransvisning hållas offentligt tillgängliga på församlingens webbplats på det sätt som anges i 1 mom.

Protokoll och beslut ska hållas offentligt tillgängliga under minst den tid som har reserverats för begäran om omprövning eller anförande av besvär.

23 §

Delgivning av beslut

Ett beslut ska delges parterna på det sätt som anges i 59 och 60 § i förvaltningslagen eller i 18 och 19 § i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet.

En församlingsmedlem anses ha fått del av ett beslut den sjunde dagen efter det att protokollet eller underställnings- eller besvärsmyndighetens beslut offentliggjordes i det allmänna datanätet.

24 §

Delgivning av beslut om fastställande av valresultatet

På delgivning av beslut om fastställande av resultatet av ett direkt kyrkoherdeval med parter tillämpas 23 § 1 mom. På församlingsmedlemmars delfående av beslut om fastställande av resultatet av ett församlingsval eller direkt kyrkoherdeval tillämpas 23 § 2 mom.

Röstberättigade och valmansföreningar samt kandidater i församlingsval, val av medlemmar till stiftsfullmäktige, val av kyrkomötesombud och biskopsval anses ha fått del av beslutet den

sjunde dagen efter det att valnämndens eller domkapitlets protokoll offentliggjordes i det allmänna datanätet.

25 §

Delgivning i ärenden som gäller gravar

Beslut som gäller en grav ska delges innehavaren av gravrätten.

Om det inte finns några uppgifter om innehavaren av gravrätten eller om hans eller hennes vistelseort, ska ett meddelande om ett beslut som gäller graven eller om något annat som gäller den placeras på graven. Beslutet och ett ärende som gäller avlägsnande av gravvård enligt 14 § 3 mom. i begravningslagen ska dessutom kungöras i en tidning med allmän spridning på orten eller i en motsvarande elektronisk publikation. Delfäendet anses ha skett den sjunde dagen efter det att ett tillkännagivande publicerades i tidningen eller i en motsvarande elektronisk publikation.

26 §

Delgivning med församlingar, kyrkliga samfälligheter, stift och kyrkan

En stämning som ska delges en församling eller kyrklig samfällighet eller någon annan delgivning med en församling eller kyrklig samfällighet ska i en församling lämnas till kyrkoherden och i en kyrklig samfällighet till ordföranden för gemensamma kyrkorådet. Stämningen eller delgivningen kan även lämnas till en tjänsteinnehavare som enligt arbetsordningen eller ett reglemente eller en instruktion ska ta emot delgivningar.

En stämning som ska delges ett stift eller någon annan delgivning med ett stift ska lämnas till ordföranden för domkapitlet eller till den tjänsteinnehavare som enligt domkapitlets arbetsordning ska ta emot delgivningar.

En stämning som ska delges kyrkan eller någon annan delgivning med kyrkan ska lämnas till ordföranden för kyrkostyrelsen eller till den tjänsteinnehavare som enligt kyrkostyrelsens arbetsordning ska ta emot delgivningar.

27 §

Domstolars anmälningsplikt

När en präst åtalas vid en allmän domstol, ska domstolen anmäla detta till domkapitlet. Domkapitlet kan förordna ett ombud att närvara vid behandlingen av målet.

Anmälan behöver inte göras i ett ärende som handläggs i ett förfarande enligt lagen om föreläggande av böter och ordningsbot (754/2010) eller i fråga om vilket handläggningen har inletts i detta förfarande men överförts till handläggning vid domstol efter att den misstänkte eller målsäganden återtagit sitt samtycke enligt 4 eller 5 § i den lagen eller den misstänkte har motsatt sig ett ordningsbotsföreläggande enligt 18 § i den lagen.

Om en domstol har dömt en präst eller en tjänsteinnehavare vid kyrkostyrelsen, vid ett domkapitel, i en församling eller i en kyrklig samfällighet till straff i något annat ärende än ett sådant

som avses i 2 mom., ska utan dröjsmål en kopia av beslutet, när ärendet gäller en präst, sändas till domkapitlet och, när ärendet gäller en annan tjänsteinnehavare, till den församling eller kyrkliga myndighet hos vilken tjänsteinnehavaren är anställd.

11 kap.

Särskilda bestämmelser

1 §

Undantagsförhållanden

Om det genom förordning av statsrådet föreskrivs att befogenheter enligt beredskapslagen (1552/2011) ska börja tillämpas under undantagsförhållanden, kan kyrkostyrelsen sammankalla kyrkomötet på en plats som den bestämmer.

Om kyrkomötet inte kan sammanträda under undantagsförhållanden, har kyrkostyrelsen rätt att för kyrkomötets räkning göra framställningar och ge yttranden till statsrådet. Dessutom har kyrkostyrelsen rätt att för högst ett år meddela interimistiska förordnanden om

- 1) budgeten för kyrkans centralfond och kyrkans pensionsfond, ändringar i budgeten eller tillämpning av ett budgetförslag till dess att kyrkomötet har fattat beslut i ärendet,
- 2) kyrkostyrelsens förvaltning och verksamhet,
- 3) församlingarnas och de kyrkliga samfälligheternas förvaltning, skyddet av deras egendom och andra åtgärder som undantagsförhållandena kräver,
- 4) senareläggning av församlingsval,
- 5) överföring av kyrkofullmäktiges eller gemensamma kyrkofullmäktiges beslutanderätt till kyrkorådet eller gemensamma kyrkorådet, eller av kyrkorådets eller församlingsrådets beslutanderätt till kyrkoherden.

Ett interimistiskt förordnande som kyrkostyrelsen har meddelat med stöd av 2 mom. ska föras till kyrkomötet för behandling genast när det kan sammanträda. Kyrkomötet kan låta ett förordnande vara i kraft eller ändra eller upphäva det.

2 §

Beslutförheten under undantagsförhållanden

Domkapitlet kan under undantagsförhållanden som avses i 1 § 1 mom. fatta sådana nödvändiga och brådskande beslut som omfattas av domkapitlets och stiftsfullmäktiges behörighet, om tre av domkapitlets medlemmar är närvarande.

Kyrkostyrelsen kan fatta i 1 § 1 och 2 mom. avsedda och andra nödvändiga och brådskande beslut, om fem av kyrkostyrelsens medlemmar är närvarande.

3 §

Förberedelser inför undantagsförhållanden och krissituationer samt ledningen av förberedelserna

Församlingar, kyrkliga samfälligheter, stift och kyrkostyrelsen ska genom beredskapsplanering och förberedelser för verksamhet under undantagsförhållanden samt genom andra åtgärder säkerställa att deras uppgifter kan skötas så väl som möjligt under undantagsförhållanden.

Församlingarna ska förbereda sig på att tillhandahålla andlig vård i krissituationer.

Domkapitlet leder och övervakar förberedelserna inom stiftets församlingar och kyrkliga samfälligheter. Kyrkostyrelsen leder förberedelserna inom kyrkans centralförvaltning.

4 §

Kyrkliga utmärkelsetecken och titlar

Kyrkliga utmärkelsetecken är Sankt Henrikskorset och Mikael Agricolakorset, vilka förlänas av ärkebiskopen. Villkoren för förlänande och återtagande av utmärkelsetecken anges i regler som godkänns av kyrkostyrelsen.

Utöver det som föreskrivs i lagen om offentlig belöning (1215/1999) och i de förordningar av republikens president som utfärdats med stöd av den kan biskopen förläna prostiteln och domkapitlet titlarna *director cantus* och *director musices*.

5 §

Vapen

Kyrkan, stiftet och biskoparna har vapen. Församlingar kan ha vapen.

Vapnen ska utarbetas enligt heraldiska regler.

6 §

Godkännande och fastställelse av vapen

Kyrkans vapen godkänns av kyrkostyrelsen.

Stiftens och biskoparnas vapen godkänns av domkapitlet. Beslutet ska underställas kyrkostyrelsen för fastställelse.

Församlingarnas vapen godkänns av kyrkofullmäktige eller församlingsrådet. Beslutet ska underställas domkapitlet för fastställelse.

Användningen av ett vapen övervakas av det organ som har godkänt vapnet.

7 §

Riksarkivets yttrande

Kyrkostyrelsen ska innan ett vapen godkänns eller fastställs inhämta ett yttrande av Riksarkivet.

Domkapitlet ska innan en församlings vapen fastställs inhämta ett yttrande av Riksarkivet.

8 §

Sigill och stämplor

I denna lag avses med

1) *sigill* bild och text som trycks i lack eller på ett papper av bestämd form eller som är färdigt tryckta på ett papper, och som bekräftar en handlingens riktighet,

2) *stämpel* motsvarande text och bild i bläck som i stället för sigill används för att bekräfta en handlingens riktighet.

Det som i denna lag föreskrivs om sigill och stämplor tillämpas även på andra optiska märkningar och avtryck som ersätter eller kompletterar sigill och stämplor och som används för att bekräfta handlingars riktighet.

9 §

Godkännande och fastställelse av sigill och stämplor

Biskopsmötet och domkapitlen godkänner sina egna sigill och stämplor. Kontraktsprostarnas sigill och stämplor godkänns av domkapitlet. Församlingarnas sigill och stämplor godkänns av kyrkofullmäktige eller församlingsrådet. Centralregistrens sigill och stämplor godkänns av gemensamma kyrkorådet eller av kyrkorådet eller gemensamma kyrkorådet i den församling eller kyrkliga samfällighet som har det största antalet närvarande medlemmar.

Kyrkofullmäktige, församlingsrådet, gemensamma kyrkorådet och kyrkorådet ska underställa domkapitlet sina beslut om godkännande av sigill och stämplor för fastställelse.

10 §

Förstöring av sigill och stämplor

Sigill och stämplor som tas ur bruk och särskilda redskap som möjliggör framställning av dem ska förstöras eller tas tillvara. Det organ som har godkänt sigillet eller stämpeln beslutar om förstöringen.

12 kap.

Ändringssökande och underställning

1 §

Tillämpning av kapitlets bestämmelser

Bestämmelserna i detta kapitel tillämpas på framställande av begäran om omprövning av och anförande av kyrkobesvär över beslut av församlingar, kyrkliga samfälligheter, stift och andra kyrkliga myndigheter, om inte något annat föreskrivs särskilt genom lag.

2 §

Begäran om omprövning

Den som är missnöjd med ett beslut av en myndighet får, om inte något annat föreskrivs i denna lag, skriftligen begära omprövning enligt följande:

1) hos kyrkorådet eller församlingsrådet i fråga om beslut av kyrkorådet eller församlingsrådet eller av en sektion inom eller ett organ under kyrkorådet eller församlingsrådet samt i fråga om beslut av en tjänsteinnehavare eller en förtroendevald i församlingen,

2) hos gemensamma kyrkorådet i fråga om beslut av gemensamma kyrkorådet eller av en sektion inom eller ett organ under gemensamma kyrkorådet samt i fråga om beslut av en tjänsteinnehavare eller en förtroendevald i en kyrklig samfällighet,

3) hos organisationskommittén i fråga om beslut av organisationskommittén,

4) hos domkapitlet i fråga om sådana beslut av en kyrkoherde som gäller beviljande av fritid, semester eller tjänstledighet för en präst och hos kyrkorådet eller församlingsrådet i fråga om beslut av en kyrkoherde i övriga ärenden,

5) hos kyrkorådet eller gemensamma kyrkorådet i fråga om sådana beslut av direktören för centralregistret som gäller ärenden som avses i 3 kap. 42 § 2 mom., om inte något annat följer av 4 mom. i denna paragraf,

6) hos domkapitlet i fråga om sådana beslut av domkapitlet som gäller huruvida en präst eller lektor har hållit sig till kyrkans bekännelse eller huruvida en präst handlar i strid med de skyldigheter som prästämberet medför eller försummar dem eller uppför sig på ett sätt som är olämpligt för en präst samt i fråga om beslut av ett organ eller en tjänsteinnehavare under domkapitlet,

7) hos kyrkostyrelsen i fråga om beslut av ämbetskollegiet, en direktion eller en tjänsteinnehavare vid kyrkostyrelsen,

8) hos valnämnden i fråga om den förteckning över röstberättigade som används vid församlingsval eller direkt kyrkoherdeval.

Omprövning får dock inte begäras i fråga om sådana beslut av kyrkorådet, gemensamma kyrkorådet eller församlingsrådet som underställs domkapitlet eller kyrkostyrelsen för fastställelse.

I ett beslut som avses i 1 mom. får ändring inte sökas genom besvär.

På rättelse av befolkningsdata i kyrkböckerna tillämpas lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster.

3 §

Kyrkobesvär

I följande beslut får ändring sökas hos förvaltningsdomstolen genom kyrkobesvär:

1) beslut enligt 2 § 1 mom. som har fattats med anledning av en begäran om omprövning,

2) beslut av kyrkofullmäktige, gemensamma kyrkofullmäktige, valnämnden i ett stift, biskopsmötet eller kyrkomötet,

3) andra än i 2 § 1 mom. 6—8 punkten avsedda beslut av valnämnden i en församling, domkapitlet eller kyrkostyrelsen.

I ärenden som ska underställas anföras kyrkobesvär dock hos underställningsmyndigheten.

Besvär får anföras på den grund att

1) beslutet har kommit till i oriktig ordning,

2) den myndighet som fattat beslutet har överskridit sina befogenheter,

3) beslutet annars strider mot lag.

Kyrkobesvär över ett sådant beslut av en församling eller kyrklig samfällighet som ska underställas kan även grundas på att beslutet inte är ändamålsenligt. Besvär över ett beslut av underställningsmyndigheten får anföras endast på en grund som anges i 3 mom.

Den som anför besvär ska presentera de besvärsgrunder som avses i 3 eller 4 mom. innan besvärstiden löper ut.

4 §

När omprövning inte får begäras eller besvär anföras

Omprövning får inte begäras eller kyrkobesvär anföras i fråga om beslut som endast gäller beredning eller verkställighet.

5 §

Rätt att begära omprövning och anföra besvär

Omprövning får begäras och kyrkobesvär anföras av den som ett beslut avser eller vars rätt, skyldighet eller fördel direkt påverkas av beslutet (*part*), samt av en församlingsmedlem i fråga om beslut av en myndighet i församlingen. En församlingsmedlem har dock inte rätt att begära omprövning eller anföra besvär i fråga om ett beslut av kyrkorådet eller församlingsrådet, om det gäller diakoni, kristen fostran eller undervisning som riktar sig till någon annan person.

När det gäller ett beslut av en myndighet i en kyrklig samfällighet får omprövning begäras och kyrkobesvär anföras även av en församling som hör till den kyrkliga samfälligheten och av en medlem i en sådan församling samt i fråga om beslut av församlingarnas gemensamma organ av en församling som är part i avtalet och dess församlingsmedlemmar.

När ett beslut som en myndighet i en församling har underställt har lämnats utan prövning eller fastställelse eller har ändrats, har kyrkorådet eller församlingsrådet rätt att anföra besvär över avgörandet. Om det underställda beslutet har fattats av en myndighet i en kyrklig samfällighet, har gemensamma kyrkorådet besvärsrätt. Om det underställda beslutet har ändrats eller lämnats utan prövning, tillämpas i fråga om besvärsrätten för en part eller församlingsmedlem bestämmelserna i 3 § 3 mom. och 1 och 2 mom. i denna paragraf.

Ändring i ett beslut med anledning av en begäran om omprövning får sökas genom kyrkobesvär endast av den som framställde begäran om omprövning. Om beslutet har ändrats med anledning av en begäran om omprövning, får ändring i beslutet sökas genom kyrkobesvär också av den som med stöd av 1 eller 2 mom. har rätt att anföra kyrkobesvär.

En myndighet som har fattat ett beslut med stöd av denna lag eller kyrkoordningen har rätt att anföra besvär över ett beslut av förvaltningsdomstolen genom vilket förvaltningsdomstolen har ändrat eller upphävt myndighetens beslut.

6 §

Rätt att begära omprövning och anföra besvär i fråga om förteckningen över röstberättigade

Med avvikelse från bestämmelserna i 5 § om rätt att begära omprövning och anföra besvär får i fråga om förteckningen över röstberättigade vid församlingsval och direkt kyrkoherdeval omprövning begäras och besvär anföras av den som anser att han eller hon obehörigen har utelämnats ur förteckningen eller att en anteckning om honom eller henne i förteckningen är felaktig.

Förvaltningsdomstolen ska innan valet förrättas skyndsamt avgöra kyrkobesvär som anförts över valnämndens beslut och sända information om sitt beslut till den vars rösträtt beslutet gäller och till valnämnden. Valnämnden ska göra behövliga anteckningar i förteckningen över röstberättigade.

7 §

Rätt att anföra besvär över beslut om fastställande av valresultatet

Med avvikelse från bestämmelserna om besvärsgrunder i 3 § 3 mom. och om besvärsrätt i 5 § får ändring i beslut om fastställande av valresultatet sökas genom besvär av

1) den som är part, den som har varit uppställd i valet och en valmansförening, på den grund att beslutet strider mot lag,

2) varje person som är röstberättigad vid valet samt vid församlingsval och direkt kyrkoherdeval en församlingsmedlem, på den grund att valet har förrättats i oriktig ordning och detta har kunnat inverka på valresultatet.

8 §

Rättsmedel i upphandlingsärenden

I fråga om rättsmedel i beslut som en församling, en kyrklig samfällighet, ett domkapitel eller kyrkostyrelsen har fattat i ett upphandlingsärende som hör till tillämpningsområdet för lagen om offentlig upphandling och koncession gäller det som i den lagen föreskrivs om rättsmedel.

I ett ärende som omfattas av marknadsdomstolens behörighet får ändring i ett beslut av en församling, en kyrklig samfällighet, ett domkapitel eller kyrkostyrelsen inte sökas med stöd av denna lag.

9 §

Museiverkets besvärsrätt

Museiverket får söka ändring genom besvär i

1) ett i 3 kap. 21 § 3 mom. 3 punkten avsett beslut som en myndighet i en församling eller kyrklig samfällighet har fattat om en skyddad kyrklig byggnad,

2) ett i 3 kap. 22 § 2 mom. eller 24 § avsett beslut som kyrkostyrelsen har fattat om skyddet av en kyrklig byggnad.

10 §

Tidsfrist för begäran om omprövning samt besvärstid

Omprövning ska begäras inom 14 dagar och kyrkobesvär anföras inom 30 dagar från delfäendet av beslutet.

Begäran om omprövning i fråga om förteckningen över röstberättigade vid församlingsval eller direkt kyrkoherdeval ska dock lämnas till pastorexpeditionen eller något annat av församlingens verksamhetsställen som valnämnden bestämmer om senast den andra vardagen efter utgången av den tid då förteckningen ska hållas framlagd enligt 9 kap. 6 § i kyrkoordningen.

Kyrkobesvär med anledning av ett i 9 kap. 22 § 2 mom. avsett beslut om självrättelse av förteckningen över röstberättigade eller med anledning av ett i 9 kap. 7 § 1 mom. eller 59 § 2 mom. i kyrkoordningen avsett beslut av valnämnden till följd av en begäran om omprövning ska anföras inom sju dagar från delfäendet av beslutet. Besvären ska riktas till förvaltningsdomstolen och inom den nämnda tiden lämnas till pastorsexpeditionen eller något annat av församlingens verksamhetsställen som valnämnden bestämmer. Valnämnden ska skyndsamt lämna besvären, ett protokollsutdrag, valnämndens utlåtande och övriga handlingar i ärendet till förvaltningsdomstolen.

Tiden för begäran om omprövning av ett sådant beslut om uppsägning som avses i 8 kap. 53 § börjar löpa först vid utgången av den uppsägningstid som anges i 8 kap. 58 §. Detsamma gäller besvärstiden när ett sådant beslut om uppsägning som avses i 8 kap. 53 § har fattats av kyrkofullmäktige eller gemensamma kyrkofullmäktige.

11 §

Anvisningar om hur man begär omprövning och besvärshanvisning

Till ett beslut i vilket begäran om omprövning får framställas ska det fogas anvisningar om hur man begär omprövning.

Till ett beslut över vilket kyrkobesvär får anföras ska det fogas en besvärshanvisning.

Till ett beslut i vilket begäran om omprövning inte får framställas och över vilket kyrkobesvär inte får anföras ska det fogas ett meddelande om förbud mot att söka ändring. I meddelandet ska det nämnas på vilken bestämmelse förbudet grundar sig.

12 §

Behörig förvaltningsdomstol

Kyrkobesvär anföras

1) över beslut av domkapitlet och stiftsfullmäktige samt av en myndighet i en församling eller kyrklig samfällighet som hör till stiftet, hos den förvaltningsdomstol inom vars domkrets domkapitlet finns,

2) över beslut av kyrkomötet, biskopsmötet och kyrkostyrelsen hos Helsingfors förvaltningsdomstol.

Ett förvaltningstvistemål behandlas vid den förvaltningsdomstol som enligt 1 mom. är behörig att behandla besvär över beslut av den kyrkliga myndighet som är part i förvaltningstvistemålet. Om parterna i förvaltningstvistemålet är två kyrkliga myndigheter, behandlas målet vid den förvaltningsdomstol inom vars domkrets den myndighet som är svarande finns enligt 1 mom.

13 §

Sökande av ändring i beslut av förvaltningsdomstolen

I ett beslut av förvaltningsdomstolen som gäller förteckningen över röstberättigade vid församlingsval eller direkt kyrkoherdeval får ändring inte sökas genom besvär.

I övrigt får ändring i beslut av förvaltningsdomstolen sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen. I förvaltningsdomstolens beslut med anledning av kyrkobesvär får ändring dock sökas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Om förvaltningsdomstolens beslut gäller kyrkobesvär över ett beslut av en myndighet i en församling eller kyrklig samfällighet, ska beslutet hållas tillgängligt i det allmänna datanätet på det sätt som anges i 10 kap. 22 §.

14 §

Begränsning av rätten att begära omprövning och att anföra besvär

- Ändring får inte sökas genom begäran om omprövning eller kyrkobesvär i fråga om
- 1) beslut av kyrkomötet, med undantag för beslut som fattas med stöd av 9 kap. 6 § 1 mom.,
 - 2) beslut av biskopsmötet i ärenden som avses i 5 kap. 9 § 4 punkten i kyrkoordningen,
 - 3) beslut som biskopen och domkapitlet gemensamt har fattat om godkännande till prästämbetet eller återgivande av prästämbetet eller beslut som biskopen har fattat ensam, förutom beslut som fattas med stöd av 4 kap. 7 § 1 mom.,
 - 4) beslut av kyrkostyrelsen i ärenden som avses i 3 kap. 48 § och 9 kap. 10 § 2 mom. i denna lag och i 5 kap. 12 § 4 punkten i kyrkoordningen,
 - 5) beslut av delegationen för kyrkans arbetsmarknadsverk i ärenden som avses i 5 kap. 18 § 2 mom.,
 - 6) beslut som en myndighet i en församling, en kyrklig samfällighet eller ett domkapitel eller vid kyrkostyrelsen har fattat med stöd av 3 § 2 mom. i lagen om den evangelisk-lutherska kyrkans tjänstekollektivavtal,
 - 7) beslut av domkapitlet i ärenden som avses i 8 kap. 12 § 3 mom. 7 och 8 punkten i denna lag och i 3 kap. 6 § 2 mom. och 39 §, 8 kap. 16 § 2 mom., 19 § 3 mom., 26 § 1 mom. och 30 §, 9 kap. 1 § 3 mom., 52 § 1 mom. och 55 § i kyrkoordningen eller beslut som gäller avläggande av i 8 kap. 12 § 2 mom. i kyrkoordningen avsedd pastoralexamen, högre pastoralexamen eller examen i ledning av församlingsarbete.
- Ändring får inte sökas separat genom begäran om omprövning eller kyrkobesvär i fråga om
- 1) beslut av domkapitlet i ärenden som avses i 9 kap. 11 § 2 och 3 mom. i denna lag och i 8 kap. 18 § 1 mom. och 9 kap. 57 § i kyrkoordningen,
 - 2) beslut av valnämnden om att lämna en stiftelseurkund utan prövning i enlighet med 9 kap. 14 § 1 mom. i kyrkoordningen eller i fråga om ärenden som avses i 16 och 19 § i det kapitlet och inte heller i fråga om valmyndighetens åtgärder eller beslut som gäller förhandsröstning i hemmet,
 - 3) beslut av biskopen om tillfällig avstängning från prästämbetet i enlighet med 7 kap. 4 § i denna lag,
 - 4) arbetsgivarens
 - a) varning enligt 8 kap. 30 § 2 mom. till en tjänsteinnehavare,
 - b) begäran eller förordnande enligt 8 kap. 34 § 1 eller 2 mom. till en tjänsteinnehavare,
 - c) beslut om tillfällig avstängning från tjänsteutövningen i enlighet med 8 kap. 66 §.

15 §

Rättelse av valresultat

Om förfarandet vid val av förtroendevalda eller tjänsteinnehavare har varit lagstridigt, ska valet upphävas. Om felet enbart ligger i beräkningen av valresultatet, ska det bestämmas att resultatet ska rättas. Om förfarandet har varit lagstridigt vid biskopsval, direkt kyrkoherdeval, församlingsval eller val av kyrkomötesombud eller medlemmar till stiftsfullmäktige och detta

har kunnat inverka på valresultatet, ska det bestämmas att valet ska förrättas på nytt, om inte besvärsmyndigheten kan rätta valresultatet.

16 §

Underställningsmyndighetens behörighet

Underställningen av ett beslut ska äga rum inom tre månader från det att beslutet fattades. Annars förfaller beslutet. Om ett beslut av en myndighet i en församling eller kyrklig samfällighet ska underställas kyrkostyrelsen, ska handlingarna sändas till domkapitlet, som sänder sitt utlåtande och handlingarna till kyrkostyrelsen.

Ett beslut som har underställts för fastställelse ska fastställas, om det inte har kommit till i oriktig ordning, inte överskrider myndighetens behörighet och inte heller annars är lagstridigt eller oändamålsenligt. I beslutet kan det vid fastställelsen göras sådana ändringar med karaktär av rättelse som inte påverkar innehållet i sak. Om underställningsmyndigheten enligt denna lag ska avgöra ärendet, får den ändra det underställda beslutet också på annat sätt.

Kyrkobesvär som anförts över ett underställt beslut ska avgöras i samband med det underställda ärendet. Ett underställt beslut får inte fastställas eller avgöras innan besvärstiden för det underställda beslutet har löpt ut.

17 §

Besluts verkställbarhet

Om ett beslut av en kyrklig myndighet inte behöver underställas, får det verkställas innan det har vunnit laga kraft. Ett beslut får dock inte börja verkställas, om det till följd av verkställigheten skulle bli meningslöst att begära omprövning eller anföra besvär eller om det organ som behandlar begäran om omprövning eller besvärsmyndigheten förbjuder verkställigheten.

Ett beslut i ett ärende som kan överföras till kyrkostyrelsen, domkapitlet, kyrkorådet, gemensamma kyrkorådet eller församlingsrådet för behandling får inte verkställas innan det har utretts att ärendet inte överförs.

18 §

Andra bestämmelser som tillämpas i rättskipningsärenden

Om inte något annat föreskrivs i denna lag, tillämpas på begäran om omprövning förvaltningslagen och på kyrkobesvär och förvaltningstvistemål förvaltningsprocesslagen (586/1996).

13 kap.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

1 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Genom denna lag upphävs kyrkolagen (1054/1993).

2 §

Mandatperioden för organ som valts före lagens ikraftträdande

De organ i församlingarna och de kyrkliga samfälligheterna samt i stiftet och kyrkans centralförvaltning som valts enligt den kyrkolag som gällde vid ikraftträdandet av denna lag fortsätter sin verksamhet tills mandatperioden för motsvarande organ enligt denna lag börjar.

3 §

Förvaltningen av delområden i en församling

Det som i denna lag föreskrivs om delområden i en församling och om förvaltningen av dem tillämpas på kapellförsamlingar och församlingsdistrikt som bildats före ikraftträdandet av denna lag och på förvaltningen av dem.

4 §

Församlingar med särskilda rättigheter

Om en församling har tillförsäkrats särskilda rättigheter, behåller församlingen dessa rättigheter vid ikraftträdandet av denna lag.

5 §

Handläggningen av anhängiga förvaltningsärenden

På sådana förvaltningsärenden och ännu inte underställda underställningsärenden samt förvaltningsprocessärenden som är anhängiga vid ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet. På ärenden som genom domstolsbeslut har sänts tillbaka för ny behandling tillämpas dock bestämmelserna i denna lag.

Bestämmelserna i 10 kap. 11—15 och 18 § om elektroniska sammanträden och elektroniskt beslutsförfarande tillämpas även på förvaltningsärenden som är anhängiga vid ikraftträdandet av denna lag.

6 §

Tjänsteinnehavares och arbetstagares ställning

En tjänsteinnehavare som med stöd av 26 kap. 4 § 1 mom. 1 punkten i den kyrkolag som gällde vid ikraftträdandet av denna lag hade rätt till en högre avgångsålder enligt den kyrkolag (635/1964) som upphävdes den 1 januari 1994 behåller denna avgångsålder.

En tjänsteinnehavare eller arbetstagare som har utnämnts eller utsetts till sin uppgift före den 1 juni 2013 behåller behörigheten för sin uppgift oberoende av kravet på konfirmation.

7 §

Kyrkans arbetsmarknadsverk

Det som i någon annan lag föreskrivs om evangelisk-lutherska kyrkans avtalsdelegation gäller efter ikraftträdandet av denna lag kyrkans arbetsmarknadsverk.

8 §

Begravningsverksamheten

Om en församling före ikraftträdandet av denna lag har överlåtits en grav för all framtid, ska denna överlåtelse fortfarande gälla så länge graven utgör en del av en fredad begravningsplats. På en sådan grav tillämpas dock 3 kap. 33 §.

På gravar som före ikraftträdandet av denna lag har överlåtits för viss tid tillämpas denna lag och föreskrifter som meddelats med stöd av den till den del de inte begränsar de rättigheter som innehavaren av gravrätten hade vid ikraftträdandet av denna lag.

9 §

Gamla sigill

Domkapitlet i Åbo ärkestift och domkapitlet i S:t Michels stift kan fortfarande använda de sigill som tidigare fastställts för dem. Andra myndigheter inom kyrkan, stiftet, församlingarna eller de kyrkliga samfälligheterna kan använda tidigare fastställda sigill tills sigillet måste förnyas på grund av slitage.

Helsingfors den 19 september 2019

Statsminister

Antti Rinne

Forsknings- och kulturminister Hanna Kosonen